

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY BOLESŁAWIEC**

**Załącznik nr 1 do uchwały NR XXI/161/13 RADY GMINY BOLESŁAWIEC
z dnia 28 lutego roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań
i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec**

**Załącznik nr 1 do uchwały NR XVI/138/16 RADY GMINY BOLESŁAWIEC
z dnia 28 września 2016 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań
i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec**

**Załącznik nr 1 do uchwały NR XVIII/159/16 RADY GMINY BOLESŁAWIEC
z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań
i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec**

**Załącznik nr 1 do uchwały NR XXIX/255/17 RADY GMINY BOLESŁAWIEC
z dnia 15 grudnia 2017 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań
i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec**

**Załącznik nr 1 do uchwały NR XV/174/20 RADY GMINY BOLESŁAWIEC
z dnia 24 czerwca 2020 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań
i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec**

**Załącznik nr 1 do uchwały NR /..... /..... RADY GMINY BOLESŁAWIEC
z dnia roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań
i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec**

BOLESŁAWIEC 2020

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
Zakres i cel opracowania	9
Podstawa prawna	10
ZESPÓŁ PROJEKTOWY	12
CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC	13
1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW	14
1.1. Położenie geograficzne	14
1.2. Położenie administracyjne	15
1.3. Struktura osadnicza	15
1.4. Struktura funkcjonalno – przestrzenna	15
1.5. Struktura użytkowania gruntów	16
2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	19
3. STAN ŚRODOWISKA	20
3.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	20
3.1.1. Gleby	20
3.1.2. Użytkowanie gruntów w rolnictwie	22
3.1.3. Charakterystyka gospodarstw rolnych	24
3.1.4. Jakość gleb, uprawy i hodowla	25
3.2. Lasy	27
3.2.1. Charakterystyka lasów	27
3.2.2. Gospodarka leśna	28
3.3. Wody powierzchniowe	29
3.4. Rzeźba terenu	32
3.5. Budowa geologiczna	35
3.6. Warunki podłoża budowlanego	37
3.7. Warunki klimatyczne	37
3.8. Walory przyrodnicze	39
3.8.1. Roślinność	39
3.8.2. Zwierzęta	40
3.9. Ochrona przyrody	41
3.9.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie	41
3.9.2. Formy ochrony przyrody	42
3.9.3. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie	59
4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	61
4.1. Historia i osadnictwo	61
4.2. Zabytki architektury i budownictwa	62
4.3. Obszary zabytkowe i zabytki archeologiczne	63
4.3. Zasób wartości kulturowych podlegających ochronie uzupełniają obszary zabytkowe wyznaczone zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 18 marca 2010 o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 75, poz 474).	63
4.4. Strefy konserwatorskie	67
4.5. Charakterystyka poszczególnych wsi	67
4A. REKOMENDACJE I WNIOSEK ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	73
5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	73
5.1. Demografia	73
5.1.1. Podstawowe dane o ludności	73
5.1.2. Struktura wieku mieszkańców	75
5.1.3. Ruch naturalny i wędrowniczy ludności	77
5.2. Warunki zamieszkiwania	78
5.2.1. Zasoby mieszkaniowe	78
5.2.2. Własność komunalna	82
5.2.3. Standard mieszkań	82
5.2.4. Budownictwo mieszkaniowe	84
5.3. Oświata i wychowanie	85
5.4. Kultura	87
5.5. Sport i wypoczynek	88
5.6. Turystyka i rekreacja	90

5.6.1.	Główne atrakcje turystyczne	90
5.6.2.	Znakowane trasy turystyczne	91
5.6.3.	Baza noclegowa	93
5.7.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	95
5.7.1.	Służba zdrowia	95
5.7.2.	Opieka społeczna	95
5.8.	Administracja samorządowa	96
5.8.1.	Urząd Gminy	96
5.8.2.	Gremia samorządowe	97
5.8.3.	Współpraca krajowa i międzynarodowa	97
5.9.	Cmentarze	97
5.10.	Obiekty obrony cywilnej	98
5.11.	Rynek pracy	98
5.12.	Zatrudnienie i bezrobocie	102
5.12.1.	Zatrudnienie	102
5.12.2.	Bezrobocie	103
5.13.	Działalność produkcyjna i przemysł	105
5.13.1.	Górnictwo i przetwórstwo kopalin	105
5.13.2.	Pozostałe działalności produkcyjne	106
5.14.	Usługi rynkowe	107
6.	ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	109
6.1.	Zagrożenia powodziowe	109
6.2.	Inne zagrożenia	110
6.2.1.	Ochrona przeciwpożarowa	111
6.2.2.	Bezpieczeństwo	111
6.2.3.	Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg	111
6.2.4.	Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno – pomiarowych	112
6.2.5.	Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych	113
7.	STAN PRAWNY GRUNTÓW	114
8.	WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	116
8.1.	Ochrona przyrodniczo – rolnicza	116
8.2.	Wody podziemne	116
8.3.	Wody powierzchniowe	117
8.4.	Złoża surowców mineralnych – obszary i tereny górnicze	117
8.5.	Ochrona kulturowa	118
8.6.	Ujęcia wody	118
8.7.	Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej	119
8.8.	Obiekty wojskowe i obrony cywilnej	120
8.9.	Pozostałe obiekty	120
8.10.	Tereny zamknięte	120
9.	WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	121
10.	WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	121
10.1.	Złoża kopalin	121
10.2.	Perspektywy i prognozy występowania kopalin	125
10.3.	Wody podziemne	125
10.4.	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	128
11.	WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	128
12.	STAN KOMUNIKACJI	129
12.1.	Powiązania zewnętrzne	129
12.2.	Komunikacja kolejowa	130
12.3.	Komunikacja drogowa	130
12.4.	Wnioski wynikające z analizy stanu istniejącego komunikacji	134
13.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	135
13.1.	Gospodarka wodno – ściekowa	135
13.1.1.	Zaopatrzenie w wodę	135
13.1.2.	Kanalizacja	138
13.2.	Elektroenergetyka	140
13.2.1.	Elektroenergetyczna sieć przesyłowa	140
13.2.2.	Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna	140
13.2.3.	Odnawialne źródła energii	141
13.3.	Zaopatrzenie w gaz	141
13.4.	Zaopatrzenie w energię ciepłą	142

13.5. Gospodarka odpadami	143
13.6. Telekomunikacja i łączność.....	143
14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	144
14.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	144
14.2. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku	148
14.3. Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013.....	149
14.4. Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego	149
14.5. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2011.....	151
14.6. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015.....	151
14.7. Strategia rozwoju powiatu bolesławieckiego	154
14.8. 15.Wielowymiarowa promocja powiatu. Wieloletni Plan Inwestycyjny Powiatu Bolesławieckiego na lata 2007-2015.....	154
15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	155
D) PAS TECHNICZNY.....	156
16. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	156
16.1. Strategia Gminy Bolesławiec na lata 2011-2018	156
16.2. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bolesławiec na lata 2005-2012.....	157
16.3. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012	158
16.4. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	160
Wieża Ocice posiada cmentarz przykościelny, który wyczerpał terenową możliwość chowania zmarłych. W Ocicach nie ma cmentarza komunalnego. Teren działki 345/5 w Ocicach stanowi własność komunalną, jest dobrze skomunikowany, oddalony od istniejącej i projektowanej zabudowy. Od granic projektowanego cmentarza najbliższa zabudowa znajduje się w odległości ponad 50m. Gmina decydując się na realizację nowego cmentarza, rozważyła dokładnie warunki finansowania tej inwestycji, wzorując się na innych podobnych realizacjach.	161
16.5. Prognozy demograficzne	161
16.6. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	161
16.7. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	162
GMINA BOLESŁAWIEC REALIZUJE W KAŻDEJ JEDNOSTCE WIEJSKIEJ USŁUGI PUBLICZNE W ZAKRESIE KULTURY - DOMY LUDOWE, W KTÓRYCH ZLOKALIZOWANE SĄ ŚWIETLICE WIEJSKIE I BIBLIOTEKI. PRZEWAŻNIE TAKIM OBIEKTOM TOWARZYSZĄ MAŁE BOISKA SPORTOWE I PLACE ZABAW. WYMAGANA POWIRZCHNIA TERENÓW DO LOKALIZACJI W/W FUNKCJI W KAŻDYM OBRĘBIE WIEJSKIM TO PRZEDZIAŁ OD 3000M ² DO 8000 M ² . POWIERZCHNIA UŻYTKOWA TAKICH OBIEKTÓW POWINNA SIĘ MIEŚCIĆ W PRZEDZIALE - 200 M ² DO 600 M ²	163
17. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY, UWZGLĘDNIAJĄCE W SZCZEGÓLNOŚCI ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE I SPOŁECZNE, PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIAJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO, MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY, BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ - DOTYCZY ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC W ZAKRESIE POŁUDNIOWO - ZACHODNIEJ CZĘŚCI WSI TRZEBIEŃ, NA PODSTAWIE UCHWAŁY RADY GMINY BOLESŁAWIEC NR XXXI/268/18 Z DNIA 7 MARCA 2018 R.	163
CZĘŚĆ II KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC	167
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.....	167
1.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna i ład przestrzenny	167
1.2. Funkcja rolnicza.....	171
1.3. Funkcja gospodarki leśnej.....	174
1.1. Funkcja mieszkaniowa.....	175
1.2. Funkcja usługowa.....	179
1.3. Funkcja produkcyjna i górnicza	184
1.5. Funkcja turystyczna i rekreacyjna	187
1.6. Tereny zieleni urządzonej i wód powierzchniowych śródlądowych.....	189
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	192
3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	193

3.1.	Ogólne ustalenia ochrony środowiska	193
3.2.	Obszary i obiekty objęte ochroną	194
3.3.	Obszary proponowane do objęcia ochroną	194
3.4.	Ochrona powietrza.....	195
3.5.	Ochrona wód powierzchniowych.....	195
3.6.	Ochrona gleb.....	196
3.7.	Ochrona przed hałasem.....	196
3.8.	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	196
3.9.	Ochrona przeciwpowodziowa.....	196
3.10.	Ochrona zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych	197
4.	OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	197
4.1.	Obiekty zabytkowe.....	197
4.2.	Strefy konserwatorskie.....	198
5.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	199
5.1.	Infrastruktura komunikacyjna	199
5.2.	Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	202
5.3.	Sieci gazowe.....	203
5.4.	Odnawialne źródła energii.....	203
5.5.	Telekomunikacja	204
5.6.	Gospodarka odpadami	204
5.7.	Ochrona przeciwpożarowa	204
6.	OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	204
7.	OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM	205
8.	OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	206
9.	OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	206
10.	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	206
10.1.	Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	206
10.2.	Zalesienia	207
10.3.	Ochrona lasów	207
11.	OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	207
12.	OBIEKTY I OBSZARY DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	208
13.	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH	208
14.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEN, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	208
15.	GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.....	209
16.	WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	209
	PODSUMOWANIE	209
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM	210
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	212
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	212
	NA POTRZEBY ZMIANY STUDIUM UAKTUALNIONO ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, TEKST WYKONANO W FORMIE JEDNOLITEJ Z WYSZCZEGÓLNIENIEM DLA PRZEDMIOTOWEJ UCHWAŁY NIEKTÓRYCH, ISTOTNYCH Z FORMALNEGO PUNKTU WIDZENIA, ZAPISÓW.	213
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	213
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	213
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	215

WIOSKI OKREŚLAJĄCE WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC	215
ZAŁĄCZNIKI	218
WSTĘP	5
Zakres i cel opracowania	5
Podstawa prawna	6
ZESPÓŁ PROJEKTOWY	7
CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC	8
1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW	9
1.1. Położenie geograficzne	9
1.2. Położenie administracyjne	10
1.3. Struktura osadnicza	10
1.4. Struktura funkcjonalno – przestrzenna	10
1.5. Struktura użytkowania gruntów	11
2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	14
3. STAN ŚRODOWISKA	15
3.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	15
3.1.1. Gleby	15
3.1.2. Użytkowanie gruntów w rolnictwie	17
3.1.3. Charakterystyka gospodarstw rolnych	19
3.1.4. Jakość gleb, uprawy i hodowla	20
3.2. Lasy	22
3.2.1. Charakterystyka lasów	22
3.2.2. Gospodarka leśna	23
3.3. Wody powierzchniowe	24
3.4. Rzeźba terenu	27
3.5. Budowa geologiczna	30
3.6. Warunki podłoża budowlanego	32
3.7. Warunki klimatyczne	32
3.8. Walory przyrodnicze	34
3.8.1. Roślinność	34
3.8.2. Zwierzęta	35
3.9. Ochrona przyrody	36
3.9.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie	36
3.9.2. Formy ochrony przyrody	37
3.9.3. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie	54
4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	56
4.1. Historia i osadnictwo	56
4.2. Zabytki architektury i budownictwa	57
4.3. Obszary zabytkowe i zabytki archeologiczne	58
4.4. Strefy konserwatorskie	62
4.5. Charakterystyka poszczególnych wsi	62
4A. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	68
5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	68
5.1. Demografia	68
5.1.1. Podstawowe dane o ludności	68
5.1.2. Struktura wieku mieszkańców	70
5.1.3. Ruch naturalny i wędrownicy ludności	72
5.2. Warunki zamieszkiwania	73
5.2.1. Zasoby mieszkaniowe	73
5.2.2. Własność komunalna	77
5.2.3. Standard mieszkań	77
5.2.4. Budownictwo mieszkaniowe	79
5.3. Oświata i wychowanie	80
5.4. Kultura	82
5.5. Sport i wypoczynek	83
5.6. Turystyka i rekreacja	85
5.6.1. Główne atrakcje turystyczne	85

5.6.2.	Znakowane trasy turystyczne	86
5.6.3.	Baza noclegowa	88
5.7.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	90
5.7.1.	Służba zdrowia	90
5.7.2.	Opieka społeczna	90
5.8.	Administracja samorządowa	91
5.8.1.	Urząd Gminy	91
5.8.2.	Gremia samorządowe	92
5.8.3.	Współpraca krajowa i międzynarodowa	92
5.9.	Cmentarze	92
5.10.	Obiekty obrony cywilnej	93
5.11.	Rynek pracy	93
5.12.	Zatrudnienie i bezrobocie	97
5.12.1.	Zatrudnienie	97
5.12.2.	Bezrobocie	98
5.13.	Działalność produkcyjna i przemysł	100
5.13.1.	Górnictwo i przetwórstwo kopalin	100
5.13.2.	Pozostałe działalności produkcyjne	101
5.14.	Usługi rynkowe	102
6.	ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	104
6.1.	Zagrożenia powodziowe	104
6.2.	Inne zagrożenia	105
6.2.1.	Ochrona przeciwpożarowa	106
6.2.2.	Bezpieczeństwo	106
6.2.3.	Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg	106
6.2.4.	Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno – pomiarowych	107
6.2.5.	Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych	108
7.	STAN PRAWNY GRUNTÓW	109
8.	WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	111
8.1.	Ochrona przyrodniczo – rolnicza	111
8.2.	Wody podziemne	111
8.3.	Wody powierzchniowe	112
8.4.	Złoża surowców mineralnych – obszary i tereny górnicze	112
8.5.	Ochrona kulturowa	113
8.6.	Ujęcia wody	113
8.7.	Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej	114
8.8.	Obiekty wojskowe i obrony cywilnej	115
8.9.	Pozostałe obiekty	115
8.10.	Tereny zamknięte	115
9.	WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	116
10.	WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	116
10.1.	Złoża kopalin	116
10.2.	Perspektywy i prognozy występowania kopalin	120
10.3.	Wody podziemne	120
10.4.	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	123
11.	WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	123
12.	STAN KOMUNIKACJI	124
12.1.	Powiązania zewnętrzne	124
12.2.	Komunikacja kolejowa	125
12.3.	Komunikacja drogowa	125
12.4.	Wnioski wynikające z analizy stanu istniejącego komunikacji	129
13.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	130
13.1.	Gospodarka wodno – ściekowa	130
13.1.1.	Zaopatrzenie w wodę	130
13.1.2.	Kanalizacja	133
13.2.	Elektroenergetyka	135
13.2.1.	Elektroenergetyczna sieć przesyłowa	135
13.2.2.	Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna	135
13.2.3.	Odnawialne źródła energii	136
13.3.	Zaopatrzenie w gaz	136
13.4.	Zaopatrzenie w energię ciepłą	137
13.5.	Gospodarka odpadami	138

13.6. Telekomunikacja i łączność.....	138
14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CEŁÓW PUBLICZNYCH	139
14.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	139
14.2. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku	142
14.3. Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013.....	144
14.4. Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego	144
14.5. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2011.....	146
14.6. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015	146
14.7. Strategia rozwoju powiatu bolesławieckiego	148
14.8. 15.Wielowymiarowa promocja powiatu.Wieloletni Plan Inwestycyjny Powiatu Bolesławieckiego na lata 2007-2015.....	149
15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	149
16. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	150
16.1. Strategia Gminy Bolesławiec na lata 2011-2018	150
16.2. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bolesławiec na lata 2005-2012.....	152
16.3. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012	153
16.4. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	154
16.5. Prognozy demograficzne	155
16.6. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	156
16.7. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	156
17. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY, UWZGLĘDNIAJĄCE W SZCZEGÓLNOŚCI ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE I SPOŁECZNE, PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIAJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO, MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY, BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ - DOTYCZY ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC W ZAKRESIE POŁUDNIOWO - ZACHODNIEJ CZĘŚCI WSI TRZEBIEŃ, NA PODSTAWIE UCHWAŁY RADY GMINY BOLESŁAWIEC NR XXXI/268/18 Z DNIA 7 MARCA 2018 R.	158
CZĘŚĆ II KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC	162
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.....	163
1.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna i ład przestrzenny	163
1.2. Funkcja rolnicza.....	167
1.3. Funkcja gospodarki leśnej.....	169
1.1. Funkcja mieszkaniowa.....	171
1.2. Funkcja usługowa.....	175
1.3. Funkcja produkcyjna i górnicza	180
1.5. Funkcja turystyczna i rekreacyjna	182
1.6. Tereny zieleni urządzonej i wód powierzchniowych śródlądowych.....	184
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	187
3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	188
3.1. Ogólne ustalenia ochrony środowiska	188
3.2. Obszary i obiekty objęte ochroną	189
3.3. Obszary proponowane do objęcia ochroną	190
3.4. Ochrona powietrza.....	190
3.5. Ochrona wód powierzchniowych.....	190
3.6. Ochrona gleb.....	191
3.7. Ochrona przed hałasem.....	191
3.8. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	192
3.9. Ochrona przeciwpowodziowa.....	192
3.10. Ochrona zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych	192
4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	192
4.1. Obiekty zabytkowe.....	192
4.2. Strefy konserwatorskie.....	193

5.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	194
5.1.	Infrastruktura komunikacyjna	194
5.2.	Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	198
5.3.	Sieci gazowe.....	198
5.4.	Odnawialne źródła energii.....	199
5.5.	Telekomunikacja	199
5.6.	Gospodarka odpadami	199
5.7.	Ochrona przeciwpożarowa	199
6.	OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	200
7.	OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM	200
8.	OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	201
9.	OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	202
10.	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	202
10.1.	Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	202
10.2.	Zalesienia	202
10.3.	Ochrona lasów	202
11.	OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	203
12.	OBIEKTY I OBSZARY DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	204
13.	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH	204
14.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	204
15.	GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.....	204
16.	WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	204
	PODSUMOWANIE	205
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM	205
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	207
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	208
	NA POTRZEBY ZMIANY STUDIUM UAKTUALNIONO ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, TEKST WYKONANO W FORMIE JEDNOLITEJ Z WYSZCZEGÓLNIENIEM DLA PRZEDMIOTOWEJ UCHWAŁY NIEKTÓRYCH, ISTOTNYCH Z FORMALNEGO PUNKTU WIDZENIA, ZAPISÓW.	208
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	208
	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	209
	WNIOSKI OKREŚLAJĄCE WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC	210
	ZAŁĄCZNIKI	213

WSTĘP

Zakres i cel opracowania

Niniejsze opracowanie stanowi zmianę Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bolesławiec sporządzonego w 1999 roku przez „Jeleniogórskie Biuro Planowania i Projektowania” Sp. z o.o. pod kierunkiem mgr inż. arch. Janusza Korzenia wraz z zespołem autorskim. Rada Gminy Bolesławiec od tego czasu dokonała następujących zmian w dokumencie studium:

- we wsi Nowe Jaroszewice, zmiana zatwierdzona uchwałą nr XXI/136/2004 z dnia 29 grudnia 2004 r.,
- we wsi Łaziska dla działek nr 1005/65, 1005/122 i części dz. nr 1005/120, zmiana zatwierdzona uchwałą nr XXIV/165/05 z dnia 27 kwietnia 2005 r.,
- we wsi Łąka dla działek nr 167, 174/1, zmiana zatwierdzona uchwałą nr XXXIII/192/05 z dnia 16 listopada 2005 r.,
- we wsi Dobra dla działek nr 114, 121/3, zmiana zatwierdzona uchwałą nr XXI/126/08 z dnia 5 listopada 2008 r.,
- we wsi Dąbrowa Bolesławiecka dla działki nr 155/4, zmiana zatwierdzona uchwałą nr XXVI/151/09 z dnia 27 maja 2009 r.;
- we wsi Brzeźnik w obrębie działki 328/2 i działek nr 204/1, 234/1, 259/31, 259/34, 242 i 243, zmiana zatwierdzona uchwałą nr XXVIII/163/09 z dnia 30 września 2009 r.;
- we wsi Łaziska w obrębie działki nr 66/2, zmiana zatwierdzona uchwałą nr IX/49/11 z dnia 31 sierpnia 2011 r.
- we wsi Rakowice w części dotyczącej działek nr 380/282, 380/283, 254, 255/1, 255/2, 255/3, 255/4 i 269 oraz we wsi Chościszowice w części dotyczącej działek nr 85, 115 i 116, zmiana zatwierdzona uchwałą nr IX/50/11 z dnia 31 sierpnia 2011 r.
- we wsi Trzebień Mały, zmiana zatwierdzona uchwałą nr IX/54/11 z dnia 31 sierpnia 2011 r.
- zmiana całego dokumentu zatwierdzona uchwałą nr XXI/161/13 z dnia 28 lutego 2013 r.
- ujawnienie udokumentowanych złóż surowców naturalnych „Ocice – Mierzwin I”, „Ocice – Mierzwin II”, „Ocice – Nowe”, „Ocice II”, „Ocice III”, „Mierzwin I”, „Mierzwin II”, „Mierzwin III” wraz z korektą funkcjonalną części tych terenów, zmiana zatwierdzona uchwałą Rady Gminy Bolesławiec Nr XVI/138/16 z dnia 28 września 2016 r.
- w miejscowości Mierzwin, w części dotyczącej działki nr 72, zmiana zatwierdzona uchwałą Rady Gminy Bolesławiec Nr XVIII/159/16 z dnia 16 grudnia 2016 r.
- w miejscowości Ocice w części dotyczącej lokalizacji cmentarza w Ocicach, zmiana zatwierdzona uchwałą Rady Gminy Bolesławiec Nr XXIX/255/17 z dnia 15 grudnia 2017 r.
- w zakresie południowo – zachodniej części wsi Trzebień, zmiana zatwierdzona uchwałą Rady Gminy Bolesławiec Nr XV/174/20 z dnia 24 czerwca 2020 r.

Do całościowej zmiany studium przystąpiono na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec nr VIII/42/11 z dnia 6 lipca 2011 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec. Zmiana studium obejmowała teren gminy w granicach administracyjnych dlatego też traci ważność w całości Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bolesławiec, zatwierdzone uchwałą Nr XVIII/167/00 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 29 listopada 2000 r., z późniejszymi zmianami.

Zmiana dotycząca ujawnienia udokumentowanych złóż surowców naturalnych, wraz z korektą funkcjonalną części tych terenów sporządzona została na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec nr V/37/15 z dnia 1 lipca 2015 r.

w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec.

Następna zmiana dotyczyła umożliwienia lokalizacji usług publicznych położonych na dz. nr 72 w Mierzwinie, która została sporządzona na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec Nr XI/94/16 z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec w części dotyczącej działki nr 72 w miejscowości Mierzwin.

Kolejna zmiana dotyczyła umożliwienia lokalizacji cmentarza na dz. nr 345/5 w Ocicach, która została sporządzona na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec Nr XVIII/160/16 z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec w części dotyczącej lokalizacji cmentarza w Ocicach.

Niniejsza Ostatnia zmiana dotyczyła południowo - zachodniej części wsi Trzebień, która została sporządzona na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec Nr XXXI/268/18 z dnia 7 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień. Granice obszaru objętego zmianą studium wyróżniono na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” kolorem niebieskim. ~~W tekście zmiany naniesiono czcionką w kolorze czerwonym oraz przy użyciu przekreśleń~~

W prezentowanej zmianie studium nie zmienia się część uwarunkowań. Niniejsza zmiana dotyczy aktualizacji granic złóż kopalin stałych (gliny ceramiczne białowypalające się) „Janina I” i „Janina Zachód” w części obrębów Suszki i Żeliszów, która została sporządzona na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec Nr XIV/158/20 z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec w części dotyczącej złoża „Janina” w miejscowości Suszki i Żeliszów. Granice obszaru objętego zmianą studium wyróżniono na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” kolorem fioletowo - różowym. W tekście zmiany naniesiono czcionką w kolorze czerwonym oraz przy użyciu przekreśleń.

Podstawa prawna

Uchwały Rady Gminy Bolesławiec:

Uchwała Rady Gminy Bolesławiec nr VIII/42/11 z dnia 6 lipca 2011 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec.

Uchwała Rady Gminy Bolesławiec nr V/37/15 z dnia 1 lipca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec.

Uchwała Rady Gminy Bolesławiec nr XI/94/16 z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec w części dotyczącej działki nr 72 w miejscowości Mierzwin.

Uchwała Rady Gminy Bolesławiec Nr XVIII/160/16 z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec w części dotyczącej lokalizacji cmentarza w Ocicach.

Uchwała Rady Gminy Bolesławiec Nr XXXI/268/18 z dnia 7 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień.

Uchwała Rady Gminy Bolesławiec Nr XIV/158/20 z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec w części dotyczącej złoża „Janina” w miejscowości Suszki i Żeliszów.

Ustawa:

Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293 **ze zm.**).

Rozporządzenia:

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 nr 118 poz. 1233.)

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

Regioplan sp. z o.o.
ul. Wolbromska 7
53-148 Wrocław
Tel/fax: (071) 33 80 253
www.regioplan.pl
e-mail: regioplan@regioplan.pl

Główny Projektant:

mgr inż. Sylwia Wróbel

Członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów nr Z-369

Zespół Projektowy:

mgr inż. Karolina Radosz

mgr inż. Agnieszka Sakuta

Zespół projektowy zmiany studium na podstawie uchwały nr V/37/15 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 1 lipca 2015 r.:

mgr inż. Wojciech Kotla

mgr inż. Grzegorz Szewczyk

mgr inż. Monika Krużolek

mgr inż. Rafał Odachowski

Zespół projektowy zmiany studium na podstawie uchwały nr XI/94/16 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 24 lutego 2016 :

mgr inż. arch. Beata Kunkiewicz

Zespół projektowy zmiany studium na podstawie uchwały Nr XVIII/160/16 z Rady Gminy Bolesławiec dnia 16 grudnia 2016

mgr inż. arch. Beata Kunkiewicz

Zespół projektowy zmiany studium na podstawie uchwały Nr XXXI/268/18 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 7 marca 2018 r. :

mgr inż. arch. Beata Kunkiewicz

Zespół projektowy zmiany studium na podstawie uchwały Nr XIV/158/20 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 5 lutego 2020 r. :

mgr inż. arch. Beata Kunkiewicz

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA

PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC

1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW

1.1. Położenie geograficzne

Gmina wiejska Bolesławiec położona jest w północno – zachodniej części województwa dolnośląskiego. Wysokość bezwzględna waha się od 140 m n.p.m. (rzeka Bóbr w pobliżu północnej granicy gminy) do 267,4 m n.p.m. (Stare Jaroszowice). Współrzędne geograficzne wynoszą 51° szerokości geograficznej północnej oraz 15° długości geograficznej wschodniej. Obszar gminy jest silnie rozciągnięty w kierunku południkowym wzdłuż biegu rzeki Bóbr. Powierzchnia rozpatrywanego obszaru wynosi 28 849 ha, to jest 288 km², co stanowi 22,1 % powierzchni powiatu bolesławieckiego oraz 1,4 % powierzchni województwa dolnośląskiego.

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998) gmina Bolesławiec umiejscowiona jest w dwóch prowincjach: Niżu Środkowoeuropejskiego i Masywu Czeskiego, a jednostki te obejmują:

- prowincja: Niż Środkowoeuropejski,
 - podprowincja: Niziny Sasko – Łużyckie,
 - makroregion: Nizina Śląsko – Łużycka,
 - mezoregion: Bory Dolnośląskie (317.74) i Równina Chojnowska (317.78).

Mezoregion Bory Dolnośląskie – nazwa pochodzi od dużego i zwartego zespołu leśnego zajmującego znaczną część jednostki. Wyróżniono tu 5 mikroregionów, z czego dwa obejmują obszar gminy: Równina Nadbobrzańska, obejmująca płaskie stożki napływowe Bobru i Kwisy, na których występują wydmy oraz Równina Wizowska, część międzyrzecza Bobru i Kwisy, zbudowana z glin morenowych.

Mezoregion Równina Chojnowska – jest to równina morenowa z glebami brunatnymi lub płowymi, zajęta prawie w całości przez pola uprawne.

- prowincja: Masyw Czeski,
 - podprowincja: Sudety i Pogórze Sudeckie,
 - makroregion: Pogórze Zachodniosudeckie,
 - mezoregion: Pogórze Izerskie (332.26) i Pogórze Kaczawskie (332.27).

Mezoregion Pogórze Izerskie – w rejonie gminy Bolesławiec, Pogórze zbudowane z gnejsów i granitów z żyłami bazaltowymi, zanurza się pod osady morza miocenowego oraz piaski i gliny czwartorzędowe.

Mezoregion Pogórze Kaczawskie – w rejonie gminy jednostka ta obejmuje dwa mikroregiony: Dolina Bobru – obejmująca równinny obszar doliny rzeki oraz Pogórze Bolesławieckie – w postaci płaskich, zalesionych pagórków z polami uprawnymi poniżej.

Odległość z Bolesławca do stolicy województwa Wrocławia wynosi około 120 km, natomiast do innych, ważnych miast odległości te wynoszą kolejno:

- do Jeleniej Góry – 55 km,
- do Poznania – 293 km,
- do Krakowa – 370 km,
- do Warszawy – 460 km,
- do Gdańska – 500 km.

Ponadto odległość z Bolesławca do najbliższych, większych drogowych przejść granicznych wynosi:

- z Czechami (Jakuszyce) – 74 km,
- z Niemcami (Zgorzelec) – 44 km,

- ze Słowacją (Chyżne) – 461 km,
- z Ukrainą (Korczowa) – 624 km,
- z Białorusią (Terespol) – 657 km,
- z Rosją (Bezledy) – 706 km,
- z Litwą (Ogrodniki) – 769 km.

1.2. Położenie administracyjne

Po wdrożeniu reformy administracyjnej, od 1 stycznia 1999 roku gmina wiejska Bolesławiec wchodzi w skład województwa dolnośląskiego oraz powiatu bolesławieckiego.

Graniczy z gminami:

- Szprotawa (woj. lubuskie) – od północy,
- Osiecznica – od zachodu,
- Nowogrodziec – od zachodu,
- Lwówek Śląski – od południa,
- Warta Bolesławiecka – od wschodu,
- Gromadka – od wschodu,
- oraz z miastem Bolesławiec (w centralnej części gminy).

1.3. Struktura osadnicza

Siedziba urzędu gminy znajduje się w mieście Bolesławiec. Miasto stanowi oddzielną jednostkę administracyjną, którą gmina wiejska Bolesławiec otacza ze wszystkich stron.

W skład gminy wchodzi 29 sołectw (30 wsi). Należą do nich: Bolesławice, Bożejowice, Brzeźnik, Chościszowice, Dąbrowa Bolesławiecka, Dobra, Golnice, Kozłów, Kraszowice, Kraśnik Dolny, Kraśnik Górny, Krępnica, Kruszyn, Lipiany, Łaziska, Łąka, Mierzwin, Nowa, Nowa Wieś, Nowe Jaroszewice, Ocice, Otok, Parkoszew, Rakowice, Stara Oleszna, Stare Jaroszewice, Suszki, Trzebień, Trzebień Mały, Żeliszów.

Gęstość sieci osadniczej mierzona liczbą miejscowości na 100 km² powierzchni wynosi 11,1. Jest to wartość znacznie wyższa od wskaźnika charakteryzującego powiat bolesławiecki, wynoszącego 6,1, a także niższa od średniej dla województwa dolnośląskiego, która wynosi 12,8.

1.4. Struktura funkcjonalno – przestrzenna

Gmina Bolesławiec stanowi główny ośrodek strefy północnej terenów dawnego województwa jeleniogórskiego, charakteryzującej się dominującym udziałem gospodarki leśnej oraz rolnej z uzupełniającymi funkcjami eksploatacji surowców, przemysłu oraz transportu. Centrum administracyjno – usługowym dla gminy jest miasto Bolesławiec, będącym ważnym ośrodkiem o funkcjach ponadlokalnych: społecznych i gospodarczych. Wiodącymi funkcjami w gminie są: przemysł, usługi i mieszkalnictwo.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy tworzą bardzo zróżnicowane elementy różniące się stanem i jakością zagospodarowania, stopniem wykorzystania przestrzeni i standardami. Wśród podstawowych elementów tej struktury wymienić należy:

- tereny mieszkaniowe w miejscowościach przyległych bezpośrednio do miasta Bolesławiec, charakteryzujące się współczesną architekturą i podwyższoną intensywnością zabudowy,
- tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, charakteryzujące się układem ulicowym, swobodnie rozproszonym w granicach zainwestowania urbanistycznego wsi (utrzymane historyczne układy wsi zwłaszcza w jednostkach zlokalizowanych na południu gminy),

- niewielkie tereny substandardowych osiedli mieszkaniowych i koszar w Trzebieniu, związanych z dawnymi terenami będącymi w użytkowaniu Wojsk Radzieckich,
- tereny urządzone po dawnych Państwowych Gospodarstwach Rolnych (obory, jałowniki, suszarnie zielonek, zbóż, bazy sprzętu rolniczego), użytkowane, częściowo nieużytkowane i popadające w ruinę,
- rozległe tereny ferm drobiu w Bolesławicach, Bożejowicach, Dobrej i Kraśniku Dolnym,
- tereny przemysłowe we wsi Łąka (Wizów),
- tereny eksploatacji powierzchniowej wzdłuż doliny Bobru,
- tereny historycznych założeń dworsko-parkowych, zaniedbane, niszczące, wymagające prac rewaloryzacyjnych i opieki ogrodniczej,
- tereny zieleni urządzonej przydomowej, parków, cmentarzy oraz ciągów zieleni towarzyszącej wysokiej i niskiej,
- tereny rekreacji, sportu,
- tereny upraw polowych,
- tereny lasów,
- tereny dróg i szlaków kolejowych oraz obiektów obsługi technicznej gminy (ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, przepompownie, GPZ, trafostacje, stacje redukcyjno-pomiarowe gazu).

Ukształtowana w dotychczasowym rozwoju przestrzennym gminy struktura funkcjonalno-przestrzenna w pełni wykorzystuje istniejące uwarunkowania terenowe, nie naruszając tych części, jakie w formie barier rozwojowych wyraźnie tu występują. Bariery te to m. in. dolina Bobru, chronione klasy gruntów (zwłaszcza klasy III), złoża żwiru, piasku, piaskowca i glinki, oraz kompleksy leśne, tworzące naturalne ramy dla rozwoju układu urbanistycznego gminy. Obok głównych ciągów komunikacyjnych – drogowych i kolejowych, stanowią one podstawowe elementy rozwoju przestrzennego gminy.

W istniejącej strukturze przestrzennej gminy mimo, iż nie występują tu rażące konflikty funkcjonalno-przestrzenne, stwierdzić należy występowanie szeregu terenów o niskiej jakości zagospodarowania przestrzennego, a także terenów występowania uciążliwości o lokalnym charakterze dla życia mieszkańców. Wśród terenów tych wymienić m.in. należy: substandardowe osiedla (Trzebień), zaniedbane założenia dworsko-parkowe, tereny poeksploatacyjne, tereny zabudowy mieszkaniowej wzdłuż głównych ulic tranzytowych (Kruszyn, Łąka, Dąbrowa Bolesławska, Trzebień, Golnice, Stara Oleszna i Kozłów), tereny ferm drobiu jak w Bożejowicach, Bolesławicach, Dobrej, Kraśniku Dolnym.

1.5. Struktura użytkowania gruntów

Powierzchnia rozpatrywanego obszaru wynosi 28 849 ha, to jest 288 km², co stanowi 22, 1 % powierzchni powiatu bolesławieckiego oraz 1,4 % powierzchni województwa dolnośląskiego.

Tabela 1. Gmina Bolesławiec – użytkowanie gruntów w 2005 roku (w ha) [źródło: GUS 2012]

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	w tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
28 893 ¹	11 744	9 107	35	1 215	1 387	13 850	3 299

Użytki rolne stanowią 40, 7 % ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 47, 9 %, a pozostałe grunty i nieużytki 11,4 %. Natomiast w strukturze użytków rolnych największy obszar zajmują grunty orne – 77, 6 % oraz pastwiska – 11,8 %.

¹ Powierzchnia gminy od 2006 r. (28 849 ha) różni się od wykazanej w 2005 r., ze względu na ustalenie dokładniejszej metody, opartej o aktualne dane komputerowej bazy Państwowego Rejestru Granic.

Tabela 2. Gmina Bolesławiec – struktura użytkowania gruntów według obrębów w ha w 2012 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie Ewidencji gruntów i budynków. Stan na dzień 19.03.2012 r.]

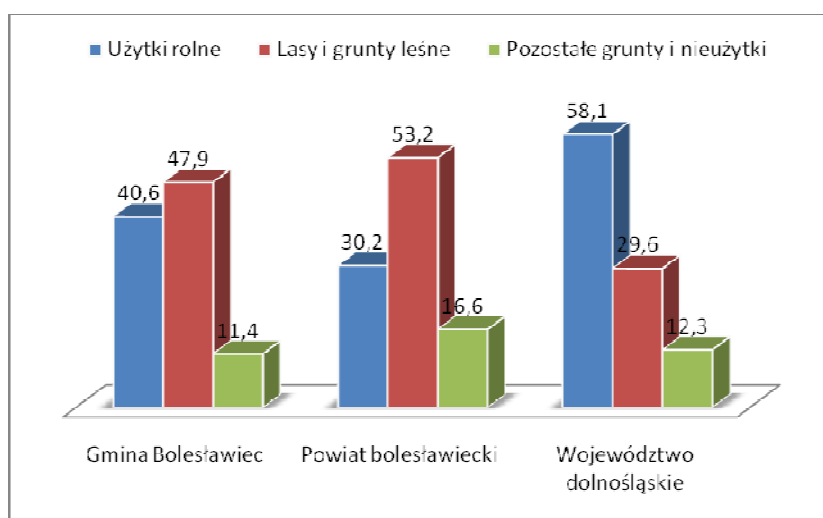
Lp.	Miejscowość (obręb)	Powierzchnia w ha	Powierzchnia użytkowania gruntów w ha:					
			Użytki rolne	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Grunty zabudowane i zurbanizowane	Nie użytki	Grunty pod wodami	Tereny różne
1.	Bolesławice	1 163,6220	322,2949	738,8731	78,6489	2,6135	21,1916	-
2.	Bożejowice	177,5914	150,5262	6,0668	19,2742	1,7242	-	-
3.	Brzeźnik	1 301,6635	701,0233	533,2560	65,4242	1,9200	0,0400	-
4.	Chościszowice	164,4032	147,6435	1,6060	13,6137	0,4800	-	1,0600
5.	Dąbrowa Bolesławiecka	580,546	278,9393	198,9816	59,6290	31,0661	11,9300	-
6.	Dobra	481,8589	267,0215	172,6937	39,1637	2,9800	-	-
7.	Golnice	1 570,3392	351,2598	1 147,5608	43,6708	6,0800	20,9278	0,8400
8.	Kozłów	1 628,0740	59,6547	1 414,8957	46,9443	86,4093	15,2700	4,900
9.	Kraszowice	702,9022	417,4484	239,9727	30,3450	1,7315	13,4046	-
10.	Kraśnik Dolny	1 047,5242	741,7300	194,937	99,7472	6,4300	4,5500	0,1300
11.	Kraśnik Górny	1 147,6595	793,2361	284,4868	49,6961	14,0105	5,5600	0,6700
12.	Krępnica	1 353,8675	201,5811	1 041,0358	61,2825	4,6500	41,8181	3,5000
13.	Kruszyn	936,5215	682,7517	163,7603	78,8481	4,3614	6,7000	0,1000
14.	Lipiany	604,8526	193,0998	377,8600	32,7728	0,3900	0,7300	-
15.	Łaziska	1 039,9101	562,091	369,6384	73,3581	5,3030	2,948	26,5716
16.	Łąka	328,7491	114,6871	80,3692	130,4075	1,0800	1,9153	0,2900
17.	Mierzwin	652,1443	347,6106	266,2300	22,8437	1,4600	14,0000	-
18.	Nowa	416,354	354,7286	33,0300	18,3354	1,3300	8,9300	-
19.	Nowa Wieś	791,9251	444,0207	279,3870	67,9589	0,0400	0,4100	0,1085
20.	Nowe Jaroszewice	699,4745	344,7838	321,8919	30,0558	0,883	1,8600	-
21.	Ocice	1 700,0032	1 364,4194	250,1800	68,9031	4,0945	12,4062	-
22.	Otok	580,1336	284,3306	257,8104	28,4054	1,7772	7,8100	-
23.	Parkoszków	1 516,2797	184,4797	1 263,2425	22,9331	34,6744	8,7300	2,2200
24.	Pstrąże	1 361,1447	23,9900	1 019,8543	227,8200	32,76	0,4900	56,2304
25.	Rakowice	340,0432	277,5944	32,7986	20,6302	1,5200	7,5000	-
26.	Stara Oleszna	1 051,5222	79,1245	794,7149	106,1883	8,9700	62,3845	0,1400
27.	Stare Jaroszewice	734,4736	621,0110	78,0651	32,6775	1,8100	0,9100	-
28.	Suszki	729,0645	451,4213	223,0159	52,2958	0,4900	1,8415	-
29.	Trzebień	2 004,2551	188,3348	1 522,6441	223,9883	5,4822	22,8990	40,9067
30.	Trzebień Mały	1 057,3152	219,3978	611,6772	65,7502	142,40000	14,4600	3,6300
31.	Żeliszów	1 032,3066	741,4266	233,2528	50,2785	5,5787	1,7700	-

Tabela 3. Gmina Bolesławiec – struktura użytkowania gruntów według obrębów w % w 2012 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie Ewidencji gruntów i budynków. Stan na dzień 19.03.2012 r.]

Lp.	Miejscowość (obręb)	Struktura użytkowania gruntów w %:					
		Użytki rolne	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Grunty zabudowane i zurbanizowane	Nie użytki	Grunty pod wodami	Tereny różne
1.	Bolesławiec	27,7	63,5	6,8	0,2	1,8	0
2.	Bożejowice	84,8	3,4	10,8	1,0	0	0
3.	Brzeźnik	53,9	41,0	5,0	0,1	0	0
4.	Chościszowice	89,8	1,0	8,3	0,3	0	0,6
5.	Dąbrowa Bolesławiecka	48,0	34,3	10,3	5,3	2,1	0
6.	Dobra	55,4	35,9	8,1	0,6	0	0
7.	Golnice	22,3	73,1	2,8	0,4	1,3	0,1
8.	Kozłów	3,7	86,9	2,9	5,3	0,9	0,3
9.	Kraszowice	59,4	34,1	4,3	0,3	1,9	0
10.	Kraśnik Dolny	70,8	18,6	9,5	0,6	0,5	0
11.	Kraśnik Górny	69,1	24,8	4,3	1,2	0,5	0,1
12.	Krępnica	14,9	76,9	4,5	0,3	3,1	0,3
13.	Kruszyn	72,9	17,5	8,4	0,5	0,7	0
14.	Lipiany	31,9	62,5	5,4	0,1	0,1	0
15.	Łaziska	54,0	35,5	7,1	0,5	0,3	2,6
16.	Łąka	34,9	24,4	39,7	0,3	0,6	0,1
17.	Mierzwin	53,3	40,8	3,5	0,2	2,2	0
18.	Nowa	85,2	7,9	4,4	0,3	2,2	0
19.	Nowa Wieś	56,0	35,3	8,6	0	0,1	0
20.	Nowe Jaroszewice	49,3	46	4,3	0,1	0,3	0
21.	Ocice	80,3	14,7	4,1	0,2	0,7	0
22.	Otok	49,0	44,4	4,9	0,3	1,4	0
23.	Parkoszków	12,2	83,3	1,5	2,3	0,6	0,1
24.	Pstrąże	1,8	74,9	16,8	2,4	0	4,1
25.	Rakowice	81,6	9,7	6,1	0,4	2,2	0
26.	Stara Oleszna	7,5	75,6	10,1	0,9	5,9	0
27.	Stare Jaroszewice	84,6	10,6	4,5	0,2	0,1	0
28.	Suszki	61,9	30,6	7,2	0,1	0,2	0
29.	Trzebień	9,4	76,0	11,2	0,3	1,1	2
30.	Trzebień Mały	20,7	57,9	6,2	13,5	1,4	0,3
31.	Żeliszów	71,8	22,6	4,9	0,5	0,2	0

Tabela 4. Gmina Bolesławiec – struktura użytkowania gruntów w 2005 roku (w %) [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Jednostka administracyjna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	w tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
Gmina Bolesławiec	40,7	77,6	0,3	10,3	11,8	47,9	11,4
Powiat bolesławiecki	30,2	77,9	0,3	13,5	8,3	53,2	16,6
Województwo dolnośląskie	58,1	77,5	0,6	12,5	9,4	29,6	12,3

Rysunek 1. Gmina Bolesławiec – struktura użytkowania gruntów w 2005 roku w (%) [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Z powyższej ryciny i tabeli wynika, że struktura użytkowania gruntów w gminie Bolesławiec jest zbliżona do uwarunkowań charakteryzujących powiat bolesławiecki, lecz odbiega od wartości dla województwa. Na terenie gminy Bolesławiec największą powierzchnię zajmują tereny leśne (47,9 %), a związane jest to z położeniem gminy w Borach Dolnośląskich, będących największym zwartym kompleksem leśnym w Polsce. Widoczna jest różnica w strukturze użytków rolnych: gmina (40,7 %), województwo dolnośląskie (58,1 %) – wpływ na to ma również położenie dużych kompleksów leśnych i większe o 60 % zalesienie gminy w stosunku do województwa dolnośląskiego. Najmniejszą kategorię zajmują „pozostałe grunty i nieużytki” w skład, których wchodzi między innymi: obszary zabudowy mieszkaniowej, tereny przemysłowe, place, ulice, skwery, parki, tereny wodne, nieużytki itp.

2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Ład przestrzenny gminy może być rozpatrywany w skali ogólnej i szczegółowej. Patrząc na gminę w skali ogólnej zauważa się, że wszystkie wsie zachowały wykształcony historycznie układ przestrzenny o charakterze ulicowym oraz wiążący je system dróg i sieci uzbrojenia technicznego, co stanowi podstawową kanwę dla rozwoju przestrzennego.

Na dzisiejszy obraz wsi dolnośląskiej składają się zachowane elementy historycznego zagospodarowania oraz współczesne obiekty. Generalnie stwierdzić należy, że gros obiektów budownictwa mieszkalnego i gospodarczego to tkanka historyczna. Nowa tkanka stanowi niewielki procent zabudowy i pojawia się na terenach bardziej aktywnych gospodarczo, w pobliżu miast i taka sytuacja odnosi się do miejscowości gminy usytuowanych bezpośrednio przy granicy z miastem Bolesławiec, jak: Bolesławice, Bożejowice, Dobra, Kruszyn, Łaziska, Rakowice.

Zachowana tu mieszkalno-gospodarcza zabudowa historyczna pochodzi z wieków XVIII, XIX i okresu międzywojennego, jednakże jej rozplanowanie świadczy o średniowiecznych lokacjach wsi. Popularny jest tu typ ulicówki o dość luźnej zabudowie.

Istotne znaczenie dla obrazu wsi ma jej położenie, otaczający krajobraz, rozłóg pól, gęstość zabudowy, proporcje, forma i materiał z jakiego wykonano budynki, a także dominanty oraz zieleń towarzysząca.

Dla gminy charakterystyczne są poniższe typy zabudowy:

- budynki mieszkalne i gospodarcze ceglane, ceglano-kamienne, tynkowane lub nie, jedno lub dwukondygnacyjne z poddaszem użytkowym, na rzucie wydłużonego prostokąta, nakryte dachem naczółkowym lub dwuspadowym o kącie nachylenia połaci 40 – 45°, niekiedy mansardowym, kryte dachówką. Otwory okienne rozmieszczone symetrycznie, szczyty dwu lub trzyosiowe, elewacje boczne wieloosiowe. Kształt okien przeważnie prostokątny, w szczytach otwory zamykane łukiem pełnym. Otwarcia dachu typu wole oko, czasem w dwóch poziomach. Obiekty te stanowią najliczniejszą grupę.
- budynki mieszkalne i gospodarcze w konstrukcji drewniano-ceglanej (mur pruski), o proporcjach i podziałach jak opisane powyżej. Występują dość powszechnie.
- budynki mieszkalne w konstrukcji mur pruski z przysłupami – stanowiące oryginalne rozwiązania łążyckie.

Dynamizm rozwoju gospodarczego początku XIX wieku, zaowocował między innymi powstawaniem domów mieszkalnych, w których mieściły się warsztaty rzemieślnicze, szczególnie tkackie. Konstrukcja przysłupowa pozwalała na powiększenie kubatury budynku. Przysłupy tworzą charakterystyczne wnęki. Najstarsze zachowane tego typu obiekty pochodzą z połowy XVIII wieku, a większość powstała w wieku XIX. Są one coraz mniej liczne i należą do najcenniejszych obiektów budownictwa regionalnego.

Budynki gospodarcze są przeważnie wolnostojące, sytuowane prostopadle do mieszkalnych, a w założeniach większych sytuowane równolegle.

Zabudowie mieszkalno-gospodarczej towarzyszą nieliczne historyczne obiekty przemysłowe – młyny, fabryki i inne budynki pełniące funkcje usługowe – remizy, transformatory. Wznoszono je z cegły. Młyny nawiązywały architektonicznie do budynków mieszkalnych. Wyróżniają je gabaryty. Fabryki najczęściej są nieotynkowane, remizy są murowane często łączone z drewnianymi wieżami do wieszania węży strażackich, a transformatory posiadają charakterystyczne daszki mansardowe.

Ważnymi obiektami o walorach kulturowych, występującymi w niektórych wsiach są założenia rezydencjonalne. Zachowane dwory i parki reprezentują prowincjonalną odmianę architektury późnobarokowej (np. Ocice) i eklektycznej (np. Kruszyn). Przeważnie ich stan techniczny jest zły, a funkcja niedostosowana do charakteru zabudowy.

Charakterystycznym elementami niemal każdej wsi są kościoły (niekiedy dwa - katolicki i ewangelicki), otoczone kamiennymi murami, w obrębie których zakładano cmentarze. Kościoły i cmentarze lokowano wyżej, przez co często dominują nad zabudową. Ich sylwetę uzupełnia starodrzew. Architektonicznie i te budowle posiadają proste formy akcentowane wieżą, przeważnie zwieńczoną ostrosłupowym dachem. Wyjątkiem jest kościół poewangelicki w Żeliszowie o nietypowym kształcie, tj. na planie owalu. Obiekty te mają często średniowieczne pochodzenie, konstrukcję murowaną, otynkowaną. We wsiach omawianego obszaru spotkać można drewniane oraz kamienne krzyże przydrożne, a także kamienne pomniki z czasów wojny francusko-pruskiej.

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

3.1.1. Gleby

Wytworzenie się określonych profilów glebowych oraz ich przydatność rolnicza pozostaje w ścisłym związku z budową geologiczną i morfologią omawianego obszaru. Natomiast skład mineralny i właściwości gleb są uzależnione przede wszystkim od rodzaju skały macierzystej, panującego klimatu i występującej szaty roślinnej. Na kształtowanie się rolniczej przydatności gleb poza rzeźbą terenu i klimatu mają również duży wpływ czynniki glebowe takie jak: skład mechaniczny, miąższość poziomu próchnicznego oraz głębokość występowania szkieletu.

Na terenie gminy przeważają gleby klasy III i IV. Grunty klasy IIIa i IIIb to gleby bielcowe, brunatne kompleksu pszenne (łatwe w uprawie). Do gruntów klasy IIIb i IVa zalicza się gleby bielcowe i brunatne kompleksu pszenno – wadliwego (gleby żyzne, ale przesuszone, narażone na zmywanie powierzchniowe). Grunty klasy IVb i V to gleby bielcowe i brunatne kompleksu żyniego, wraz z glebami klasy VI są glebami mało urodzajnymi, suchymi.

Klasyfikacja bonitacyjna ma na celu ustalenie wartości produkcyjnej gleb na podstawie badań terenowych odkrywek. Szczególną uwagę poświęca się cechom morfologicznym profilu glebowego, właściwościom fizycznym gleb i niektórym chemicznym. Uwzględnia się również konfigurację terenu, stosunki wilgotnościowe, położenie, itp.

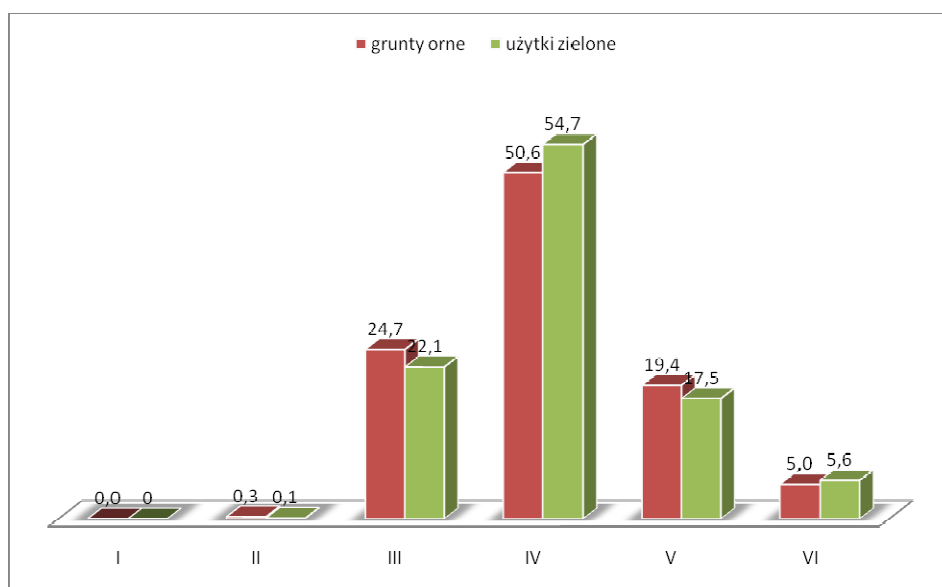
Tabela 4. Gmina Bolesławiec – grunty orne według klas bonitacyjnych w 2012 r. [źródło: Ewidencja gruntów i budynków, 2012]

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	-	-
II	25,95	0,3
III a	754,11	8,3
III b	1 488,38	16,4
IV a	2 641,47	29,1
IV b	1 956,94	21,5
V	1 763,63	19,4
VI	453,58	5,0

Tabela 5. Gmina Bolesławiec – użytki zielone według klas bonitacyjnych w 2012 r. [źródło: Ewidencja gruntów i budynków, 2012]

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	-	-
II	1,54	0,1
III	526,7368	22,1
IV	1 302,9261	54,7
V	416,5375	17,5
VI	132,207	5,6

Z powyższego zestawienia wynika, że na terenie gminy Bolesławiec nie ma gleb zaliczanych do I klasy bonitacyjnej, a udział gleb będących w II klasie bonitacyjnej jest znikomy (odpowiednio 0,3 % dla gruntów ornych i 0,1 dla użytków zielonych). Udział gleb bardzo dobrych i dobrych gruntów ornych, będących w II – III klasie bonitacyjnej wynosi 25,0 %. Gleby średnie IV klasy bonitacyjnej to 50,6 % ogółu gruntów ornych, zaś gleby słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią 24,4 %. Natomiast udział użytków zielonych (sady, łąki i pastwiska) będących w II – III klasie bonitacyjnej wynosi 22,2 %, w IV klasie – 54,7 % zaś naj słabsze V i VI klasy to 23,1 %.

Rysunek 2. Bolesławiec – struktura powierzchni gruntów orných, sadów i użytków zielonych według klas bonitacyjnych w 2012 r. [źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Ewidencji gruntów i budynków. Stan w 2012 r.]

Waloryzację jakości gleb² wykonano metodą punktową opracowaną przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Przypisuje ona każdej klasie bonitacyjnej określoną liczbę punktów. Najwięcej punktów przyznaje się klasom najlepszym, a najniższą gruntom najgorszym.

Największą ilość punktów uzyskał obręb Stare Jaroszewice (73,1). W przedziale od 50,1 do 60,0 punktów mieszczą się obręby: Trzebień Mały (52,6), Kraśnik Dolny (53,2), Chościsławice (50,3), Kruszyn (58,5), Rakowice (55,4), Otok (53,9), Nowe Jaroszewice (57,4), Ocice (53,4), Nowa (59,8), Suszki (53,2) i Żeliszów (51,8). Reasumując możemy stwierdzić, że wysoką jakością gleb charakteryzuje się tylko 1 obręb (Stare Jaroszewice), średnią (w granicach 40 – 60 punktów) wykazały się 23 obręby, a niską (poniżej 40 punktów) 7 następujących obrębów: Pstrąże, Lipiany, Dąbrowa Bolesławiecka, Bolesławice, Dobra, Brzeźnik, Mierzwin.

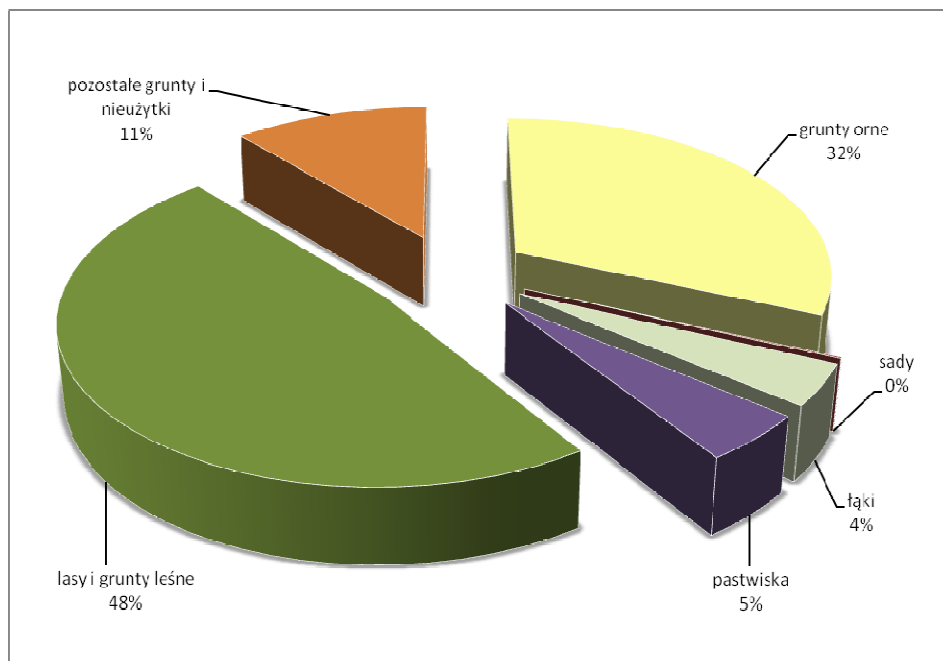
3.1.2. Użytkowanie gruntów w rolnictwie

Sektor rolniczy stanowi ważną funkcję w strukturze gospodarczej gminy. Przeważają małe gospodarstwa rolne o areale około 5 ha, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą. Współpracują one na terenie gminy i miasta Bolesławiec z licznymi podmiotami gospodarczymi.

Użytki rolne stanowią 40,6 % ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 47,9 %, a pozostałe grunty i nieużytki 11,4 %.

Udział gospodarstw rolnych w stosunku do ogólnej powierzchni poszczególnych elementów kształtujących przestrzeń gminy Bolesławiec przedstawia się w następujący sposób: użytki rolne razem – 84,1 %; grunty orne – 86,6%; sady – 100%; łąki – 78,5%; pastwiska – 74,5%; lasy – 1,1%; pozostałe grunty – 15,9%.

² Wykorzystano informacje zawarte w *Planie urządzeniowo-rolnym gminy Bolesławiec*

Rysunek 3. Gmina Bolesławiec – struktura użytkowania gruntów w 2005 roku [źródło: GUS, 2012]

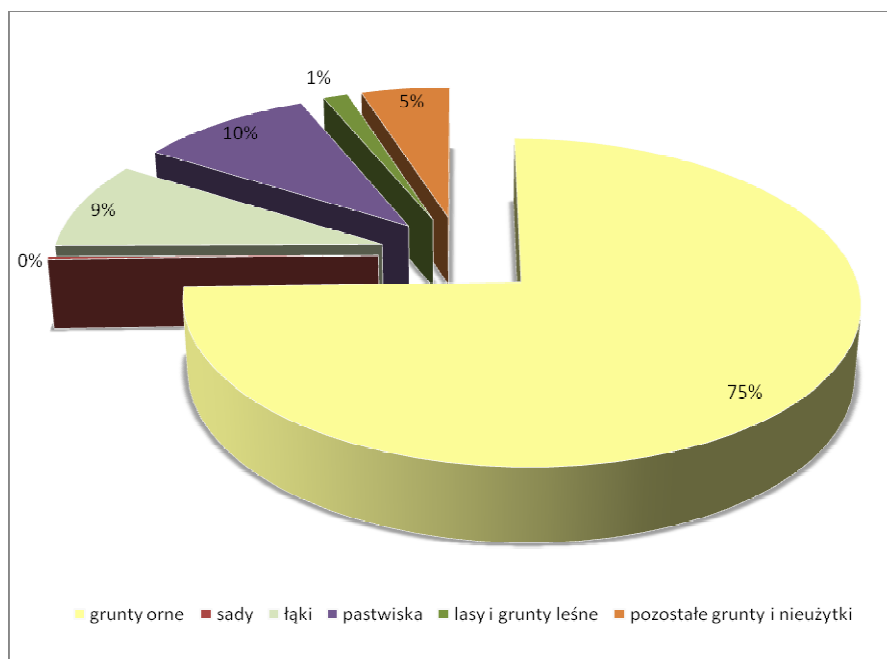
Tabela 6. Gmina Bolesławiec – użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych³ 2002 roku (w ha) [źródło: GUS, 2012]

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	W tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
10 585	9 914	7 891	36	954	1 033	146	525

Gospodarstwa indywidualne stanowią 36,6 % powierzchni ogólnej gminy. Użytki rolne stanowią 93,7 % ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw indywidualnych, lasy i grunty leśne 1,4 %, a pozostałe ziemie oraz nieużytki 4,9%. Natomiast struktura użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw indywidualnych kształtuje się w następujący sposób:

- grunty orne – 79,6 %;
- sady – 0,4 %;
- łąki – 9,6 %;
- pastwiska – 10,4 %.

³ Za gospodarstwa indywidualne uważa się gospodarstwo będące własnością lub znajdujące się w użytkowaniu osoby fizycznej lub grupy osób.

Rysunek 4. Gmina Bolesławiec – struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach indywidualnych w 2002 roku [źródło: GUS 2012].

3.1.3. Charakterystyka gospodarstw rolnych

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku⁴ na terenie gminy Bolesławiec funkcjonowało 1 882 gospodarstw rolnych (gospodarstw indywidualnych powyżej 1 ha użytków rolnych – 1 233). Średnia wielkość gospodarstwa rolnego zajmuje areał około 5 ha i jest mniejsza od przeciętnej wartości występującej w województwie dolnośląskim.

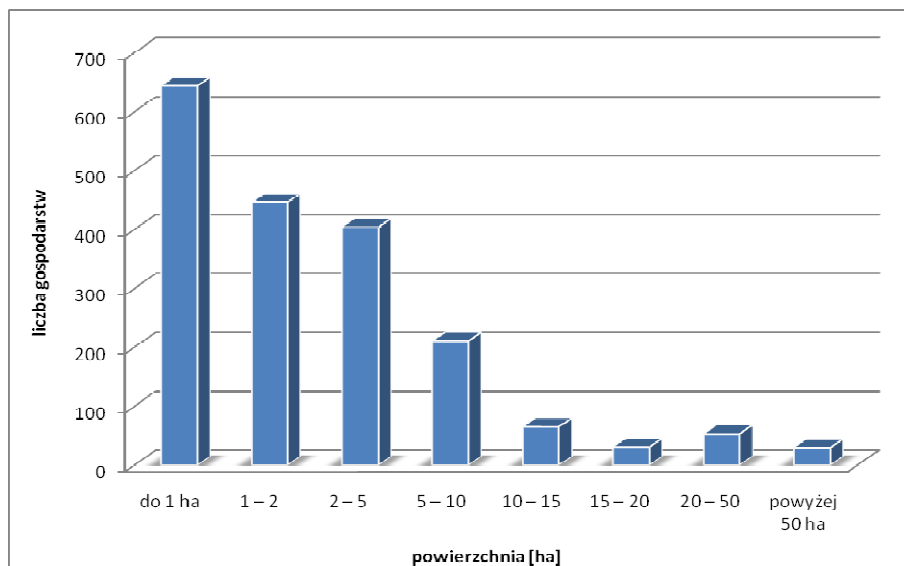
Tabela 7. Gmina Bolesławiec – struktura powierzchni gospodarstw rolnych w 2002 roku wg Powszechnego Spisu Rolnego [źródło: GUS, 2012]

Powierzchnia gospodarstwa w ha	Ilość gospodarstw	Struktura (%)
do 1 ha	644	34,2
1 – 2	446	23,7
2 – 5	404	21,5
5 – 10	211	11,2
10 – 15	65	3,5
15 – 20	30	1,6
20 – 50	53	2,8
powyżej 50 ha	29	1,5

Gospodarstwa bardzo małe, to jest o areale do 5 ha, stanowią aż 80 % ogólnej liczby gospodarstw w gminie. Gospodarstwa małe, to jest o areale od 5 do 10 ha stanowią blisko 11 %, natomiast gospodarstwa średnie jak na polskie warunki, czyli o powierzchni od 10 ha do 15 ha to 3,5 % ogółu, a gospodarstwa duże o areale powyżej 15 ha stanowią blisko 6 % ogółu. Należy więc przyjąć, że struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest bardzo rozdrobniona. Większość małych gospodarstw poszukuje i będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł

⁴ Brak nowszych danych. Publikacje GUS zawierające wyniki przeprowadzonego w 2010 r. Powszechnego Spisu Rolnego 2010 w trakcie redagowania tekstu studium odnoszą się do poziomu województw

dochodu. Aby sprostać realiom współczesnej gospodarki rynkowej należy przyspieszyć tempo restrukturyzacji sektora rolniczego, celem poprawy struktury agrarnej gospodarstw.

Rysunek 5. Gmina Bolesławiec – charakterystyka struktury agrarnej w 2002 roku wg Powszechnego Spisu Rolnego [źródło: GUS, 2012]

Należy nadmienić, że na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku 1 091 gospodarstw (60,0% ogółu) prowadziło wyłącznie działalność rolniczą, 110 gospodarstw (5,8 %) prowadziło wyłącznie działalność pozarolniczą, 185 gospodarstwa (9,8 %) prowadziły działalność rolniczą i pozarolniczą, a 496 gospodarstwa (26,4 %) nie prowadziły ani działalności rolniczej ani pozarolniczej. Ponadto należy zaznaczyć, że 82 gospodarstwa rolne o areale większym niż 20 ha skupiały w swoim władaniu aż 8 306 ha z 13 716 ha ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych, czyli 60,6%. Głównym problemem dla miejscowych rolników jest zmienna rentowność produkcji rolniczej oraz brak szerszej możliwości podjęcia zajęć pozarolniczych. Od 2004 roku stan ten ulega przynajmniej częściowej poprawie dzięki dopłatom bezpośrednim do produkcji rolnej. Koniecznym jest jednak przekwalifikowanie przynajmniej części ludności rolniczej.

3.1.4. Jakość gleb, uprawy i hodowla

Pod względem jakości gleb wyrażonej klasyfikacją według klas bonitacyjnych gmina Bolesławiec posiada przeciętne warunki do produkcji rolniczej. Areał gruntów ornych bardzo dobrych i dobrych należących do II i III klasy bonitacyjnej wynosi 25,0 %. Natomiast areał gruntów średnich należących do IV klasy bonitacyjnej wynosi 50,6 % ogólnej powierzchni gruntów ornych. Zaś ziemie słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią 24,4 % ogólnej powierzchni gruntów ornych. Udział użytków zielonych będących w II – III klasie bonitacyjnej wynosi 22,2 %, w IV klasie – 54,7 % zaś najsłabsze V i VI klasy to 23,1 %.

W celu lepszego zobrazowania jakości gruntów według klas bonitacyjnych podzielono użytki rolne na trzy grupy (tabela nr 10):

- grunty dobrej jakości obejmujące klasy I-IIIb gruntów ornych i I - III użytków zielonych,
- średniej jakości obejmujące klasy IV gruntów ornych i użytków zielonych,
- słabej jakości obejmujące klasy V, VI i VI.

Tabela 8. Gmina Bolesławiec – charakterystyka jakości gruntów ornych według miejscowości w 2012 r. [źródło: Ewidencja gruntów i budynków, Stan w 2012]

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków	Powierzchnia użytków rolnych – bez sadów		
			Grunty dobrej jakości	Grunty średniej jakości	Grunty słabej jakości

		rolnych – bez sądów (ha)	ha	%	ha	%	ha	%
1	Bolesławice	292,88	12,57	4,3	140,00	47,8	140,31	47,9
2	Bożejowice	136,79	15,21	11,1	99,79	73,0	21,79	15,9
3	Brzeźnik	672,97	12,78	1,9	319,21	47,4	340,98	50,7
4	Chościszowice	131,44	19,15	14,6	100,61	76,5	11,68	8,9
5	Dąbrowa Bolesławiecka	270,74	15,95	5,9	95,63	35,3	159,16	58,8
6	Dobra	258,5	0,00	0,0	24,22	9,4	234,28	90,6
7	Golnice	344,48	79,59	23,1	160,97	46,7	103,92	30,2
8	Kozłów	55,43	16,69	30,1	24,29	43,8	14,45	26,1
9	Kraszowice	401,97	89,5	22,3	231,26	57,5	81,21	20,2
10	Kraśnik Dolny	717,91	209,95	29,3	382,85	53,3	125,11	17,4
11	Kraśnik Górny	776,26	89,47	11,5	482,49	62,2	204,30	26,3
12	Krępnica	198,08	4,80	2,4	124,37	62,8	68,91	34,8
13	Kruszyn	649,39	256,30	39,5	366,37	56,4	26,72	4,1
14	Lipiany	190,18	0,00	0,0	71,39	37,5	118,79	62,5
15	Łaziska	541,54	102,55	18,9	322,16	59,5	116,83	21,6
16	Łąka	111,32	1,16	1,0	68,30	61,4	41,86	37,6
17	Mierzwin	334,24	24,41	7,3	160,74	48,1	149,09	44,6
18	Nowa	347,64	167,79	48,3	144,38	41,5	35,47	10,2
19	Nowa Wieś	432,62	25,24	5,8	296,05	68,4	111,33	25,8
20	Nowe Jaroszewice	336,52	139,74	41,5	151,11	44,9	45,67	13,6
21	Ocice	1 319,81	322,84	24,5	860,54	65,2	136,43	10,3
22	Otok	275,43	108,76	39,5	121,81	44,2	44,86	16,3
23	Parkoszków	180,97	22,37	12,3	106,89	59,1	51,71	28,6
24	Pstrąże	22,15	0,00	0,0	9,36	42,3	12,79	57,7
25	Rakowice	265,62	84,63	31,9	155,10	58,4	25,89	9,7
26	Stara Oleszna	72,33	9,43	13,0	50,46	69,8	12,44	17,2
27	Stare Jaroszewice	606,62	514,95	84,9	76,89	12,7	14,78	2,4
28	Suszki	434,07	151,66	34,9	209,73	48,3	72,68	16,8
29	Trzebień	178,09	54,34	30,5	77,67	43,6	46,08	25,9
30	Trzebień Mały	186,46	35,78	19,2	100,71	54,0	49,97	26,8
31	Żeliszów	721,57	209,12	29,0	365,96	50,7	146,49	20,3
Gmina ogółem		11 464,02	2 796,73	24,4	5 901,31	51,5	2 765,98	24,1

Z powyższego podziału wynika, że w gminie Bolesławiec dominują gleby średniej jakości (klas IV) stanowiące połowę powierzchni użytków rolnych. Gleby dobrej i słabej jakości stanowią po około ¼ powierzchni użytków rolnych.

Najlepszymi glebami w gminie wykazać się może obręb Stare Jaroszewice posiadający 84,9 % gleb dobrych w powierzchni użytków rolnych. Pozostałe obręby mają znacznie niższy udział gleb dobrych. W granicach 30 – 50% gleb dobrych posiadają obręby: Kozłów (30,1% UR), Kruszyn (39,5% UR), Rakowice (31,9%), Otok (39,5%), Nowe

Jaroszowice (41,5%), Suszki (34,9%) i Nowa (48,3%), Trzebień (30,5%). Gleby dobre nie występują w ogóle w trzech obrębach: Pstrąże, Lipiany i Dobra.

Powyższe uwarunkowania decydują, że głównym kierunkiem w produkcji rolniczej jest uprawa roślinna dostosowana przede wszystkim na potrzeby rolno – spożywczego przemysłu przetwórczego oraz hodowla zwierząt. Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego (2002 rok) największe znaczenie w gminie miały następujące uprawy: zboża podstawowe ogółem – 6 539,4 ha (67,0 % powierzchni zasiewów); rzepak – 856,0 ha (8,7 %); gryka, proso i inne zbożowe – 449,2 ha (4,6 %); ziemniaki – 594,1 ha (6,0 %); strączkowe jadalne – 1,3 ha (0,0%); warzywa gruntowe – 148,6 ha (1,5 %); kukurydza – 858,0 ha (8,7 %); okopowe pastewne – 7,1 ha (0,1%); truskawki – 51,5 ha (0,5%); buraki cukrowe – 90,0 ha (0,9%), pozostałe – 189,7 ha (1,9 %).

Natomiast wśród zbóż podstawowych dominowały: pszenica – 3 712,9 ha (56,3 % zasiewów zbóż podstawowych); jęczmień – 908,8 ha (13,8 %); żyto – 837,4 ha (12,7 %); owies – 582,1 ha (8,8 %); mieszanki zbożowe – 378,6 ha (5,8%); pszenżyto – 173,7 ha (2,6 %).

Produkcja zwierzęca dostosowana jest do bieżących potrzeb na rynku. Na terenie gminy Bolesławiec główne kierunki hodowli w 2002 roku (według danych z Powszechnego Spisu Rolnego) to: drób – 358,4 tys. sztuk; bydło – 1159 sztuk; krowy – 561 sztuk; owce – 40 sztuk; trzoda chlewna – 3567 sztuk; kozy – 116 sztuk; konie – 58 sztuk.

Obsada zwierząt gospodarskich w sztukach dużych⁵ wyniosła 45,9 sztuk na 100 ha użytków rolnych ogółem. Należy nadmienić, że w analizowanym okresie czasu na terenie gminy: 15,0% gospodarstw rolnych posiadało bydło; 13,4% gospodarstw posiadało krowy; 1,4% - konie; 19,9% - trzodę chlewną; 0,3% - owce; 75,3% - bez zwierząt gospodarskich.

3.2. Lasy

3.2.1. Charakterystyka lasów

Tereny leśne są obszarami cennymi pod względem florystycznym, ekologicznym i krajobrazowym. Skupia się w nich większość chronionych i rzadkich gatunków roślin, występujących na terenie gminy. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Bolesławiec zajmują powierzchnię 13 393,8 ha⁶, a wskaźnik lesistości wynosi 44,8%.

W lasach gminy głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna pospolita, inny krajowym drzewem iglastym jest świerk pospolity. Drzewa liściaste reprezentowane są przez: dąb i brzozę. W mniejszych ilościach występuje: olsza, klon, jawor, jesion i topola. Monokultury sosnowe występują przede wszystkim w Borach Dolnośląskich. Drzewostany o mieszanym składzie gatunkowym oraz drzewostany liściaste występują w dolinach rzek.

Z typów siedliskowych dominują bory suche, chrobotkowe (*Cladonio – Pinetum*) oraz bory świeże o charakterze suboceanicznym (*Lucobryo – pinetum*). Lokalnie występują większe powierzchnie płatów boru mieszanego (*Pino – Quercetum*), w którym sośnie pospolitej towarzyszy dąb szypułkowy. Sporadycznie spotkać można fragmenty śródlądowego boru wilgotnego (*Molinio – Pinetum*), wilgotniejsza jego odmiana to *Leucobryo Pinetum*. Cechą charakterystyczną omawianych borów jest powszechne występowanie porostów (chrobotki, płucnicy islandzkiej), zdecydowanie rzadziej (na nietypowych siedliskach) spotyka się bagno zwyczajne (*Ledum Palustre*).

W dolinie Bobru zachowały się niewielkie zalesione partie terenu, na których rozwijają się resztki łożowisk z dominującymi wierzbami: białą (*Salix alba*) i kruchą (*Salix fragilis*) oraz trójpręcikową (*Salix triandra*). Występują zespoły: *Salucetum triandro – viminalis* i *Salici – Populetum*. Na południe od Bolesławca, między Rakowicami a Otokiem, w dolinie Bobru zachowały się resztki lasów liściastych nawiązujące do łągów: wiązowo - jesionowego i jesionowo - olszowego (*Ficario – Ulmetum campestris* oraz *Circae – Alnetum*). W runie obficie występują miodunka ćma (*Pulmonaria obscura* L.), kokoryczka wielokwiatowa (*Polygonatum multiflorum*), zawilec gajowy

⁵ Do przeliczeń pogłowia zwierząt gospodarskich na sztuki przyjmuje się podstawowe gatunki, to jest: bydło, trzodę chlewną, owce i konie.

⁶ łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną [Źródło: GUS 2010]

(*Anemone nemorosa* L.). W lokalnych obniżeniach terenu spotkać można zabagnienia porośnięte manną. Na ich obrzeżach rośnie wążkrota pospolita (*Hydrocotyle vulgaris*) i bardzo rzadko bobrek trójlistkowy (*Menyanthes trifoliata* L.) oraz kosaciec żółty (*Iris pseudacorus*).

3.2.2. Gospodarka leśna

Gmina charakteryzuje się znacznym zalesieniem – wskaźnik lesistości wynosi 44,8%. Jest to jednak wskaźnik niższy od średniej dla powiatu bolesławieckiego – 58,6 % i wyższy od średniej charakteryzującej województwo dolnośląskie – 29,5 %.

Lasy i grunty leśne prawie w całości stanowią własność Skarbu Państwa. Na terenie gminy gospodarkę leśną w lasach państwowych prowadzą Nadleśnictwa: Bolesławiec, Świątoszów, w niewielkiej części: Lwówek Śląski, Chocianów i Przemków. Gospodarka leśna prowadzona jest na podstawie planów urządzania lasów, opracowanych na okres 10 lat. Kompleksy leśne położone w bliskim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych są zakwalifikowane jako lasy masowego wypoczynku, służące wypoczynkowi i rekreacji, w których nie prowadzi się tradycyjnej gospodarki leśnej. Znaczącą powierzchnię zajmują lasy służące obronności kraju oraz lasy ochronne.

Tabela 9. Gmina Bolesławiec – wskaźnik lesistości⁷ w 2010 roku [Źródło: obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Lesistość (%)	44,8	58,6	29,5

Wg danych GUS w 2010 roku ogólna powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Bolesławiec wynosiła 13 393,8 ha, w tym samych lasów 12 912,1 ha. Z ogółu gruntów leśnych we władaniu publicznym znajdowało się 13 199,8 ha, to jest 98,6 %, a w rękach prywatnych 194,0 ha, to jest 1,4 %. W zarządzie Lasów Państwowych pozostawało 13 137,6 ha (98,1% ogółu), a własnością gminy było 23 ha (0,2% ogółu).

Tabela 10. Gmina Bolesławiec – powierzchnia lasów i gruntów leśnych według miejscowości w 2012 roku [źródło: obliczenia własne na podstawie danych Ewidencji gruntów i budynków. Stan na 2012 r]

Miejscowość (obręb)	Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w ha	Wskaźnik lesistości w %
Bolesławice	738,87	63,5%
Bożejowice	6,07	3,4%
Brzeźnik	533,26	41,0%
Chościszowice	1,61	1,0%
Dąbrowa Bolesławiecka	198,98	34,3%
Dobra	172,69	35,9%
Golnice	1 147,56	73,1%
Kozłów	1 414,90	86,9%
Kraszowice	239,97	34,1%
Kraśnik Dolny	194,94	18,6%
Kraśnik Górny	284,49	24,8%
Krępnica	1 041,04	76,9%
Kruszyn	163,76	17,5%
Lipiany	377,86	62,5%

⁷ Tylko tereny leśne.

Łaziska	369,64	35,5%
Łąka	80,37	24,4%
Mierzwin	266,23	40,8%
Nowa	33,03	7,9%
Nowa Wieś	279,39	35,3%
Nowe Jaroszewice	321,89	46,0%
Ocice	250,18	14,7%
Otok	257,81	44,4%
Parkoszków	1 263,24	83,3%
Pstrąże	1 019,85	74,9%
Rakowice	32,80	9,7%
Stara Oleszna	794,71	75,6%
Stare Jaroszewice	78,07	10,6%
Suszki	223,02	30,6%
Trzebień	1 522,64	76,0%
Trzebień Mały	611,68	57,9%
Żeliszów	233,25	22,6%

Obrębami o najwyższej lesistości, przekraczającej 50% są: Kozłów (86,9%), Parkoszków (83,3%), Krępica (76,9%), Stara Oleszna (75,6%), Pstrąże (74,9%), Gołnice (73,1%), Trzebień (76,0%), Bolesławice (63,5%), Lipiany (62,5%). Jak widać z powyższego są to obręby zlokalizowane w północnej części gminy po obu stronach rzeki Bóbr. Najniższym wskaźnikiem lesistości charakteryzują się obręby położone w okolicach miasta Bolesławca i na południe od niego. Związane jest to głównie z jakością gleb i możliwością prowadzenia na tych terenach opłacalnej produkcji rolniczej.

Część lasów na terenie gminy została uznana jako lasy ochronne: wodochronne, glebochronne oraz lasy masowego wypoczynku. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną zapewniającą utrzymanie spełnianych funkcji ochronnych. Istnienie takich form ochronnych lasów położonych w granicach gminy Bolesławiec wpływa na możliwości ich wykorzystywania dla celów rekreacyjnych. Racjonalna gospodarka leśna zapewnia: ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz ochronę wód powierzchniowych i głębinowych. Właściwa gospodarka leśna pozwala miejscowym lasom na spełnianie różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: funkcja produkcyjna i pozaprodukcyjna. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych, w tym użytków gospodarki łowieckiej. Do funkcji pozaprodukcyjnych zaliczyć należy: funkcje ekologiczne i społeczne. Funkcje ekologiczne wyrażają się między innymi korzystnym wpływem lasów na kształtowanie: klimatu, atmosfery, regulacji obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją i stepowaniem, a także zachowanie potencjału biologicznego (różnorodność gatunków i ekosystemów) i różnorodności krajobrazu. Funkcje społeczne lasu kształtują głównie korzystne warunki: zdrowotne, rekreacyjne, turystyczne i edukacyjne dla społeczeństwa.

3.3. Wody powierzchniowe⁸

Osią sieci hydrologicznej jest płynąca z południa na północ rzeka Bóbr stanowiąca lewobrzeżny dopływ Odry.

Niewielki obszar na północnym – wschodzie należy do zlewni rzeki Kaczawy.

⁸ Wykorzystano informacje zawarte w: *Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym na potrzeby dokumentów planistycznych gminy Bolesławiec*

Głównymi dopływami Bobru są: Mierzwiński Potok (dopływ lewobrzeżny) oraz Żeliszowski Potok, Kraszówka i Bobrzyca (dopływy prawobrzeżne). Dolina Bobru jest silnie przekształcona przez działalność człowieka związaną głównie z eksploatacją żwirów i regulacją rzeki.

Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek wynosi 313,39 ha, co stanowi 1,1% powierzchni gminy. Najwięcej powierzchni pod wodami znajduje się w obrębach: Stara Oleszna (62,38 ha) i Krępnica (41,82 ha).

Pod względem hydrologicznym obszar gminy można podzielić na 2 części. Obszar położony na północ od Bolesławca cechuje się bardzo niską gęstością sieci rzecznej, która wynosi tu ok. 0,2 km/km². Jest to jedna z najniższych wartości tego wskaźnika na obszarze Dolnego Śląska. Ubogi system sieci rzecznej determinowany jest występowaniem na obszarze gminy miąższych osadów przepuszczalnych dla wody (piaski i żwiry), które sprzyjają szybkiej infiltracji wód opadowych w głąb profilu glebowego. Bóbr na tym odcinku ma charakter rzeki tranzytowej, toczącej wody pochodzące z wyższych partii zlewni. Jedynym dopływem przyjmowanym przez Bóbr poniżej Bolesławca jest Bobrzyca uchodząca do niego w Dąbrowie Bolesławieckiej.

Bardziej urozmaicona, gęstsza sieć hydrograficzna występuje w południowej części gminy, gdzie Bóbr przyjmuje szereg potoków. Prawobrzeżnymi dopływami są: Żeliszowski Potok, który wprawdzie wpada do Bobru na terenie gminy Lwówek Śląski, ale przepływa przez obszar gminy Bolesławiec odwadnia jej południowy skraj, oraz Kraszówka odwadniająca otoczenie Nowych Jaroszewic. Jedynym dopływem lewobrzeżnym jest Mierzwiński Potok odwadniający okolice Ocic i Mierzwina.

Dolina Bobru ma charakter płaskodenny z rozbudowanym systemem teras. Rzeka częściowo zachowała naturalny, meandrujący charakter. Miejscami zachowały się starorzecza świadczące o zmianach w przebiegu koryta. Na niektórych odcinkach jednak dno doliny zostało silnie przekształcone w wyniku eksploatacji żwirów. Po zakończeniu wydobywania wyrobiska są zalewane, dzięki czemu tworzą zbiorniki wody stojącej o antropogenicznej genezie.

Bóbr na odcinku poniżej Lwówka Śląskiego, a zatem także w obrębie gminy Bolesławiec cechuje się spokojnym nurtem i znacznymi wartościami przepływu, co predysponuje go do pełnienia roli szlaku kajakowego. Jest on jednak słabo wykorzystywany, gdyż przez wiele lat zanieczyszczenie rzeki eliminowało ją z wykorzystania turystycznego. Obecnie sytuacja jakości wód w rzece Bóbr uległa znaczącej poprawie.

MELIORACJE

Urządzenia melioracji wodnych służą regulacji stosunków wodnych w celu poprawienia zdolności produkcyjnej gleby oraz ułatwienia jej uprawy. Ponadto chronią użytki rolne przed powodzią. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 145) dzieli urządzenia melioracji wodnych na podstawowe i szczegółowe.

Do urządzeń melioracji wodnych podstawowych należą: budowle piętrzące, upustowe oraz obiekty służące do ujmowania wód; stopnie i zbiorniki wodne; kanały wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie; rurociągi o średnicy co najmniej 0,6 m; budowle regulacyjne oraz przeciwpowodziowe; stacje pomp.

Natomiast urządzenia melioracji wodnych szczegółowych obejmują: rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie; deszczownie z pompami przenośnymi; rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m; stacje pomp do nawodnień ciśnieniowych; ziemne stawy rybne oraz groble na obszarach nawadnianych; systemy nawodnień grawitacyjnych.

Melioracje podstawowe

Do cieków melioracji podstawowej zalicza się w gminie Bolesławiec rzekę Bóbr oraz jej pięć dopływów. Długość rzeki Bóbr w granicach gminy wynosi 38,10 km. Na pozostałe cieki melioracji podstawowej przypada dalszych 39,0 km.

Tabela 11. Stan i potrzeby w zakresie melioracji podstawowych [Źródło: Plan urzędzeniowo – rolny gminy Bolesławiec, 2002]

Lp.	Nazwa cieku	Długość cieku (km)	Długość odcinka wymagający	odbudowy lub modernizacji
			km	%
1.	Bobrzyca	9,50	5,00	52,6
2.	Mierzwiński Potok	8,10	-	-
3.	Żeliszowski Potok	7,30	2,00	27,4
4.	Kruszynka	8,10	-	-
5.	Kraszówka	6,00	6,00	100,0
6.	Bóbr	38,10	2,30*	6,0
Gmina ogółem		77,10	15,30	19,8

Uwaga: * - odbudowa wałów przeciwpowodziowych.

Rzeka Bóbr na terenie gminy została uregulowana. Miejscami zachowały się jej starorzecza. Rzeka ta wraz z jej dopływami wywiera bardzo duży wpływ na całość stosunków wodnych w gminie. Jednym z elementów jej oddziaływania są zalewy przyległych gruntów. W wyniku zebranych danych stwierdzono, że na terenie gminy występuje blisko 2000 ha terenów zalewowych. Największe powierzchnie terenów zagrożonych zalewami (Tabela 14. Stan melioracji szczegółowych. Powierzchnia terenów zalewowych) położone są w rejonie wsi: Trzebień Mały (217,25 ha), Parkoszków (208,25 ha), Stara Oleszna (198,60 ha), Golnice (171,51 ha), Trzebień (159,81 ha) i Dąbrowa Bolesławiecka (156,38 ha).

Melioracje szczegółowe

Na powierzchni 11 739,79 ha użytków rolnych zmeliorowanych jest 1 860 ha, co stanowi 15,8%. W poszczególnych obrębach powierzchnie na których były przeprowadzane zabiegi melioracyjne są bardzo różne. W liczbach bezwzględnych najwięcej powierzchni zmeliorowanych użytków rolnych jest w obrębach: Ocice (360 ha użytków rolnych), Kruszyn (329 ha użytków rolnych), Nowa (122 ha), Brzeźnik (117 ha), Rakowice (110 ha), Żeliszów (106 ha) i Kraśnik Dolny (103 ha).

Istotny wpływ na prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej mają rozmiary i techniczna sprawność urządzeń wodnych. Ponieważ nadmiar wód w glebie, podobnie jak ich niedobór negatywnie wpływają na jej wydajność, to tworzenie optymalnych warunków wilgotnościowych i powietrznych poprzez melioracje, dzięki którym można regulować poziom wód gruntowych oraz odpływ nadmiaru wód opadowych, staje się koniecznością. Prawidłowe funkcjonowanie systemów melioracyjnych jest uzależnione od ich właściwej eksploatacji i konserwacji. Odpowiedzialność za właściwe utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych spoczywa na zainteresowanych właścicielach gruntów. Stan urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na terenie gminy Bolesławiec jest miejscami niezadowalający.

Tabela 12. Stan melioracji szczegółowych. Powierzchnia terenów zalewowych [Źródło: Plan urzędzeniowo rolny gminy Bolesławiec, 2002]

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych zmeliorowanych		Powierzchnia terenów zalewowych	
		ha	%	ha	%
1	Bolesławiec	-	-	82,4	7,1
2	Bożejowice	74,00	50,7	-	-
3	Brzeźnik	117,00	16,9	-	-

4	Chościszowice	56,00	42,3	-	-
5	Dąbrowa Bolesławiecka	-	-	156,38	27,0
6	Dobra	-	-	-	-
7	Golnice	18,00	5,1	171,51	10,9
8	Kozłów	-	-	121,64	7,4
9	Kraszowice	28,00	6,6	92,69	13,2
10	Kraśnik Dolny	103,00	13,7	-	-
11	Kraśnik Górny	66,00	8,0	-	-
12	Krępnica	-	-	134,27	9,9
13	Kruszryn	329,00	47,5	-	-
14	Lipiany	-	-	-	-
15	Łaziska	58,00	10,7	-	-
16	Łąka	8,00	6,6	32,8	10,0
17	Mierzwin	57,00	16,9	37,76	5,8
18	Nowa	122,00	35,1	146,66	35,2
19	Nowa Wieś	28,00	6,2	-	-
20	Nowe Jaroszewice	24,00	8,0	-	-
21	Ocice	360,00	27,1	49,27	2,9
22	Otok	81,00	24,3	37,29	6,4
23	Parkoszków	-	-	208,25	13,7
24	Pstrąże	-	-	90,94	6,7
25	Rakowice	110,00	10,8	51,84	15,2
26	Stara Oleszna	7,00	9,8	198,6	18,8
27	Stare Jaroszewice	49,00	8,0	159,92	21,8
28	Suszki	32,00	7,2	-	-
29	Trzebień	-	-	159,81	8,0
30	Trzebień Mały	27,00	17,5	217,25	20,6
31	Żeliszów	106,00	14,6	-	-
Gmina ogółem		1 860,00	15,8	1 989,36	6,9

URZĄDZENIA WODNE

Na terenie gminy Bolesławiec zlokalizowane są następujące urządzenia wodne:

- elektrownia wodna Kraszewice, w miejscowości Kraszowice,
- elektrownia wodna Olszna, w miejscowości Stara Oleszna.

3.4. Rzeźba terenu⁹

Krajobraz gminy jest zróżnicowany i odmienny w części północnej i południowej obszaru opracowania. W kierunku południowym od miasta Bolesławiec, w części przynależącej do Pogórza Bolesławieckiego i Niecki Lwóweckiej dominuje krajobraz pofalowany, genetycznie jest to wysoczyzna denudacyjna. Komponentem antropogenicznym, urozmaicającym walory krajobrazowe gminy są liczne wyrobiska kamieniołomów (w większości nieczynnych) oraz żwirowni, szczególnie w dolinie Bóbr.

Część północną cechuje rzeźba równinna (Równina Wizowska) związana z zalegającą na powierzchni zwartą pokrywą luźnych skał osadowych. Wyjątek stanowi dolina Bobru wcięta na głębokość od kilku do ponad 20

⁹ Wykorzystano informacje zawarte w: *Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym na potrzeby dokumentów planistycznych gminy Bolesławiec*

metrów. Poza doliną Bobru kontrasty krajobrazowe są niewielkie, największym urozmaicheniem są wydmy występujące na terenach piaszczystych. Lokalnie krajobraz północnej części gminy zakłóca dominanta w postaci hałdy zlokalizowanej przy Zakładach Chemicznych „Wizów” w Łące.

W granicach gminy Bolesławiec wyodrębniono dwa nadrzędne elementy geomorfologiczne: Wysoczyzna Borów Dolnośląskich i dolina Bobru. Powierzchnia inicjalna pierwszego elementu, uwarzona wskutek budującej działalności rzecznej, rzeczno-lodowcowej i lodowcowej, uległa znacznemu przemodelowaniu na drodze denudacji, w mniejszym zaś stopniu w wyniku akumulacji eolicznej. Obecna powierzchnia wysoczyzny jest falista, lokalnie płaska, nachylona ku północy. Relief jej głównie urozmaicają wystąpienia skał staropaleozoicznych i górnokredowych, częściowo odpreparowane spod osadów kenozoiku, a ponadto fragmenty pokryw sandrowych i wydmy. Dolina Bobru - jako drugi, nadrzędny element geomorfologiczny - jest głęboko wcięta w wysoczyznę, wyraźnie zaakcentowana w rzeźbie obszaru. Szerokość doliny waha się od 700 m do ok. 3,5 km, a jej płaskie dno łagodnie nachyla się w kierunku północnym.

W obrębie wysoczyzny i doliny Bobry, w oparciu o kryteria genetyczne wyróżniono szereg form geomorfologicznych, związanych z oddziaływaniem naturalnych czynników egzo- i endogenicznych, a ponadto formy antropogeniczne. Maksymalne wyniosłości skupiają się w południowej części obszaru opracowania.

Formy pochodzenia lodowcowego: *wysoczyzna morenowa w ogólności*. Składa się na kilka odizolowanych płatów glin zwałowych w okolicach Bolesławca, Kruszyna, Chościszowic, Bukowego Lasu, które jako niewielkie kulminacje minimalnie odznaczają się na tle ościennych form geomorfologicznych. Na skutek procesów wietrzenia, erozji i ruchów masowych większość krawędzi wysoczyzny morenowej zanikła całkowicie. Powierzchnia omawianej formy jest słabo urzeźbiona, najczęściej lekko falista, bądź prawie płaska. Niewysokie pagórki występujące w obrębie wysoczyzny morenowej mają łagodne nachylone stopnie i płaskie, rzadziej kopulaste wierzchołki, a większość płytkich dolin odznacza się pokrojem nieckowatym.

Formy pochodzenia wodnolodowcowego: *pokrywy sandrowe*. W wyniku wglębnej erozji rzecznej pokrywy sandrowe, podobnie jak wysoczyzna morenowa uległy porożnianiu na szereg odizolowanych płatów. W okolicy Nowej Wsi, Kraśnika Dolnego i Bolesławic powierzchnie ich są faliste, miejscami spłaszczone, występują tu wzniesienia o wysokościach względnych wynoszących od kilku do ok. 12 m, mają grzbiety zaokrąglone i zwykle płaskie wierzchołki, spośród rozdzielających je dolin płytkich, nieckowatych lub płaskodennych.

Bardziej urozmaicone urzeźbienie pokryw sandrowych występuje na północ od Kruszyna oraz w okolicy Bolesławca. Na powierzchniach sandrowych, podobnie, jak na wysoczyźnie morenowej, występują liczne głązy narzutowe.

Do form pochodzenia wodnolodowcowego należą także równiny zastoiskowe, które stanowią płaską powierzchnie, usytuowaną horyzontalnie.

Innymi formami występującym w granicach obszaru opracowania są tarasy pradolinne /akumulacyjne/, w ogólności, nierozdzielone. Fragment terasu akumulacyjnego pradoliny Bobru w granicach obszaru opracowania jest prawie płaski, nachylony ku północy. Rzeźbę jej w niewielkim stopniu urozmaicają płytkie, płaskodenne i nieckowate doliny utworzone wskutek erozyjnej działalności potoków oraz pojedyncze wyniosłości terenu o wysokości nieprzekraczającej 3 m i łagodnie nachylonych stokach.

Formy pochodzenia eolicznego: *wydmy*. Wśród wydym utworzonych na obszarze opracowania wyróżniono wydmy podłużne, nabrzmienia tarczowe, kopy piaszczyste oraz wydmy paraboliczną (zgodnie z klasyfikacją M. Klimaszewskiego). Wały wydym podłużnych o osiach ukierunkowanych na SE-NW, ESE-WNW i prawie równoleżnikowo, mają długość ok. 250 do 900 m, szerokość ich wynosi od 20 do 120 m, wysokość od 3 do ok. 10 m. Grzbiety omawianych form geomorfologicznych są lekko faliste, a stoki dowietrzne łagodnie nachylone ku SE i E. Niewielkie, elipsowate nabrzmienia tarczowe osiągają wysokość 3 m. Nieco większe od nich, nieznacznie wydłużone kopy piaszczyste mają kształt nieregularny a osie ich są zorientowane na NW i SE. Na wewnętrznej dowietrznej stronie łuku wydmy jej stok nachyla się łagodnie w kierunku wschodnim, a pomiędzy ramionami

wydmy występuje niewyraźnie zarysowana misa deflacyjna. Wysokość wydmy osiąga 8 m, natomiast długość osi 400 m.

Występującymi na obszarze opracowania formami pochodzenia eolicznego są również równiny piasków przewianych. Charakteryzuje je powierzchnia wyraźnie spłaszczona. W ich obrębie sporadycznie występują zagłębienia deflacyjne i doliny nieckowate, utworzone w wyniku erozji powierzchniowych cieków wodnych oraz niewysokie pagórki o płaskich bądź łagodnie zaokrąglonych wierzchołkach.

Formy pochodzenia rzecznego/ akumulacyjne: na skutek agradacji, a następnie erozji dennej Bobru i Bobrzycy w ich dolinach utworzyło się siedem tarasów akumulacyjnych.

Taras zalewowe, akumulacyjne, w dolinach rzecznych: /I/1,5-3,0 m n.p. rzeki /Bobru/; /2/0,5/- 1,0 m n.p. rzeki /Bobrzycy/ i potoków oraz 0,5 - 2,0 m n.p rzeki /Bobru/; tarasy nadzalewowe, akumulacyjne w dolinach rzecznych: /I/3,0 – 5,0 m.n.p. rzeki /Bobrzycy/ oraz 10,0 – 12, 0 m, /II/7,0 – 8,0 m i /III/4,0 – 5,0 m n.p. rzeki / Bobru/. Taras nadzalewowy /I/ 10,0 – 12,0 m n.p. rzeki /Bobru/ łączy się z tarasem nadzalewowym /I/ 3,0 – 5,0 m n. p. rzeki /Bobrzycy/, a taras zalewowy /2/ 0,5 – 2,0 m n.p. rzeki /Bobru/ z tarasem zalewowym /2/ 0,5 – 1,0 m n.p. rzeki /Bobrzycy/.

Na południowy zachód od Bolesławca, wskutek erozji bocznej Bobru i jego dopływów taras 10,0 -12,0 m n. p. rzeki zachował się szczątkowo. Od północnego końca Bolesławca oraz Bolesławic występuje on po obu stronach koryta Bobru, a jego płaska powierzchnia na północ od Bolesławca osiąga szerokość ok. 2,5 km.

Taras nadzalewowy /II/ 7,0 – 8,0 m n. p. rzeki / Bobru/ jest odgraniczony od tarasów 10, 0 - 12, 0 i 4,0 – 5,0 m n. p. rzeki wyraźnie zarysowującymi się, stromymi krawędziami. W znacznej mierze uległ on erozji bocznej, w okolicy Bolesławca, jak i na całej długości zachodniej części doliny Bobru zachowały się tylko jego niewielkie, odizolowane fragmenty o spłaszczonych powierzchniach, na ogół nachylonych ku osi doliny. Po wschodniej stronie doliny Bobru, szczególnie między Bolesławcem, a Dąbrową Bolesławiecką występują znacznie większe płaty omawianej formy o szerokości od kilkudziesięciu do 600 m.

Kolejny taras nadzalewowy /III/ 4,0 – 5,0 m n. p. rzeki /Bobru/ towarzyszy korytu rzeki na całej jego długości, za wyjątkiem okolicy południowo-zachodniego krańca Bolesławca i Dąbrowy Bolesławieckiej. W obrębie jego płaskiej powierzchni o szerokości od 60 do 750 m, występują niewyraźnie zarysowujące się fragmenty starorzeczy.

Taras zalewowy /I/ 1,5 – 3,0 m n. p. rzeki /Bobru/ o powierzchni nachylonej ku osi doliny występuje na ogół w postaci wąskich pasm, oddzielonych wyraźnie zarysowanymi krawędziami od terasu 10,0 – 12, 0 m n. p. rzeki /Bobru/. Na wielu odcinkach uległ on częściowemu pogrzebaniu przez osady terasu zalewowego /2/ 0,5 – 2,0 m np. rzeki /Bobru/, stanowiącego płaskie dno doliny. W obrębie terasów /1/ 1,5 – 3,0 i /2/ 05, - 2,0 m n.p. rzeki /Bobru/ zachowały się nieliczne fragmenty starorzeczy.

W dolinie Bobrzycy występują dwa tarasy akumulacyjne: zalewowy i nadzalewowy. Taras nadzalewowy /I/ wznosi się od 3,0 do 5,0 m n. p. rzeki. Jego płaska powierzchnia w okolicy Dąbrowy Bolesławieckiej i Modlikowa jest usytuowana horyzontalnie, natomiast w Kraśniku Dolnym łagodnie nachylona ku korytu Bobrzycy. Taras zalewowy /2/ występujący od 0,5 do 1,0 m n. p. rzeki tworzy płaskie dno jej doliny.

Kolejnym elementem form pochodzenia rzecznego jest stożek napływowy Bobru. Na skutek wgłębnej i bocznej erozji rzecznej stożek napływowy Bobru został rozcięty na szereg odizolowanych płatów, a w wyniku procesów wietrzenia i powierzchniowych ruchów masowych rzeźba jego powierzchni inicjalnej uległa modyfikacjom.

Formy pochodzenia rzecznego/erozyjne/: doliny płaskodenne i nieckowate, wąwozy, starorzecza.

Formy pochodzenia denudacyjnego: równiny denudacyjne. Utworzyły się one na skutek denudacji rozpoczętej w trzeciorzędzie i trwającej po dzień dzisiejszy. Formy te stanowią powierzchnie płaskie, miejscami lekko faliste, nachylone w różnych kierunkach.

Ostańce denudacyjne stanowią niewielkie kulminacje o kopulastych oraz spłaszczonych wierzchołkach, zarysowuje się stosunkowo wyraźnie na tle równin piasków przewianych, powierzchni stożka napływowego Bobru oraz pokryw sandrowych.

Formy nieoznaczonej lub różnej genezy: w obrębie obszaru opracowania są to wcześniej wspomniane grzbiety i wierzchołki wzniesień, głązy narzutowe, a także twardziele, reprezentowane przez niewysokie wzniesienia oraz małe pagórki o kopulastych wierzchołkach.

Formy antropogeniczne: wały przeciwpowodziowe, nasypy kolejowe i drogowe, kamieniołomy, glinianki, a ponadto piaszki i żwirownie, założone na obszarze wysoczyzny z racji małych rozmiarów, w niewielkim stopniu zmieniają naturalny charakter ukształtowania terenu. W odróżnieniu od nich hałda usypana w łące obok fabryki "Wizów" oraz piaszki i żwirownie zlokalizowane w dolinie Bobru w znacznej mierze wpływają na charakter reliefu.

3.5. Budowa geologiczna¹⁰

Przez teren gminy przebiega wyraźna granica geologiczna oddzielająca Sudety od bloku przedsudeckiego. Wyznacza ją uskok brzeżny sudecki przebiegający w kierunku NW – SE. Granica ta jednak w obrębie gminy nie odzwierciedla się w rzeźbie terenu.

Blok przedsudecki zajmuje północno-wschodnią część obszaru opracowania. Skąły staropaleozoiczne w większości są przykryte osadami permo-mezozoiku i kenozoiku. Między Kruszynem, a Tomaszowem Bolesławieckim pojawia się wąskie pasmo wychodni łupków ordowiku i dewonu oraz piaszczaków szarogłazowych karbonu dolnego. Stanowią one część ogniw skalnych metamorfizmu kaczawskiego, krystalicznego obramowania niecki północno - sudeckiej. Południowo - zachodnią część obszaru opracowania zajmuje fragment niecki północno - sudeckiej. Jest to rozległa synklina, w części południowo – wschodniej rozbita na szereg elementów tektonicznych, do których w granicach omawianego obszaru, należy niecka grodziecka i antyklina Raciborowic. Podłożem niecki północno - sudeckiej są staropaleozoiczne łupki i diabazy. Pod nimi zalegają utwory czerwonego spągowca, cechsztynu, piaszczaków pstrych, wapienia muszlowego i kredy górnej od cenomanu po santon włącznie.

W obrębie bloku przedsudeckiego na obszarze opracowania najstarszymi skałami są znane głównie z wierzeń, zmetamorfizowane łupki kwarcowo - serycytowe ordowiku. Zwietrzelina ilasta tych łupków z zachowaną strukturą odsłania się między Kruszynem, a Tomaszowem Bolesławieckim.

Łupki krzemionkowe, krzemionkowo - ilaste i ilasto - krzemionkowe należące do syluru odsłaniają się na zachód od Krępicy.

Dewon reprezentują diabazy oraz łupki chlorytowe. Diabazy odsłaniają się na wschód od Chościszowic i na północ od Kruszyna. Wychodnia łupków chlorytowych znajduje się w pobliżu Kraśnika Górnego.

Dolnokarbońskie piaszczaki szarogłazowe występują w okolicach Kruszyna. Ich miąższość jest nieznana, zaś ich wychodnie zostały wykartowane w materiałach archiwalnych metodami geofizycznymi.

Utwory permu reprezentowane są przez osady czerwonego spągowca i cechsztynu. Na obszarze opracowania skały czerwonego spągowca nie odsłaniają się na powierzchni piaszczaki i zlepieńce kwarcowe wstępują na południe od Tomaszowa Bolesławieckiego, gdzie przykrywają je osady kenozoiczne.

Cechsztyń dolny tworzą warstwy zlepieńca granicznego, wapienia podstawowego, margli plamistych, margli miedzionośnych i ołowiowych, w których udokumentowano złoża rud miedzi. Cechsztyń środkowy wykształcony jest jako 30 m kompleks wapieni szarych, mikrytowych i krystalicznych, często spękanych i porowatych. Cechsztyń górny dzieli się na trzy kompleksy litologiczne: kompleks piaszczakowy; ility dolne z poziomem ewaporitowo-anhydritowym z epigenetycznymi gipsami w stropie oraz ility górne z warstwą dolomitu, tzw. dolomitu kaczawskiego. Miąższość kompleksów cechsztynu górnego jest zmienna i waha się od 80 do 90 m.

Cechsztyń reprezentują warstwy cechsztynu dolnego, środkowego i górnego. Cechsztyń dolny tworzą warstwy zlepieńca granicznego, wapienia podstawowego, margli plamistych, margli miedzionośnych i ołowiowych, na

¹⁰ Wykorzystano informacje zawarte w: *Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym na potrzeby dokumentów planistycznych gminy Bolesławiec*

których zostały udokumentowane złoża rud miedzi. Środkowy cechsztyń został wykształcony jako 30 m kompleks wapieni szarych, mikrytowych i krystalicznych, często spękanych i porowatych. Cechsztyń górny podzielony jest na trzy kompleksy litologiczne: piaskowcowy, iły dolne z poziomem ewaorytowo - anhydrytowym, z epigenetycznymi gipsami w stropie oraz iły górne z warstwą dolomitu, tzw. dolomitu kaczawskiego. Miąższość kompleksów cechsztyńu górnego jest zmienna i waha się od 80 do 90 m.

Utwory budujące krede górną leżą na zerodowanym podłożu permo-triasowym i wypełniają centralną część niecki północno - sudeckiej. Reprezentują je skały cen omanu, turonu, koniak i santonu.

Dolną partię osadów cen omanu budują piaskowce i zlepieńce kwarcowe, a górną margle. Piaskowce i zlepieńce kwarcowe występują na całym omawianym obszarze.

Osady turonu na powierzchni odstaniają się na południowy zachód od Raciborowic Górnych. Są to piaskowce i zlepieńce kwarcowe turonu dolnego oraz piaskowce drobnoziarniste ilaste, z wkładkami piaskowców średnioziarnistych turonu górnego.

W południowo - zachodniej i wschodniej części obszaru opracowania zachowały się osady koniak dolnego, wykształcone jako piaskowce arkozowe, kwarcowe i mułowce, o sumarycznej miąższości około 75 do 330 m. Drobnoziarniste piaskowce koniak uzyskały nazwę piaskowców ciosowych dzięki regularnie przebiegającym powierzchniom spękań.

Utwory trzeciorzędowe należą do oligocenu, miocenu, pliocenu. Osady ilasto - piaszczyste z wkładkami węgla brunatnego zaliczone do oligocenu znane są tylko z wierceń w południowo - zachodniej części gminy. Żwiry kwarcowe z materiałem miejscowym, występujące na obszarze między Włodzicami, Żeliszowem, w okolicach Suszek oraz na wschód od miejscowości Otok, reprezentują miocen dolny. Piaski i mułki lokalnie kaolinowe oraz węgle brunatne, należące do miocenu środkowego, znajdują się pomiędzy Kruszynem, dalej w kierunku Tomaszowa Bolesławieckiego. Piaski, iły i mułki z soczewkami węgla brunatnego zaliczone do miocenu górnego, stwierdzono w okolicy Kraśnika Górnego, Tomaszowa Bolesławieckiego i Szczytnicy. Maksymalna miąższość tych utworów wynosi 130 m. Zalegają one bezpośrednio na skałach bloku przedsudeckiego, na osadach permomezozoicznych niecki północno - sudeckiej i łupkach metamorficznych jej krystalicznego obramowania. Osady pliocenu należące do serii Gozdniczy, wykształcone jako piaski i żwiry kwarcowo - skaleniowe, przejawiające się łąkami i mułkami, odstaniają się w Dąbrowie Bolesławieckiej, gdzie osiąga miąższość ok. 80 m.

Czwartorzęd reprezentowany jest przez osady plejstoceny i holoceny. Najstarsze utwory plejstoceny stanowią piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe zlodowaceń południowopolskich, a następnie mułki i torfy z interglacjału wielkiego. Utwory te występują w północno - zachodniej i południowo - wschodniej części obszaru gminy. Młodsze ogniwo plejstoceny reprezentują piaski i mułki zastoiskowe, piaski i żwiry terasów 3,0 - 5,0 m n. p. rzeki Bobrzycy, 10,0 - 12,0 m n. p. rzeki Bobru, piaski i żwiry oraz mułki terasów 1,5 - 4,0 m n. p. rzeki zlodowaceń środkowopolskich. Do utworów zlodowaceń północnopolskich należą piaski i żwiry terasów 7,0 - 8,0 m i 4,0 - 5,0 m n. p. rzeki, gliny zwałowe lessopodobne, piaski pylaste deluwialne oraz piaski gliniaste zbiorników okresowo zamkniętych.

Piaski eoliczne na wydmach oraz gliny pylaste i piaszczyste deluwialne, gliny i piaski gliniaste, piaski pylaste i pyły lessopodobne na piaskach i glinach zasypania wysokiego należą do czwartorzędu nierozdzielonego i występują na północno-zachodniej i południowej części obszaru opracowania.

Holocen reprezentowany jest przez osady rzeczne w ogólności wykształcone, jako mułki kwarcowe z wkładkami piasków i żwirów, piaski i żwiry oraz mułki tarasów 0,5 - 2,0; 1,5 - 3,0 m n. p. rzeki Bobru, 5,0 - 1,0 m n. p. rzeki Bobrzycy i potoków.

Przeważającą część północnego obszaru gminy zajmują osady rzeczne (piaski i żwiry). Tworzą one powierzchnie w formie stożka napływowego po obu stronach doliny Bobru.

3.6. Warunki podłoża budowlanego

W granicach obszaru gminy Bolesławiec wyróżniono obszary o warunkach:

- korzystnych dla budownictwa,
- niekorzystnych, utrudniających budownictwo.

Obszary o warunkach korzystnych występują na gruntach spoistych, zwartych, półzwartych i twar doplastycznych, gruntach niespoistych średnio zagęszczonych, gdzie głębokość zwierciadła wody gruntowej przekracza 2 m. Korzystne warunki podłoża budowlanego na obszarze gminy związane są z obszarami wysoczyzn. Największe powierzchnie terenów o warunkach korzystnych znajdują się na zachód od Bolesławca oraz na północny - wschód od Bolesławca, mniej na pozostałym obszarze gminy. Podłoże zbudowane jest z gruntów skalistych reprezentowanych przez piaskowce szarogłazowe karbonu dolnego (na północy i na zachód Kruszyna) oraz piaskowce kredowe (zachodnia część gminy). Ich parametry geotechniczne zapewniają bezpieczne przenoszenie obciążeń od obiektów budowlanych. W obrębie omawianych osadów poziom wód gruntowych występują poniżej głębokości 2,0 m. Mniejsze powierzchnie zajmują obszary o podłożu skalistym we wschodniej i środkowej części obszaru gminy. W pobliżu Krępnicy, Kraśnika Dolnego i Górnego oraz Kruszyna występują diabazy, łupki krzemionkowo - ilaste i serycytowe oraz piaskowce szarogłazowe (ordowik, sylur, dewon, karbon), charakteryzujące się dobrymi wskaźnikami technicznymi, stanowiące dobre podłoże pod zabudowę. W zachodniej i środkowo - wschodniej części obszaru gminy występują osady zlodowaceń środkowopolskich: skonsolidowane gliny zwałowe, reprezentujące grunty spoiste półzwar te oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe stożków napływowych Bobru i Pradoliny Bobru oraz trzeciorzędowe – sypkie średnio zagęszczone i zagęszczone. Najpłytszy poziom wodonośny występuje tu na głębokości 2,5 m. W przypadku występowania zaburzeń glaciektonicznych wymagane jest sporządzenie dokumentacji geologiczno – inżynierskiej poprzedzającej wydanie pozwolenia na budowę.

Obszary o warunkach niekorzystnych charakteryzują się obecnością gruntów słabonośnych i występowaniem zwierciadła wody gruntowej na głębokości mniejszej, niż 2,0 m p. p. t. Są to również tereny zalewane w czasie powodzi, zmienione w wyniku działalności człowieka i zagrożone występowaniem szkód górniczych. Warunki niekorzystne, utrudniające budownictwo, dotyczą głównie doliny rzek Bobru i Bobrzycy oraz mniejszych cieków. Są to obszary wydłużone i wąskie. Podłoże ich zbudowane jest z mułków tarasów holoceni skich 0,5 – 2,0 m n. p. Bobru. 0,5 – 1,0 m n. p. Bobrzycy, piasków i żwirów tarasów 1,5 – 3,0 m n. p. Bobru i holoceni skich nanosów mniejszych cieków oraz utworów zlodowaceń środkowopolskich: piasków i żwirów wodnolodowcowych sandrowych, rzecznych piasków napływowych. Woda gruntowa znajduje się tutaj w strefie głębokości od 0,0 do 2,0 m, a w dolinie Bobru mamy do czynienia z terenami zalewanymi w czasie powodzi. Warunki niekorzystne związane są z niewielkimi podmokłymi, bezodpływowymi dolinami, gdzie występują słabonośne osady zastoiskowe zlodowaceń środkowopolskich, położone na wschód od Żeliszowa i Kruszyna. Utrudnienia budowlane mogą być związane z gliniastymi zwietrzelinami łupów ilastych sylurskich i ordowickich, położonych w pobliżu miejscowości: Łąka i Kraśnik Górny. Przy większym zawilgoceniu w stanie plastycznym i miękko plastycznym nośność gliniastych zwietrzelin łupków ilastych jest mała. W południowo – zachodniej części obszaru gminy położone są tereny o spadkach pow. 20% utrudniających budownictwo.

3.7. Warunki klimatyczne¹¹

Obszar, do którego należy gmina Bolesławiec - wg regionalizacji R. Gumińskiego, leży w dzielnicy klimatycznej podsudeckiej (XVIII) o klimacie typu podgórskich nizin i kotlin. Występujący tu klimat charakteryzuje się częstymi i szybkimi zmianami elementów pogody.

¹¹ Wykorzystano informacje zawarte w: *Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym na potrzeby dokumentów planistycznych gminy Bolesławiec*

W regionalizacji klimatycznej Dolnego Śląska opracowanej w 1957 roku przez A. Schmucka, okolice Bolesławca leżą na pograniczu dwóch regionów: pluwiotermicznego regionu przedgórskiego zgorzeleckiego, oraz regionu nadodrzańskiego wrocławsko – legnickiego. Teren ten cechuje się nieco ostrzejszymi warunkami w porównaniu z regionem nadodrzańskim i stanowi stopień przejściowy między niżową częścią Dolnego Śląska, a Sudetami. Średnia temperatura roczna dla tego rejonu wynosi $7,8^{\circ}\text{C}$. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą $17,5^{\circ}\text{C}$, najchłodniejszym miesiącem jest styczeń z temperaturą $-1,7^{\circ}\text{C}$. Ilość dni z przymrozkami to średnio 105 dni.

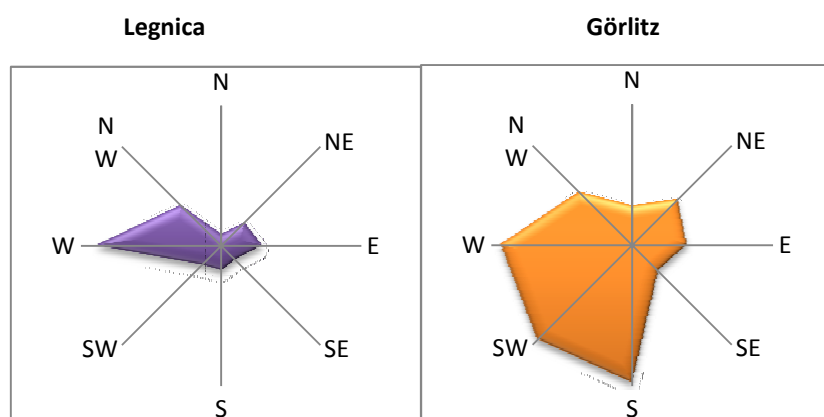
Teren opracowania charakteryzuje się średnią sumą opadów 650-700 mm, jednak sumy te nie rozkładają się równomiernie w ciągu roku. Maksimum opadowe przypada na porę letnią (lipiec - 190 mm), minimum zaś występuje zimą i wiosną (luty - 35 mm). Wiosenne i jesienne opady są długotrwałe, natomiast letnie trwają krócej, lecz są bardziej intensywne. Opadom tym często towarzyszą burze, które intensywniej występują w miesiącach letnich (czerwiec, sierpień) – średnio przez 23 dni.

Potencjalny okres występowania opadów śnieżnych trwa około 170 dni, natomiast pokrywa śnieżna zalega przeciętnie 40 - 45 dni. Pierwsza pokrywa śnieżna pojawia się 5 listopada, a ostatnia – 15 kwietnia. Długość okresu wegetacyjnego trwa 225 dni i należy do najdłuższych w Polsce. Przebieg wilgotności względnej uzależniony jest od pory roku, doby jak i sytuacji pogodowej. Maksimum występuje późną jesienią i zimą (grudzień 88%), minimum zaś na przełomie wiosny i lata (czerwiec 71%). W przebiegu dobowym maksimum przypada na godziny wieczorne i nocne, minimum zaś na południe.

Z wilgotnością powietrza związane jest występowanie mgieł, których intensywność uzależniona jest od warunków lokalnych. Na omawianym terenie rejestruje się 70 - 80 dni z mgłą. Największe natężenie mgieł rejestruje się późną jesienią (listopad 14 dni).

Maksimum zachmurzenia notowane jest w miesiącach późnojesiennych i zimowych (listopad, grudzień). Minima obserwuje się wczesną jesienią (wrzesień) i wiosną (maj). Do najpogodniejszych okresów w roku należy początek jesieni, najwięcej dni pochmurnych występuje natomiast w listopadzie.

Średnioroczna prędkość wiatru wynosi 0,3 - 5,4 m/s. Okres ciszy obejmuje 26% całego roku - najczęściej w czerwcu i sierpniu. W stosunku do róży wiatrów najbardziej zbliżone do warunków anemometrycznych na terenie opracowania wydają się być dane ze stacji synoptycznej z Legnicy, jakkolwiek róża wiatrów dla regionu zgorzeleckiego może bardziej odpowiadać warunkom w zachodniej części gminy.

Rysunek 6 Graficzna prezentacja udziałów kierunków wiatru na terenie Legnicy w 10-leciu 1971-1980 oraz Görlitz (źródło: Urząd Gminy Bolesławiec)

Na podstawie wieloletniej róży wiatrów w obu przypadkach widać dominowanie zachodniego sektora, tj. kierunku zachodniego i północno - zachodniego. Dla regionu zgorzeleckiego istotny okazuje się także kierunek południowy i południowo – zachodni. W obu przypadkach, najmniejszy udział mają wiatry z kierunku północnego. W okresach napływu wiatru z kierunku południowego powstawać może efekt fenowy.

W miarę zróżnicowana rzeźba terenu, istniejąca sieć hydrograficzna, a także występujące pokrycie przyczyniają się do zmodyfikowania warunków mezoklimatycznych.

Przeważająca część terenu położona jest na obszarze wysoczyzny, czyli praktycznie poza zasięgiem inwersji termicznej, w strefie o korzystnym układzie stosunków termiczno - wilgotnościowych. Warunki anemologiczne są tu korzystne, lokalnie sterowane wysokim pokryciem terenu (zadrzewienie). Z bioklimatycznego punktu widzenia jest to rejon korzystny dla stałego pobytu ludzi.

Obszary leśne występujące na obszarze gminy sprzyjają złagodzeniu amplitudy termicznej w ich otoczeniu i cechują się dużą zaciszą oraz zwiększonym stopniem uwilgocenia. Retencjonują one większe ilości wody opadowej, w stosunku do terenów otwartych.

3.8. Walory przyrodnicze

3.8.1. Roślinność

REGIONALIZACJA GEOBOTANICZNA

Według geobotanicznego podziału Polski (J. M. Matuszkiewicz, *Regionalizacja geobotaniczna Polski*, Warszawa 2008) gmina Bolesławiec należy do następujących jednostek:

- Prowincja: Środkowoeuropejska,
- Podprowincja: Środkowoeuropejska Właściwa,
- Dział: B - Brandenbursko- Wielkopolski,
- Kraina: B.4. - Południowowielkopolsko- Łużycka,
- Podkraina: B.4a. - Łużycka,
- Okręg: B.4a.6. - Bolesławiecko - Zgorzelecki,
- Podokręg: B.4a.6.c - Bolesławiecko - Nowogrodziecki.

Szata roślinna gminy Bolesławiec jest w znacznym stopniu ukształtowana przez działalność człowieka. Większe zwarte kompleksy leśne występują w jej zachodniej i północno - zachodniej części, gdzie zachowały się pozostałości dawnej Puszczy Bolesławiecko – Zgorzeleckiej. Południowa część gminy Bolesławiec jest mniej lesista. W strukturze użytkowania dominują pola uprawne, większy udział mają także łąki, pastwiska. Zbiorowiska leśne występują w dolinie Bobru i na niewysokich wzniesieniach terenu.

ZBIOROWISKA NIELEŚNE

Zbiorowiska łąkowe

Zbiorowiska łąkowe ze związku *Calthion* występują przeważnie w dolinie Bobru, często w mozaice z zakrzewieniami i łozowiskami oraz murawami piaszczystymi zespołu *Diantho – Armerietum elongatae*. Licznie występują tu: pięciornik srebrzysty (*Potentilla argentea*), jastrzębiec kosmaczek (*Hieracium pilosella*), goździk kropkowany (*Dianthus deltoides*), zawciąg pospolity (*Armeria elongata*) i lokalnie smółka pospolita (*Viscaria vulgaris*).

W murawach tych spotkać można także centurię pospolitą (*Centaurea erythraea subsp. erythraea*) oraz kocanki piaskowe (*Helichrysum arenarium*). W wilgotniejszych partiach nad Bobrem występuje także kroplik żółty (*Mimulus guttatus*) – gatunek pochodzący z Ameryki Północnej, który towarzyszy rzece na całej obszarze gminy Bolesławiec. W południowej i północnej części gminy występują zbiorowiska łąkowe tworzące zespoły: *Lolio – Cynosuretum*, *Junco- Cynosuretum*, *Arrhenatheretum medioeuropaeum*. Tworzą zazwyczaj skomplikowaną mozaikę warunkowaną lokalnymi mikrosiedliskami.

Roślinność wodna i szuwarowa

Roślinność wodna i szuwarowa na terenie gminy występuje rzadko, na ogół w postaci bardzo wąskich pasów szuwaru przybrzeżnego, w skład którego wchodzi: turzycza błotna (*Carex acutiformis*), moczarnik rdzawogrzbiety (*C. vulpina*), jeżogłówka pojedyncza (*Sparganium Simplex*), mięta okrągowa (*Mentha Verticillata*) oraz trzcina pospolita (*Phragmites Australis*). Liczne zbiorniki wodne, głównie doły poeksploatacyjne są prawie zupełnie pozbawione roślinności wyższej. Tu i ówdzie pojawiają się niewielkie płyty tworzone przez gatunki pleustonowi rzęsa drobna (*Lemna minore*) i Spirodela wielokorzeniowa (*Spirodela polyrrhiza*). Do wyjątków na terenie gminy można zaliczyć niewielkie partie zespołów *Scirpetum silvatici*, *Phalaridetum aeundinacae*, *Iridetum psueteudoacori* oraz *Glycerietum maximae* (okolice Rakowic), *Phragmitetum communis*.

Występowanie gatunków rzadkich

Na obszarze opracowania zinwentaryzowano również występowanie gatunków rzadkich. M.in. należy do nich namulnik brzegowy (*Limosella aquatica*), który pojawia się latem na brzegach Bobru i stawów na północ od Bolesławca. Jest to gatunek jedno roczny, występuje w kolejnych latach z różną częstością. Nad Bobrem, na piaszczyskach i w suchych murawach zlokalizowany jest interesujący gatunek – wulpia mysz ogon (*Vulpia myuros*). Jest to gatunek trawy, który na terenie Polski osiąga granicę wschodnią. Również nad Bobrem, ale też w wilgotniejszych miejscach występuje kroplik żółty (*Mimulus guttatus*), który przywędrował z Ameryki Północnej. Pojedynczo, na zwirowiskach rośnie lniczka mała (*Chaenorhium minus*) – przedstawiciel rodziny trędownikowatych. W Bobrze rozpowszechniony jest lokalnie włosienicznik rzeczny (*Batrachium fluitans*) – gatunek osiągający w Polsce wschodnią granicę zasięgu. W północnej części gminy, występuje w obniżeniach skarpy doliny Bobru bobrek trójlistny (*Menyanthes trifoliata*) oraz wąkrota pospolita (*Hydrocotyle vulgaris*). Występowanie tych gatunków zostało również stwierdzone na południe od Rakowic. Na zachodnim brzegu Bobru, na południe od miejscowości Pstrąże – Strachowa występuje lokalnie połonicznik nagi (*Herniaria gabra*) – gatunek piaszczyskowy. Na tym terenie występuje również dziczka forma kosaćca z grupy *barbata*.

Uzupełnieniem powyższych zespołów roślinności naturalnej jest zieleń urządzone reprezentowana przez: zieleń parkową, cmentarną, przykościelną, a także przez szereg alei i szpalerów przydrożnych. W otwartym krajobrazie rolniczej części gminy pełni ona nie tylko funkcję krajobrazowo – estetyczną, ale także ekologiczną, korzystnie wpływającą na mikroklimat oraz walory użytkowe środowiska rolniczego. Duże znaczenie ma także zieleń towarzysząca zabudowie oraz zieleń uprawnych sadów i ogrodów. Do najcenniejszych zespołów zieleni urządzonej na terenie gminy należą: parki wiejskie i podworskie oraz zieleń cmentarna i przykościelna. Najcenniejszym elementem we wszystkich parkach podworskich oraz założeniach parkowych jest obecność wielu zachowanych w dobrej kondycji starych drzew takich jak: świerki, sosny, żywotniki i cyprysy oraz aleje lipowe.

3.8.2. Zwierzęta

Stosunkowo zróżnicowane warunki fizjograficzne gminy decydują o występowaniu różnorodnej fauny. Występują tutaj zróżnicowane środowiska dla życia ssaków. W zespołach leśnych dominują ssaki z rzędu gryzoni, zajęczaków, drapieżnych i parzystokopytnych. W środowiskach nadwodnych żyją ssaki owadożerne i gryzonie. Tereny otwarte, pola, łąki i zarośla śródpolne zamieszkują głównie mysz polna oraz polnik z niewielkim udziałem ssaków ryjówkowatych. Łącznie na obszarze gminy stwierdzono występowanie 31 gatunków ssaków. Na terenie gminy żyje zróżnicowana gatunkowo fauna nietoperzy. Są to zarówno gatunki synantropijne (nocek duży, mroczek późny, gacek brunatny, karlik malutki) oraz typowo leśne (nocek rudy, borowiec wielki). Generalnie stwierdzono występowanie 6 gatunków nietoperzy.

Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w 1999 roku stwierdzono występowanie 131 gatunków ptaków, w tym 121 gatunków lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych, 10 – to ptaki przelotne lub zalatujące.

Na obszarze gminy stwierdzono występowanie 30 gatunków ryb, w tym 3 gatunki objęte ochroną ścisłą. W wodach przepływającej przez obszar gminy rzeki Bóbr występują gatunki typowe dla podgórskich rzek, ale też rzek nizinnych i stawów. Nie stwierdzono występowania ryb w niewielkich dopływach Bobru w południowej części obszaru gminy. Cieki te prowadzą niedostateczne ilości wody dla egzystowania ryb, poza tym w przypadku zrzutu zanieczyszczeń do wód, ich koncentracja w niewielkich ciekach jest stosunkowo wysoka.

Zinwentaryzowano na obszarze gminy następujące gatunki ryb: pstrąg potokowy (*Salmo trutta fario*), głowacica (*Hucho hucho*), lipień (*Thymallus thymallus*), szczupak (*Esom Lucius*), płoć (*Rutilus rutilus*), jelec (*Leuciscus leuciscus*), kleń (*Leuciscus cephalus*), jaź (*Leuciscus idus*), strzelba potokowa (*Phoxinus phoxinus*), wzdregę (*Scardinius erythrophthalmus*), słonecznica (*Leucaspis delineatus*), amur (*Ctenopharyngodon idella*), ukleja (*Alburnus alburnus*), krąp (*Blicca bjoerkna*), leszcz (*Abramis brama*), lin (*Tinca tinca*), różanka (*Rhodeus sericeus*), kiełb (*Gobio gobio*), brzana (*Barbus barbus*), karp (*Cyprinus caprio*), karaś (*Carassius carassius*), karaś srebrzysty (*Carassius auratus*), ślíz (*Ortharis barbatulus*), piskorz (*Misgurnus fossilis*), miętus (*Lota Lota*), ciernik (*Gasterosteus aculeatus*), głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*), okoń (*Perca fluviatilis*), jazgarz (*Gymnocephalus cernuus*), sandacz (*Stizostedion lucioperca*).

Zróznicowany charakter gminy Bolesławiec, który wynika z różnic w budowie geologicznej jej części południowej oraz północnej ma wpływ na warunki bytowania gadów i płazów. Część północna z niewielką ilością zbiorników wodnych charakteryzuje się stosunkowo ubogą herpetofauną. Występujące na tym terenie małe oczka wodne nie są przydatne do zasiedlania przez gady, ze względu na niskie pH wody. Dolina Bobru stanowi miejsce rozrodu płazów, jednak większość zbiorników po obu stronach rzeki to znacznej wielkości wyrobiska gliny lub żwiru pozbawione roślinności przybrzeżnej. Większość płazów preferuje małe i obficie zarośnięte stawy i oczka wodne.

Południowa część gminy ma bardziej zróżnicowany charakter, tutaj małe stawki zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych pełnią funkcje siedlisk rozrodu płazów, zaś cieki służą migracji gatunków. Dla zachowania ciągłości gatunków płazów szczególnie istotne jest zapobieganie zanikaniu stawów i rowów. Zagrożenie stanowią również środki ochrony roślin i inne substancje chemiczne przedostające się do gleb i wód.

Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej w 1999 r. przez firmę Fulica – Jankowski, zawierającej wykaz gatunków zwierząt występujących na terenie gminy (w tym gatunki chronione) przedstawiono w rozdz. 3.9.2 *Formy ochrony przyrody – Ochrona gatunkowa fauny i flory*.

3.9. Ochrona przyrody

Do podstawowych form ochrony przyrody w Polsce należy tworzenie rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych, obszarów NATURA 2000 i obszarów chronionego krajobrazu. Coraz większe znaczenie mają także użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Formami ochrony indywidualnej są: gatunkowa ochrona roślin i zwierząt oraz pomniki przyrody w rodzaju: pojedynczych drzew, alei, głazów narzutowych, skałek itp., które są akcentami wydatnie wpływającymi na urozmaicenie krajobrazu.

3.9.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie

Spośród form ochrony przyrody wyszczególnionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 92 poz. 880 ze zm.) na terenie gminy Bolesławiec występują: obszary NATURA 2000, pomniki przyrody oraz gatunkowa ochrona roślin i zwierząt. Dodatkowo w bezpośredniej bliskości od granic gminy (w zakresie powiązań przyrodniczych) zlokalizowane są inne istotne dla regionu wielko - powierzchniowe formy ochrony przyrody. Są to:

- Specjalny Obszar Ochrony siedlisk PLH080007 „Buczyna Szprotawsko – Piotrowicka”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Łasy Chocianowskie”,

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Grodziec”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Stawy Przemkowskie”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Szprotawki”,
- Przemkowski Park Krajobrazowy,
- Park Krajobrazowy Doliny Bobru.

3.9.2. Formy ochrony przyrody

Obszar gminy Bolesławiec wraz z Pogórzem i Przedgórzem Sudeckim, odznaczają się wieloma specyficznymi cechami przyrody ożywionej, odróżniającymi je od przyległych regionów niżowych. Zasięg i rozmiar antropopresji w ciągu ubiegłych wieków, skoncentrowany w dolinie rzeki Bóbr spowodował zauważalne przekształcenie naturalnych siedlisk. Mimo tego bliskie sąsiedztwo cennych przyrodniczo obszarów (jak i sama rzeka Bóbr) podnosi znaczenie obszaru gminy w lokalnym systemie przyrodniczym i kształtowaniu bioróżnorodności. Presja człowieka na przyrodę omawianego terenu nie osiągnęła tu takiego wymiaru jak na terenach typowo nizinnych i mimo znacznych przekształceń, przyroda zachowała się tu w znacznie lepszym stopniu. Efektem zachowania cennych siedlisk i gatunków jest istnienie w granicach i sąsiedztwie gminy systemu obszarowych form ochrony przyrody. Również dzięki silnemu rozdrobnieniu gospodarstw wiejskich zachowało się tu wiele miedz, zakrzewień i zalesień śródpolnych. Stanowią one charakterystyczny element przedgórskiego krajobrazu.

Na system ochrony przyrody w granicach gminy Bolesławiec składają się następujące formy:

1. Obszar Specjalnej Ochrony ptaków „Bory Dolnośląskie” PLB 020005 – granice obszaru przebiegają przez północną część gminy,
2. Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Żwirownie w Starej Olesznej” PLH 020049 – cała powierzchnia obszaru zlokalizowana jest na terenie gminy,
3. Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Wrzosowisko Przemkowskie” PLH 020015,
4. Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Wrzosowiska Świętoszowsko - ławszowskie” PLH 020063 – częściowo na terenie gminy Bolesławiec,
5. Pomniki przyrody,
6. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt.

NATURA 2000

Bory Dolnośląskie – kod PLB 020005 (OSO – Obszar Specjalnej Ochrony ptaków)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 25, poz. 133).

Położenie: Obszar chroniony zajmuje powierzchnię 172 093,4 ha i znajduje się w przeważającej części (73% powierzchni) w województwie dolnośląskim - region jeleniogórski (67%) i legnicko-głogowskim (6%) oraz w województwie lubuskim - region zielonogórski (27%).

Opis obszaru: Bory Dolnośląskie obejmują jeden z największych w Polsce zwartych kompleksów leśnych. Obszar położony jest głównie na Nizinie Śląsko-Łużyckiej, południowa jego część wkracza w niewielkim stopniu na teren Pogórza Izerskiego. Bory leżą w dorzeczu Odry, a główną rzeką regionu jest Bóbr, do którego uchodzą inne rzeki: Kwisza, Czarna Wielka i Czarna Mała. Zachodnia część obszaru znajduje się w zlewni Nysy Łużyckiej. Dominują tu ubogie, piaszczyste siedliska borowe. Drzewostan budują bory sosnowe z ubogim runem, które budują głównie wrzosy i borówki. W piętrze podszytu występują jedynie żarnowiec i jałowiec. Dominującym gatunkiem jest sosna z domieszką dębów, brzozy, buka oraz jodły i świerka. Na żyzniejszych siedliskach występują płaty borów mieszanych i fragmenty lasów liściastych: buczyn i grądów. W okolicy Węglińca znajdują się kompleksy stawów rybnych - Stawy Parowskie. Urozmaicheniem terenu są stanowiska kosodrzewiny na torfowiskach oraz rozległe

wrzosowiska i brzeziny w rejonie Świętoszowa, a na zagłębieniach fragmenty olsów. W ostoi stwierdzono występowanie 19 lęgowych gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Dziewięć gatunków ptaków zostało umieszczonych na liście ptaków zagrożonych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Bory są najważniejszą w południowo-zachodniej części Polski ostoją bielika, cietrzewia i głuszca. Na obszarze stwierdzono występowanie jednej z największych liczebnie populacji włochatki i sóweczki spośród wszystkich ostoi ptaków w Polsce. Ta znaczna liczebność włochatki i sóweczki to występowanie 80 par lęgowych. Wiele fragmentów obszaru Bory Dolnośląskie chronionych jest w formie rezerwatów oraz uznanych zostało za specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000.

Szata roślinna: Dominują tu ubogie, piaszczyste siedliska borowe. Drzewostan budują bory sosnowe z ubogim runem, w którym rosną głównie wrzosy i borówki. W piętrze podszytu występują jedynie żarnowiec i jałowiec. Dominującym gatunkiem jest sosna z domieszką dębów, brzozy, buka oraz jodły i świerka. Na żyzniejszych siedliskach występują płaty borów mieszanych i fragmenty lasów liściastych: buczyn i grądów. W okolicy Węglińca znajdują się kompleksy stawów rybnych - Stawy Parowskie. Urozmaiceniem terenu są stanowiska kosodrzewiny na torfowiskach oraz rozległe wrzosowiska i brzeziny w rejonie Świętoszowa, a na zagłębieniach fragmenty olsów.

Zwierzęta: W ostoi stwierdzono występowanie 19 lęgowych gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Dziewięć gatunków ptaków zostało umieszczonych na liście ptaków zagrożonych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Bory są najważniejszą w południowo-zachodniej części Polski ostoją bielika *Haliaeetus albicilla*, cietrzewia *Tetrao tetrix tetrix* i głuszca *Tetrao urogallus*. Na obszarze stwierdzono występowanie jednej z największych liczebnie populacji włochatki *Aegolius funereus* i sóweczki *Glaucidium passerinum* spośród wszystkich ostoi ptaków w Polsce. Ta znaczna liczebność włochatki i sóweczki to występowanie 80 par lęgowych. Wiele fragmentów obszaru Bory Dolnośląskie chronionych jest w formie rezerwatów oraz uznanych zostało za specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000.

Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: bąk zwyczajny (A021 *Botaurus stellaris*), bocian czarny (A030 *Ciconia nigra*), bocian biały (A031 *Ciconia ciconia*), kania czarna (A073 *Milvus migrans*), kania ruda (A074 *Milvus milvus*), bielik (A075 *Haliaeetus albicilla*), błotniak stawowy (A081 *Circus aeruginosus*), głuszc (A108 *Tetrao urogallus*), kropiatka (A119 *Porzana porzana*), derkacz (A122 *Crex crex*), żuraw (A127 *Grus grus*), puchacz zwyczajny (A215 *Bubo bubo*), sóweczka (A217 *Glaucidium passerinum*), włochatka zwyczajna (A223 *Aegolius funereus*), zimorodek (A229 *Alcedo atthis*), dzięcioł zielonosiwy (A234 *Picus canus*), dzięcioł średni (A238 *Dendrocopos medius*), muchołówka mała (A320 *Ficedula parva*), cietrzew (A409 *Tetrao tetrix tetrix*).

Zagrożenia: Sukcesja roślinności lub celowe zalesianie otwartych terenów śródleśnych (łąk, bagien, torfowisk), wyręb starodrzewów i drzew dziuplastych, usuwanie martwego drewna z lasu, stosowanie zrębów zupełnych. Zakłócenia stosunków wodnych, likwidacja lub odwrotnie - intensyfikacja gospodarki stawowej na śródleśnych kompleksach stawowych (zmniejszanie ilości wody w stawach, nieprzystosowane do biologii ptaków terminy prowadzenia zabiegów). Zagrożenie może stanowić penetrowanie siedlisk przez ludzi oraz zabijanie ptaków nierozpoznanych przez myśliwych.

Żwirownie w Starej Olesznej – kod PLH 020049 (SOO – Specjalny Obszar Ochrony siedlisk)

Decyzja Nr 2011/64/EU Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r.

Obszar znajduje się w województwie dolnośląskim, regionie jeleniogórskim, pomiędzy wioską Stara Oleszna, a Trzebień Mały, zajmuje powierzchnię 41,8 ha. Najistotniejszą wartością obszaru jest występowanie elismy wodnej *Luronium natans* - jedno z 2 stanowisk ostatnio stwierdzonych w południowo-zachodniej Polsce.

Opis obszaru: Obszar ten położony jest na lewym brzegu rzeki Bóbr. Obejmuje kilka żwirowni oraz hałd piaszkowych. Właśnie te wysokie, piaszczyste wzniesienia, otoczone przez niewielkie zbiorniki wodne oraz wilgotne, piaszczyste skarpy są siedliskiem dla wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt. Znaczną większość powierzchni ostoi zajmują zbiorniki wodne. Sporą część stanowią łąki, natomiast bardzo mało jest tutaj lasów. Ocenia się, że ponad 30% ostoi, pokryte jest siedliskami przyrodniczymi wymienionymi w załączniku II dyrektywy

siedliskowej, z czego największą powierzchnię zajmują murawy szczotlichowe (czyli śródlądowe zbiorowiska pionierskie na piaskach luźnych, mają na ogół charakter zbiorowisk antropogenicznych, powstałych w wyniku zniszczenia pierwotnej roślinności) o bardzo dobrym stanie zachowania. Sporą część stanowią też ekstensywnie użytkowane łąki. Najważniejsze pod względem wartości przyrodniczej jest występowanie tutaj elismy wodnej (gatunek z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej oraz wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi). Na uwagę zasługuje fakt, iż jest to jedyne jej stanowisko w tej części Polski (gatunek ten występuje na pojezierzu pomorskim, w miękkowodnych, ubogich w wapń jeziorach lobeliowych). Występuje tutaj również już bardzo rzadki gatunek chrząszcza: jelonek rogacz. W północnej części ostoi znaleźć można także gatunki rzadkie i zagrożone w skali regionu, jak rosziczka okrągłolistna (będąca bardzo ciekawą rośliną, która uzupełnia niedobór azotu w glebie, "żywiąc się" owadami), jak również widłaczek torfowy. Występuje tutaj także jedyny płaz bezogonowy który potrafi chodzić po liściach drzew i krzewów, czyli rzekotka drzewna. Jest to również jeden z gatunków zagrożonych wyginięciem.

Zagrożenia: Plany rekultywacji zbiorników wodnych i likwidacji hałd piasku grożą całkowitym zniszczeniem lokalnej bioróżnorodności. Inny problem stwarzają takie przejawy aktywności rekreacyjnej, jak wydeptywanie, zaśmiecanie, eutrofizacja wód, co negatywnie oddziałuje na wrażliwe siedliska i gatunki. Zagrożeniem są też "plany rekultywacji w kierunku leśnym" poprzez nasadzenia młodych drzew na gruncie prywatnym. Nasadzenia spowodują likwidację siedliska 2330, a także potencjalne zagrożenie dla najważniejszego tu typu siedliska czyli 7150, rozwijającego się tu na wilgotnych piaskach.

Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi,
- 3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto-Nanojuncetea*,
- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
- 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*),
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*).

Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: bocian czarny (A030 *Ciconia nigra*), bocian biały (A031 *Ciconia ciconia*), kania ruda (A074 *Milvus milvus*), błotniak stawowy (A081 *Circus aeruginosus*), rybitwa rzeczna (A193 *Sterna hirundo*), zimorodek (A229 *Alcedo atthis*), gąsiorek (A338 *Lanius collurio*), ortolan (A379 *Emberiza hortulana*).

Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: wydra europejska (1355 *Lutra lutra*).

Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: boleń (1130 *Aspius aspius*), różanka (1134 *Rhodeus sericeus* Marus).

Bezkręgowce wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: jelonek rogacz (1083 *Lucanus cereus*).

Rośliny wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: elisma wodna (1831 *Luronium natans*).

Inne ważne gatunki zwierząt i roślin : Płazy: ropucha zielona (*Bufo viridis*), rzekotka drzewna (*Hyla arborea*), żaba wodna (*Rana esculenta*), żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*), żaba trawna (*Rana temporaria*); Gady: jaszczurka zwinka (*Iacerta agilis*), zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*); Rośliny: włosienicznik skąpopręcikowy (*Batrachium trichophyllum*), rosziczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*), bagno zwyczajne (*Lycopodiella inundata*), widłak goździsty (*Lycopodium clavatum*), wyżlin polny (*Misopates orontium*), rdestnica oliwkowa (*Potamogeton acutifolius*), rdestnica grzebieniasta (*Potamogeton trichoides*)

„Wrzosowisko Przemkowskie” PLH 020015 (SOO – Specjalny Obszar Ochrony siedlisk)

Decyzja Nr 2011/64/UE Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011r.

Obszar znajduje się w województwie dolnośląskim, regionie jeleniogórskim, niedaleko miasta Przemków, zajmuje powierzchnię 6 663,7 ha. Jest bardzo istotny dla zachowania suchych wrzosowisk (siedlisko 4030).

Opis obszaru: Wrzosowiska Przemkowskie leżą we wschodniej części Borów Dolnośląskich na wysokości 160 m n.p.m. na dawnym poligonie przemkowskim otoczone borami sosnowymi. Wrzos zwyczajny tworzy tutaj wielohektarowe jednogatunkowe łany, z rzadka poprzetykane kępami jałowca i żarnowca miotlastego, a także młodymi okazami brzoź i sosen. Występują tu dobrze wykształcone wydmy śródlądowe i piaszczyska z typową dla takich siedlisk roślinnością - 5 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.

Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi,
- 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylon*),
- 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*).

Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: bąk zwyczajny (A021 *Botaurus stellaris*), bocian nigra (A030 *Ciconia nigra*), bocian biały (A031 *Ciconia ciconia*), kania czarna (A073 *Milvus migrans*), kania ruda (A074 *Milvus milvus*), bielik (A075 *Haliaeetus albicilla*), błotniak stawowy (A081 *Circus aeruginosus*), głuźec (A108 *Tetrao urogallus*), kropiatka (A119 *Porzana porzana*), dudek (A122 *Crex crex*), żuraw (A127 *Grus grus*), rybitwa czarna (A197 *Chlidonias niger*), puchacz zwyczajny (A215 *Bubo bubo*), sóweczka (A217 *Glaucidium passerinum*), włośnatka zwyczajna (A223 *Aegolius funereus*), lelek zwyczajny (A224 *Caprimulgus europaeus*), zimorodek (A229 *Alcedo atthis*), dzięcioł zielonosiwy (A234 *Picus canus*), dzięcioł czarny (A236 *Dryocopus martius*), dzięcioł średni (A238 *Dendrocopos medius*), lerka (A246 *Lullula arborea*), świergotek polny (A255 *Anthus campestris*), gajówka jarzębata (A307 *Sylvia nisoria*), muchołówka mała (A320 *Ficedula parva*), muchołówka białoszyja (A321 *Ficedula albicollis*), gąsiorek (A338 *Lanius collurio*), cietrzew (A409 *Tetrao tetrix tetrix*).

Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: mopek (1308 *Barbastella barbastellus*), nocek bechsteina (1323 *Myotis bechsteinii*), nocek duży (1324 *Myotis myotis*), wilk szary (1352 *Canis lupus*).

Płazy wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: kumak nizinny (1188 *Bombina bombina*).

Inne ważne gatunki zwierząt i roślin: Płazy: ropucha paskówka (*Bufo calamita*); Gady: gniewosz płamisty (*Coronella austriaca*), żmija zygzakowata (*Vipera Berus*); Rośliny: widlicz cyprysowy (*Diphasium tristachyum*).

Zagrożenia: Zarastanie wrzosowiska brzozą. Penetracja bunkrów przez ludzi, zwłaszcza zimą, podczas hibernacji nietoperzy.

„Wrzosowiska Świętoszowsko - Ławszowskie” PLH020063 (SOO – Specjalny Obszar Ochrony siedlisk)

Decyzja Nr 2011/64/UE Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r.

Obszar znajduje się w województwie dolnośląskim, regionie jeleniogórskim, obejmuje rozległy obszar dawnych poligonów. Proponowany obszar leży po obu stronach doliny Kwisy, zajmuje powierzchnię 10 141,6 ha. Wrzosowiska na tym terenie są lepiej zachowane niż na terenie Wrzosowisk Przemkowskich.

Opis obszaru: Rozległy obszar dawnych poligonów, wykorzystywanych już w wieku XIX, a następnie przez cały wiek XX, co pozwoliło na wykształcenie się rozległych wrzosowisk o dużej wartości przyrodniczej. Proponowany obszar leży po obu stronach doliny Kwisy, zajmując najlepiej wykształcone obszary wrzosowisk w Polsce pd.-zach. Wrzosowiska na tym terenie są lepiej zachowane niż na terenie Wrzosowisk Przemkowskich, głównie z uwagi na stałe używanie poligonu do celów ćwiczeń artyleryjskich. Znajdują się tu także zatorfione obniżenia (około 40 ha), co tworzy doskonałe warunki siedliskowe dla wielu gatunków ptaków i owadów - znajdują się tu stanowiska zalotki większej i trzepli zielonej. Obszar chroni część ważnych siedlisk wilka w Borach Dolnośląskich. Niemal osiemdziesiąt procent całej powierzchni obszaru stanowią siedliska wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Przeważającą ich część stanowią suche wrzosowiska. Odnotowano ponadto występowanie żurawia i cietrzewia oraz trzy gatunki bezkręgowców (trzepla zielona, zalotka większa oraz czerwonończyk nieparek) – zwierząt wpisanych

do załącznika II tej Dyrektywy. Na terenie ostoi występuje również wiele innych, cennych gatunków zwierząt, jak: kszysk, świergotek polny, dudek, puchacz. Jest to również jedna z nielicznych, zlokalizowanych w Polsce Zachodniej, ostoi kulona (średniej wielkości ptak wędrowny). Ponadto odnotowano na tym terenie występowanie takich ciekawych roślin jak: przygiełka biała, przygiełka brunatna, żurawina drobnolistkowa, rosziczka pośrednia oraz mącznica lekarska.

Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi,
- 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylon*),
- 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*),
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*),
- 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*).

Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: wydra europejska (1355 *Lutra Lutra*), mopek (1308 *Barbastella barbastellus*), nocek duży (1324 *Myotis myotis*), bóbr europejski (1337 *Castor fiber*), wilk szary (1352 *Canis lupus*).

Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: minóg strumieniowy (1096 *Lampetra planeri*).

Bezkęrgowce wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: trzepla zielona (1037 *Ophiogomphus cecilia*), Żalotka większa (1042 *Leucorrhinia pectoralis*), Jelonok rogacz (1083 *Lucanus cervus*).

Zagrożenia: Najpoważniejszym zagrożeniem dla siedlisk ze względu na które został ustanowiony obszar jest naturalny proces sukcesji na nieużytkowanej części obszaru.

POMNIKI PRZYRODY

Według art. 40 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku *pomnikami przyrody* są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie". Pomniki przyrody są ważnym elementem składowym krajobrazu, podnoszą jego piękno, posiadają wysokie walory dydaktyczne i edukacyjne.

Na obszarze gminy zinwentaryzowano występowanie 30 pomników przyrody ożywionej i 4 nieożywionej (niektórych z nich nie udało się obecnie odnaleźć i kwalifikowane są do zniesienia statusu pomnika przyrody). Poniżej zestawiono w ujęciu tabelarycznym wykaz pomników przyrody na terenie gminy Bolesławiec.

Tabela 13. Pomniki przyrody na terenie gminy Bolesławiec [Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu, wroclaw.rdos.gov.pl/]

Lp.	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m [cm]/ Wys. [m]	Miejscowość, Nr ewid. działki	Opis lokalizacji
1	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>). "Dzika" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotny i fitosanitarnym, pomimo obecności posuszu	435 cm/ 20 m	Bolesławiec, 309/839	Na skraju lasu, w nieznaczonej odległości od pola uprawnego.

		1994 r. poz. 115)	pojedynczych gałęzi w górnej części korony oraz obecności ubytku wewnętrznego wraz z objawami wypróchnienia, zlokalizowanego u podstawy pnia o wys. ok. 2,0 m, szer. ok. 1,6 m i głębokości ok. 0,2 m.			
2	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>). "Leśna Pani" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym, o regularnej i dobrze rozwiniętej koronie. Posusz korony nieznaczny. Nie odnotowano żadnych poważnych ubytków ani wypróchnień strzały, za wyjątkiem jednego, usytuowanego na wysokości około 1,8 m, powstałego w miejscu usuniętego niegdyś konaru.	490 cm / 20 m	Bolesławice - Bukowy Las, 228/841	Na środku polany, około 70-80 m na wschód od leśniczówki.
3	1991-05-10	Rozporządzenie Nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 20 z dnia 15 maja 1991 r. poz. 149)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Światowid" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona drzewa nieco zniekształcona ze względu na duży stopień zagęszczenia roślinności drzewnej, z widocznym lecz nieznaczającym posuszem.	510 cm / 20 m	Dąbrowa Bolesławiecka, 428/384	W centralnej części zabytkowego parku.
4	1991-05-10	Rozporządzenie Nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 20 z dnia 15 maja 1991 r. poz. 149)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Ofiarny" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona drzewa nieco zniekształcona ze względu na duży stopień zagęszczenia roślinności drzewnej, z widocznym lecz nieznaczającym posuszem.	420 cm / 20 m	Dąbrowa Bolesławiecka, 428/384	W północno-zachodniej części zabytkowego parku, w widłach Bobru i Bobrzycy.
5	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Weles" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona drzewa nieco zniekształcona ze względu na duży stopień zagęszczenia roślinności drzewnej, z widocznym lecz nieznaczającym posuszem.	480 cm / 20 m	Dąbrowa Bolesławiecka, 428/384	W centralnej części zabytkowego parku, w widłach Bobru i Bobrzycy.
6	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>). "Weneta" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona drzewa nieco zniekształcona ze względu na duży stopień zagęszczenia	480 cm / 20 m	Dąbrowa Bolesławiecka, 428/384	W centralnej części zabytkowego parku, w widłach Bobru i Bobrzycy.

			roślinności drzewnej, z widocznym lecz nieznaczącym posuszem.			
7	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>). "Sylwia" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym, o regularnej i dobrze rozwiniętej koronie, bez widocznych uszkodzeń podstawy pnia oraz strzały.	460 cm/ 20 m	Dąbrowa Bolesławiecka, 147	Przy wschodniej ścianie gospodarstwa w obrębie zabytkowego parku.
8	1990-02-21	Zarządzenie Nr 6/90 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 21 lutego 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 1 poz. 17)	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>). "Radosna" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym, o regularnej i dobrze rozwiniętej koronie, bez widocznych uszkodzeń podstawy pnia oraz strzały.	445 cm/ 20 m	Dąbrowa Bolesławiecka, 149/6	50 m od mostu na rzece Bóbr, przy drodze gruntowej o nr ewidencyjnym 149/3.
9	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Akcji Siewnej" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym, o regularnej i dobrze rozwiniętej koronie, bez widocznych uszkodzeń podstawy pnia oraz strzały.	550 cm/ 20 m	Kraszowice, 129	Przy murze w obrębie zabudowań gospodarskich nr 20 w centrum wsi.
10	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Alina" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w zadowalającym stanie zdrowotnym, pomimo znacznego posuszu korony. W strzale dębu widoczna jest dziupla zamieszkiwana przez sowę.	480 cm/ ok. 18 – 20 m	Kraszowice, 556/454	200 m na południowy - wschód od ruin pałacu, przy drodze do Włodzic.
11	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>). "Haneczka" (nazwa miejscowa). Lipa jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym pomimo obecności ubytków wewnętrznych w przewodnikach oraz postępującego posuszu korony.	510 cm/ ok. 18 – 20 m	Kraszowice, 241/7	Na skarpie pomiędzy łąkami i ruinami pałacu.

12	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>). Drzewo jest w zadowalającym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym pomimo znacznego posuszu dolnej części korony, obejmującego nawet grube konary. Korona drzewa ze względu na lokalizację w terenie o gęstym zadrzewieniu i zakrzaczeniu jest lekko zdeformowana. Nie odnotowano jednak ubytków ani wypróchnień podstawy pnia i strzały.	450 cm/ ok. 20 m	Krępnica, 188/530	Na lewym brzegu rzeki Bóbr, naprzeciwko zabytkowego parku.
13	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Wiktorii" (nazwa miejscowa). Drzewo wykazuje gruby posusz korony oraz uszkodzenia strzały w postaci ubytków wewnętrznych wraz z wypróchnieniem.	494 cm/ ok. 20 m	Kruszyn, 571/3	W sąsiedztwie drogi oznaczonej ewidencyjnie numerem 566.
14	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Hetman" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym, bez znaczącego posuszu korony oraz uszkodzeń w postaci ubytków i wypróchnień.	464 cm/ ok. 20 m	Kruszyn, 571/3	W sąsiedztwie drogi oznaczonej ewidencyjnie numerem 566.
15	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 20/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 116)	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym, bez znaczącego posuszu korony oraz uszkodzeń w postaci ubytków i wypróchnień.	410 cm/ 20 m	Lipiany, 10	W pobliżu budynku mieszkalnego nr 22 w centrum wsi.
16	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Nie stwierdzono żadnych uszkodzeń podstawy pnia i strzały.	450 cm/ ok. 12 m	Nowe Jaroszwice, 103/7	Kolonia Grobla, w obrębie zabudowań.
17	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym pomimo posusz dolnej części korony. Nie stwierdzono żadnych uszkodzeń podstawy pnia i strzały.	490 cm/ 20 m	Ocice, 23/14	Na tyłach byłego folwarku.

18	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Maciek" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym, bez znaczącego posuszu korony oraz uszkodzeń w postaci ubytków i wypróchnień.	450 cm/ 20 m	Rakowice, 256/10	Ok. 300m na pld.-zach. od zabudowań folwarcznych.
19	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Rybak" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym pomimo posusz dolnej części korony. Nie stwierdzono żadnych uszkodzeń podstawy pnia i strzały.	440 cm/ 20 m	Rakowice, 380/282	Na tyłach ujęcia wody oraz w pobliżu brzegu rzeki Bóbr.
20	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Jesion wyniosły (<i>Fagus excelsior</i>). "Zagłoba" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona prawidłowo rozwinięta z nieznacznym posuszem. Nie odnotowana żadnych uszkodzeń w postaci ubytków wewnętrznych i wypróchnień.	475 cm/ 20 m	Rakowice, 249	Przy drodze z Bolesławca; wjazd od ulicy Gdańskiej w Bolesławcu.
21	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>). "Kmicic" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona prawidłowo rozwinięta z nieznacznym posuszem. Nie odnotowana żadnych uszkodzeń w postaci ubytków wewnętrznych i wypróchnień.	435 cm/ 20 m	Rakowice, 249	Przy drodze z Bolesławca; wjazd od ulicy Gdańskiej w Bolesławcu.
22	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Rogatka" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym, pomimo rozległych ubytków drewna u podstawy pnia. Jeden z ubytków osiąga wys. ok. 2,5m, szer. ok. 1,5-1,8m oraz gł. ok. 0,5m z objawami wypróchnienia. Drugi ubytek osiąga wys. ok. 2,0m, szer. ok. 0,5m i gł. ok. 0,3m. Dąb pozbawiony jest 1-2 konarów, które zostały odłamane na skutek oddziaływania wiatrów. Nie odnotowano znaczącego posuszu korony.	630 cm/ 20 m	Rakowice, 256/10	W grupie drzew 100m na zachód od zabudowań folwarcznych.
23	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona jest rozłożysta i regularna. Nie	440 cm/ ok. 20 m	Stara Oleszna, 118/23	Na wyspie pomiędzy nurtem rzeki Bóbr i kanałem doprowadzającym wodę do elektrowni.

		Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	stwierdzono uszkodzeń w postaci ubytków i wypróchnień podstawy pnia oraz strzały.			
24	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). Drzewo jest w zadowalającym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Dolna część korony wykazuje posusz grubych konarów. Nie stwierdzono uszkodzeń w postaci ubytków i wypróchnień podstawy pnia.	383 cm/ ok. 20 m	Stara Oleszna, 118/23	Na wyspie pomiędzy nurtem rzeki Bóbr i kanałem doprowadzającym wodę do elektrowni.
25	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>). Drzewo jest w zadowalającym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Dolna część korony wykazuje posusz grubych konarów. U podstawy pnia stwierdzono ubytek wewnętrzny wraz z wypróchnieniem wys. ok. 0,8 m, szer. ok. 0,5 m i głębokości ok. 0,15 - 0,2 m.	445 cm/ ok. 20 m	Stara Oleszna, 118/23	Na wyspie pomiędzy nurtem rzeki Bóbr i kanałem doprowadzającym wodę do elektrowni.
26	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>). Drzewo jest w bardzo dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona drzewa silnie rozwinięta i rozłożysta. Nie odnotowano żadnych uszkodzeń w postaci ubytków wewnętrznych i wypróchnień.	435 cm/ 20 m	Stara Oleszna, 83/01	W alei ruin zamku, niedaleko prawego brzegu rzeki Bóbr.
27	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona prawidłowo rozwinięta z nieznacznym posuszem. Nie odnotowano żadnych uszkodzeń w postaci ubytków wewnętrznych i wypróchnień.	425 cm/ 20 m	Trzebień, 515/216	W południowej części zabytkowego parku, na wale ziemnym przy ruinach pałacu.
28	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Dęby Świętojańskie" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona prawidłowo rozwinięta z nieznacznym posuszem. Nie odnotowano żadnych uszkodzeń w postaci ubytków wewnętrznych i wypróchnień. Drzewo jest porośnięte bluszczem pospolitym.	547 cm/ 20 m	Trzebień, 515/216	W północnej części zabytkowego parku, na skraju polany.
29	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). "Dęby Świętojańskie" (nazwa miejscowa). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Korona prawidłowo rozwinięta z	490 cm/ 20 m	Trzebień, 515/216	W północnej części zabytkowego parku, na skraju polany.

		1994 r. poz. 115)	nieznacznym posuszem. Nie odnotowana żadnych uszkodzeń w postaci ubytków wewnętrznych i wypróchnień.			
30	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>). Drzewo jest w dobrym stanie zdrowotnym i fitosanitarnym. Posusz korony jest nieznaczny. U podstawy pnia znajduje się ubytek wewnętrzny wraz z wypróchnieniem o szerokości ok. 0,5 m i wys. ok. 0,5 m.	598 cm, ok. 18–20 m	Trzebień Mały, 355	Przy drodze do mostu na rzece Bóbr, w pobliżu żwirowni.

Tabela 14. Pomniki przyrody nieożywionej w gminie Bolesławiec [Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu, wroclaw.rdos.gov.pl/]

L.P.	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Miejscowość, Nr ewid. działki	Opis lokalizacji
1.	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Głaz narzutowy - różowy granit. "Rozbójników" (nazwa miejscowa). Wymiary - obw. 550 cm; wys. 120 cm; najdłuższa oś 230 cm	Bożejowice, Oddział leśny 515d	W lesie, nieopodal nieczynnego wyrobiska żwirowni, około 1km na południe od wschodniego krańca wsi.
2.	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Głaz narzutowy - różowy granit. "Pocztylion" (nazwa miejscowa). Wymiary - obw. 540 cm; wys. 90 cm; najdłuższa oś 200 cm	Brzeźnik, 426	Po prawej stronie drogi do Nowogrodźca, na wysokości niewielkiego lasku.
3.	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 20/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 116)	Głaz narzutowy - granit różowo-szary średnioziarnisty; "Nordyk" - nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Kraśnik Dolny, 883	Na skrzyżowaniu dróg 883 i 787 oraz naprzeciwko budynku mieszkalnego, oznaczonego numerem porządkowym 100.
4.	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 20/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 116)	Głaz narzutowy - granit różowo-szary gruboziarnisty obw. 464 cm; dł. 148 cm; szer. 115 cm	Mierzwin, 14	Wzdłuż drogi gruntowej nr 14 w Mierzwinie.

OCHRONA GATUNKOWA FAUNY I FLORY

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „ochrona gatunkowa” ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadko

występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej”.

Chronione gatunki roślin

W wyniku badań terenowych, których rezultaty zostały opisane w inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej dla obszaru opracowania (Fulica - Jankowski Wojciech, Wrocław 1998) stwierdzono występowanie 16 gatunków roślin chronionych zaprezentowanych w poniższym zestawieniu. Największą liczbę stanowisk wykazują gatunki częściowo chronione, co determinuje większa skala ekologiczna tych gatunków, umożliwiając im przetrwanie na siedliskach silnie przekształconych – półnaturalnych i antropogenicznych, które wymagają od roślin większych zdolności adaptacyjnych.

Szczególnie często spotykanym gatunkiem na obszarze badań jest kruszyna pospolita (*Frangula alnus* Mill.), występująca w borach mieszanych w miejscach prześwietlonych oraz na ich skrajach. Często rośnie także przy leśnych drogach i ścieżkach. W dolinie Bobru często można spotkać centurię pospolitą (*Centaurea erythraea* Rafn). Na żwirowiskach doliny Bobru występują kocanki piaszkowe (*Helichrysum arenarium* (L.) Moench), a także na suchych, piaszczystych miejscach w borach, szczególnie północno – wschodniej części gminy.

Najrzadziej występującymi gatunkami na obszarze gminy są: jęczyznik zwyczajny (*Phyllitis scolopendrium*), pokrzyk wilcza jagoda (*Atropa belladonna* L.), pomocnik baldaszkowy (*Chimophila umbellata*), storczyk szerokolistny (*Orchis latifolia*), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis* L.).

Chronione gatunki roślin objęte ochroną ścisłą zinwentaryzowane na obszarze gminy Bolesławiec: jęczyznik zwyczajny (*Phyllitis scolopendrium*), pokrzyk wilcza jagoda (*Atropa belladonna* L.), pomocnik baldaszkowy (*Chimophila umbellata*), storczyk szerokolistny (*Orchis latifolia*), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis* L.), bagno zwyczajne (*Ledum palustre* L.), centuria pospolita (*Centaurea erythraea* Rafn), paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*).

Chronione gatunki roślin objęte ochroną częściową zinwentaryzowane na obszarze gminy Bolesławiec: barwinek pospolity (*Vinca minor* L.), bluszcz pospolity (*Hedera helix* L.), kalina koralowa (*Viburnum opulus* L.), kocanki piaszkowe (*Helichrysum arenarium* (L.) Moench), konwalia majowa (*Convallaria majalis* L.), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum* L.), kruszyna pospolita (*Frangula alnus* Mill.), marzanka wonna (*Galium odoratum*).

Chronione gatunki grzybów objęte ochroną całkowitą: flagowiec olbrzymi (*Meripilus giganteus*) i szmaciak gałęzisty (*Sparassis crispa* (Wulf.)), a także gatunek porosta płucnicy islandzkiej (*Cetraria Islandica*), objętego ochroną częściową.

Ssaki

Spośród teriofauny zasiedlającej obszar gminy Bolesławiec najliczniej występującą grupą są gryzonie (ok. 73%).

Na terenie gminy występują tylko pospolite, chronione gatunki ssaków drapieżnych i owadożernych oraz gryzoni. Łącznie na obszarze gminy stwierdzono występowanie 31 gatunków ssaków. Poniżej przedstawiono zestawienie składu teriofauny zinwentaryzowanej na obszarze gminy (Fulica - Jankowski Wojciech 1998):

Tabela 15. Skład teriofauny i jego układ systematyczny na obszarze gminy Bolesławiec [Źródło: Inwentaryzacja Przyrodnicza....]

OWADOŻERNE		Status ochrony	
		Ścisła	Częściowa
Jeż zachodni	<i>Erinaceus europaeus</i>	+	
Kret	<i>Talpa europaea</i>	+	+
Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>	+	
Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>	+	
Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>	+	
ZAJĄCOWATE			

Zając szarak	<i>Lepus capensis</i>		
GRYZONIE			
Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>	+	
Nornica ruda	<i>Clethrionomys glareolus</i>		
Piżmak	<i>Ondarta zibethicus</i>		
Karczownik	<i>Arvicola terrestris</i>		+
Darniówka	<i>Pitymys subterraneus</i>		
Nornik bury	<i>Microtus agrestis</i>		
Polnik (nornik zwyczajny)	<i>Microtus arvalis</i>		
Mysz domowa	<i>Mus musculus</i>		
Szczur wędrowny	<i>Raptus norveicus</i>		
Badyłarka	<i>Micromys minutus</i>		+
Mysz polna	<i>Apodemus agrarius</i>		
Mysz leśna	<i>Apodemus flavicollis</i>		+
Mysz zaroślowa	<i>Apodemus sylvaticus</i>		
DRAPIEŻNE			
Lis	<i>Vulpes vulpes</i>		
Borsuk	<i>Meles mele</i>		
Wydra	<i>Lutra Lutra</i>		+
Kuna domowa	<i>Martes foina</i>		
Kuna leśna	<i>Martes martes</i>		
Tchórz	<i>Mustela putorius</i>		
Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>	+	
Łasica łąska	<i>Bustela nivalis</i>	+	
PARZYSTOKOPYTNE			
Dzik	<i>Sus strofa</i>		
Jeleń	<i>Cereus elaphus</i>		
Sarna	<i>Capreolus capreolus</i>		
Daniel	<i>Dama dama</i>		

Nietoperze

Na obszarze gminy Bolesławiec zinwentaryzowano 6 gatunków nietoperzy:

Tabela 16. Zinwentaryzowane gatunki nietoperzy na obszarze gminy Bolesławiec [Źródło: Inwentaryzacja Przyrodnicza....]

Gatunki		Status ochrony		Występowanie
		Ścisła	Częściowa	
Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	+		Ocice – wieża kościoła Brzeźnik - wieża i strych kościoła
Nocek rudy	<i>(Myotis daubentonii)</i>	+		
Mroczek późny	<i>(Eptesicus serotinus)</i>	+		Stare Jaroszewice 18 - strych
Karlik malutki	<i>(Pipistrellus pipistrellus)</i>	+		

Borowiec wielki	<i>(Nyctalus noctula)</i>	+		
Gacek brunatny	<i>(Plecotus auritus)</i>	+		Żeliszów – strych kościoła Nowa - strych kościoła Ocice – wieża i strych kościoła, Kraszowice – wieża i strych kościoła Brzeźnik – kolonia rozrodcza na strychu kościoła

Ptaki

Na terenie gminy Bolesławiec stwierdzono występowanie ok. 131 gatunków ptaków, w tym 121 gatunków lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych, 10 – to ptaki przelotne lub zalatujące.

Poniżej zestawiono przegląd zinwentaryzowanych na terenie gminy gatunków wraz z określeniem ich statusu ochrony oraz stopnia zagrożenia:

Tabela 17. Zinwentaryzowane gatunki ptaków na obszarze gminy Bolesławiec [Źródło: *Inwentaryzacja Przyrodnicza...*] oraz korekta własna na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U Nr 237, Poz. 1419)

Gatunki		Status ochrony		Stopień zagrożenia (wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt)
		Ścisła	Częściowa	
perkozek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>			
perkoz dwuczuby	<i>Podiceps cristatus</i>			
kormoran czarny	<i>Phalacrocorax carbo</i>		+	
czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>		+	
bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	+		
		wymaga ochrony czynnej		
bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	+		
		wymaga ochrony czynnej		
łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>			
kaczka krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>			
głowienka	<i>Aythya ferina</i>			
czernica	<i>Aythya fuligula</i>			
nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	+		
trzmiełojad	<i>Pernis apivorus</i>			
kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	+		Gatunek niższego ryzyka, ale bliski zagrożenia
		wymaga ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania oraz wielkość stref ochrony		
błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	+		
		wymaga ochrony czynnej		
błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i> ,	+		
		wymaga ochrony		

		czynnej		
jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>			
krogulec	<i>Accipiter nisus</i>			
myszołów	<i>Buteo buteo</i>			
rybołów	<i>Pandion haliaetus</i>	+ wymaga ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania oraz wielkość stref ochrony		Gatunek wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie
pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	+ wymaga ochrony czynnej		
kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	+ wymaga ochrony czynnej		
kuropatwa	<i>Perdix perdix</i>			
przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>	+		
bażant właściwy	<i>Phasianus colchicus</i>			
łyśka	<i>Fulica atra</i>			
sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>			
czajka pospolita	<i>Vanellus vanellus</i>	+ wymaga ochrony czynnej		
łęczak	<i>Tringa glareola</i>	+ wymaga ochrony czynnej		Gatunek skrajnie zagrożony
trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>			
zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>			
cierniówka	<i>Sylvia communis</i>			
piegża	<i>Sylvia curruca</i>			
gajówka	<i>Sylvia borin</i>			
kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>			
świstunka	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>			
pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>			
piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>			
mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>			
zniczek	<i>Regulus ignicapillus</i>			
mucholówka szara	<i>Muscicapa striata</i>			
ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>			
sikora uboga	<i>Parus palustris</i>			
czarnogłówka	<i>Parus montanus</i>			
sikora czubata	<i>Parus cristatus</i>			
sosnówka	<i>Parus ater</i>			

modraszka	<i>Parus caeruleus</i>			
bogatka	<i>Parus major</i>			
kowalik	<i>Sitta europaea</i>			
pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>			
pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>			
remiz	<i>Remiz pendulinus</i>			
wilga	<i>Oriolus oriolus</i>			
gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>			
srokosz	<i>Lanius excubitor</i>			
sójka	<i>Garrulus glandarius</i>		+	
sroka	<i>Pica pica</i>		+	
kawka	<i>Corvus monedula</i>			
gawron	<i>Corvus frugilegus</i>		+	
wrona	<i>Corvus corone</i>		+	
kruk	<i>Corvus corax</i>		+	
szpak	<i>Turnus vulgaris</i>			
wróbel	<i>Passer domesticus</i>			
mazurek	<i>Passer montanus</i>			
zięba	<i>Fringilla coelebs</i>			
kulczyk	<i>Serinus serinus</i>			
dzwonec	<i>Carduelis chloris</i>			
szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>			
dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>			
czyż	<i>Carduelis spinus</i>			
makolągwa	<i>Carduelis cannabina</i>			
grubodziób	<i>coccothraustes</i>			
trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>			
ortolan	<i>Emberiza hortulana</i>			
potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>			
potrzyszcz	<i>Emberiza calandra</i>			
dudek	<i>Upupa epops</i>	+		
		wymaga ochrony czynnej		
płomykówka	<i>Tyto alba</i>	+		
		wymaga ochrony czynnej		
zimirdek	<i>Alcedo atthis</i>	+		
		wymaga ochrony czynnej		
dzięcioł zielonosiwý	<i>Picus canus</i>	+		
dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	+		
		wymaga ochrony czynnej		
dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	+		
		wymaga ochrony czynnej		
lerka	<i>Lullula arborea</i>			

dzierłatka	<i>Galeria cristata</i>			
brzegówka	<i>Riparia riparia</i>			
świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>			
świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>			
pliszka górska	<i>Motacilla cinerea</i>			
kląskawka	<i>Saxicola torquata</i>			

Płazy i gady

Wszystkie gatunki płazów i niemal wszystkie gadów objęte są w Polsce ochroną prawną. Polsce występuje 18 gatunków płazów i 10 gadów. Niektóre z nich zagrożone są bezpośrednim wymarciem, populacje pozostałych, nawet do niedawna pospolitych gatunków wykazują tendencję spadkową wskutek kurczenia się dogodnych dla nich biotopów.

W wyniku przeprowadzonej w 1998 inwentaryzacji przyrodniczej (Fulica – Jankowski Wojciech, Wrocław 1998) na terenie gminy Bolesławiec stwierdzono występowanie 8 gatunków płazów: traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*), traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*), traszka górska (*Triturus alpestris*), ropucha szara (*Bufo bufo*), żaba wodna (*Rana esculenta*), żaba jeziorowa (*Rana lessonae*), żaba trawna (*Rana temporaria*), żaba moczarowa (*Rana arvalis*); 4 gatunki gadów: jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*), jaszczurka żyworodna (*Lacerta vivipara*), padalec zwyczajny (*Anguis fragilis*), zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*).

Ryby

Tabela 18. Zinwentaryzowane na obszarze gminy Bolesławiec gatunki ryb objętych ochroną [Źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza...]

Gatunki		Status ochrony		Stopień zagrożenia (wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt)
		Ścisła	Częściowa	
różanka	<i>Rhodeus sericeus</i>	+		
śliz	<i>Orthetis barbatulus</i>	+		gatunek niższego ryzyka, ale bliski zagrożenia
ciernik	<i>Gasterosteus aculeatus</i>	+		
głowacz biało płetwy	<i>Cottus gobio</i>	+		

POWIĄZANIA PRZYRODNICZE – ELEMENTY SYSTEMU ECONET–PL

Rozwój gospodarczy w XX wieku przyczynił się do gwałtownego wzrostu ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska i jego całkowitej lub częściowej degradacji. Presja człowieka na przyrodę doprowadziła do zaniku wielu gatunków flory i fauny, postępującej synantropizacji oraz fragmentacji naturalnych ekosystemów. W celu zjednoczenia wysiłków na rzecz zachowania i ochrony środowiska przyrodniczego ustanowiono szereg porozumień i konwencji międzynarodowych, których sygnatariuszem jest również Polska. Jedną z ważniejszych inicjatyw krajów Wspólnoty Europejskiej, przyczyniającą się do integracji współpracy w dziedzinie ochrony przyrody jest koncepcja utworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej (ECONET).

Według koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska (Liro, 1998) teren gminy Bolesławiec położony jest w obrębie obszaru węzłowego o znaczeniu krajowym – „Borów Dolnośląskich”, a część południowo – zachodnia stanowi fragment korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym „Górnego Bobru”.

W związku z powyższym należy unikać przerywania bądź przegradzania korytarzy przez lokalizację zabudowy inwestycji liniowych i innych obiektów inżynierskich. Na terenach, gdzie korytarze ekologiczne uległy przerwaniu, należy dążyć do poprawy tej sytuacji przez lokalizację zieleni towarzyszącej i uzupełniającej.

3.9.3. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie

Na podstawie przepisów ogólnych ochronie na omawianym terenie podlegają:

ZAŁOŻENIA PARKOWE

Parki wiejskie i podworskie nie są szczególną formą ochrony przyrody. Część z nich podlega ochronie konserwatorskiej jako zabytki kultury. Jednak duże walory przyrodnicze ich terenów, a także bezpośrednie sąsiedztwo terenów zurbanizowanych, dla których pełnią ogromną rolę środowiskotwórczą i biocenotyczną, predysponują do przedstawienia tych obszarów w rozdziale dotyczącym ochrony środowiska. Na terenie gminy Bolesławiec stwierdzono istnienie 7 parków podworskich w miejscowościach: Trzebień, Dąbrowa Bolesławiecka, Kruszyn, Rakowice, Nowe Jarosławice, Kraśnik Dolny i Kraszowice oraz założeń parkowych w miejscowościach: Ocice, Stara Oleszna i Kraśnik Górny. Wszystkie założenia parkowe są zaniedbane, o nieczytelnych elementach kompozycyjnych, jedynie park w Kruszyńce odzyskał dawną świetność dzięki staraniom nowych właścicieli przyległego pałacu. Najcenniejszym elementem we wszystkich parkach podworskich jest obecność wielu zachowanych w dobrej kondycji starych drzew: wspaniałe świerki, sosny, żywotniki i cyprysy oraz aleje lipowe.

Tabela 19. Wykaz parków podworskich objętych ochroną konserwatorską na obszarze gminy Bolesławiec

Lp.	Miejscowość	Opis	Czas powstania
1.	Dąbrowa Bolesławiecka	Projekt E. Petzolda. Występuje tu wiele cennych drzew. Powstał na bazie naturalnego drzewostanu	XIX w.
2.	Kraszowice	Park przy dworze	XIX w.
3.	Kraśnik Dolny	Park podworski	XIX w.
4.	Kruszyn	Park przypałacowy	XVIII w.
5.	Rakowice	O charakterze krajobrazowym z pomnikami przyrody	XIX w.
6.	Trzebień	Park podworski. Cenny ze względu na układ kompozycyjny i dendrologiczny	XVII w.
7.	Ocice	Ogrody ozdobne powstałe wraz przebudową renesansowego pałacu	1740-45

Tabela 20. Wykaz założeń ogrodowo - parkowych wiejskich nie objętych ochroną konserwatorską na obszarze gminy Bolesławiec

Lp.	Miejscowość	Opis	Czas powstania
1	Stara Oleszna	Park przyzamkowy	XIX w.
2	Kraśnik Górny	Park podworski	XIX w.
3	Nowe Jarosławice	Park podworski	XIX w.

LASY I GRUNTY LEŚNE

Powierzchnia pokryta lasami i gruntami leśnymi stanowi ponad 45% powierzchni gminy. Lasy i grunty leśne prawie w całości stanowią własność Skarbu Państwa. Obrębami o najwyższej lesistości, przekraczającej 50%, są: Kozłów (86,9%), Parkoszków (83,3%), Krępica (76,9%), Stara Oleszna (75,6%), Pstrąże (74,9%), Golnice (73,1%), Trzebień (76,0%), Bolesławice (63,5%), Lipiany (62,5%). Jak widać z powyższego, są to obręby zlokalizowane w północnej części gminy, po obu stronach rzeki Bóbr. Najniższym wskaźnikiem lesistości charakteryzują się obręby położone w okolicach miasta Bolesławca i na południe od niego. Związane jest to głównie z jakością gleb i możliwością prowadzenia na tych terenach opłacalnej produkcji rolniczej. W lasach Gminy głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna pospolita, innym krajowym drzewem iglastym jest świerk pospolity. Drzewa liściaste reprezentowane są przez dąb i brzozę. W mniejszych ilościach występuje: olsza, klon, jawor, jesion i topola. Monokultury sosnowe występują przede wszystkim w Borach Dolnośląskich. Drzewostany o mieszanym składzie gatunkowym oraz drzewostany liściaste występują w dolinach rzek.

ZIELEŃ URZĄDZONA

Zieleń urządzona na terenie gminy reprezentowana jest przede wszystkim w formie zieleni parkowej, alei i szpalerów przydrożnych oraz śródpolnych, zieleni cmentarnej i przykościelnej – chronionej zapisami ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i o muzeach (t. j. Dz.U. z 1999 r. Nr 98, poz. 1150 ze zm.) oraz dodatkowo w formie obiektów zieleni urządzonej, ogólnodostępnej, o funkcjach rekreacyjnych i estetycznych (parki, zieleńce, boiska trawiaste) oraz zieleni przyzagrodowej.

OCHRONA GLEB

Stosownie do ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t. j. Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.) ochronie podlegają kompleksy użytków rolnych z glebami zaliczonymi do wysokich klas bonitacyjnych (klasy I – III) na terenach wiejskich. Na terenie gminy dominują gleby o przeciętnych walorach dla rolnictwa. Na terenach wiejskich gleby o wysokiej wartości bonitacyjnej (klasa I-III) stanowią 25,0% ogólnej powierzchni gruntów ornych oraz 22,2 % ogólnej powierzchni użytków zielonych. W związku z powyższym 1/4 powierzchni gruntów ornych oraz 1/4 powierzchni użytków zielonych podlega ochronie, a rozwój przestrzenny poszczególnych miejscowości nie wymaga głębokiej ingerencji w ochronę gleb.

OCHRONA ŻŁÓŻ

Zgodnie z Prawem geologicznym i górniczym, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. Nr 163 poz. 981), w celu określenia granic złoża, jego zasobów oraz geologicznych warunków występowania sporządza się dokumentację geologiczną. Udokumentowane złoża kopalin uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Przed przystąpieniem do wydobywania kopaliny na podstawie dokumentacji geologicznej oraz warunków określonych w koncesji, sporządza się projekt zagospodarowania złoża. Projekt zagospodarowania złoża powinien określać zamierzenia w zakresie:

- ochrony złóż kopalin, zwłaszcza przez ich racjonalne wykorzystanie;
- technologii eksploatacji zapewniającej ograniczanie ujemnych skutków wpływu na środowisko.

OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Ochrona wód polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami przez zapobieganie naruszaniu równowagi przyrodniczej i przeciwdziałanie wywoływaniu w wodach zmian powodujących ich nieprzydatność dla ludzi, świata roślinnego i zwierzęcego oraz gospodarki narodowej. Ochronie podlegają wody śródlądowe powierzchniowe i podziemne oraz obszary ich zasilania. Wg „Mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – GZWP wymagających szczególnej ochrony” (red. Kleczkowski, 1990, Kraków) teren objęty zmianą studium znajduje się w obszarze:

- Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Zbiornik Chocianów – Gozdnicza nr 315 objęty wysoką ochroną obszarów zasilania zbiorników,
- Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Niecka Zewnętrzna Bolesławiec nr 317 – objęty najwyższą ochroną obszarów zasilania zbiorników.

OCHRONA KRAJOBRAZU

Struktura przestrzenna krajobrazu jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na wartość przyrodniczą obszaru. Najważniejszymi elementami krajobrazu, które powinny podlegać ochronie są: lasy, większe zadrzewienia nieleśne, zadrzewienia śródpolne, pasy zieleni wzdłuż dróg i cieków wodnych, naturalne łąki w dolinach rzecznych, a także koryta rzek. Lasy, większe zadrzewienia lub zwarte, ekstensywnie użytkowane łąki spowalniają szybkość odpływu składników mineralnych oraz warunkują prawidłowe krążenie wody, pierwiastków i energii w środowisku. Zadrzewienia śródpolne ograniczają erozję wietrzną gleb, parowanie wody z gleb, szczególnie w okresie letnim oraz są miejscem bytowania gatunków zwierząt żywiących się wieloma szkodnikami upraw. Pasy zieleni przydrożnej zapobiegają tworzeniu się zasp śnieżnych na drogach. Szczególnie liczne dodatkowe korzyści występują w przypadku zachowania mało przekształconych rzek i ich dolin. Ochrona niezajętych przez przemysł, budownictwo, infrastrukturę techniczną i użytkowanie rolnicze dolin rzecznych bez obwałowań lub z wałami odsuniętymi daleko od rzeki, zapewnia nie tylko prawidłowe funkcjonowanie środowiska, ale także sprzyja lepszemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu miejscowości położonych w dolinach rzecznych, ochronie wód rzek przed zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego i samooczyszczaniu się tych wód. Takie doliny rzeczne pełnią rolę korytarzy ekologicznych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych. Struktura przestrzenna krajobrazu musi być odpowiednio uwzględniana w procesie planowania przestrzennego. Zachowaniu najistotniejszych obszarów o cennych walorach krajobrazowych służy tworzenie form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 92 poz. 880 ze zm.).

4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1. Historia i osadnictwo

Pierwsze ślady osadnicze na terenie gminy Bolesławiec pochodzą z okresu środkowej epoki kamienia – mezolitu, z około 7300 - 4500 p.n.e. Przykładem są tu ślady życia koczowniczego w Krępnicy, Golnicach, Dąbrowie Bolesławieckiej. Dopiero w młodszej epoce kamienia (neolit), w dolinach rzek osiedlili się rolnicy, hodowcy – plemię Bobrzan. Proces zasiedlenia doliny Bobru nasilił się od połowy XIII w p.n.e. (epoka brązu). Na obszarach między Łabą, a Odrą ukształtował się zespół kulturowy zwany kulturą łużycką. Łużyczan łączyła religia – kult słońca i obrządek ciepłopalny oraz żarnaowa technika uprawy ziemi. Z tego czasu (1400 - 500 p.n.e.) znane są cmentarzyska i osady m.in. w Chościszowicach, Łące, Brzeźniku i Golnicach. Widoczne są również wpływy rzymskie – napływ ludności luboszyckiej. Historię pisaną tych ziem rozpoczyna informacja tzw. Geografa Bawarskiego, który w połowie IX w opisał plemię Słowian Zachodnich zamieszkujących tereny aż po Kwisę - lud Bieśniczan. Wykopaliska archeologiczne dowodzą gęstego zaludnienia obszaru oraz istnienia wielu grodzisk. Na przełomie IX i X wieku ziemię bolesławiecką zamieszkiwało plemię Miliczan. Jego rdzenne siedziby znajdowały się w rejonie Budziszyna. W okresie wczesnego średniowiecza teren objęty opracowaniem stanowił rubież między Śląskiem, a obszarem zamieszkiwanym przez plemiona serbsko - łużyckie. Powstają tu pierwsze osady obronne. W X w. tereny te zostały podbite przez Niemców, następnie były pod panowaniem państwa Polskiego, potem Czeskiego i Brandenburgii. W XII w. rozpoczęła się kolonizacja wyniszczonych wojnami terenów przez feudałów niemieckich. Od tego czasu kształtuje się linia obronna wzdłuż Bobru – tzw. wały śląskie koło Pstrąży oraz grodziska w Otoku i Mierzwinie. Z

upływem czasu osadnictwo staje się coraz intensywniejsze, rozwija się rzemiosło i handel. Teren gminy przecina szlak handlowy prowadzony z Małopolski do Niemiec, kupców przyciągają kopalnie złota (tereny Żeliszowa). Coraz ważniejszym ośrodkiem staje się miasto Bolesławiec, które uzyskało prawa miejskie pomiędzy 1190 a 1250 r. W XV w. ziemie zostają zniszczone przez najazdy Husytów, a w XVII w. działaniami wojny trzydziestoletniej. Zamieszki, bunt chłopów, przemarsze wojsk i wielki pożar w 1642 r. zniszczyły Bolesławiec wraz z terenami przyległymi. W XVIII w. miasto odbudowuje się, rozwija się rzemiosło. Ziemie bolesławieckie wchodziły wówczas w skład Prus. Na początku XIX w. przemarsz wojsk napoleońskich po raz kolejny niszczy Bolesławiec i pustoszy okolice. Pozostałe lata stulecia charakteryzują się gwałtownym rozwojem przemysłu i rolnictwa. Bolesławiec staje się ważnym i bogatym ośrodkiem miejskim, aktywizującym tereny przyległe. Zachowana do dziś okazała XIX wieczna zabudowa mieszkalna - gospodarcza wsi świadczy o zasobności tego rejonu. Okres prosperity został przerwany działaniami pierwszej wojny światowej, a potem drugiej. W 1945 r. Dolny Śląsk znalazł się ponownie w granicach Państwa Polskiego i rozpoczął się proces odbudowy po zniszczeniach wojennych oraz zasiedlanie opustoszałych gospodarstw osadnikami z kresów wschodnich Rzeczypospolitej, które weszły w skład ZSRR.

4.2. Zabytki architektury i budownictwa

Obiekty, zespoły i założenia wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej, wynikającymi z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 roku, nr 1568, poz. 162 z późn. zm). Odnosnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Należy dążyć do pełnej rewitalizacji zabytków. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Na terenie gminy Bolesławiec występują 34 obiekty ujęte w rejestrze zabytków oraz 965 obiektów objętych wpisem do *Wykazu Zabytków w Powiecie Bolesławieckim/ Gmina Bolesławiec*.

Wykazy zabytków architektury i budownictwa ujętych w rejestrze zabytków oraz wykaz obiektów figurujących w Wykazie Zabytków w Pow. Bolesławieckim/ Gmina Bolesławiec, znajdują się w **Załączniku nr 1** do niniejszego tekstu (*Gmina Bolesławiec – wykaz obiektów figurujących w Wykazie Zabytków w Powiecie Bolesławieckim (wraz z rejestrem zabytków)*).

Tabela 21. Wykaz nieruchomości zabytkowych w gminie Bolesławiec, wpisanych do Rejestru zabytków woj. dolnośląskiego [Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu, <http://wosoz.ibip.wroc.pl/>, 2012].

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Nr	Rodzaj obiektu	Rejestr zabytków	Data
1.	Dąbrowa Bolesławiecka	park	nad rzeką Bóbr		park	A/5792/1028/J	1990.12.21
2.	Kraszowice	kościół filialny p.w. św. Jadwigi			kościół	A/1998/800	1960.11.30
3.	Kraszowice	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/1999 / 1019/J	1990.03.14
4.	Kraszowice	dwór			dwór	425	1958.12.16
5.	Kraśnik Dolny	kościół parafialny p.w. Zbawiciela			kościół	A/1997/ 799	1960.11.30
6.	Kraśnik Dolny	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2140/1041/J	1990.08.01
7.	Kraśnik Dolny	cmentarz d. ewangelicki			cmentarz	A/5826/1042/J	1990.08.01
8.	Kraśnik Dolny	dwór		37	dwór	300/A/04	2004.05.14

9.	Kraśnik Dolny	młyn			młyn	1298	1965.05.11
10.	Kraśnik Górny	dwór		8	dwór	1299	1965.05.11
11.	Kraśnik Górny	spichlerz		8	gospodarczy	1949	1969.01.10
12.	Kraśnik Górny	kuźnia dworska, ob. garaż			gospodarczy	1300	1965.05.11
13.	Kruszyn	pałac	Topolowa	12	pałac	1948	1968.19.11
14.	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	26	dom mieszkalny	1990	1972.01.12
15.	Kruszyn	dom mieszkalny	Morwowa	1	dom mieszkalny	1305	1965.05.11
16.	Kruszyn	dom mieszkalny	Orzechowa	9	dom mieszkalny	1306	1965.05.11
17.	Kruszyn	dom mieszkalny	Świętojańska	2	dom mieszkalny	1304	1965.05.11
18.	Łaziska	dom mieszkalny		38	dom mieszkalny	2004	1972.05.23
19.	Łaziska	dom mieszkalny, ob. agroturystyka "Niebieski Burak"	dom mieszkalny	50	dom mieszkalny	A/986	2006.12.11
20.	Nowa	kościół filialny p. w. Matki Boskiej Bolesnej			kościół	A/2001/801	1960.11.30
21.	Nowa	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2002/1018/J	1990.03.14
22.	Ocice	kościół parafialny p. w. Narodzenia NMP			kościół	A/2000/862	1961.04.15
23.	Ocice	kościół d. ewangelicki			kościół	1309	1965.05.11
24.	Ocice	dwór, ob. dom mieszkalny		56	dwór	2006	1972.05.23
25.	Ocice	pałac		68	pałac	A/5493/454	1957.06.03
26.	Rakowice	zespół pałacowo - folwarczny			zespół	A/5793/1027/J	1991.02.21
27.	Stare Jaroszwice	cmentarz ewangelicki			cmentarz	A/5824/1037/J	1990.05.19
28.	Stare Jaroszwice	kościół parafialny p. w. Niepokalanego poczęcia			kościół	A/5495/433	1958.12.16
29.	Stare Jaroszwice	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2156/1020/J	1990.03.15
30.	Trzebień	park pałacowy			park	A/5624/911/J	1988.06.15
31.	Żeliszów	kościół p. w. św. Jana Nepomucena			kościół	A/2154/662/J	1981.02.26
32.	Żeliszów	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2155/1021/J	1990.05.15
33.	Żeliszów	kościół ewangelicki			kościół	669/A/05	2005.12.12
34.	Żeliszów	cmentarz ewangelicki			cmentarz	A/5823/1036/J	1990.05.19

4.3. Obszary zabytkowe i zabytki archeologiczne

4.4.4.3. Zasób wartości kulturowych podlegających ochronie uzupełniają obszary zabytkowe wyznaczone zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 18 marca 2010 o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych

ustaw (Dz. U. Nr 75, poz. 474).

Wykaz szczegółowy stanowisk archeologicznych znajduje się w **Załączniku nr 1** do niniejszego tekstu (*Gmina Bolesławiec – wykaz stanowisk archeologicznych (wraz ze stanowiskami ujętymi w rejestrze zabytków)*).

Tabela 22. Wykaz obszarów wyznaczonych zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 18 marca 2010 o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu - <http://wosoz.ibip.wroc.pl/>]

Lp.	Miejscowość	Wykaz obszarów zabytkowych	Stanowiska archeologiczne	
			Lokalizacja stanowisk archeologicznych	obszary ochrony archeologicznej
1	Bożejowice	Układ ruralistyczny wsi	1 (AZP 76-14)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
2	Brzeźnik	Układ ruralistyczny wsi	1-2 (AZP 76-14)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
4	Chościszowice	Układ ruralistyczny wsi	1-9 (AZP 76-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej, strefa obserwacji archeologicznej intensywnego osadnictwa pradziejowego
5	Dąbrowa Bolesławiecka	Układ ruralistyczny wsi	1-9 (AZP 75-15)	strefa ochrony archeologicznej grodziska średniowiecznego strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
6	Dobra	Układ ruralistyczny wsi	1-2 (AZP 76-14)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
7	Golnice	Układ ruralistyczny wsi	1-6 (AZP 74-14-, 74-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej strefa obserwacji archeologicznej intensywnego osadnictwa pradziejowego
8	Kozłów	Układ ruralistyczny wsi	1 (AZP 72-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
9	Kraszowice	Układ ruralistyczny wsi	1-14 (AZP 77-14)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego strefa obserwacji archeologicznej intensywnego osadnictwa pradziejowego
10	Kraśnik Dolny	Układ ruralistyczny wsi	1-11 (AZP 75-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej strefa obserwacji archeologicznej intensywnego osadnictwa pradziejowego

11	Kraśnik Górny	Układ ruralistyczny wsi	1-32 (AZP 75-15, 76-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego strefa obserwacji archeologicznej intensywnego osadnictwa pradziejowego
12	Krępnica	Układ ruralistyczny wsi	1-13 (AZP 74-14, 75-14)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego strefa obserwacji archeologicznej intensywnego osadnictwa pradziejowego
13	Kruszyn	Układ ruralistyczny wsi	1-51 (AZP 76-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
14	Lipiany	Układ ruralistyczny wsi	AZP 77-16	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
15	Łaziska	Układ ruralistyczny wsi	1-20 (AZP 76-15, 77-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
16	Łąka	Układ ruralistyczny wsi	1-3 (AZP 75-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
17	Mierzwin	Układ ruralistyczny wsi	1-11 (AZP 77-14)	strefa ochrony archeologicznej grodziska średniowiecznego strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
18	Nowa	Układ ruralistyczny wsi	1-2 (AZP 78-14)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
19	Nowa Wieś	Układ ruralistyczny wsi	1-4 (AZP 75-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
20	Nowe Jaroszewice	Układ ruralistyczny wsi	1-3 (AZP 77-14, 77-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
21	Ocice	Układ ruralistyczny wsi	1-19 (AZP 77-14, 78-14)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego strefa obserwacji archeologicznej intensywnego osadnictwa pradziejowego
22	Otok	Układ ruralistyczny wsi	1-6 (AZP 77-14)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
23	Parkoszków	Układ ruralistyczny wsi	1-3 (AZP 73-15, 74-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej strefa obserwacji archeologicznej zarejestrowanego osadnictwa z okresu wpływów rzymskich

24	Pstrąże	Układ ruralistyczny wsi	1 (AZP 72-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
25	Rakowice	Układ ruralistyczny wsi	1-4 (AZP 76-14, 77-14)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
26	Stara Oleszna	Układ ruralistyczny wsi	1-8 (AZP 73-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej strefa obserwacji archeologicznej intensywnego osadnictwa pradziejowego
27	Stare Jaroszewice	Układ ruralistyczny wsi	1-4 (AZP 77-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
28	Suszki	Układ ruralistyczny wsi	1-4 (AZP 77-15, 78-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
29	Trzebień	Układ ruralistyczny wsi	1-5 (AZP 73-15, 74-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
30	Trzebień Mały	Układ ruralistyczny wsi	1-6 (AZP 73-14, 73-15)	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
31	Żeliszów	Układ ruralistyczny wsi	1-18 (AZP 78-15)	strefa ochrony archeologicznej średniowiecznego grodziska strefa ochrony archeologicznej występowania średniowiecznych relikwów górnictwa kruszcowego strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
II. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestry zabytków archeologicznych				
Lp.	Miejscowość	Numer stanowiska	Rodzaj zabytku	Numer rejestry zabytków
1.	Brzeźnik	bn (AZP 76-14/ bn) lokalizacja nieznana	osada	370/Arch/68 Z dnia 13.05.1968 r.
2.	Chościszowice	1 (AZP 76-15/ 43)	cmentarzysko	258/Arch/66 Z dnia 28.12.1966 r.
3.	Dąbrowa Bolesławiecka	4 (AZP 75-15/ 7)	grodzisko	116/Arch/65 Z dnia 21.04.1965 r.
4.	Golnice	1 (AZP 74-15/ 4)	cmentarzysko	369/Arch/68 Z dnia 13.05.1968 r.
5.	Krępnica	5 (AZP 75-14/ 5)	obozowisko	261/Arch/66 Z dnia 14.01.1967 r.
6.	Łąka	1 (AZP 75-15/ 28)	cmentarzysko	409/Arch/68 Z dnia 28.12.1968 r.
7.	Mierzwin	1 (AZP 77-14/ 16)	grodzisko	187/Arch/66 Z dnia 10.03.1966 r.

8.	Otok	2 (AZP 77-14/ 44)	grodzisko	219/Arch/66 Z dnia 09.05.1966 r.
9.	Pstrąże	bn (AZP 72-15/ bn) lokalizacja nieznana	wały śląskie	744/Arch/74 Z dnia 14.12.1974 r.
10.	Żeliszów	1 (AZP 78-15/ 45)	grodzisko	229/Arch/66 Z dnia 20.06.1966 r.

4.5.4.4. Strefy konserwatorskie

Na obszarze gminy znajdują się obszary o wysokich walorach zabytkowych lub historycznych zróżnicowane pod względem przedmiotu ochrony jak i stanu zachowania. Zasięg stref oraz ustalenia ochronne zostaną ustalone w części Kierunków niniejszej zmiany studium.

4.6.4.5. Charakterystyka poszczególnych wsi

Bolesławice (niem. Tillendorf)

Wieś położona na lewym brzegu rzeki Bóbr, obecnie częściowo stanowi dzielnicę miasta Bolesławca. Ślady osadnicze – gród stołeczny Bobrzan (XI wieczy gród założony przez Bolesława Chrobrego (zwany „Grodem Bolesława”), cmentarzysko słowiańskie (urny i szkielety), srebrny skarb.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza zdominowana współczesną.

Bożejowice (niem. Eckersdorf)

Wieś typu ulicowego, usytuowana prostopadle do drogi do Lubania i rzeki Bóbr, co miało związek z jej powstaniem jako pełniącej funkcje służebne względem górników wydobywających złoto na wschód od jej krańca (w XII i XIII wieku). Zabudowę zdeterminował strumień płynący przez środek wsi. Przy południowo - wschodnim krańcu wsi dawne złotnicze zagłębienie zwane „Zeche”. Na rozwój wsi wpłynęło bliskie sąsiedztwo z miastem Bolesławiec. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1261 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe, to pomniki przy skrzyżowaniu dróg Bolesławiec – Lubań Śląski i Bożejowice – Rakowice (pierwszy poświęcony żołnierzom I wojny światowej, drugi żołnierzom wojny francusko - pruskiej 1870/71 r.).

Historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII – XIX wieczya przemieszana z nową w większości bezstylową, dość luźna, nieuporządkowana.

Brzeźnik (niem. Birkenbrück)

Wieś położona przy drodze Wrocław – Zgorzelec. Najstarsze ślady osadnictwa neolitycznego (46 000 – 1 800 / 1 700 lat p.n.e.). Pierwsza wzmianka pochodzi z 1228 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: kościół pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy z lat 1829 - 36, ze starszą wieżą, z cmentarzem otoczonym kamiennym murem kościelnym, figura św. Jana Nepomucena z 1734 r., historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII – XIX wieczya, okazała, kilka domów z glazurowaną cegłą i takim detalem architektonicznym. Przy domach kapliczki.

Chościszowice (niem. Schöfeld)

Wieś położona na północny-wschód od Bolesławca, blisko drogi Bolesławiec – Modła. Brak danych o historii wsi.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza z XIX wieku, ruiny folwarku.

Dąbrowa Bolesławiecka (niem. Eichberg)

Wieś położona u ujścia Bobrzycy do Bobru, przy drodze do Zielonej Góry. Najstarszy ślad osadniczy – mezolityczne obozowisko z 70 000 – 42 000 lat p.n.e., ślady z okresu neolitu, cmentarzysko ciałopalne z okresu halsztackiego i grodzisko wczesnośredniowieczne. Pierwsza wzmianka pochodzi z 1305 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: zachowany park z 2 połowy XIX wieku należący do założenia dworskiego, XIX wieczna kaplica cmentarna, stare przyczółki mostowe XVII wieczne, zabudowania przemysłowe: 2 młyny i gorzelnia, budynek szkoły, historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII i XIX wieczna.

Dobra (niem. Dobrau)

Wieś położona na zachód od Bolesławca, przy drodze do Kliczkowa. Centrum wsi stanowiły zabudowania przy stawie i torach kolejowych. Najstarsze ślady osadnicze pochodzą z neolitu oraz z czasów kultury łużyckiej. Pochodzenie wsi słowiańskie,

Najważniejsze obiekty zabytkowe: historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza zdominowana współczesną.

Golniczki i Golnice (niem. Klein Golnitz i Gross Golnitz)

Golniczki – obecnie administracyjnie należą do Golnic, stanowią wieś nad Bobrem pomiędzy Golnicami, a Dąbrową Bolesławiecką. Najstarsze ślady osadnicze – cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej oraz drugie z lat 800 – 200 p.n.e. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1305 r.

Golnice – wieś położona nad Bobrem przy drodze Bolesławiec – Zielona Góra, podzielona na dwie części. Najstarsze ślady osadnicze – cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej i inne relikty tej kultury.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: wiadukt kolejowy, historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII i XIX wieczna.

Kozłów (niem. Kosel)

Wieś położona w dolinie Bobru, na prawym brzegu rzeki, złożona z kilku części. Wieś pochodzenia słowiańskiego, wymieniona po raz pierwszy w 1305 r., założona prawdopodobnie na przełomie XII i XIII wieku.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: zachowane relikty wczesno-średniowiecznego systemu wałów ochronnych (tzw. Wały Chrobrego lub Wały Śląskie), historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza – XIX wieczna, skromna, rozluźniona.

Kraśnik Dolny (niem. Nider Schönfeld)

Wieś typu ulicówki, położona nad rzeką Bobrzycą, na północny-wschód od Bolesławca. Wieś pochodzi z 1 połowy XIII wieku, kolonizacja niemiecka. Wzmiankowana po raz pierwszy w 1387 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: kościół pw. Serca Pana Jezusa z lat 1470 – 1485 w stylu późnogotyckim, ruina kościoła ewangelickiego z 1724 r., cmentarz ewangelicki z wieżą dzwonnicy z 1900 r., zrujnowany młyn z końca XVI wieku, historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII – XIX wieczna.

Kraśnik Górny (niem. Ober Schönfeld)

Wieś położona nad Bobrzycą, na północny-wschód od Bolesławca, złożona z kilku części. Najstarsze ślady osadnicze – cmentarzysko ciałopalne z III epoki brązu. Wieś założona na prawie niemieckim w 2 połowie XIII wieku. Wymieniona po raz pierwszy w 1305 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: ruiny spichlerza przydworskiego z 1609 r. (przebudowany w 1810 r.), kuźni z 1849 r. oraz młyna z XIX wieku, historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII – XIX wieczna, dość luźna.

Kraszowice (niem. Kroischwitz)

Wieś typu ulicowego położona przy drodze Bolesławiec – Lubań, złożona z kilku części.

Wieś o rodowodzie słowiańskim (etymologia nazwy), pierwsza wzmianka pochodzi z 1305 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: Kościół parafialny pw. Św. Jadwigi (XIV w., rozbudowany w 1817 r.), zabudowania dworskie (ruina dworu z XVI wieku i zrujnowane budynki folwarczne), most na Bobrze z 1920 r., elektrownia, folwark Śliszów z 1920 r., zabudowania mieszkalno-gospodarcze historyczne z XVIII i XIX wieku.

Krępnica (niem. Kromnitz)

Wieś położona na lewym brzegu Bobru, typ ulicówki. Najstarsze ślady osadnicze pochodzą z neolitu (4 600 – 1 800 / 1 700 lat p.n.e.), znajduje się tutaj cmentarzysko całopalne kultury łużyckiej. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1305 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII i XIX wieczna.

Kruszyn (niem. Gross Krauschen)

Wieś położona na wschód od Bolesławca, przy szosie do Wrocławia, złożona z kilku części, tj. **Kruszynek** (niem. Wenig Krauschen, między Świeborowicami, a Łaziskami), **Kruszyn** (niem. Gross Krauschen), **Świeborowice** (niem. Schwiebendorf, dziś - Kruszyn Drugi). Wieś pochodzenia słowiańskiego, założona prawdopodobnie w XIII wieku. Najstarsze ślady osadnicze: toporek kamienny z neolitu, cmentarzysko całopalne z czasów kultury łużyckiej. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1305 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: dwór i folwark z XVIII wieku oraz park z w/w okresu, pomniki kamienne, upamiętniające wojnę z 1813 r. i 1870-71 r., historyczna zabudowa mieszkalna XVIII i XIX wieczna, niektóre budynki posiadają cechy barokowe. Zabudowania XVIII wiecznego rynku. Zmienił się charakter miejscowości, jest to aktualnie dzielnica podmiejska z zabudową mieszkalną i usługową.

Lipiany (niem. Linden)

Wieś położona na północny-wschód od Bolesławca, posiadająca cechy osady leśnej. Centrum wsi – staw wokół którego zlokalizowano gospodarstwa. Początki wsi sięgają XVI wieku.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII – XIX wieczna, skromna, rozluźniona.

Łaziska (niem. Looswitz)

Wieś położona na południowy-wschód od Bolesławca przy drodze do Złotoryi, złożona z kilku części, ulicówka. Pochodzenie wsi słowiańskie, łączone ze starymi wyrobiskami zwanymi „Pokutującymi Skałami”, przeniesiona na prawo niemieckie. Wymieniona po raz pierwszy w 1303 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: cmentarz poniemiecki z czasów I wojny światowej, ruiny „Gwiezdnego Zamku” – nieczytelne, historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII – XIX wieczna, przemieszana ze współczesną.

Łąka (niem. Wiesau)

Wieś położona na prawym tarasie Bobru przy drodze do Zielone Góry, typ ulicówki. Najstarszy ślad osadniczy – neolityczny toporek kamienny, cmentarzysko kultury łużyckiej. Wieś została założona na miejscu starszej osady w XII / XIII wieku, po raz pierwszy wymieniona w roku 1305.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII i XIX wieczna.

Mierzwin (niem. Possen)

Niewielka wieś leżąca nad Bobrem, szkielet jej stanowił Mierzwiński Potok, potem rozbudowywała się w kierunku północnym wzdłuż drogi do Bolesławca. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1305 r.

Najstarsze ślady osadnicze – cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej, ślady osady z okresu halsztackiego, ślady z IX i X w zamieszkiwania terenu przez Bobrzan – grodzisko,

Najważniejsze obiekty zabytkowe: zabudowa mieszkalno-gospodarcza z XVIII – XIX wieku, zabudowa z elementami architektury łużyckiej.

Nowa (niem. Nouen)

Wieś położona po lewej stronie rzeki Bóbr nad strumieniem Miligram. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1305 r., początki zaś sięgają przełomu XIII i XIV wieku. Lokacja wsi na prawie niemieckim.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: Kościół pw. Matki Boskiej Bolesnej z początku XV wieku, folwark złożony z domu mieszkalnego i zabudowań gospodarczych, aktualnie pełniący funkcję mieszkalną, zachowana niemal w całości historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza pochodząca z XVIII – XIX wieku,

zachowane rozplanowanie wsi z dużym nasyceniem elementów historycznej architektury.

Nowa Wieś (niem. Neundorf) – pot. **Nowa Wieś Kraśnicka**

Wieś położona przy drodze Bolesławiec – Modła. Brak danych o początkach wsi, lokowana na prawie niemieckim na początku XIII wieku, wzmiankowana po raz pierwszy w 1259 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: kościół katolicki z 1829 r. z wieżą z muru pruskiego, otoczony murem kamiennym, historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII – XIX wieczna, dość zwarta, przemieszana ze współczesną.

Nowe Jaroszewice (niem. Neu Jäschwitz)

Wieś położona przy drodze Jelenia Góra – Bolesławiec. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1305r. Najstarszy ślad osadniczy – toporek z okresu halsztackiego.

Na północ od wsi w „Zeche” (Cech) wydobywano złoto, zachowane ślady po XII – XIII wiecznych wyrobiskach, sztolniach, płuczkach. Być może początki osady związane są z wyżej wymienionym górnictwem.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII i XIX wieczna, przemieszana z nową.

Ocice (niem. Ottendorf)

Wieś położona wzdłuż potoku Mierzwińskiego, na skrzyżowaniu dróg Bolesławiec – Lubań, Bolesławiec – Nowogrodzie i Lwówek – Bolesławiec, przebiega przez nią na osi północ – południe tzw. Droga Żagańska. Pierwsza wzmianka o osadzie pochodzi z 1296 r.

Najstarsze ślady osadnictwa – cmentarzysko ciałopalne z grobami skrzynkowymi pochodzące z okresu halsztackiego lub lateńskiego.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny z XV w, krzyż pokutny z XIV – XV wieku ustawiony w miejscu przestępstwa, zrujnowany Kościół ewangelicki z 1781 r., renesansowy dwór pochodzący z XVI wieku (zły stan techniczny), historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza z XVIII i XIX wieku.

Otok (niem. Uttig)

Wieś położona przy drodze Bolesławiec – Lubań, położona prostopadle do drogi i rzeki Bóbr.

Osada założona została w XII wieku, pierwsza wzmianka pochodzi z 1273 r. Na rozwój wsi wpłynęło bliskie sąsiedztwo z miastem Bolesławiec.

Najstarszym śladem osadniczym jest grodzisko (X / XI – XII wiek).

W centrum wsi dęby pokoju upamiętniają zwycięstwo w wojnie francusko-pruskiej.

Zachowana została kamienna droga do Bolesławca z lat 1914 – 16.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: zabytkowy folwark neogotycki z 1898 r. oraz historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza z XVIII – XIX wieku.

Parkosów (niem. Urbanstreben)

Wieś położona na lewym brzegu Bobru, usytuowana do niego prostopadle. Najstarsze ślady osadnicze – cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich (IV wiek n.e.). Pochodzenie wsi słowiańskie.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: skromna historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza z XIX wieku.

Pstrąże (niem. Strans)

Wieś położona nad Bobrem, na lewym brzegu rzeki, złożona z kilku części. Najstarsze ślady osadnicze – obozowiska mezolityczne (70 000 – 42 000 lat p.n.e.), osada z epoki brązu. Wieś pochodzenia słowiańskiego.

W 1865 r. spłonęła prawie cała wieś. W okresie przedwojennym założono tu niemiecki poligon wojskowy, po 10.02.1945 sowiecki. Obecnie wieś jest opuszczona i zrujnowana.

Rakowice (niem. Rothlach)

Wieś położona pomiędzy szosą Bolesławiec – Lubań, a Bobrem, usytuowana prostopadle względem drogi i rzeki, na dwu brzegach strumienia, dawniej złożona z kilku części. Początki wsi datują się na przełomie XII i XIII wieku, pierwsza wzmianka pochodzi z 1399 r.

Lokacja wsi na prawie niemieckim.

Najstarszym śladem osadniczym jest cmentarzysko ciałopalne z epoki brązu (okres halsztacki), oraz grodzisko wczesnośredniowieczne.

W roku 1550 pożar zniszczył całą wieś.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: posiadłość dworska Rakowice z neogotyckimi budynkami gospodarczymi z początku XIX wieku i romantycznym XIX wiecznym parkiem, historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza pochodząca z XVIII – XIX wieku.

Stara Oleszna (niem. Alt Öls)

Wieś położona nad Bobrem przy drodze do Zielonej Góry. Najstarsze ślady osadnicze – osada z epoki brązu. Wieś ma rodowód słowiański, pierwsza wzmianka pochodzi z 1264 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: cmentarz ewangelicki z XIX w., kościół ewangelicki z 1742 r. (ruina), historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII i XIX wieczna.

Stare Jaroszwice (niem. Alt Jäschwitz)

Wieś położona przy starej drodze Bolesławiec – Lwówek nad Potokiem Żeliszowskim. Początki miejscowości związane z osadnictwem słowiańskim, pierwsza wzmianka pochodzi z 2 połowy XIV wieku.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: neoromański kościół ewangelicki z lat 1842 – 1844 (ruina), cmentarz ewangelicki, pomnik żołnierzy poległych w wojnie francusko – pruskiej 1870 – 71 r., kościół katolicki pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z XIV wieku (przebudowany na początku XVI wieku, historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza z XVIII – XIX wieku).

Suszk (niem. Dürr Kunzendorf)

Wieś położona przy drodze Bolesławiec – Lwówek – Jelenia Góra, usytuowana po obu stronach Żeliszowskiego Potoku, który stanowi jej oś. Początki miejscowości wiążą się z XIII wiecznym osadnictwem niemieckim; pierwsza wzmianka pochodzi z 1305 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza z XVIII i XIX wieku.

Trzebień Mały (niem. Wenig Treben)

Wieś położona na prawym brzegu Bobru, pod wysoką skarpą. Najstarsze ślady osadnicze – osada z epoki brązu. Pochodzenie wsi słowiańskie.

Trzebień Mały był w średniowieczu jedną z nielicznych i dużych osad po lewej stronie Bobru. Stopniowo tracił na znaczeniu w związku z brakiem ziemi do uprawy i miejsca na nowe osadnictwo. Ostatecznie podupadł w pierwszych latach po II wojnie światowej.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza bardzo skromna, nieliczna.

Trzebień (niem. Kittlitztreben)

Wieś położona na prawym brzegu Bobru przy drodze Jelenia Góra – Zielona Góra. Najstarsze ślady osadnicze – osada i ciepłota cmentarzysko z epoki brązu oraz unikalne tu cmentarzysko szkieletowe z epoki brązu. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1305 r.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: zachowany zabytkowy ogród ozdobny z 1 ćw. XVIII wieku, park z 2 połowy XIX wieku, a także relikty fos z początku XVII wieku, historyczna zabudowa mieszkalno-gospodarcza XVIII i XIX wiecza.

Żeliszów (niem. Giersdorf)

Wieś malowniczo położona nad Żeliszowskim Potokiem i przy starej drodze z Bolesławca do Lwówka. Wieś historycznie związana z Lwówkiem. Założycielami wsi byli kolonizatorzy niemieccy; pierwsza wzmianka pochodzi z 1399 r.

Powstanie osady uwarunkowane rozwojem górnictwa złota (pozostałości szybów i urządzeń płuczkarskich XII – XIII wiek), grodzisko XIII – XIV wiek.

Najważniejsze obiekty zabytkowe: kościół pw. Św. Jana Nepomucena z XIV wieku (przebudowany w XIX wieku, otoczony murem kamiennym, z cmentarzem), nieużytkowany i zniszczony kościół ewangelicki z 1872 r. z cmentarzem, historyczna zabudowa mieszkalno - gospodarcza z XVIII – XIX wieku.

4A. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Dla obszaru zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień nie został sporządzony audyt krajobrazowy i nie zostały określone granice krajobrazów priorytetowych.

Dla obszaru zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec w części dotyczącej złoża „Janina” w miejscowości Suszki i Żeliszów nie został sporządzony audyt krajobrazowy i nie zostały określone granice krajobrazów priorytetowych.

5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

5.1. Demografia

5.1.1. Podstawowe dane o ludności

Podstawowymi miernikami charakteryzującymi zbiorowość ludzką jest jej liczebność i rozmieszczenie. Gmina wiejska Bolesławiec 31 grudnia 2010 roku liczyła 13 387 mieszkańców. Zamieszkiwało ją 6 637 mężczyzn oraz 6 750 kobiet. Współczynnik feminizacji, to jest stosunek liczby kobiet na 100 mężczyzn wynosi 102 i jest niższy od średniej dla powiatu bolesławieckiego – 107 oraz od wartości charakteryzującej województwo dolnośląskie – 109.¹²

Na 1 km² powierzchni gminy przypada 47 mieszkańców. Gęstość zaludnienia jest więc znacznie mniejsza od średniej dla powiatu i niższa niż w całym województwie dolnośląskim (odpowiednio 68 i 144 osób / km²). Współczynnik występujący w gminie Bolesławiec jest jednak charakterystyczny dla gmin wiejskich, gdzie dużą część powierzchni gminy zajmują tereny niezainwestowane (szczególnie tereny leśne).

Tabela 23. Gmina Bolesławiec – zaludnienie 1995-2010 [źródło: GUS, 2012]

Rok	Liczba ludności
1995	11 027
2000	11 749
2005	12 289
2010	13 260

Na przestrzeni ostatnich 15 lat zauważa się systematyczny wzrost liczby ludności gminy. Związane jest to przede wszystkim z procesem suburbanizacji, polegającym na odpływie mieszkańców z miasta Bolesławiec na tereny podmiejskie (głównie wsie: Kruszyn, Dobra, Łaziska).

Tabela 24. Gmina Bolesławiec – rozkład zaludnienia wg miejscowości w latach 1996 - 2010 [źródło: Urząd Gminy Bolesławiec, 2012]

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności ogółem				Gęstość zaludnienia w 2010 r. [os/1 km ²]
		31.12.1996	31.12.1998	29.02.2000	31.12.2010	
1.	Bolesławice	328	356	369	568	48,8
2.	Bożejowice	308	325	333	463	260,8

¹² [źródło: GUS, 2012]

3.	Brzeźnik	716	742	754	813	62,4
4.	Chościszowice	61	57	60	67	40,7
5.	Dąbrowa Bolesławiecka	268	276	286	312	53,9
6.	Dobra	462	490	496	676	128,5
7.	Golnice	241	238	239	217	13,8
8.	Kozłów	57	57	58	37	2,3
9.	Kraśnik Dolny	640	631	622	678	96,5
10.	Kraśnik Górny	477	479	468	523	49,9
11.	Kraszowice	261	266	260	288	25,1
12.	Krępnica	239	217	220	228	16,8
13.	Kruszyn	1 186	1 164	1 186	1 567	167,4
14.	Lipiany	154	158	157	158	26,1
15.	Łaziska	580	596	596	816	78,5
16.	Łąka	248	251	244	242	73,5
17.	Mierzwin	240	246	239	258	39,6
18.	Nowa	199	187	188	175	42,0
19.	Nowa Wieś	389	392	393	392	49,5
20.	Nowe Jaroszewice	235	248	249	256	36,6
21.	Ocice	935	948	958	991	58,3
22.	Otok	352	342	348	430	74,1
23.	Parkoszków	126	120	115	122	8,0
24.	Pstrąże	-	-	-	-	-
25.	Rakowice	358	372	386	505	148,5
26.	Stara Oleszna	211	219	223	201	19,0
27.	Stare Jaroszewice	310	306	301	308	42,0
28.	Suszki	280	276	282	298	40,9
29.	Trzebień	965	1 015	1 054	1 103	55,0
30.	Trzebień Mały	bd.	bd.	bd.	88	8,3
31.	Żeliszów	508	522	521	543	52,6
Razem		11 334	11 587	11 700	13 323	46,0

Tabela 25. Gmina Bolesławiec – współczynnik feminizacji i gęstość zaludnienia w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podst. GUS, 2012]

Wyszczególnienie	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Współczynnik feminizacji	101,7	106,9	108,7
Gęstość zaludnienia	46,5	68,5	144,2

Najludniejszą miejscowością w gminie jest wieś Kruszyń (1 567 osób). Drugą co do liczebności miejscowości (1 103 osób) jest wieś Trzebień. Powyżej 500 mieszkańców liczy jeszcze 9 miejscowości: Ocice (991), Łaziska (816), Brzeźnik (813), Kraśnik Dolny (678), Dobra (676), Bolesławice (568), Żeliszów (543), Kraśnik Górny (523), Rakowice (505). Do przedziału od 300 do 500 mieszkańców kwalifikuje się dalsze 5 miejscowości: Bożejowice (463), Otok (430), Nowa Wieś (392), Dąbrowa Bolesławiecka (312), Stare Jaroszewice (308). W przedziale od 100 do 300 mieszkańców znajduje się 11 wsi: Suszki (298), Kraszowice (288), Mierzwin (258), Nowe Jaroszewice (256), Łąka (242), Krępica (228), Golnice (217), Stara Oleszna (201), Nowa (175), Lipiany (158), Parkoszków (122). Pozostałe miejscowości liczą poniżej 100 mieszkańców: Trzebień Mały (88), Chościszowice (67), Kozłów (37) i Pstrąże (0).

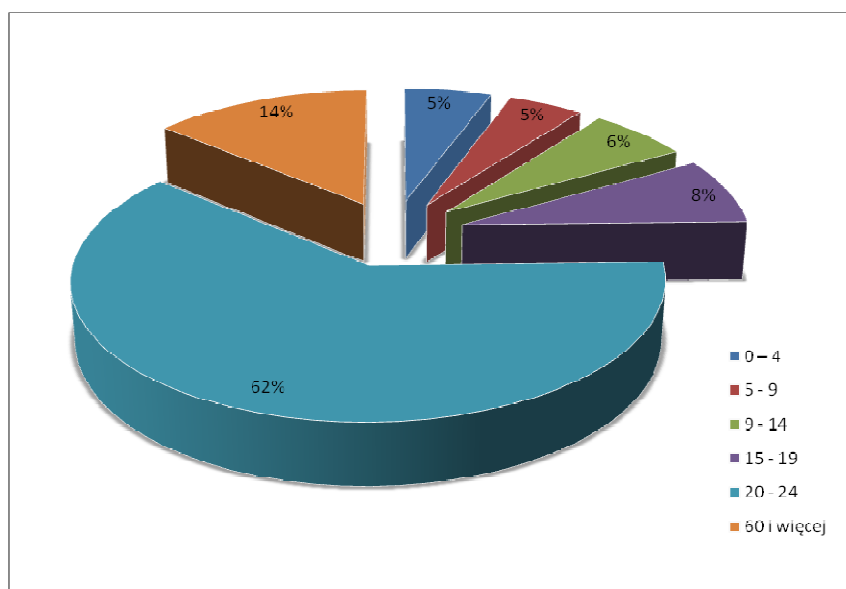
5.1.2. Struktura wieku mieszkańców

Na liczbę ludności decydujący wpływ mają dwa czynniki: ruch naturalny oraz wędrownikowy ludności, te z kolei zdeterminowane są przez strukturę ludności według wieku i płci.

Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, polegające na wzroście w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Za granicę starości przyjmuje się umownie wiek 60 lat. Obecnie ludność województwa dolnośląskiego, podobnie jak całej Polski starzeje się. Jednak na wsi i małych miastach udział dzieci i młodzieży jest większy co powoduje, że pod względem struktury wieku mieszkańców gminę Bolesławiec obecnie możemy określić jako jednostkę młodą.

Tabela 26. Gmina Bolesławiec – ludność według wieku w 2010 roku [źródło: GUS 2012]

Grupa wieku	Liczba ludności
0 – 4	734
5 - 9	631
10 - 14	850
15 - 19	1 051
20 - 24	1 099
25 - 29	1 102
30 - 34	1 026
35 - 39	978
40 - 44	969
45 - 49	982
50 - 54	1 059
55 - 59	947
60 - 64	665
65 - 69	333
70 i więcej	834

Rysunek 7. Gmina Bolesławiec – struktura ludności według wieku w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Tabela 27. Gmina Bolesławiec– struktura ludności według wieku w 2010 roku na tle powiatu i województwa [źródło: Obliczenia własne na podst. GUS, 2012]

Grupa wiekowa	Gmina Bolesławiec		Powiat bolesławiecki		Województwo dolnośląskie	
	[osób]	[%]	[osób]	[%]	[osób]	[%]
0 – 4	734	5,5	4 688	5,3	143 920	5,0
5 - 9	631	4,8	4 245	4,8	122 981	4,3
10 - 14	850	6,4	4 727	5,3	135 711	4,7
15 - 19	1 051	7,9	5 696	6,4	168 520	5,8
20 - 24	1 099	8,3	6 806	7,6	207 188	7,2
25 - 29	1 102	8,3	7 642	8,6	253 964	8,8
30 - 34	1 026	7,7	7 085	8,0	242 305	8,4
35 - 39	978	7,5	6 500	7,3	206 195	7,2
40 - 44	969	7,3	5 216	5,8	165 956	5,8
45 - 49	982	7,4	5 833	6,5	179 044	6,2
50 - 54	1 059	8	7 305	8,2	232 295	8,1
55 - 59	947	7,1	7 025	7,9	240 408	8,4
60 - 64	665	5	5 334	6,0	192 553	6,7
65 - 69	333	2,5	2 950	3,3	95 354	3,3
70 i więcej	834	6,3	8 048	9,0	291 446	10,1

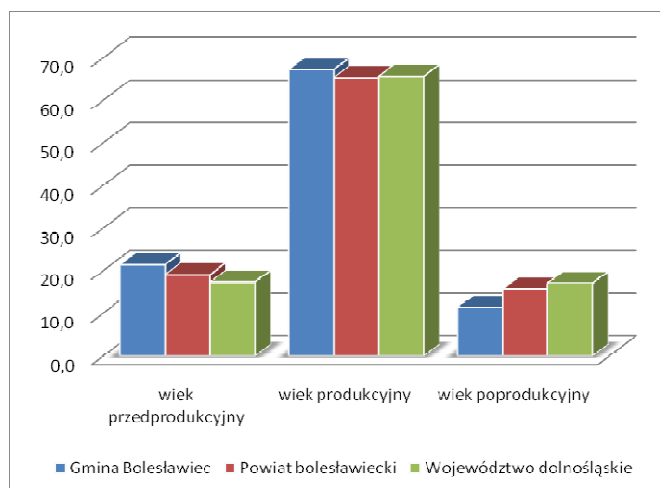
Struktura mieszkańców gminy Bolesławiec według wieku jest zbliżona do wartości charakteryzujących zarówno populację powiatu bolesławieckiego jak i województwa dolnośląskiego.

Korzystny rozkład demograficzny ludności potwierdza struktura mieszkańców w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 – 64 lata, a dla kobiet 18 – 59 lat.

Tabela 28. Gmina Bolesławiec – ludność wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podst. GUS, 2012]

Ludność w wieku	Gmina Bolesławiec	Gmina Bolesławiec (%)	Powiat bolesławiecki (%)	Województwo dolnośląskie (%)
Przedprodukcyjnym	2 836	21,4	19,1	17,4
Produkcyjnym	8 910	67,2	65,3	65,6
Poprodukcyjnym	1 514	11,4	15,6	17,0

Obywatele wieku nieprodukcyjnego (przedprodukcyjni i poprodukcyjni) stanowią 32,8 % całej zbiorowości. Od kilku lat rośnie, także w ujęciu relatywnym, zbiorowość mieszkańców zdolnych do pracy. Wpływ na to ma wejście w wiek dorosły osób z wyżu demograficznego, urodzonych w latach 80-tych XX wieku oraz napływ nowych mieszkańców. Jednocześnie zmniejsza się tak zwane „obciążenie” ludności jej nieprodukcyjną częścią. Struktura wieku produkcyjnego mieszkańców gminy Bolesławiec nieznacznie odbiega od średnich wartości przyporządkowanych dla powiatu i województwa. Widoczna jest natomiast różnica dla wartości wieku przedprodukcyjnego i poprodukcyjnego w odniesieniu do poziomu powiatu i województwa, z korzyścią dla gminy Bolesławiec (przewaga ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz mniejsze wartości dla wieku poprodukcyjnego).

Rysunek 8. Gmina Bolesławiec – ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2010 r. [źródło: Obliczenia własne na podst. GUS, 2012]

Współczynnik obciążenia demograficznego, ustalony jako stosunek ludności nieprodukcyjnej do liczebności wieku produkcyjnego dla gminy Bolesławiec wynosi 0,49 i jest niższy od średniej w powiecie bolesławieckim (0,53) i województwie dolnośląskim (0,53). Jego wartość w gminie Bolesławiec rozkłada się bardzo korzystnie, ponieważ wśród obywateli „nieprodukcyjnych” jest 1,9 razy więcej osób „przedprodukcyjnych” niż „poprodukcyjnych”. Odnotowując zmiany struktury mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz rosnącą liczebność roczników poprodukcyjnych, w ciągu najbliższych kilkunastu lat można przewidywać dalszy wzrost „obciążenia” demograficznego poprzez populację osób „poprodukcyjnych”.

5.1.3. Ruch naturalny i wędrownikowy ludności

Na przyrost naturalny ludności składają się zmiany w jej liczbie, powodowane przez urodzenia i zgony. Charakteryzujące go wartości określają nie tylko strukturę populacji według płci i wieku, ale także liczbę zawartych małżeństw, osób w wieku rozrodczym oraz zgonów. Wartości charakteryzujące ruch naturalny gminy Bolesławiec w 2010 roku rozkładają się korzystniej od średniej dla powiatu bolesławieckiego i od uwarunkowań charakteryzujących całe województwo. Wpływ na to ma szczególnie wyższy wskaźnik urodzeń żywych, przyrostu naturalnego i salda migracji. Przeciętna stopa przyrostu naturalnego w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich jest niższa niż w dużych aglomeracjach, a odwrotna sytuacja w gminie Bolesławiec świadczy o jej możliwościach i postrzeganiu zarówno przez obecnych jak i potencjalnych mieszkańców. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2010 roku wyniósł tutaj 2,6 ‰ i był wyższy zarówno od średniej dla powiatu bolesławieckiego (-0,6, ‰) oraz województwa dolnośląskiego (0,5 ‰).

Tabela 29. Gmina Bolesławiec – ruch naturalny ludności w 2010 roku [źródło: GUS, 2012]

Ruch naturalny ludności	Gmina Bolesławiec - wartości bezwzględne
Małżeństwa	66
Urodzenia żywe	159
Zgony	125
Przyrost naturalny	34
Saldo migracji	86

Współczynnik małżeństw, to jest liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności ogółem, w 2010 roku w gminie Bolesławiec wyniósł 5,0 i był nieco niższy niż w powiecie (5,4) oraz niższy od województwa (5,7). Ww. wskaźnik i dodatnie saldo migracji (86 osób) wskazuje na fakt, że na terenie gminy w dużej mierze osiedlają się młode małżeństwa. Współczynnik rodności, określający liczbę urodzeń żywych badanego okresu na 1000 ludności

ogółem, wyniósł w 2010 roku 12,0 i był wyższy od średniej dla powiatu (10,3) oraz województwa (10,3). Natomiast umieralność społeczeństwa, mierzona współczynnikiem zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności), wyniosła 9,4 i była wyższa od wartości charakteryzującej powiat bolesławiecki (9,2) oraz województwo dolnośląskie (10,3).

Tabela 30. Gmina Bolesławiec – podstawowe współczynniki (na 1000 ludności) określające ruch naturalny ludności w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Współczynnik	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Małżeństwa	5,0	5,4	5,7
Urodzenia żywe	12,0	10,3	10,3
Zgony	9,4	9,2	10,3
Przyrost naturalny	2,6	1,1	-0,1
Saldo migracji	6,5	-0,6	0,5

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na liczbę ludności oraz jej rozmieszczenie. Obecna tendencja przemieszczania się, szczególnie młodych mieszkańców, z mniejszych do większych ośrodków osiedleńczych, a także zagranicę powoduje, że saldo migracji wewnętrznej i zagranicznej w wielu gminach wiejskich i miejsko – wiejskich jest ujemne. Takie zjawisko nie zachodzi jednak w gminie Bolesławiec. Obecnie na jej terenie zauważyć można kierunek osiedlania się na terenach podmiejskich dużych miast (miasto Bolesławiec). Dlatego saldo migracji gminy jest dodatnie i wynosi +86 osób, w przeciwieństwie do wartości dla powiatu i województwa dolnośląskiego.

Tabela 31. Gmina Bolesławiec – ruch wędrowniczy ludności w 2010 roku [źródło: GUS, 2012]

Napływ			Odpływ			Saldo migracji ogółem
razem	w tym:		razem	w tym:		
	wewnętrzny	z zagranicy		wewnętrzny	za granicę	
297	294	3	211	211	0	86

Saldo migracji liczone na 1000 ludności wyniosło w 2010 roku 6,5 i było wyższe od średniej dla powiatu bolesławieckiego (-0,6) oraz województwa dolnośląskiego (0,5). Przyrost rzeczywisty dla gminy Bolesławiec, liczony jako suma wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji, był dodatni i wyniósł w 2010 roku w liczbach bezwzględnych 120. Należy nadmienić, że przytoczone powyżej oficjalne dane statystycznie nie oddają realnej wartości określającej obecny ruch migracyjny. Dotyczą one ruchu wędrowniczego na pobyt stały i nie obejmują czasowych migracji na tle zarobkowym, zwłaszcza związanych z wyjazdem za granicę.

Powyższe dane sugerują, że w najbliższych latach należy spodziewać się dalszego wzrostu liczby mieszkańców gminy Bolesławiec, zarówno z przyczyn naturalnych (wyższy wskaźnik urodzeń od wskaźnika zgonów = dodatni przyrost naturalny) jak i z przyczyn ekonomicznych (dodatnie saldo migracji). Szansą na podtrzymanie tej korzystnej sytuacji jest umiejętna polityka gospodarcza gminy, ułatwiająca stwarzanie nowych miejsc pracy; przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę oraz wszechstronna promocja walorów gminy w celu przyciągnięcia nowych mieszkańców, najlepiej w wieku rozrodczym.

5.2. Warunki zamieszkiwania

5.2.1. Zasoby mieszkaniowe

Przeciętne wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa w gminie Bolesławiec są zbliżone do poziomu występującego w skali kraju i województwa dolnośląskiego. Podobnie kształtuje się problematyka związana z gospodarką mieszkaniową, to jest:

- nadal wysoki odsetek mieszkań o niskim standardzie;

- ograniczone fundusze na remonty bieżące;
- niezaspokojone potrzeby kwaterunkowe ludności;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 izbę.

Tabela 32. Gmina Bolesławiec – liczba budynków mieszkalnych według miejscowości w 2011 roku [źródło: Urząd Gminy Bolesławiec, 2012]

	Miejscowość	Liczba budynków mieszkalnych
1.	Bolesławiec	175
2.	Bożejowice	151
3.	Brzeźnik	184
4.	Chościszowice	15
5.	Dąbrowa Bolesławiecka	86
6.	Dobra	174
7.	Golnice	55
8.	Kozłów	17
9.	Kraszowice	75
10.	Kraśnik Dolny	151
11.	Kraśnik Górny	132
12.	Krępnica	63
13.	Kruszyn	425
14.	Lipiany	33
15.	Łaziska	209
16.	Łąka	51
17.	Mierzwin	52
18.	Nowa	42
19.	Nowa Wieś	85
20.	Nowe Jaroszewice	68
21.	Ocice	214
22.	Otok	100
23.	Parkoszków	29
24.	Rakowice	133
25.	Stara Oleszna	58
26.	Stare Jaroszewice	70
27.	Suszki	76
28.	Trzebień	113
29.	Trzebień Mały	31
30.	Żeliszów	137
31.	Pstrąże	0
Łącznie		3204

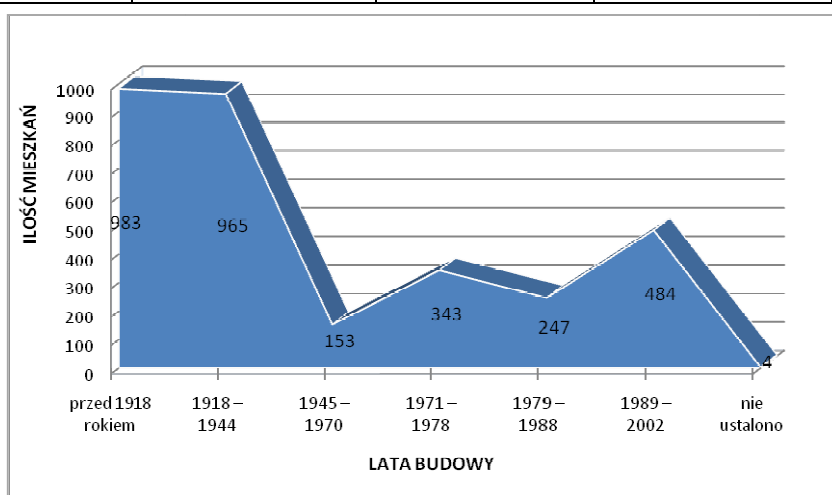
Na przestrzeni ostatnich lat wielkość zasobów mieszkaniowych stale rośnie. W gminie Bolesławiec wg danych GUS liczba budynków mieszkalnych w 2008 r. wynosiła 2788, w 2009 r. – 2845, 2010 – 2917, natomiast zgodnie z danymi Urzędu Gminy Bolesławiec liczba budynków mieszkalnych w 2011 r. wynosi 3204. Największy ruch inwestycyjny można zauważyć, w miejscowościach przylegających do miasta Bolesławiec – Łaziska, Kruszyń, Bolesławiec, Dobra, Brzeźnik.

Wyniki badań z przeprowadzonego w 2002 roku Narodowego Spisu Powszechnego 2002 Mieszkania (stan na 20.05.2002) wskazywały, że spośród 3 179 mieszkań zlokalizowanych na terenie gminy aż 61,3 % wybudowano przed 1945 rokiem, z czego 50,0 % powstało przed 1918 rokiem.

Obecnie, ze względu na wzmożony ruch inwestycyjny w gminie i związany z tym duży udział nowo oddanych budynków mieszkalnych, struktura zasobów mieszkaniowych według wieku uległa znaczącej poprawie, a liczba budynków wymagających kapitalnych remontów zmniejszeniu.

Tabela 33. Gmina Bolesławiec – struktura zasobów mieszkaniowych według wieku w 2002 r. [źródło: GUS, 2012]

Okres budowy mieszkania	Ilość mieszkań	Struktura w %	Powierzchnia w m ²	Struktura w %
przed 1918 rokiem	983	30,9	95 543,0	29,4
1918 – 1944	965	30,4	93 152,0	28,7
1945 – 1970	153	4,8	12 575,0	3,9
1971 – 1978	343	10,8	25 870,0	8,0
1979 – 1988	247	7,8	28 744,0	8,9
1989 – 2002 łącznie z będącymi w budowie	484	15,2	68 102,0	21,0
nie ustalono	4	0,1	490	0,1

Rysunek 9. Gmina Bolesławiec – mieszkania zamieszkane według okresu budowy [źródło: GUS, 2012]

Tabela 34. Gmina Bolesławiec – zasoby mieszkaniowe według lokalizacji w 2010 roku [źródło: GUS, 2012]

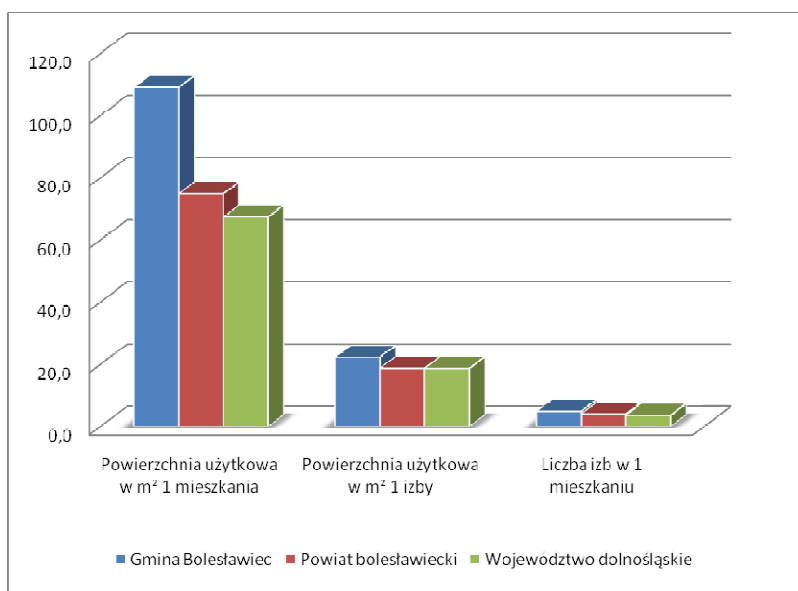
Zasoby mieszkaniowe		
mieszkania	miesz.	3 898
izby	izba	19 054
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	425 336

Tabela 35. Gmina Bolesławiec – wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podst. GUS, 2012]

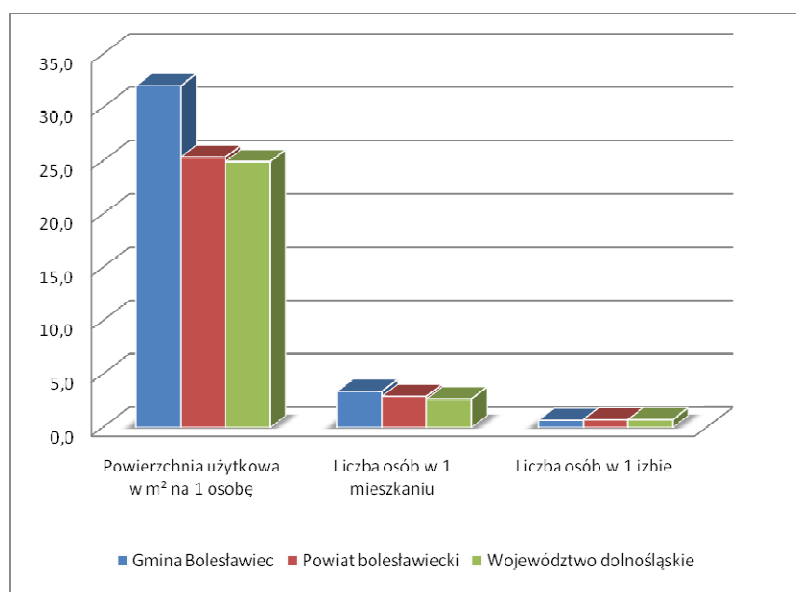
Przeciętna:	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Powierzchnia użytkowa w m ² 1 mieszkania	109,1	74,8	67,4
Powierzchnia użytkowa w m ² 1 izby	22,3	18,7	18,7
Liczba izb w 1 mieszkaniu	4,9	4,0	3,6
Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	32,1	25,4	25,0

Liczba osób w 1 mieszkaniu	3,4	2,9	2,7
Liczba osób w 1 izbie	0,7	0,7	0,7

Powyższe wskaźniki statystyczne dotyczące warunków zamieszkania w gminie Bolesławiec są charakterystyczne dla gmin wiejskich. Wskaźniki te odznaczają się bowiem korzystniejszymi uwarunkowaniami na tle gmin miejskich województwa w zakresie powierzchni użytkowej oraz liczbie izb, a z drugiej strony porównywalnymi uwarunkowaniami w kontekście przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie oraz 1 izbę. Powodem tego stanu jest przede wszystkim znacznie większa kubatura przeciętnego zabudowania na wsi niż w mieście, ale także fakt, że liczebność przeciętnego gospodarstwa domowego w małym mieście i na wsi jest większa od tego w dużym mieście. Nie bez znaczenia jest również standard mieszkań, a zwłaszcza wiek substancji mieszkaniowej. Między innymi te powody decydują o tym, że przedstawione powyżej wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania są w większości kategorii korzystniejsze od przeciętnych uwarunkowań w powiecie bądź województwie.

Rysunek 10. Gmina Bolesławiec - wybrane wartości charakteryzujące warunki zamieszkania w 2010 roku (I) [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Rysunek 11. Gmina Bolesławiec – wybrane wartości charakteryzujące warunki zamieszkania w 2010 roku (II) [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012].

5.2.2. Własność komunalna

W 2010 r. własnością komunalną objętych było 28 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 1 218,9m². Zarządzaniem zasobem mieszkaniowym Gminy Bolesławiec zajmuje się Wójt Gminy.

Tabela 36. Gmina Bolesławiec – zasób mieszkaniowy w 2011 roku [Źródło: Uchwała Nr V/27/11 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 30 marca 2011 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Bolesławiec w latach 2011 - 2015]

Wyszczególnienie	gminne lokale mieszkalne	w tym lokale socjalne
Mieszkania	36	8
Powierzchnia użytkowa w m²	1442,86	224,0
Pow. użytkowa 1 mieszkania m²	43,5	28,0

Własność komunalna stanowi 0,9 % ogółu zasobów mieszkaniowych na terenie gminy. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego wynosi 43,5 m² i składa się średnio z 3 izb. Mieszkaniowy zasób gminy będzie ulegał zmianom: z jednej strony będzie następowało zmniejszenie zasobu komunalnego w skutek sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz najemców, z drugiej będzie się zwiększał zasób lokali socjalnych z uwagi na planowaną budowę budynku socjalnego.

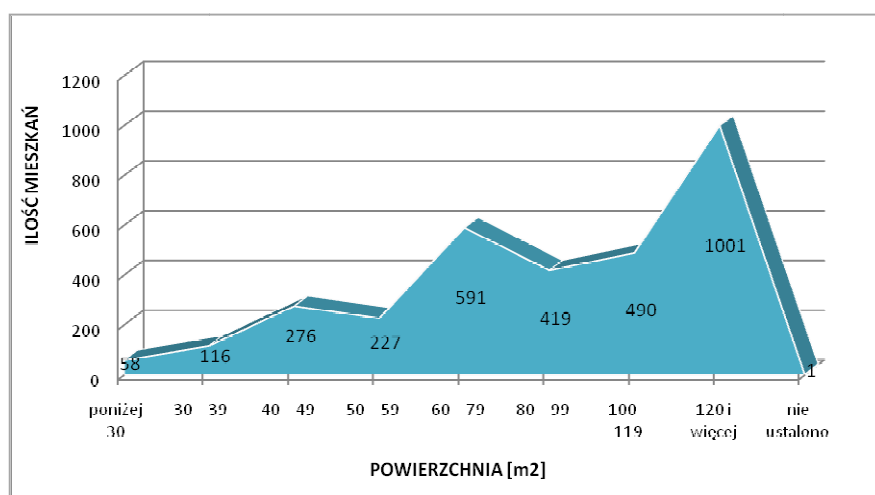
Duże zapotrzebowanie występuje na lokale socjalne, a uwarunkowania społeczno-ekonomiczne i prawne zwiększają obowiązki gminy w zakresie zabezpieczenia lokali socjalnych dla osób, które utraciły prawo do lokalu mieszkalnego. W tym celu planuje się budowę budynku we wsi Łąka z 8 lokalami socjalnymi.

5.2.3. Standard mieszkań

Na podstawie wyników z przeprowadzonego w 2002 r. Narodowego Spisu Powszechnego Mieszkania obliczono, że stosunkowo najwięcej mieszkań w gminie Bolesławiec (31,5 %) miało powierzchnię użytkową w granicach 120 m² i więcej. Generalnie mieszkania o powierzchni użytkowej do 50 m² stanowiły 14,2 % ogółu, od 50 m² do 100 m² – 38,9 %, a powyżej 100 m² – 46,9 %. Od roku 2002 oddane do użytkowania budynki mieszkalne, budowane były w systemie indywidualnym, w których powierzchnia oddawanych mieszkań mieści się w przedziale 90-180 m².

Tabela 37. Gmina Bolesławiec – mieszkania zamieszkane według powierzchni użytkowej w 2002 roku [źródło: GUS 2012]

Powierzchnia użytkowa w m ²	Ilość mieszkań	Struktura w %
poniżej 30	58	1,8
30 – 39	116	3,7
40 – 49	276	8,7
50 – 59	227	7,1
60 – 79	591	18,6
80 – 99	419	13,2
100 – 119	490	15,4
120 i więcej	1001	31,5
nie ustalono	1	0,0

Rysunek 12. Gmina Bolesławiec – struktura mieszkań zamieszkałych według powierzchni użytkowej w 2002 roku [źródło: GUS 2012]

Tabela 38. Gmina Bolesławiec – wyposażenie mieszkań w 2010 roku [źródło: GUS 2010]

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	
wodociąg	3 799
ustęp spłukiwany	3 511
łazienka	3 497
centralne ogrzewanie	2 838
gaz sieciowy	738
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań	
wodociąg	97,5
łazienka	89,7
centralne ogrzewanie	72,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	
1 mieszkania	109,1
na 1 osobę	32,1

Ponadto ustalono, że w 2010 roku wyposażenie mieszkań zlokalizowanych na terenie gminy Bolesławiec obejmowało między innymi:

- wodociąg z sieci – 3 799 mieszkań (97,5 % ogółu);
- ustęp spłukiwany – 3 511 mieszkań (90,1 %);
- łazienkę – 3 497 mieszkań (89,7 %);
- gaz z sieci – 738 mieszkań (18,9 %);
- centralne ogrzewanie – 2 838 mieszkania (72,8 %).

5.2.4. Budownictwo mieszkaniowe

Na terenie gminy Bolesławiec w 2010 roku oddano do użytku 78 mieszkań, składających się z 440 izb. Łączna powierzchnia użytkowa nowo oddanych mieszkań wyniosła 12 854 m². Wszystkie mieszkania oddano w systemie jednorodzinny.

Tabela 39. Gmina Bolesławiec – mieszkania oddane do użytku w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2012]

Wyszczególnienie	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Mieszkania oddane do użytku ogółem na 1000 ludności	5,9	3,5	4,4
Mieszkania oddane do użytku w budownictwie indywidualnym na 1000 ludności	5,9	2,4	1,8
Nowe izby mieszkalne ogółem na 1000 ludności	33,2	15,9	16,9
Nowe izby mieszkalne w budownictwie indywidualnym na 1000 ludności	33,2	12,7	9,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w m ²	164,8	118,7	94,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w budownictwie indywidualnym w m ²	164,8	152,8	145,0
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu	5,6	4,5	3,8
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu w budownictwie indywidualnym	5,6	5,3	5,4

W 2010 roku wskaźnik ilości nowych mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców był blisko o 60 % wyższy od wartości charakteryzującej powiat bolesławiecki i wskaźnika dla całego województwa dolnośląskiego. Natomiast z kolejnego porównania wynika, że przeciętna powierzchnia nowo oddanego mieszkania była wyższa od wartości przyporządkowanej dla województwa. Stało się tak dzięki temu, że wszystkie nowe mieszkania w gminie Bolesławiec były budowane w systemie budownictwa jednorodzinnego, charakteryzującego się większą powierzchnią użytkową od mieszkań w blokach wielorodzinnych. Należy nadmienić, że prezentowane dane nie są wizerunkiem stałych tendencji lecz tylko obrazem sytuacji w danym roku i mogą z roku na rok ulegać znacznym zmianom. Bez względu na to gmina Bolesławiec jest obecnie atrakcyjnym miejscem pod względem osadnictwa, zwłaszcza dla dotychczasowych mieszkańców gminy i miasta Bolesławiec, o czym świadczy między innymi obserwowane od kilku lat dodatnie saldo migracji. Wpływ na to ma dobra kondycja lokalnej gospodarki i związane z tym nowe miejsca pracy. Z drugiej strony atrakcyjne walory krajobrazowe oraz ożywienie gospodarcze są szansą na podtrzymanie dotychczasowych, korzystnych tendencji. Należy więc promować tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe, licząc głównie na uniknięcie odpływu własnej społeczności. Jednakże należy jednocześnie prowadzić wyważoną politykę w zakresie wyznaczania miejsc pod budownictwo mieszkaniowe. Zbytne nasycenie zabudową mieszkaniową, szczególnie na terenach wiejskich może spowodować odwrócenie obecnych tendencji związanych z migracjami relacji miasto – wieś.

Na etapie niniejszej diagnozy (uwarunkowań rozwoju), będącej częścią zmiany studium, nadmienić należy, że perspektywiczne potrzeby mieszkaniowe są ściśle powiązane ze skalą rozwoju ludności, istniejącym deficytem mieszkań samodzielnie zamieszkiwanych, jakością zasobów mieszkaniowych (wiek i stopień zużycia technicznego)

oraz aspektami ekonomicznymi wynikającymi z polityki społeczno – gospodarczej państwa (zamożność społeczeństwa, dostępność do tanich kredytów hipotecznych, itp.).

W przypadku gminy Bolesławiec czynnikami decydującymi w głównej mierze o potrzebie wyznaczenia i rezerwowania terenów przeznaczonych pod lokalizację nowej zabudowy mieszkaniowej są:

- przewidywane dążenie do modelu gospodarstw rodzinnych mieszkających samodzielnie – szacowany deficyt wynosi minimum kilkaset mieszkań;
- konieczność wymiany zużytej technicznie tkanki zabudowy na nową – szacowany deficyt kolejne kilkaset mieszkań;
- prognozowany wzrost liczby ludności, będący konsekwencją dotychczasowych procesów demograficznych.

Rozwój osadnictwa w gminie powinien sprowadzać się do:

- uzupełniania istniejących luk w zabudowie;
- podnoszenia wartości użytkowych istniejącej substancji mieszkaniowej poprzez wykonywanie remontów, modernizacji oraz rozbudowy;
- wymianę zużytej zabudowy w obrębie dotychczasowego siedliska;
- realizację zabudowy na nowych działkach budowlanych.

Za jednostki rozwojowe w gminie Bolesławiec uznać należy miejscowości największe i zarazem koncentrujące między sobą już wykształcone funkcje usługowe. Dla terenów preferowanego rozwoju funkcji mieszkaniowych należy przyjmować zasadę wyposażania ich w niezbędne obiekty i urządzenia infrastruktury społecznej, dopuszczając realizację usług podstawowych w formie urządzeń wbudowanych lub wolnostojących.

W zakresie osadnictwa i budownictwa mieszkaniowego w części „Kierunków” Zmiany studium gminy Bolesławiec określa się następujące tendencje:

- adaptację, uzupełnienia i modernizację istniejącej zabudowy;
- dopuszczenie przekształceń funkcji pierwotnych (zabudowy zagrodowej) do funkcji usług lokalnych;
- ograniczenie możliwości wyznaczania nowych terenów zabudowy na obszarach systemu terenów otwartych;
- kształtowanie nowej zabudowy w ramach strefy dopuszczalnego zainwestowania – tworzenie zabudowy zwartej (wypełnianie luk, enklaw, realizacja zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych wzdłuż istniejących dróg);
- preferowanie regionalnych cech architektonicznych w budownictwie;
- realizację zabudowy usługowej i gospodarczej z dostosowaniem formy architektonicznej do otaczającej zabudowy i krajobrazu;
- uzupełnienie niezbędnego zakresu usług podstawowych.

Realizacja zadań własnych gminy w zakresie gospodarki przestrzennej, określonych w ustawie o samorządzie terytorialnym, następuje na drodze stanowienia przepisów gminnych jakimi są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz ich praktycznego egzekwowania. Podstawą do ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a w rezultacie wydania pozwolenia na budowę, są ustalenia ww. planów.

5.3. Oświata i wychowanie

W roku szkolnym 2011/2012 sieć oświatowa na terenie gminy Bolesławiec składała się z następujących placówek:

- Szkoła Podstawowa w Bożejowicach, Bożejowice nr 1 (obwód szkolny: Bożejowice, Rakowice, Otok);
- Szkoła Podstawowa w Brzeźniku, Brzeźnik nr 67 (obwód szkolny: Brzeźnik, Mierzwin i Dobra);
- Szkoła Podstawowa w Dąbrowie Bolesławieckiej, Dąbrowa Bolesławiecka nr 43 (obwód szkolny: Dąbrowa Bolesławiecka, Golnice, Krępnica, Bolesławice i Łąka);

- Szkoła Podstawowa w Kraśniku Dolnym, Kraśnik Dolny nr 45 (obwód szkolny: Kraśnik Dolny, Kraśnik Górny, Lipiany, Nowa Wieś i Chościszowice);
- Szkoła Podstawowa w Kruszynie, Kruszyn 1 (obwód szkolny: Kruszyn i Łaziska);
- Szkoła Podstawowa im. Jerzego Kukuczki w Ocicach, Ocice nr 55 (obwód szkolny: Ocice, Nowa i Kraszowice);
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Trzebieniu, Trzebień, ul. Leśna 9 (obwód szkolny: Trzebień, Trzebień Mały, Parkoszków, Kozłów i Stara Oleszna);
- Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Żeliszowie, Żeliszów nr 102 (obwód szkolny: Żeliszów, Nowe Jaroszewice, Stare Jaroszewice, Suszki oraz Ustronie należące do gminy Lwówek Śląski);
- Przedszkole Niepubliczne w Łaziskach, Łaziska nr 30.

Tabela 40. Gmina Bolesławiec – charakterystyka wychowania przedszkolnego i podstawowego w roku szkolnym 2011 / 2012 [źródło: Urząd Gminy Bolesławiec, 2012]

Placówka	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli ¹³	Liczba nauczycieli (etat)
Szkoła Podstawowa, Bożejowice	69	8	6,49
Szkoła Podstawowa, Brzeźnik	94	12	9,38
Szkoła Podstawowa, Dąbrowa Bolesławiecka	58	9	7,88
Szkoła Podstawowa, Kraśnik Dolny	123	13	11,3
Szkoła Podstawowa, Kruszyn	118	12	9,78
Szkoła Podstawowa, Ocice	126	14	11,9
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Trzebieniu, Trzebień	130	15	13,1
Szkoła Podstawowa, Żeliszów	104	13	11
Przedszkole Niepubliczne, Łaziska	67	4	4

Ogółem w roku szkolnym 2011 / 2012 z gminnej sieci oświatowej korzystało: 889 uczniów, z czego: 75 dzieci z przedszkoli; 172 dzieci z oddziałów przedszkolnych oraz 642 uczniów ze szkół podstawowych. (Dane UG Bolesławiec). Pozostawały one pod opieką 100 nauczycieli, z czego: 22 nauczycieli pracowało w przedszkolach, a 78 nauczycieli pracowało w szkołach podstawowych. (Odpowiednio etaty: razem - 84,8; przedszkola – 14,3; szkoły podstawowe – 70,5).

Powyższe dane oznaczają, że przeciętnie na jednego nauczyciela przypadało 8,9 wychowanków, z czego: 11,2 w przedszkolach; 8,2 w szkołach podstawowych.

W roku szkolnym 1999/ 2000 funkcjonowało w gminie również 9 szkół podstawowych, do których uczęszczało 1178 uczniów, natomiast zatrudnionych było łącznie 89 nauczycieli. Liczba uczniów na przestrzeni 10 lat, tak jak w większości gmin z roku na rok stale się zmniejszała, co związane było z wstępowaniem do szkół dzieci z niżu demograficznego.

Tabela 41. Gmina Bolesławiec – wybrane wskaźniki charakteryzujące sieć szkolno – oświatową w roku szkolnym 2009 / 2010 [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Wyszczególnienie	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Liczba miejsc na 1 przedszkole	70	89,7	110,3
Liczba dzieci ogółem na 1 przedszkole	60	89,4	108,7
Liczba miejsc w przedszkolach na 1 dziecko ogółem	1,2	1,0	1,0

¹³ Bez względu na rodzaj etatu

Liczba uczniów na 1 szkołę podstawową ¹⁴	82,1	139,5	180,1
Liczba uczniów na 1 pomieszczenie w szkołach podstawowych	8,5	12,4	12,2
Liczba pomieszczeń szkolnych na 1 szkołę podstawową	9,6	11,3	14,8

Wskaźniki dotyczące poszczególnych typów sieci oświatowej są zróżnicowane. Przeciętna liczba wszystkich dzieci przypadająca na 1 obiekt w przedszkolach jest niższa niż wskaźnik charakteryzujący powiat bolesławiecki i województwo. Jednakże liczba dostępnych miejsc w przedszkolach w stosunku do liczby wszystkich dzieci na terenie gminy Bolesławiec jest wyższa od średniej w powiecie i województwie. Na terenie gminy Bolesławiec w 2010 r. na 1 dziecko, przypadało 1,2 miejsca w przedszkolu. Jest to korzystna sytuacja dla rodziców, ale wymaga większych środków finansowych przekazywanych przez gminę. Należy zwrócić uwagę na fakt, że w analizowanym roku szkolnym (2011/2012) nominalna liczba dzieci w przedszkolach w gminie była wyższa o 25% niż w 2010 r. W wyniku tego średnie wskaźniki charakteryzujące sieć przedszkolną są porównywalne do średniej dla powiatu i województwa. Oznacza to, że obecna sieć teoretycznie zaspokaja potrzeby miejscowej społeczności, jednak z uwagi na stale rosnącą liczbę ludności i piramidę wieku, w przyszłości może okazać się ona niewystarczająca.

Przeciętna liczba uczniów przypadająca na 1 obiekt w szkołach podstawowych jest w gminie Bolesławiec niższa od wartości dla powiatu i województwa. Wpływ na to mają głównie małe kubatury większości placówek oświatowych w gminie. Potwierdza to między innymi mniejsza liczba pomieszczeń na 1 placówkę.

Młodzież z gminy Bolesławiec korzysta również z bogatej sieci placówek zlokalizowanych poza granicami samorządu, głównie w mieście Bolesławiec oraz Jeleniej Górze, Legnicy i we Wrocławiu. Dotyczy to pobierania nauki w szkołach gimnazjalnych, średnich oraz na wyższych uczelniach.

Obecnie gminna sieć oświatowa jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb w zakresie wychowania przedszkolnego oraz szkolnictwa podstawowego i nie przewiduje się w najbliższych latach budowy nowych bądź likwidacji funkcjonujących obecnie placówek. Jednakże w dłuższej perspektywie, w związku z postępującym niżem demograficznym, należy rozważyć możliwość uszczuplenia sieci szkół podstawowych. Planowane inwestycje w zakresie oświaty to przede wszystkim modernizacja boisk przyszkolnych oraz rozbudowa Szkoły Podstawowej w Bożejowicach.

5.4. Kultura

Na terenie gminy funkcjonuje rozwinięta sieć placówek kulturalnych. Rozpowszechnianiem kultury na terenie gminy zajmuje się samorządowa instytucja kultury gminy wiejskiej Bolesławiec – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Zlokalizowany jest on w Kruszynie przy ul. Kasztanowej 1B i prowadzi działalność kulturalną, edukacyjną oraz usługową. Ośrodek realizuje swoje zadania wykorzystując do tego celu istniejące na terenie gminy biblioteki, domy ludowe, sale zebrań, boiska i szatnie sportowe. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu współpracuje ze szkołami, Kołami Gospodyń Wiejskich, Radami Sołeckimi poszczególnych wsi oraz mieszkańcami gminy, instytucjami kultury zlokalizowanymi w mieście Bolesławiec, a także w powiecie.

W ośrodku działają zespoły:

- Gminny Zespół Pieśni i Tańca „JUTRZENKA”,
- Zespół Śpiewaczy OCICE,
- Zespół Śpiewaczy ŻELISZÓW,
- Zespół rockowy z Żeliszowa,
- Wokalno-aktorski zespół dziecięcy z Brzeźnika,
- Zespół muzyczny z Bolesławic.

¹⁴ Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych

Infrastrukturę kulturalną poza obiektem GOKiS w Kruszynie uzupełniają sale zebrań i Domy Ludowe zlokalizowane w miejscowościach: Dobra, Żeliszów, Kruszyn, Łaziska, Otok, Kraśnik Górny, Stare Jaroszewice, Golnice, Nowe Jaroszewice, Bolesławice, Kraszewice, Łąka, Mierzwin, Nowa, Nowa Wieś, Chościszowice, Parkoszków, Trzebień Mały, Krępica, Stara Olesza, Suszki, Lipiany, Ocice.

Na terenie gminy organizowane są liczne imprezy kulturalno – sportowe o randze lokalnej i regionalnej. Organizatorem imprez jest Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Imprezy są w większości otwarte dla wszystkich chętnych uczestników. Są to m. in.: zabawy karnawałowe dla dzieci, przeglądy grup jasełkowych, Konkurs Recytatorski Pegazik, maraton układania puzzli "Maupa", konkurs matematyczno-sprawnościowy, konkurs na najpiękniejsze kompozycje wielkanocne, konkurs na regionalne potrawy wielkanocne, Święto Pierogów w Dąbrowie, Festyn Kwiatowy w Łaziskach, Bałkańska Festa w Bolesławicach, Festyn Rodzinny w Nowej, Dożynki Gminne, Festyn Leśny w Trzebieniu, konkurs na Najpiękniejszy List, turniej wiedzy o ekologii dla maluchów, konkurs plastyczny, konkurs fotografii cyfrowej, Mikołajki (spektakle), Wieczór Tradycji Bożonarodzeniowych w Łaziskach.

Pod Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu działa 5 bibliotek, zlokalizowanych w następujących miejscowościach:

- Kruszyn,
- Kraśnik Dolny,
- Ocice,
- Trzebień,
- Żeliszów.

Działalność bibliotek służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa, jego wychowaniu i upowszechnianiu oraz rozwojowi kultury i wiedzy. Biblioteka posiada księgozbiór liczony na ponad 66 tysięcy woluminów. Korzysta z niej rocznie przeszło 1 700 czytelników. W 2010 roku wypożyczenia na 1 czytelnika wyniosły 18,1 wolumina.

Tabela 42. Gmina Bolesławiec – uwarunkowania charakteryzujące usługi kultury w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podst. GUS, 2012]

Wyszczególnienie	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Ilość mieszkańców na 1 bibliotekę	2 652	3 713	3 873
Księgozbiór w woluminach na 1000 mieszkańców	4 989,3	4 528,1	3 458,2
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	132	171	175
Liczba mieszkańców na 1 muzeum	b.d.	89 100	49 617,9

Z usług kultury wyższego rzędu (np.: teatry, opery, galerie, muzea, wystawy, itp.) mieszkańcy gminy Bolesławiec korzystają poza jej granicami, głównie w Legnicy, Jeleniej Górze i we Wrocławiu.

Obecna sieć i zakres usług kultury są wystarczające z punktu widzenia potrzeb mieszkańców. Władze samorządowe zamierzają nadal utrzymywać i kontynuować działalność istniejących placówek kulturalnych. Ponadto przyszłe działania powinny prowadzić do zachęcenia do brania udziału w życiu kulturalnym gminy coraz większej liczby mieszkańców. Osiągnąć to można między innymi poprzez szersze zróżnicowanie oferty w kierunku potrzeb różnych grup wiekowych, między innymi wzbogacając obecną ofertę oraz łącząc działalność instytucji kulturalnych z innymi rodzajami aktywności, szczególnie w dziedzinach: sportu, rekreacji, gastronomii czy rozrywki. W najbliższym czasie nie przewiduje się likwidacji żadnej z placówek kulturalnych.

5.5. Sport i wypoczynek

Działania klubów i licznych sekcji sportowych oraz urozmaicona infrastruktura sportowa to podstawowa możliwość rozwoju kultury fizycznej wśród mieszkańców gminy, a szczególnie dzieci i młodzieży. Organizacją aktywności

związanych ze sportem zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, zlokalizowany w Kruszynie przy ul. Kasztanowej 1B.

Z infrastruktury sportowej korzystają liczne kluby i sekcje sportowe, do których należą:

- Klub Sportowy Łąka,
- Ludowy Klub Sportowy Bolesławice,
- Ludowy Klub Sportowy Łaziska,
- Gminny Klub Sportowy Otok,
- Ludowy Klub Sportowy Kruszyn,
- Ludowy Klub Sportowy Nowa,
- Ludowy Klub Sportowy Ocice,
- Ludowy Klub Sportowy Brzeźnik,
- Klub Sportowy Trzebień,
- Ludowy Klub Sportowy Mierzwin,
- Ludowy Klub Sportowy „Majdan” Bolesławice,
- Ludowy Klub Sportowy „Bóbr” Dąbrowa,
- Ludowy Klub Sportowy Kraśnik Dolny,
- Klub Sportowy Stare Jaroszewice.

Działania samorządu powinny nadal koncentrować się wokół rozwoju oraz upowszechniania na terenie gminy różnych form sportu i rekreacji. Analogicznie do przedsięwzięć związanych z kulturą, należy kontynuować możliwość zrzeszania się w klubach i sekcjach sportowych dla miejscowej młodzieży. W najbliższych latach planuje się modernizację i budowę nowych obiektów (boiska sportowe i place zabaw). Poniżej w tabeli podano wg miejscowości i numerów działek, wykaz boisk sportowych i placów zabaw, składających się na bazę sportowo-rekreacyjną gminy.

Tabela 43. Wykaz obiektów sportowych¹⁵ i rekreacyjnych na terenie gminy Bolesławiec [źródło: Urząd Gminy Bolesławiec, 2012]

Miejscowość	Boiska sportowe						Place zabaw	
	szkolne	zwykłe piłkarskie	wielofunkcyjne	projektowane szkolne	projektowane zwykłe piłkarskie	projektowane wielofunkcyjne	istniejące	projektowane
Bolesławice	-	619/2, 620/6				620/4	-	635/9, 635/11, 620/4
Bożejowice	370/6	-	-	370/6	370/6	370/6	-	370/6 cz.
Brzeźnik	143/1, 144/1	4	-	-	-	143/1	155	-
Chościszowice	-	8/3	-	-	115, 116	115, 116	-	115, 116
Dąbrowa Bolesławiecka	149/1, 149/6, 152/2	276/1, 276/2	-	-	-	149/1, 149/6	-	149/1, 149/6
Dobra	-	42	39/8	-	-	-	39/8	-
Golnice	-	216/9	-	-	-	216/9	-	216/9
Kozłów	-	-	-	-	-	-	-	-
Kraszowice	-	411/2	-	-	412/6	131/1	-	131/1
Kraśnik Dolny	301/2	923/2, 923/3	-	-	-	301/2	-	301/2
Kraśnik Górny	-	290/1	-	-	-	290/6	209/3	-
Krępnica	-	168	-	-	-	225, 226,	-	225, 226,

¹⁵ W tabeli podane nr-y działek ewidencyjnych, na których znajdują się ww. obiekty

						227/2		227/2
Kruszyn	182	182	182	-	562 cz. 571/3 cz.	562 cz. 571/3 cz.	-	562 cz. 571/3 cz., 207/3
Lipiany	-	42/5	-	-	-	42/5	-	42/5
Łaziska	-	315	268/2	-	-	-	268/2	-
Łąka	-	18	-	-	-	18	-	18
Mierzwin	-	179/2	-	-	-	71/3, 139	-	71/3, 139
Nowa	-	153/2	-	-	-	157/1	-	157/1
Nowa Wieś	-	108/2	37	-	-	-	37	-
Nowe Jaroszewice	-	256	-	-	-	256	-	256
Ocice	353/9	353/9	353/8	-	-	-	354/3	-
Otok	-	277/1	-	-	-	277/2, 239	-	240
Parkoszków	-	191	-	-	-	187, 188	-	187, 188
Rakowice	-	-	-	-	-	-	-	-
Stara Oleszna	-	26, 27/1	-	-	-	127/11, 127/12, 127/13	-	127/11, 127/12, 127/13
Stare Jaroszewice	-	203, 204, 205/1	-	-	-	252/1	-	252/1
Suszk	-	377/1, 376	-	-	-	138/4	-	138/4
Trzebień	96/1, 96/2, 97/1, 98/1, 98/3,	96/2	-	-	-	96/1	103/3	-
Trzebień Mały	-	-	-	-	-	191	-	191
Żeliszów	357/1, 357/2	357/1	357/2	-	-	-	357/1	-

5.6. Turystyka i rekreacja

5.6.1. Główne atrakcje turystyczne

Przedstawione w rozdziałach powyżej walory przyrodnicze i kulturowe gminy Bolesławiec determinują jej atrakcyjność turystyczną. Naturalny krajobraz i dziedzictwo kulturowe tego obszaru powinno przyciągać coraz więcej turystów.

Potencjał turystyczny i rekreacyjny gminy kształtowany jest zarówno strukturą przyrodniczą regionu, jak działalnością ludzką. Do największych osobiwości i zasobów, stanowiących bazę turystyczną, bądź umożliwiających jej uzupełnienie należą:

Tereny rekreacyjne:

- park w Dąbrowie Bolesławieckiej, objęty ochroną konserwatorską,
- akwen o pow. ok. 47 ha we wsi Krępnica, będący pozostałością po kopalni żwiru z I klasą czystości wody. Obszar posiada opracowaną koncepcję zagospodarowania, przewidującą funkcję rekreacyjną, z założeniem minimalnej ingerencji w jego walory krajobrazowe i przyrodnicze. Zakłada się wykorzystanie akwenu pod kątem zapewnienia atrakcyjnego wypoczynku sobotnio-niedzielnego dla około 2000 osób jednocześnie, głównie mieszkańców Bolesławca i okolic (płazowanie, sporty wodne, kąpiel, wędkowanie, spacer),

- teren żwirowni w Trzebieniu Małym, który przygotowany jest jako jeden z nielicznych do przyjmowania większego ruchu turystycznego. Teren ten stwarza warunki do biwakowania, organizacji imprez oraz połowu ryb. Teren utrzymany jest w dobrym stanie porządkowym poprzez odpowiedni nakład finansowy,
- zarybione, małowniczo położone zbiorniki wodne w Kozłowie, Trzebieniu Małym i Golnicach, użytkowane przez Polski Związek Wędkarski w Jeleniej Górze.

Atrakcyjne turystycznie tereny powstałe na skutek działalności człowieka:

- Pozostałość po kopalni piaskowca „Pokutujące Skałki” we wsi Łaziska,
- Jaskinia we wsi Dobra - pozostałość z epoki lodowcowej (26 metrów korytarzy),
- Ślady szybów z kopalni piasków w Żeliszowie.

Ponadto istotnym elementem rozwoju turystyki jest wiele cennych założeń parkowych. Do najciekawszych należy zaliczyć:

- XIX park w Rakowicach o charakterze krajobrazowym z licznymi pomnikami przyrody, objęty ochroną konserwatorską,
- Park dworski w Trzebieniu, cenny ze względu na swój układ kompozycyjny i skład dendrologiczny,
- Parki dworskie i inne założenia parkowe w: Ocicach, Kraszowicach, Dąbrowie Bolesławieckiej, Kruszynie, Starej Olesznej, Nowych Jaroszwicach, Kraśniku Górnym i Kraśniku Dolnym.

Na terenie gminy Bolesławiec licznie występują również pałace, folwarki, kościoły i kapliczki. Integralną część bazy turystycznej są również istniejące restauracje i zajazdy.

Jedną z atrakcji turystycznych jest również odbywający się corocznie w maju Międzynarodowy Splyw Kajakowy „Bóbr-rzeka Piastów” im. Andrzeja Strycharczyka, przebiegający na trasie Lwówek Śląski - Żagań, którego meta II etapu znajduje się we wsi Parkoszów.

5.6.2. Znakowane trasy turystyczne

W granicach gminy Bolesławiec znajdują się cztery ciągi krajowych szlaków turystycznych oznakowane kolorami: żółtym, zielonym, niebieskim, czerwonym oraz międzynarodowy szlak pielgrzymkowy – Droga św. Jakuba.

1) Szlak żółty:

- **szlak im. L. Piątkowskiego wokół Bolesławca** – odcinek północny. Jest to szlak o typowo nizinnym charakterze. Wiedzie niemal wyłącznie przez pola i wioski. Stosunkowo długie odcinki asfaltowymi drogami czynią potencjalną wędrówkę nieco uciążliwą. Atrakcyjny krajobrazowo jest początkowy odcinek drogi wiodącej doliną Bobru wzdłuż żwirowni. Po drodze szlak mija drzewa pomnikowe i liczne zabytki architektury. Dalej szlak prowadzi w kierunku Tomaszowa Bolesławieckiego, gdzie kończy się jego część nizinna, a zaczyna część podgórska (południowa),
- **szlak im. L. Piątkowskiego wokół Bolesławca** – odcinek południowy. Szlak o charakterze podgórskim. Prowadzi przez tereny o zróżnicowanym krajobrazie (dolina rzeczna, obszary sedymentacji fluwioglacjalnej, równina denudacyjna na skałach litych). Po drodze liczne drzewa pomnikowe, walory kulturowe (cmentarz wojenny, zabytki architektury, stara elektrownia wodna na Kraszowicach), a także miejsca widokowe. Większość trasy poprowadzona drogami szutrowymi i gruntowymi, dogodnymi dla turystyki pieszej i rowerowej. Dalej szlak wiedzie przez Wartę Bolesławiecką do Tomaszowa Bolesławieckiego, gdzie rozpoczyna się jego część nizinna;

2) Szlak zielony:

- **Szlak Bolesławiec – Lwówek Śląski** – jest to szlak podgórski. Początkowy odcinek prowadzi drogami leśnymi i polnymi, od Kraszowic zaś asfaltem. Trasa silnie urzeźbiona, prowadzi przez równinę denudacyjną pociętą głębokimi dolinkami. Od Kraszowic po terasach Bobru. Na trasie kilka drzew pomnikowych i zabytków architektury. Przed Kraszowicami wyróżniający się punkt widokowy,
- **Szlak Bolesławiec – Modła** – szlak nizinny. Wiedzie głównie przez pola i łąki nieutwardzonymi drogami. W obrębie gminy przy szlaku brak istotnych walorów przyrodniczych czy kulturowych;

3) Szlak niebieski:

- **szlak „Puszczański” Zebrzydowa – Bolesławiec** – szlak nizinny. Wiedzie głównie przez rozległe kompleksy leśne, choć w gminie Bolesławiec znaczna część trasy prowadzi przez łąki. Długość całego szlaku wynosi 34 km, z czego 16 przypada na gminę Osiecznica, 5 km na gminę Bolesławiec. Szlak jest atrakcyjny turystycznie, na co wpływają liczne walory przyrodnicze i kulturowe, a także fakt, że długie odcinki przebiegają przez bezludne tereny, co sprzyja wypoczynkowi. Szlak wiedzie niemal całkowicie przez drogi polne oraz leśne,
 - **Szlak Bolesławiec – Grodziec** – szlak podgórski, wiodący głównie przez tereny rolnicze. Jedynie koło Pokutujących Skałek prowadzi kilkaset metrów skrajem lasu. Największą atrakcją przyrodniczą są „Pokutujące Skałki” stanowiące wychodnie piaskowców na wyrobisku dawnego kamieniołomu. Dalszy odcinek wiedzie przez Wartowice na Grodziec;
- 4) **Szlak czerwony** – szlak II Armii Wojska Polskiego. Prowadzi on wzdłuż trasy przemarszu II Armii Wojska Polskiego przez Dolny Śląsk w 1945 r. od Oleśnicy po Zgorzelec;
- 5) **Dolnośląska Droga św. Jakuba** – stanowiąca fragment europejskiej sieci szlaków pielgrzymkowych prowadzących do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela w Hiszpanii. Odcinek odtworzonej drogi o długości ok. 160 km został otwarty 24 lipca 2005 r. prowadząc z kolegiaty w Głogowie, przez sanktuarium św. Jakuba Apostoła w Jakubowie do granicy polsko-niemieckiej w Zgorzelcu-Görlitz, gdzie przez Most Staromiejski łączy się z Ekumeniczną Drogą Pątniczą (Ökumenischer Pilgerweg), przebiegającą przez Saksonię i Turyngię. Na terenie gminy Bolesławiec przebiega z kierunku Tomaszowa Bolesławieckiego - przez Kruszyn – miasto Bolesławiec – Mierzwin – dalej w kierunku Zabłocia i Nowogrodźca. Droga św. Jakuba przebiega obecnie wzdłuż europejskiego korytarza Via Regia, który jest historycznym traktem handlowym, prowadzącym od Hiszpanii do Rosji. Via Regia nazwana również „Drogą Królewską” czy „Wysoką Drogą” nie posiadała jednego, z góry ustalonego przebiegu, zmieniał się on w zależności od sytuacji politycznych czy innych uwarunkowań jak np. powodzie, pożary. Droga św. Jakuba i Via Regia związane są również ze szlakiem wiodącym wzdłuż zabytków sakralnych na styku trzech krajów: Niemiec, Polski i Czech. Via Sacra czyli „Święta Droga” wykorzystuje stare szlaki handlowe i pielgrzymkowe i na obszarze gminy Bolesławiec pokrywa się z Drogą św. Jakuba i szlakiem Via Regia.

Uwarunkowania przyrodnicze gminy stwarzają również wiele możliwości rozwoju agroturystyki. Dla rozwoju funkcji rekreacji i turystyki zasadnicze znaczenie ma realizacja systemu dróg rowerowych i tras turystycznych. Budowa ww. systemu na terenach gminy i miasta, zainicjowana i rozpoczęta winna być kontynuowana na terenach sąsiednich gmin.

Ponadto w gminie wytyczone są również szlaki rowerowe:

- Euro regionalny szlak rowerowy ER – 6 „Dolina Bobru”,
- Szlak żółty „Śląsko – Łużycki”,
- Szlak czerwony „Miedzi i Kamienia”,
- Szlak fioletowy „Bory Dolnośląskie”,

- Szlak niebieski „Szlak południowy”.

Wszystkie szlaki są odpowiednio oznakowane. Należy wspomnieć, iż planuje się budowę nowych ścieżek i tras rowerowych. Planuje się budowę ścieżki rowerowej zmierzającej z kierunku miasta Bolesławiec do Zamku Grodziec w Zagrodnie (powiat złotoryjski), przebiegającej po śladzie nieczynnej linii kolejowej oraz wytyczenie i oznakowanie szlaku rowerowego, obejmującego północną część gminy Bolesławiec wzdłuż doliny rzeki Bóbr, jako przedłużenie regionalnego szlaku rowerowego ER - 6.

Ponadto projekt przebudowy drogi wojewódzkiej nr 297 zakłada budowę ścieżek rowerowych, która w części przebiegać będzie śladem nieczynnej linii kolejowej do Modłej (gmina Gromadka).

5.6.3. Baza noclegowa¹⁶

Według danych GUS z 2010 roku na terenie gminy Bolesławiec funkcjonował jeden turystyczny obiekt noclegowy zbiorowego zakwaterowania¹⁷ dysponujący 12 miejscami noclegowymi. Z bazy noclegowej na terenie gminy skorzystało 421 gości, w tym 34 zagranicznych. Udzielono im łącznie 730 noclegów, w tym 343 dla gości zagranicznych. Oznacza to, że średni pobyt 1 gościa trwał około 2,1 dnia, w tym gościa zagranicznego 10,1 dnia.

Tabela 44. Gmina Bolesławiec – baza noclegowa turystyki w 2010 roku (I) [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2012]

Wyszczególnienie	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Obiekty noclegowe ogółem na 100 km ²	0,3	0,7	3,6
Liczba miejsc noclegowych ogółem na 100 km ²	4,2	37,9	246,0
Liczba miejsc noclegowych ogółem na 1000 mieszkańców	0,9	5,5	17,0
Liczba korzystających z noclegów na 1 miejsce noclegowe	39,3	70,2	50,9
Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych na 1 miejsce noclegowe	2,8	16,0	8,5
Liczba udzielonych noclegów na 1 miejsce noclegowe	60,8	99,6	98,1
Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym na 1 miejsce noclegowe	28,6	31,8	20,7
Średnia ilość udzielonych noclegów na 1 gościa	3,0	1,8	2,6
Średnia ilość udzielonych noclegów na 1 gościa z zagranicy	10,1	2,0	2,5
Obłożenie bazy noclegowej ¹⁸ w %	16,7	27,3	26,9

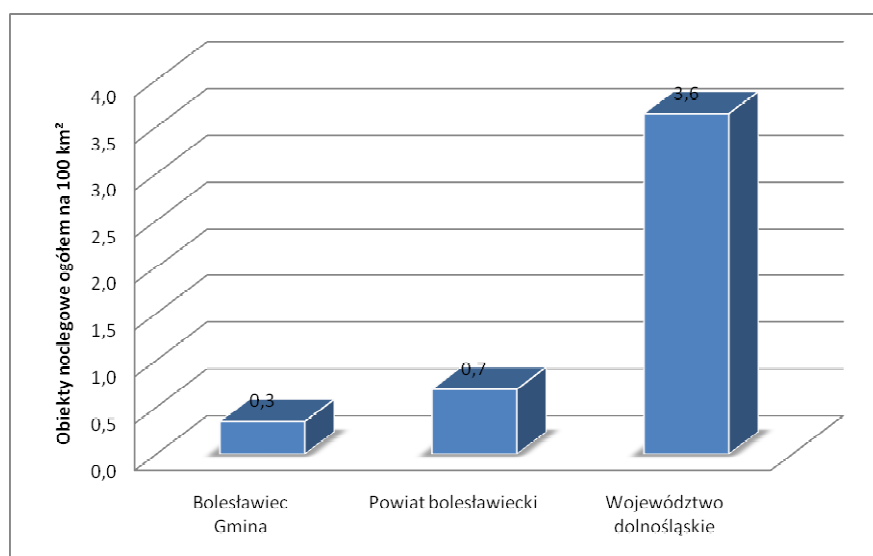
Gęstość turystycznych obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania oraz miejsc noclegowych liczonych na 100 km² jest w gminie Bolesławiec 2-krotnie mniejsza niż dla wartości powiatu bolesławieckiego i aż 10 - krotnie mniejsza w porównaniu do wartości dla województwa. Jednocześnie jest także ponad 9 - krotnie (liczba obiektów na 100 km²) oraz blisko 6 - krotnie (liczba miejsc noclegowych na 100 km²) niższa od przeciętnej występującej w powiecie bolesławieckim. Wartość tych współczynników jest wyrazem „odległości” jakiej brakuje gminie Bolesławiec, aby uznać ją za rejon dobrze wyposażony w bazę noclegową. Należy nadmienić również, że w powiecie bolesławieckim znajduje się tylko 1,2 % wszystkich obiektów noclegowych oraz 1,0 % wszystkich miejsc

¹⁶ Do obiektów noclegowych zaliczono hotele, oraz inne obiekty zbiorowego zakwaterowania (motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe, domy wycieczkowe, schroniska, ośrodki wczasowe, itp.)

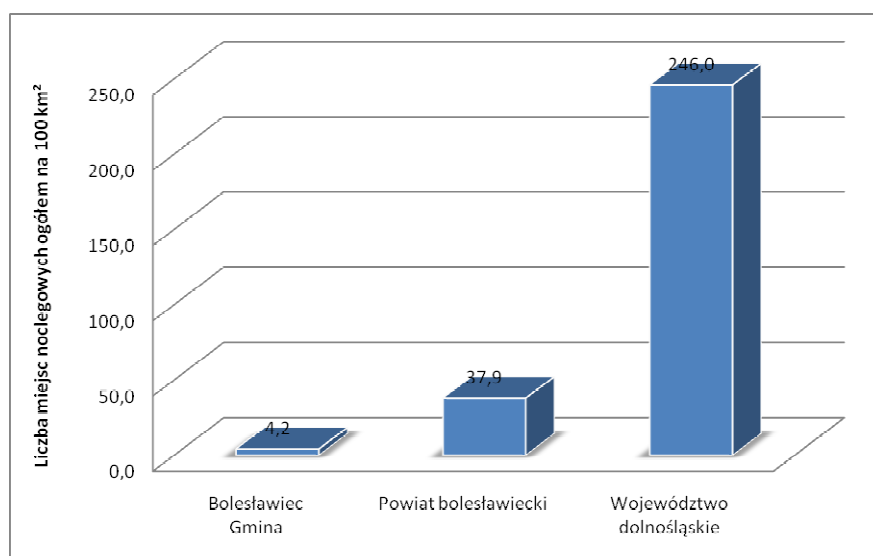
¹⁷ Główny Urząd Statystyczny (GUS) pod tym pojęciem obejmuje tylko wybrane obiekty zbiorowego zakwaterowania, spełniające określone normy, między innymi: zarejestrowana działalność gospodarcza lub osobowość prawna w sektorze usług turystycznych, odpowiednia liczba miejsc noclegowych, standard, a przede wszystkim na bieżąco prowadzona statystyka dotycząca udzielanych noclegów.

¹⁸ Liczba udzielonych noclegów w ciągu roku w stosunku do liczby wszystkich miejsc noclegowych * ilość dni w roku.

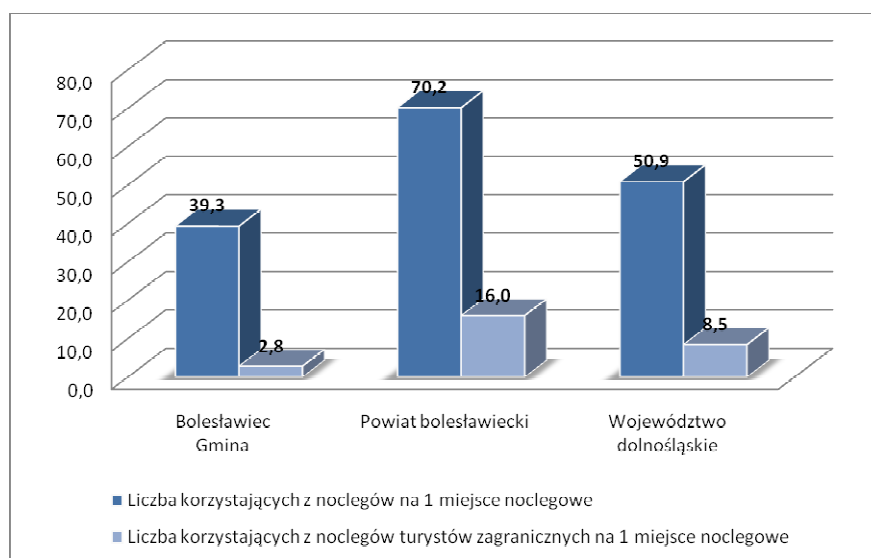
noclegowych zarejestrowanych w całym województwie, zaś na terenie gminy Bolesławiec znajduje się tylko 1 z 9 obiektów noclegowych oraz 2,4 % wszystkich miejsc noclegowych zarejestrowanych w całym powiecie bolesławieckim. Wskaźnik wykorzystania turystycznych miejsc noclegowych, czyli liczba korzystających gości na 1 miejsce noclegowe, również odbiega wyraźnie od porównywanych wartości szczególnie dla powiatu i województwa.

Rysunek 13. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania [Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Rysunek 14. Gmina Bolesławiec – miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych zbiorowego zakwaterowania w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Rysunek 15. Gmina Bolesławiec – korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych zbiorowego zakwaterowania w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

5.7. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

5.7.1. Służba zdrowia

Na terenie gminy Bolesławiec infrastruktura służby zdrowia (zakłady opieki zdrowotnej typu niepublicznego) składa się z 2 placówek położonych w Trzebieniu i Kraśniku Dolnym.

Mieszkańcom gminy wiejskiej podstawową i specjalistyczną opiekę medyczną zapewniają szpital i przychodnie w mieście Bolesławiec. Korzystanie z pozostałych specjalistycznych usług medycznych odbywa się w placówkach zlokalizowanych poza granicami gminy, głównie w Legnicy, Jeleniej Górze i we Wrocławiu.

Na terenie gminy w 2010 r. znajdowały się 2 apteki.

Tabela 45. Gmina Bolesławiec – dostępność do usług służby zdrowia w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Liczba mieszkańców przypadająca na 1 obiekt:	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Apteki i punkty apteczne	6 630	3 427	3 052
Zakłady opieki zdrowotnej	6 630	2 345	2 443
Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	–	21,1	47,2

Powyższe parametry występujące w gminie Bolesławiec zbliżone są do warunków w innych gminach wiejskich.

5.7.2. Opieka społeczna

Opieką społeczną na terenie gminy zarządza Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, zlokalizowany w Kruszynie, przy ul. Kasztanowej 1a. W latach 2007 - 2010 rozdysponowano następującą pomoc:

Tabela 46. Pomoc społeczna w gminie Bolesławiec w latach 2007 - 2010 [źródło: Urząd Gminy Bolesławiec, 2012]

Rodzaje pomocy	2007	2008	2009	2010
zasiłki okresowe	186	157	209	209
zasiłki celowe	443	343	535	536

bezdomni	6	4	7	8
zasiłki stałe	53	55	57	59
usługi opiekuńcze	4	6	6	3
dodatki mieszkaniowe	55	39	25	24
zasiłki rodzinne	1 180	788	759	824
zaliczki alimentacyjne	35	35	-	-
od 01.10.08 fundusz alimentacyjny	-	46	55	62

Dane te odzwierciedlają w pewnym sensie dynamikę kształtowania się bezrobocia na terenie gminy, ponieważ nadal głównym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest brak pracy zarobkowej.

W najbliższej przyszłości nie przewiduje się rozbudowy infrastruktury związanej z gminną pomocą społeczną i jej obecny stan należy uznać za wystarczający z punktu widzenia potrzeb lokalnej społeczności.

5.8. Administracja samorządowa

5.8.1. Urząd Gminy

Urząd Gminy zlokalizowany w mieście Bolesławiec, przy ul. Teatralnej 1a, nadzoruje aktywności społeczno – gospodarcze w gminie. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym na czele urzędu gminy wiejskiej stoi Wójt. Jest on kierownikiem Urzędu i zwierzchnikiem służbowym pracowników Urzędu oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych. Struktura organizacyjna Urzędu Gminy Bolesławiec składa się z następujących wydziałów i stanowisk:

Kierownictwo Urzędu:

- Wójt;
- Zastępca Wójta;
- Sekretarz;
- Skarbnik;

Komórki organizacyjne Urzędu:

- Referat Organizacyjny, Spraw Obywatelskich i Społecznych (10 stanowisk pracy, w tym 7 urzędniczych),
- Referat Finansowo – Budżetowy (6 stanowisk urzędniczych),
- Referat Inwestycji i Infrastruktury (4 stanowiska urzędnicze),
- Referat Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Gruntami (6 stanowisk urzędniczych).

Ponadto Urzędowi Gminy Bolesławiec podlegają następujące jednostki organizacyjne:

- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Zakład Obsługi Szkół,
- Szkoła Podstawowa w Bożejowicach,
- Szkoła Podstawowa w Brzeźniku,
- Szkoła Podstawowa w Dąbrowie Bolesławieckiej,
- Szkoła Podstawowa w Kraśniku Dolnym,
- Szkoła Podstawowa w Kruszynie,
- Szkoła Podstawowa w Ocicach,
- Szkoła Podstawowa w Trzebieniu,
- Szkoła Podstawowa w Żeliszowie.

5.8.2. Gremia samorządowe

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym władzę wykonawczą w gminie wiejskiej sprawuje Wójt, wyłoniony na podstawie bezpośrednich wyborów. Władzę uchwałodawczą, odpowiednik władzy ustawodawczej Sejmu RP, pełni Rada Gminy, składająca się z 15 osób. W wyniku wyborów samorządowych, które odbyły się jesienią 2010 roku, Rada Gminy Bolesławiec składa się z 14 mężczyzn i 1 kobiety.

Tabela 47. Gmina Bolesławiec – radni według wieku w 2010 roku [źródło: GUS, 2012]

Wiek	Liczba radnych	Struktura w %
24 i mniej	1	6,7
25-29	0	0
30-39	2	13,3
40 – 59	11	73,3
60 i więcej	1	6,7

5.8.3. Współpraca krajowa i międzynarodowa

Na arenie krajowej gmina Bolesławiec należy do następujących stowarzyszeń i organizacji:

- Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Dolnośląska Kraina Karpia”, ul. Żeromskiego 1, Chocianów,
- Południowo-Zachodnie Forum Samorządu Terytorialnego POGRANICZE, ul. Armii Krajowej 30, Lubań,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina” ul. Wesoła 12b, Chocianów.

Ponadto gmina Bolesławiec podpisała umowę i podjęła stosowną uchwałę w sprawie nawiązania międzynarodowej współpracy partnerskiej z niemiecką gminą Bernsdorf.

5.9. Cmentarze

Na terenie gminy Bolesławiec funkcjonuje 20 cmentarzy zlokalizowanych w miejscowościach przedstawionych w tabeli poniżej.

Tabela 48. Cmentarze użytkowane w gminie Bolesławiec [Źródło: Urząd Gminy Bolesławiec, 2012]

Lp.	Miejscowość	Nr Działki	Rok założenia	Powierzchnia [ha]	Uwagi
cmentarze komunalne					
1	Krępnica	467	1945	0,44	
2	Nowe Jaroszewice	257	1946	0,3	
3	Łaziska	249	1945	0,76	
4	Lipiany	23/1	1945	0,23	
5	Kraśnik Dolny	19/1	2006	0,97	
6	Żeliszów	375	2003	0,59	
7	Łąka	104	1946	0,69	
8	Parkoszków	215	1945	0,36	
9	Kruszyn	625	1942	0,54	
cmentarze parafialne					
1	Brzeźnik	248 [przy kościele]		0,57	planowana rozbudowa na dz. 346

2	Dąbrowa Bol.	286		0,57	planowana rozbudowa na dz. 287
3	Golnice	409/363 [przy kościele]		0,23	wymaga powiększenia (planowane na działce 409/468)
4	Kraszowice	121, 120 [przy kościele]		0,61	
5	Kraśnik Dolny	325 [przy kościele]		0,4	
6	Kraśnik Górny	82 [przy kościele]		0,38	
7	Nowa Wieś	468/2		0,38	
8	Ocice	74, 299 [przy kościele]		1,25	planowana rozbudowa na dz. 293/2
9	Stare Jaroszewice	225/1, 225/2 [przy kościele]		0,47	
10	Trzebień	321 [przy kościele]		0,41	
11	Żeliszów	227 [przy kościele]		0,24	

Łączna powierzchnia czynnych cmentarzy wynosi 5,45 ha. Szacuje się, że istniejące miejsca pochówku nie zaspokoją potrzeb mieszkańców gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat. W związku z powyższym planuje się rozbudowę cmentarzy parafialnych oraz budowę cmentarza w miejscowości Otok (dz. 251/5).

Na terenie gminy występują również cmentarze nieużytkowane.

Tabela 49. Cmentarze nieużytkowane na terenie gminy Bolesławiec [Źródło: Urząd Gminy Bolesławiec, 2012]

Lp	Miejscowość	Nr Działki	Własność	Powierzchnia ha]	Uwagi
1	Ocice	306	Gmina Bolesławiec	0,82	zamieniony na park
2	Stare Jaroszewice	330	Kuria Biskupia	0,41	poewangelicki w rejestrze zabytków
3	Żeliszów	375	Gmina Bolesławiec	0,59	poewangelicki w rejestrze zabytków
4	Kruszyn	258/8, 258/18	Gmina Bolesławiec	1,47	zamieniony na park
5	Stara Oleszna	54	Parafia Trzebień	0,68	do reaktywacji
6	Stara Oleszna	65/2	Starostwo Powiatowe	0,09	-
7	Kraśnik Dolny	318	Gmina Bolesławiec	0,44	poewangelicki w rejestrze zabytków

Na terenie gminy nie występują grzebowiska dla zwierząt. Miejscowi rolnicy posiadają stosowne umowy na utylizację martwych zwierząt z przedsiębiorstwami spoza terenu gminy.

5.10. Obiekty obrony cywilnej

Na terenie gminy Bolesławiec nie ma zlokalizowanych obiektów obrony cywilnej.

5.11. Rynek pracy

Gmina wiejska Bolesławiec charakteryzuje się przeważającym udziałem gospodarki leśnej oraz rolnej z uzupełniającymi funkcjami eksploatacji surowców, przemysłu oraz transportu. Centrum administracyjno – usługowym dla gminy jest miasto Bolesławiec, będącym ważnym ośrodkiem o funkcjach ponadlokalnych: społecznych i gospodarczych. Wiodącymi funkcjami są: przemysł, usługi i mieszkalnictwo.

Część mieszkańców gminy pracuje we własnych gospodarstwach rolnych, których według Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku było 1882. Pozostała część znajduje zatrudnienie w kilkudziesięciu miejscowych zakładach pracy, zwłaszcza produkcyjnych i usługowych. Są to firmy zajmujące się produkcją, handlem, budownictwem oraz zakłady rzemieślnicze. W gminie najwięcej podmiotów gospodarczych (niemal 1000) to mikrofirmy zatrudniające do 9 pracowników, następnie małe firmy zatrudniające do 49 pracowników, firmy średnie – 3 podmioty gospodarcze zatrudniające od 50 do 249 pracowników, firm dużych zatrudniających ponad 250 pracowników nie

zarejestrowano. Znaczna grupa mieszkańców pracuje poza granicami gminy (w tym w mieście Bolesławiec) oraz za granicą. Na koniec 2010 roku na terenie gminy Bolesławiec było zarejestrowanych 1010 podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON.

Tabela 50. Gmina Bolesławiec – podmioty gospodarcze wg klas wielkości (liczby zatrudnionych) w 2010 r. [źródło: GUS 2012]

Podmioty wg klas wielkości (liczba zatrudnionych)	Gmina Bolesławiec – ilość jednostek
0-9	966
10-49	41
50-249	3
250-999	0
1000 i więcej	0

Tabela 51. Gmina Bolesławiec – formy własności podmiotów gospodarczych¹⁹ będących w rejestrze REGON w 2010 roku [źródło: GUS 2012]

Formy własności ²⁰	Ilość jednostek ogółem
Sektor publiczny ogółem	10
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	859
Spółki handlowe	54
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	24
Spółdzielnie	4
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	14

Własnością publiczną (państwową i samorządową) jest 10, natomiast prywatną 1000 przedsiębiorstw, to jest 99,0% ogółu. Spośród firm prywatnych 859 to zakłady należące do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, co stanowi 85,9% ogółu podmiotów sektora prywatnego. Należy nadmienić, że wśród spółek prawa handlowego 24 posiada kapitał zagraniczny.

Tabela 52. Gmina Bolesławiec – struktura podmiotów gospodarczych według form własności w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podst. GUS, 2012]

Forma własności	Gmina Bolesławiec (%)	Powiat bolesławiecki (%)	Województwo dolnośląskie (%)
Sektor publiczny ogółem	1,0	4,7	4,5
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	85,0	71,9	70,1
Spółki handlowe	5,3	4,9	7,4
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2,4	1,9	2,0
Spółdzielnie	0,4	0,4	0,4
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	1,2	2,2	2,2

¹⁹ Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

²⁰ Nie są prezentowane wszystkie formy prawne podmiotów dlatego dane liczbowe nie sumują się na sektor ogółem.

Powyższe uwarunkowania w gminie Bolesławiec różnią się od przeciętnych wartości dla powiatu i województwa. Wśród przedsiębiorstw prywatnych z gminy Bolesławiec najwięcej jest zakładów osób fizycznych. W gminie, w strukturze podmiotów gospodarczych wg form własności jest 4–mniej podmiotów sektora publicznego w stosunku do danych dla powiatu i województwa, a także 1,5-krotnie mniej spółek handlowych w relacji do ww. jednostek terytorialnych. Jest to naturalna prawidłowość, albowiem jednostki te rzadko występują na terenie gmin wiejskich. Powyższe oznacza, że na terenie gminy Bolesławiec zdecydowanie dominuje sektor małych, rodzinnych przedsiębiorstw.

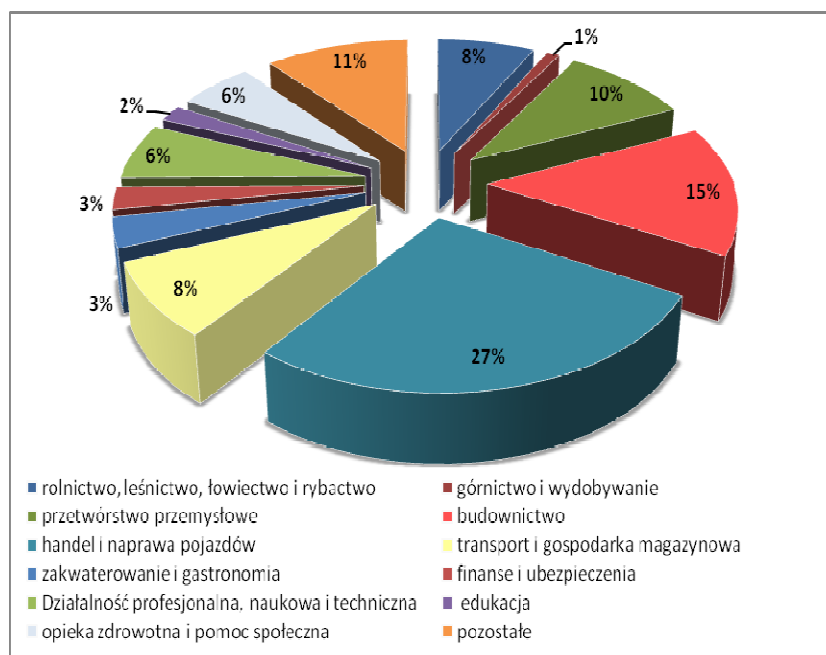
Poniższa tabela przedstawia rozkład podmiotów gospodarczych, będących w rejestrze REGON według sekcji PKD2007.

Tabela 53. Gmina Bolesławiec – podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON według sekcji PKD 2007 w 2010 roku [źródło: GUS, 2012]

Sekcja PKD 2007	Ilość jednostek ogółem
Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	76
Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie	10
Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe	98
Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
Sekcja F. Budownictwo	150
Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	275
Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa	86
Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	35
Sekcja J. Informacja i komunikacja	11
Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	26
Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	17
Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	65
Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13
Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4
Sekcja P. Edukacja	19
Sekcja Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58
Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9
Sekcja S. Pozostała działalność usługowa	56
Sekcja T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0
Sekcja U. Organizacje i zespoły eksterytorialne	0
ŁĄCZNIE:	1 010

Spośród wymienionych sekcji najwięcej firm (275) prowadzi działalność handlową i naprawczą. 76 podmiotów zajmuje się rolnictwem i leśnictwem. Przemysł i budownictwo to łącznie 248 podmioty, natomiast górnictwem i wydobywaniem - 10. Znaczną pojedynczą grupę w powyższej statystyce stanowią podmioty określone jako

„pozostałe” między innymi: edukacja, administracja, pozostałe nie wymienione usługi, itp.). Uwarunkowania te prezentuje poniższy schemat oraz tabela.

Rysunek 16. Gmina Bolesławiec – struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON według wybranych sekcji w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012].

Tabela 54. Gmina Bolesławiec – struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON według wybranych sekcji w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Sekcja PKD 2007	Gmina Bolesławiec (%)	Powiat bolesławiecki (%)	Województwo dolnośląskie (%)
Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7,5	3,8	2,0
Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie	1,0	0,3	0,1
Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe	9,7	7,9	7,7
Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,0	0,1	0,1
Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0,2	0,4	0,3
Sekcja F. Budownictwo	14,9	12,3	11,9
Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	27,2	27,0	26,6
Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa	8,5	5,7	6,3
Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3,5	2,5	3,0
Sekcja J. Informacja i komunikacja	1,1	1,3	2,3
Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2,6	2,7	3,4
Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1,7	11,2	10,3

Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6,4	6,5	8,6
Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1,3	2,0	2,3
Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,4	0,7	0,4
Sekcja P. Edukacja	1,9	2,9	2,7
Sekcja Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5,7	4,6	4,4
Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0,9	1,6	1,7
Sekcja S. Pozostała działalność usługowa	5,5	6,5	5,9
Sekcja T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0,0	0,0	0,0
Sekcja U. Organizacje i zespoły eksterytorialne	0,0	0,0	0,0

Udział sekcji: przemysł, budownictwo, handel i naprawy oraz transport i łączność jest zbliżony do przeciętnych uwarunkowań charakteryzujących powiat bolesławiecki i województwo dolnośląskie. Mniejszy odsetek przedsiębiorstw z sekcji: działalność profesjonalna, obsługa nieruchomości i firm, edukacja, kultura w gminie Bolesławiec w stosunku do porównywanych jednostek jest zjawiskiem naturalnym bowiem statystyka, zwłaszcza dla województwa, obejmuje również duże gminy miejskie (Wrocław, Wałbrzych, Legnica, itd.), w których takie firmy mają przeważnie swoje siedziby. Bogactwo terenów leśnych, liczne wiejskie jednostki osadnicze oraz złoża surowców mineralnych powodują, że odsetek firm z sekcji rolnictwo i leśnictwo (7,5%) oraz górnictwo (1,0%) jest tu również stosunkowo wysoki w porównaniu z całym powiatem i województwem.

5.12. Zatrudnienie i bezrobocie

5.12.1. Zatrudnienie

Według danych z końca 2010 roku liczba pracujących wg faktycznego miejsca pracy²¹ w gospodarce narodowej na obszarze gminy Bolesławiec wyniosła 876 osób (w tym 441 kobiet).

Tabela 55. Gmina Bolesławiec – pracujący w 2003 roku²² [źródło: GUS, 2012]

Pracujący	Liczba pracujących
Ogółem	846
Sektor rolniczy	62
Przemysł i budownictwo	538
Usługi rynkowe	114
Usługi nierynkowe	132

Tabela 56. Gmina Bolesławiec – struktura pracujących w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

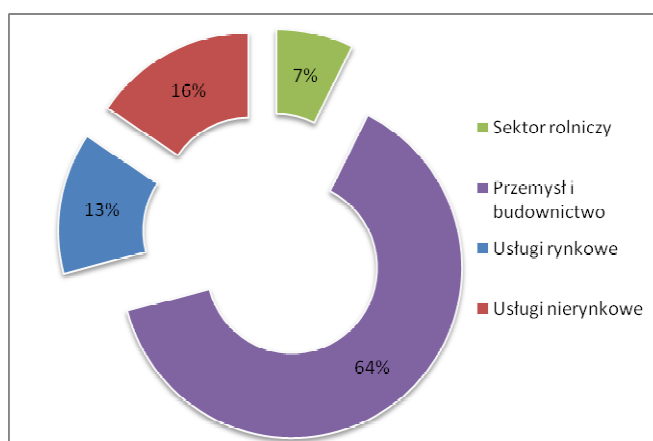
Pracujący	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo
-----------	-------------------	----------------------	-------------

²¹ Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

²² Od 2003 r. Główny Urząd Statystyczny nie prowadzi statystyk pracujących wg sektorów ekonomicznych na poziomie gminy.

			dolnośląskie
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	b.d.	21,1%	11,1%
przemysł i budownictwo	b.d.	40,2%	33,5%
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	b.d.	14,8%	19,3%
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	b.d.	1,9%	4,4%
pozostałe usługi	b.d.	22,0%	31,7%
Na 1000 ludności ogółem	66,1	232,6	272,0
Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	98,3	356,2	414,6

Niniejsze statystyki nie odzwierciedlają faktycznej struktury zatrudnienia na terenie gminy, powiatu i województwa. Odnoszą się bowiem do liczby pracujących, zgodnie z przedstawioną powyżej definicją i odzwierciedlają strukturę zatrudnienia w większych podmiotach gospodarczych. Jednakże na podstawie powyższej tabeli obserwujemy naturalną prawidłowość. Odsetek pracujących w usługach pozostałych (edukacja, administracja, bezpieczeństwo publiczne, sport, kultura, a przede wszystkim służba zdrowia) jest niższy niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego bowiem znaczna ilość podmiotów gospodarczych w tej gałęzi gospodarki zlokalizowana jest w większych miastach (Jelenia Góra, Legnica, Wrocław). Wskaźnik pracujących w sektorze rolnictwa i leśnictwa w powiecie bolesławieckim jest ponad 2-krotnie większy niż dla całego województwa dolnośląskiego. Odsetek pracujących w sektorze przemysłowym i budownictwie jest także wysoki ze względu na to, że znaczną ilość lokalnych firm zatrudniających powyżej 9 osób stanowią właśnie firmy produkcyjne.

Rysunek 17. Gmina Bolesławiec – struktura pracujących w 2003 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2012]

5.12.2. Bezrobocie

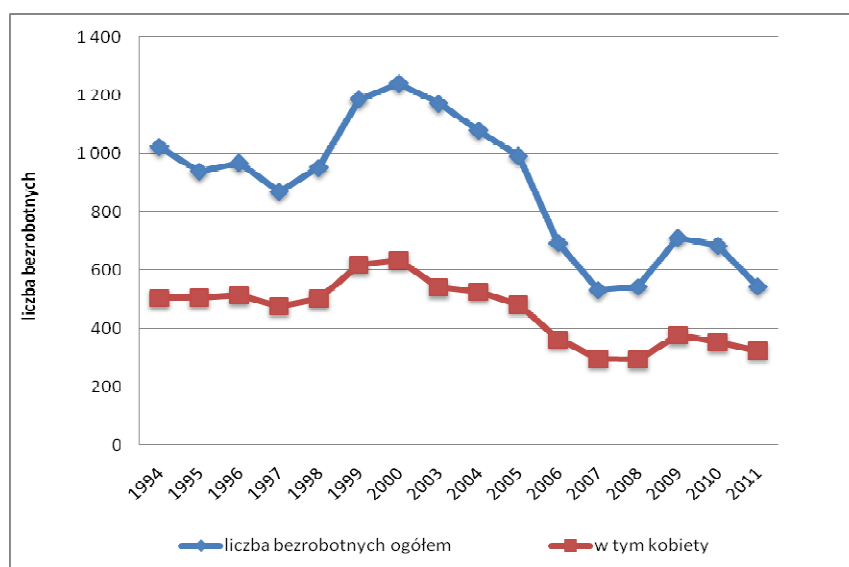
Jednym z ważniejszych kryteriów oceny warunków bytu mieszkańców jest możliwość uzyskania zatrudnienia. Zjawiskiem, które nieustannie wywiera istotny wpływ na poziom życia ludności jest bezrobocie. 31 października

2011 roku Powiatowy Urząd Pracy w Bolesławcu zarejestrował 545 bezrobotnych z terenu gminy Bolesławiec (w tym 324 kobiety). Oznacza to, że na 100 osób w wieku produkcyjnym 6,1 zarejestrowano jako bezrobotne. Współczynnik obliczany w stosunku do 100 osób czynnych zawodowo jest wyższy, jednakże kształtuje się na zbliżonym poziomie w stosunku do innych gmin wiejskich województwa dolnośląskiego. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych jedynie 67 osób posiada prawo do zasiłku (w tym 45 kobiet).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie bolesławieckim na koniec października 2011 roku wynosi 12,1% [Źródło: PUP Bolesławiec].

Tabela 57. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie bolesławieckim i województwie dolnośląskim w 2010 roku [źródło: GUS, 2012]

Wyszczególnienie	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Stopa bezrobocia w %	14,9	13,1

Rysunek 18. Gmina Bolesławiec – dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 2003 – 2010 [źródło: GUS, 2012].

Na przestrzeni ubiegłych 17 lat (lata 1994 – 2011) największe bezrobocie w Polsce jak i w gminie Bolesławiec występowało w latach 1999–2004. Zaznaczający się wzrost bezrobocia należy przypisać między innymi dekoniunkturze oraz innym niekorzystnym wynikom makroekonomicznym notowanym w tych latach. Proces ten przełożył się na liczne zwolnienia grupowe. Jako pozytywny można uznać fakt, że począwszy od 2004 roku, z racji wejścia w okres kolejnej gospodarczej koniunktury, bezrobocie w gminie Bolesławiec zaczęło systematycznie się obniżać.

Tabela 58. Gmina Bolesławiec – bezrobocie w latach 1994 – 2010 [źródło: Studium uwarunkowań..., GUS 2012]

Rok	Liczba bezrobotnych ogółem	W tym kobiety	Udział kobiet w %
1994	1 023	505	49,4
1995	940	506	53,8
1996	968	515	53,2
1997	870	477	54,8
1998	952	503	52,8

1999	1 187	619	52,1
2000	1 241	635	51,2
2001	bd.	bd.	bd.
2002	bd.	bd.	bd.
2003	1 173	541	46,1
2004	1 080	528	48,9
2005	992	483	48,7
2006	694	364	52,4
2007	533	297	55,7
2008	544	294	54,0
2009	712	377	52,9
2010	685	354	51,7
31.10.2011	545	324	59,4

W przeciągu całego analizowanego okresu udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych oscylował wokół 50 %. Niepokojącym jest fakt, że wg najnowszych danych z 31.10.2011 współczynnik ten wynosił 59,4 %.

Obserwowana od kilku lat koniunktura gospodarcza (wyhamowana nieco ze względu na obecną sytuację gospodarczą) spowodowała dość znaczny spadek bezrobocia, również na terenie gminy Bolesławiec. Jednakże charakteryzuje ją przede wszystkim wzrost popytu na pracę w przemyśle i budownictwie, czyli dotyczy zwłaszcza robotników wykwalifikowanych i w tej kwestii obserwowana jest nawet nadwyżka popytu miejsc pracy nad podażą siły roboczej. Niepokojącym zjawiskiem jest brak dobrze płatnych ofert pracy dla ludzi młodych i wykształconych. W gminie zarejestrowane są 152 osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, i aż 48 osób z wykształceniem wyższym. Omawianą problematykę potęguje wchodzący w wiek produkcyjny i zawodowy wyż demograficzny z pierwszej połowy lat 80 – tych XX wieku. Natychmiastowe stworzenie kilkuset miejsc pracy, oparte tylko o środki własne samorządu jest praktycznie niemożliwe. Szansę na poprawę sytuacji upatruje się w znalezieniu grupy inwestorów strategicznych, mogących zatrudnić po kilkadziesiąt pracowników każdy. Gmina posiada tereny i warunki infrastrukturalne do przyjęcia inwestorów. Ważnym atutem jest również bliskość granicy z Niemcami i Czechami oraz mała odległość do większych miast regionu: Bolesławca, Zgorzelca i Jeleniej Góry. Nie bez znaczenia są również, po uruchomieniu fragmentu autostrady A4, dobre połączenia komunikacyjne zarówno z miastami południowej Polski jak i Niemiec.

5.13. Działalność produkcyjna i przemysł

5.13.1. Górnictwo i przetwórstwo kopalin

Dla rozwoju gminy Bolesławiec – obecnie i w przyszłości – eksploatacja kopalin będzie miała duże znaczenie. W przeszłości do aktywizacji gospodarki tego regionu w istotny sposób przyczyniło się górnictwo miedziowe. W rejonach Bolesławca położona jest znaczna część Starego Zagłębia Miedziowego, w którym w latach 1953-1987 funkcjonowały zakłady górnicze („Konrad” i „Lubichów”).

W 2010 roku na terenie gminy zarejestrowano 10 podmiotów gospodarki narodowej wg PKD 2007 z sekcji górnictwo i wydobywanie.

Według danych z serwisu MIDAS (źródło informacji o surowcach mineralnych Polski) prowadzonego przez Państwowy Instytut Geologiczny, spośród złóż znajdujących się na terenie gminy, eksploatowane są następujące: Brzeźnik, Janina I, Kraszowice, Nowa I, Olszna II-MK (2 złoża), Trzebień II, Wartowice IV, Żeliszów. Tereny

eksploatacji powierzchniowej zlokalizowane są w miejscowościach: Bolesławice, Brzeźnik, Golnice, Kozłów, Nowa, Stara Oleszna, Suszki, Trzebień i Żeliszów.

(Aktualny wykaz obszarów i terenów górniczych przedstawiono w rozdziale 8. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów.

5.13.2. Pozostałe działalności produkcyjne

Gmina Bolesławiec należy do ważnych ośrodków przemysłowych w powiecie bolesławieckim. Rozbudowa przemysłu wydobywczego w okolicach Bolesławca umożliwiła rozwój takich gałęzi przemysłu jak: chemiczny i materiałów budowlanych. Powszechnie znana jest ceramika bolesławiecka. Miejskowe zakłady produkcyjne charakteryzują się różnorodnością branżową, a ich działalność często związana jest z wykorzystaniem zasobów lokalnych. Lokalne zakłady przemysłowe dotkliwie odczuły zmiany, związane z transformacją ustrojową, które nastąpiły pod koniec ubiegłego stulecia. Na przełomie XX i XXI wieku wiele zakładów mimo wieloletnich tradycji zaprzestało lub zmieniło profil produkcji, ograniczając zatrudnienie (Zakłady Chemiczne „Wizów” w Łące, obecnie w upadłości). Zaowocowało to dużym bezrobociem. Jednocześnie zaczęły powstawać i odradzać się firmy zatrudniające od kilkunastu do kilkudziesięciu osób.

Generalnie na koniec 2010 roku na terenie gminy funkcjonowało 98 podmiotów z zakresu przetwórstwa przemysłowego. Większość z nich to niewielkie zakłady, zatrudniające kilkanaście osób, zajmujące się rzemiosłem produkcyjnym. W 2003 roku liczba pracujących²³ w przemyśle i budownictwie na terenie gminy wynosiła 538 osób. Oznacza to, że na 1000 osób w wieku produkcyjnym 60 pracowało w przemyśle bądź budownictwie. Do największych zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie gminy należą:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe „KAM” Sp. z o.o. z siedzibą w Nowej nr 2, 59-730 Nowogrodziec,
- „EKO CERAMIKA” Sp. z o.o. prowadząca wydobycie glin białowypalających się,
- „Textil” Sp. z o.o. w Trzebień, producent kołder i poduszek,
- „ISO-DOM” w Kruszynie, producent wiat i hal przemysłowych oraz domków o konstrukcji szkieletowej,
- „Beton – Elementa” Sp. z o.o. w Trzebień, producent materiałów budowlanych,
- „Betmel” Zakład Prefabrykacji Betonów Sp. z o.o. w Łące, producent materiałów budowlanych,
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Uługowe „CIEŚLA” w Krańniku Dolnym prowadzące skład materiałów budowlanych i nawozów,
- Zakład przetwórstwa mięsnego Adolfa Szwedę w Nowej Wsi,
- Zakład piekarniczo-cukierniczy Katarzyny i Włodzimierza Walkowiak w Trzebień,
- „Reprodukcyjne Fermy Drobiu i Zakład Wylęgu” Feliksa Szpili w Krańniku Dolnym – laureat Dolnośląskiego Klucza Sukcesu za 1997 rok w kategorii dla najlepszej dolnośląskiej firmy produkcyjnej, zatrudniającej do 25 osób. Zakład specjalizuje się w produkcji jaj wylęgowych, drobiu i pasz.

Obszary przeznaczone pod funkcje produkcyjne stanowią istotny element w strukturze zagospodarowania gminy. Tereny zabudowy produkcyjnej, a w szerszym ujęciu aktywności gospodarczej, położone są wzdłuż głównych osi komunikacyjnych gminy. Są to następujące lokalizacje: wzdłuż autostrady A18 - w Lipianach i Nowej Wsi, wzdłuż drogi wojewódzkiej 297 – w Nowych Jaroszewicach, Łące, Trzebień, Starej Olesznej oraz pozostałe w miejscowościach: Mierzwin, Kraszewice, Łaziska.

Rezerwy lokalizacyjne pod działalności gospodarcze zlokalizowane są natomiast w następujących miejscowościach:

- Dąbrowa Bolesławiecka – w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 297 i węzła autostradowego „Bolesławiec”, przy autostradzie A4 oraz 3-4 km od węzła autostradowego „Golnice” przy autostradzie A18. Tereny o przeznaczeniu pod działalność gospodarczą: produkcję, składy i handel. Grunty o pow.

²³ Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

13,11 ha uzbrojone są w sieć energetyczną średniego i niskiego napięcia, zaopatrzenie w wodę z sieci miejskiej (dodatkowo własne ujęcie wody), kanalizacja sanitarna, możliwość przyłączenia do sieci gazowej, możliwość powstania kolei niepublicznej na przyległej linii kolejowej i wykonania bocznicy obsługującej obszar na warunkach uzgodnionych z PKP.

- Nowa Wieś – w rozwidleniu A4 i A18, w odległości 9 km od miasta Bolesławiec, 3 km od węzła autostradowego „Golnice” przy autostradzie A18. Teren aktywizacji gospodarczej, gdzie podstawowym przeznaczeniem jest działalność gospodarcza w zakresie składowania, handlu hurtowego i produkcji. Zajmują powierzchnię 46,96 ha, w tym 43,26 ha stanowi własność spółki, a 3,70 ha - własność osób fizycznych. Konieczne jest wybudowanie na tym obszarze lokalnej oczyszczalni ścieków (mechaniczno-biologicznej); istnieje możliwość wykonania przyłączy do istniejących sieci energetycznej i wodociągowej.
- Trzebień (1) – grunty o pow. 22,2 ha uzbrojone w sieć energetyczną, wodociągową i kanalizacyjną. Znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 297, w odległości 15 km od miasta Bolesławiec, 3 km od węzła autostradowego „Golnice” przy autostradzie A18. Teren przeznaczony pod działalność gospodarczą - produkcję, składy, usługi, obsługę podróży.
- Trzebień (2) – w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 297, w odległość 15 km od miasta Bolesławiec; 5 km od węzła autostradowego „Golnice” przy autostradzie A18. Grunty o pow. 5,2 ha, o przeznaczeniu pod działalność gospodarczą – przemysł, na terenach po byłych wojskach Federacji Rosyjskiej, uzbrojone w sieć energetyczną, wodociągową, kanalizacyjną.
- Kraśnik Górny – w bezpośrednim sąsiedztwie drogi powiatowej, w odległości 4 km od istniejącego zjazdu na autostradę A18. Grunty o pow. 1,14 ha uzbrojone są w sieć energetyczną, wodociągową, kanalizację sanitarną. Przeznaczenie terenu – pod usługi podstawowe i obsługę komunikacji (handel detaliczny i hurtowy, warsztaty samochodowe, usługi gastronomiczne, stacje paliw, parkingi).

5.14. Usługi rynkowe

Charakterystyczny w ostatnich 30 latach XX wieku dla krajów rozwiniętych proces serwicyzacji gospodarki postępuje w Polsce od ponad 20 lat. Rośnie odsetek zatrudnionych w III sektorze gospodarki narodowej. Dogodne położenie geograficzne gminy Bolesławiec oraz obecna struktura gospodarcza powoduje, że pożądany staje się dalszy rozwój sektora usługowego, w tym przede wszystkim usług: turystycznych, sportowych, rekreacyjnych, gastronomicznych oraz handlowych.

Tabela 59. Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wg branż, działających na terenie gminy Bolesławiec [Źródło: Urząd Gminy Bolesławiec, 2012]

	handel detaliczny						produkcja		usługi					
	handel detaliczny	handel hurtowy	handel pozostały *				produkcja rolna - spożywcza	produkcja inna **	usługi pozostałe ***	mechanika pojazdowa	zrywka drewna	nieokreślona	placówki pocztowe ****	placówki bankowe ****
miejsowości	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]	[lp]
Bolesławiec	11	2	-	4	-	11	-	5	13	3	-	2	-	-
Bożejowice	10	4	-	-	-	11	-	2	16	1	-	-	-	-
Brzeźnik	10	1	-	4	-	9	1	1	4	7	1	-	-	-
Chościszwice	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dąbrowa	4	1	-	1	-	1	-	-	4	1	-	-	-	-

Bolesławiecka														
Dobra	10	2	-	-	-	11	-	2	10	3	1	-	-	-
Golnice	1	1	-	2	-	2	-	1	3	4	-	-	-	-
Kozłów	1	-	-	3	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Kraszowice	4	-	-	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	-
Kraśnik Dolny	11	3	-	1	-	5	-	2	11	2	-	-	-	-
Kraśnik Górny	6	1	-	-	-	2	-	1	5	2	-	-	-	-
Krępnica	1	-	-	-	-	4	-	1	1	1	2	-	-	-
Kruszyn	30	5	-	10	-	17	1	2	35	1	-	3	-	-
Lipiany	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Łaziska	17	2	-	4	-	8	2	1	20	3	-	-	-	-
Łąka	2	2	-	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Mierzwin	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Nowa	3	3	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Nowa Wieś	3	-	-	-	-	5	-	-	1	-	1	-	-	-
Nowe Jarosławice	4	-	-	-	-	4	1	2	4	-	-	-	-	-
Ocice	10	-	-	-	-	11	-	3	4	-	-	-	-	-
Otok	9	1	-	-	-	2	-	-	5	1	-	-	-	-
Parkoszków	2	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-
Rakowice	9	-	-	-	-	2	-	2	5	1	-	-	-	-
Stara Oleszna	5	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Stare Jarosławice	1	-	-	-	-	5	-	-	3	-	-	-	-	-
Suszy	1	-	-	1	-	2	-	1	2	-	3	-	-	-
Trzebień	16	2	-	2	-	11	1	2	4	-	1	1	-	2
Trzebień Mały	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Żeliszów	4	-	-	2	-	3	-	5	2	-	-	-	-	-
licznik	189	30	33	35	63	138	6	37	160	32	10	6	0	2

* - brak danych z których miejscowości, tyle osób działających w branży na terenie całej gminy

** - w tym zakłady ceramiczne i rzemieślnicze, stolarnie itp.

*** - w tym lekarze, dentyści, weterynarze, tłumacze, taxi, biura rachunkowe, notariusze, prawnicy itp.

**** - podmioty nie zarejestrowane na terenie gminy, ale posiadające swoje placówki

Ogółem w 2011 roku na terenie gminy Bolesławiec zarejestrowano 252 podmiotów gospodarczych z branży handel²⁴ (handel detaliczny – 189, handel hurtowy - 30, handel pozostały – 3). W każdej miejscowości jest przynajmniej 1. Najwięcej obiektów handlowych zlokalizowanych jest miejscowościach: Kruszyń, Łaziska, Trzebień, Bolesławice, Kraśnik Dolny. Pozostałe miejscowości, za wyjątkiem Lipian i Trzebienia Małego posiadają przynajmniej jeden obiekt handlowy zaopatrujący miejscową ludność w podstawowe produkty. Ponadto na terenie gminy w 2011 roku funkcjonowało 6 stacji paliw (Trzebień, Lipiany, Kraśnik Dolny, Łąka, Kruszyń, Brzeźnik) stacji paliw. W gminie nie występują targowiska stałe i sezonowe.

Oferta zakładów rzemieślniczych jest bogata i zróżnicowana. W szczególności świadczą one usługi: transportowe, budowlane, gastronomiczne, mechaniki pojazdowej, pośrednictwo oraz inne czynności związane z sektorem produkcyjnym, budownictwem czy obsługą rolnictwa. Łącznie na terenie gminy w 2010 roku funkcjonowały 674 jednostki wpisane wg PKD 2007²⁵ z następujących sekcji: handel i naprawy (275), finanse i ubezpieczenia (26),

²⁴ Dane Urzędu Gminy Bolesławiec

²⁵ Źródło: GUS

edukacja (19), zakwaterowanie i gastronomia (35), transport i gospodarka magazynowa (86) oraz pozostała działalność usługowa (56).

Z pozostałych usług, zwłaszcza ponadpodstawowych, związanych między innymi z: handlem, kulturą, szkolnictwem, służbą zdrowia, pośrednictwem finansowym, administracją powiatową i wojewódzką, itd., mieszkańcy gminy korzystają w pobliskim mieście Bolesławiec, a także w: Legnicy, Jeleniej Górze oraz w stolicy województwa – we Wrocławiu.

6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

6.1. Zagrożenia powodziowe

Stopień zagrożenia powodziowego w dolinach rzecznych determinowany jest zarówno czynnikami naturalnymi, takimi jak: rzeźba terenu, gleba, budowa geologiczna, szata roślinna, natężenie opadów atmosferycznych, powierzchnia i ukształtowanie zlewni i jej poszczególnych dopływów, jak również czynnikami antropogenicznymi, takimi jak: regulacja koryt rzecznych, infrastruktura hydrotechniczna, stopień zagospodarowania dolin rzecznych.

Aktualnie dla rzeki Bóbr (odcinek dolny) nie zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w art. 17 pkt 1 Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw.

Na terenie gminy Bolesławiec wyznaczono tereny zalewowe ze względu na występowanie rzeki Bóbr oraz jej dopływów. Rzeki te mają reżim górski, co powoduje narażenie przyległych obszarów na występowanie nagłych i gwałtownych powodzi. Bóbr charakteryzuje się dużymi wahaniami stanów wody i gwałtownymi wezbraniami. Po serii powodzi na przełomie XIX/XX Bóbr wraz z dorzeczem został uregulowany. Na Bobrze znajduje się kilka zbiorników retencyjnych: Bukówka, Jezioro Modre, Wrzeszczyn i Pilchowice. Średni roczny przepływ w okresie 1973-90 w przekroju wodowskazowym w Jeleniej Górze (km 205,1; powierzchnia zlewni – 1048,8 km²) wynosił 14,4 m³/s, maksymalna rozpiętość wahań wody w okresie 1946-90 - ok. 3,7 m. Natomiast w przekroju wodowskazowym w Dąbrowie Bolesławieckiej średni roczny przepływ w okresie 1971-90 (km 132,5; powierzchnia zlewni – 1910,3 km²) wynosił 18,6 m³/s, a maksymalna rozpiętość wahań wody w okresie 1966-90 - ok. 5,2 m.

Obecnie nie ma możliwości całkowitej ochrony przed wystąpieniem nadmiaru wód z brzegów rzek i innych mniejszych cieków. W celu częściowego ograniczenia skutków potencjalnych kataklizmów prowadzi się prace hydrotechniczne zmierzające między innymi do: rozbudowy systemu małej retencji czy udrożnienia i obudowania brzegów mniejszych cieków. Ponadto obszar Polski i Czech został pokryty siecią radarów meteorologicznych. Wyspecjalizowane stacje prowadzą stały monitoring atmosfery. W przypadku prawdopodobieństwa wystąpienia gwałtownych opadów, odpowiednie służby powiatowe i gminne zostaną powiadomione z kilkugodzinnym uprzedzeniem. Gwałtowne letnie opady deszczu skutkują powstawaniem podtopień zabudowań leżących na obszarach spływu wód opadowych.

Dla uniknięcia większych szkód powodowanych przez wody powodziowe należy ograniczyć, bądź w uzasadnionych przypadkach wykluczyć inwestowanie na terenach narażonych na zalewy powodziowe. Należy dążyć do ochrony terenów zielonych położonych wzdłuż cieków wodnych oraz do ograniczenia procesów erozyjnych na terenach górskich. Niezbędne jest trwałe zadarnienie i zalesienie terenów o dużej aktywności procesów erozyjnych. Trzeba dążyć do zwiększenia naturalnej retencji lasów, ograniczając tereny regresji drzewostanów i prowadząc ich przebudowę. Istotny wpływ na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe na terenie gminy ma system zbiorników retencyjnych na rzece Bóbr zlokalizowanych pomiędzy Jelenią Górą a Pilchowicami.

Na rysunku Studium przedstawiono zasięgi zalewu wód powodziowych Q1% i Q10% dla doliny rzeki Bóbr zawarte w „Opracowaniu zasięgów zalewów rzek kontrolowanych na obszarze Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu przy uwzględnieniu Q1% i Q10%” opracowanych przez IMGW O/Wrocław w 2003 roku. Powyższe dane mają charakter informacyjny o zagrożeniu powodziowym. Informują o terenach, na których nie powinno się wprowadzać nowych inwestycji, a w szczególności inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Obecnie jako bezpieczne granice zabudowy należy przyjąć zasięg zalewu katastrofalnej powodzi z lipca 1997 roku.

Zmianą Studium na podstawie uchwały nr V/37/2015 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 1 lipca 2015 r., w jej granicach wprowadzono obszary szczególnego zagrożenia powodzią na podstawie zasięgu obszarów, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wysokie, określonych na Mapach zagrożenia powodziowego opracowanych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Na rysunku Studium, dla terenu zmiany wprowadzono również zasięg obszarów, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy regulujące zasady gospodarowania wodami.

Wstępna ocena ryzyka powodziowego oraz mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego stanowią podstawę do opracowania planu zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Plan zarządzania ryzykiem powodziowym powinien zawierać katalog działań, zmierzających do osiągnięcia celów zarządzania ryzykiem powodziowym. Plan będzie obejmował wszystkie aspekty zarządzania ryzykiem powodziowym, kładąc nacisk na działania zapobiegawcze, ochronne, przygotowawcze, na rzecz zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego, retencji wód, kontrolowanych zalewów łącznie z systemami wczesnego ostrzegania i prognozowania powodzi.

Eksploracja kruszywa wzdłuż biegu rzeki Bóbr (złóże Ocice II), wymaga zaplanowania odpowiednich działań zabezpieczenia przeciwpowodziowego.

W razie wystąpienia zagrożenia powodziowego ochronę przed żywiołem sprawuje na terenie powiatu bolesławieckiego Biuro Zarządzania Kryzysowego w Starostwie Powiatowym w Bolesławcu.

Dla zmiany studium w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień, sporządzanej na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec Nr XXXI/268/18 z dnia 7 marca 2018 r., mają zastosowanie zapisy zawarte w części uwarunkowań w Rozdziale nr 15.

6.2. Inne zagrożenia

Z innych zagrożeń wymienić należy:

- zagrożenia pożarowe,
- zagrożenia związane ze skutkami innych klęsk żywiołowych takich jak huragany, śnieżyce itp.,
- zagrożenia związane z magazynowaniem i transportem niebezpiecznych środków chemicznych i toksycznych środków przemysłowych,
- zagrożenia związane z bliskim sąsiedztwem torów kolejowych, a mianowicie: wstrząsy i wibracje od przejeżdżających pociągów, iskrzenie i pylenie, możliwość skażenia terenu poprzez np. rozszczelnienie taboru,
- zagrożenia dla środowiska przyrodniczego, głównie leśnictwa,
- urządzenia energetyki i gazownictwa, szczególnie sieci wysokiego napięcia i ciśnienia (oddziaływania sieci i zagrożenia awarią i wybuchem),
- dzikie wysypiska odpadów,
- bezpieczeństwa mieszkańców (przestępczość).

Ponadto w części gruntów wsi Bożejowice i Nowe Jaroszewice znajduje się obszar położony w zasięgu strefy ochronnej strzelnicy garnizonowej, położonej na obszarze miasta Bolesławiec (na terenie kompleksu wojskowego przy ul. Jeleniogórskiej), granice strefy ochronnej wskazane zostały na rysunku Zmiany studium.

6.2.1. Ochrona przeciwpożarowa

W zakresie ochrony przeciwpożarowej rejon gminy Bolesławiec podlega Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (PSP) zlokalizowanej przy ul. Wesolej 2 w Bolesławcu. Sprzęt Komendy Powiatowej Straży Pożarnej, który może być użyty do działania na terenie gminy to między innymi:

- ciężkie samochody gaśnicze;
- pojazdy ratownictwa technicznego;
- sprzęt operacyjny.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP). Każda jednostka OSP dysponuje samochodem gaśniczym.

Tabela 60. Ochotnicze Straże Pożarne w gminie Bolesławiec [Źródło: Urząd Gminy Bolesławiec, 2012]

Lp.	Jednostka	nr działki	ilość członków	ilość wyjazdów w roku 2010
1	OSP w Brzeźniku	442	25	0
2	OSP w Ocicach	347/13	32	7
3	OSP w Starych Jaroszewicach	253	18	1
4	OSP w Trzebieniu	457	45	32

Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej jednostki OSP na terenie gminy nie wymagają rozbudowy i rezerw terenu pod rozbudowę.

6.2.2. Bezpieczeństwo

Stan bezpieczeństwa w gminie w znacznym stopniu jest zdeterminowany przez funkcjonowanie stosownych jednostek powołanych w tym celu. W Bolesławcu przy ul. Zygmunta Augusta 20 zlokalizowana jest Komenda Powiatowa Policji. Do obsługi poszczególnych rejonów gminy oddelegowana jest właściwa liczba funkcjonariuszy. Dodatkowo w Kruszyńcu przy ul. Kasztanowej 1C zlokalizowany jest posterunek policji.

6.2.3. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg

Ograniczenia w zainwestowaniu na terenach o przekroczonych standardach akustycznych polegają na zakazie lokalizacji obiektów mieszkalnych lub innych wymagających ochrony przed hałasem, jeżeli wcześniej nie zostaną podjęte środki ograniczające emisję fal dźwiękowych. Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych na terenach sąsiadujących z drogami należy uwzględnić strefy ograniczonego użytkowania terenu, to jest:

- strefę wyłączoną z wszelkiej działalności budowlanej, wyznaczoną położeniem linii zabudowy – określoną przepisami ustawy o drogach publicznych;
- strefę uciążliwości dróg dotyczącą obiektów z pomieszczeniami na pobyt ludzi;
- strefę uciążliwości drogi wyznaczoną położeniem linii uciążliwości drogi.

Strefy ochrony wynikające z przepisów szczególnych przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 61. Postulowane minimalne odległości obiektów z pomieszczeniami na pobyt ludzi w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej od dróg publicznych (w metrach) [Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział we Wrocławiu]

Klasa techniczna	Obiekty mieszkaniowe i użyteczności publicznej		Budynki szpitalne, sanatoria i inne wymagające szczególnej ochrony
	jednokondygnacyjne	wielokondygnacyjne	
A	120	150	300
S	90	110	250
GP	50	70	200
G	30	40	130
Z	30	40	130
L	15	20	80
D	15	20	80

Strefa uciążliwości drogi jest to pas terenu narażony na szkodliwe działanie hałasu, spalin i innych elementów toksycznych. Odległości granicy tej strefy od krawędzi jezdni w uzależnieniu od wielkości natężeń ruchu na drodze wynoszą:

Tabela 62. Strefa uciążliwości drogi w uzależnieniu od wielkości natężenia ruchu [Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział we Wrocławiu]

Klasa techniczna	Średnioroczny: 1 000	2 000	5 000	10 000
A i S	indywidualnie wg wykonanej analizy wpływu na środowisko			
GP i G	50	80	160	200

6.2.4. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno – pomiarowych

Na terenie gminy nie ma czynnych oraz zlikwidowanych odwiertów służących do wydobycia gazu ziemnego.

W związku z występowaniem na terenie gminy sieci gazowej podwyższonego średniego ciśnienia dla przedmiotowej sieci określono następujące odległości podstawowe od obiektów terenowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. nr 139 z 1995 roku, poz. 686).

Tabela 63. Odległości podstawowe gazociągów układanych w ziemi o ciśnieniu gazu powyżej 0,4 MPa do 10 MPa od obrysów obiektów terenowych w metrach

Rodzaj obiektu terenowego	DN: ≤300 PN: 1,2 - 2,5MPa	Licząc od gazociągu do:
Miasta i zespoły wiejskich budynków mieszkalnych o zwartej zabudowie	20	linii zwartej zabudowy
Budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego	25	granicy terenu
Budynki mieszkalne zabudowy jedno- i wielorodzinnej	20	rzutu budynku
Wolnostojące budynki niemieszkalne (stodoły, szopy, garaże)	15	rzutu budynku
Obiekty zakładów przemysłowych	20	granicy terenu
Tory kolejowe	20	skrajnej szyny toru
Mosty i wiadukty	20	lico czołowej ściany przyczółka

Strefa ochronna sieci gazowej wysokiego ciśnienia stanowi obszar, w którym operator sieci gazowej jest uprawniony do zapobiegania działalności mogącej mieć negatywny wpływ na jej trwałość i prawidłową eksploatację. Ponadto ustala się obowiązek uzgodnienia z operatorem sieci gazowej lokalizacji obiektów wzdłuż strefy ochronnej oraz sposobu jej zagospodarowania.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. 2001 r. Nr 97 poz. 1055), dla gazociągów układanych w ziemi i nad ziemią wyznacza się, na okres eksploatacji gazociągu, strefy kontrolowane, których linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu. W strefach kontrolowanych nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji. Za zgodą operatora sieci gazowej dopuszcza się w zasięgu stref kontrolowanych urządzenie parkingów nad gazociągami. Szerokość stref kontrolowanych, których linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu, powinna wynosić:

- 1) dla gazociągów podwyższonego średniego ciśnienia i gazociągów wysokiego ciśnienia, o średnicy nominalnej oznaczonej symbolem "DN":
 - a) do DN 150 włącznie - 4 m,
 - b) powyżej DN 150 do DN 300 włącznie - 6 m,
 - c) powyżej DN 300 do DN 500 włącznie - 8 m,
 - d) powyżej DN 500 - 12 m,
- 2) dla gazociągów niskiego i średniego ciśnienia - 1 m.

Natomiast dla gazociągów układanych w przecinkach leśnych wydziela się pas gruntu, o szerokości po 2 m z obu stron osi gazociągu, bez możliwości zajęcia tego pasa przez drzewa czy krzewy.

6.2.5. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych

Wzdłuż istniejących linii napowietrznych należy zachować, wolne od zabudowy i dostępne dla prowadzenia prawidłowej eksploatacji linii, pasy terenu w zależności od poziomu napięcia:

- 70 m dla linii 220 kV (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach);
- 40 m dla linii 110 kV (20 m po obu stronach linii, licząc w poziomie od osi linii);

Dla terenów znajdujących się w pasie technologicznym obowiązują następujące ustalenia dotyczące ograniczeń ich użytkowania i zagospodarowania:

1. W pasie technologicznym linii:
 - nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. W indywidualnych przypadkach, odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii, na warunkach przez siebie określonych,
 - należy uzgadniać warunki lokalizacji wszelkich obiektów z właścicielem linii,
 - nie należy sadzić roślinności wysokiej w podanej odległości od osi linii w obu kierunkach: po 19 metrów dla linii 2 x 220 kV.
2. Teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właściciela linii.
3. Wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasa technologicznego linii i w jego najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii.

4. Zalesienia terenów rolnych w pasie technologicznym linii mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów.
5. Lokalizacją budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w bezpośrednim sąsiedztwie pasów technologicznych wymaga uzgodnień z właścicielem linii.

Wszelkie zmiany zagospodarowania terenu pod liniami elektroenergetycznymi 110 kV należy projektować w oparciu o:

- PN-E-05100-1:1998 „Elektroenergetyczne linie napowietrzne – projektowanie i budowa”;
- ustawę Prawo ochrony środowiska z dnia 27.04.2001 roku (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30.10.2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (DZ. U. Nr 192, poz. 1883 z 2003 roku);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych wartości hałasu w środowisku (DZ. U. z 2007 r. Nr 120 poz. 826) i uzgodnić z właściwym zakładem energetycznym.

Strefą ochronną obejmuje się również maszty telefonii cyfrowej (GSM) oraz inne instalacje radiotelekomunikacyjne. Określony areał jest ogrodzony i obejmuje obszar zależny od wysokości masztu – od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów od osi masztu.

7. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Tabela 64. Gmina Bolesławiec – własność gruntów. Stan na dzień 01.01.2011 r. [źródło: Starostwo Powiatowe w Bolesławcu]

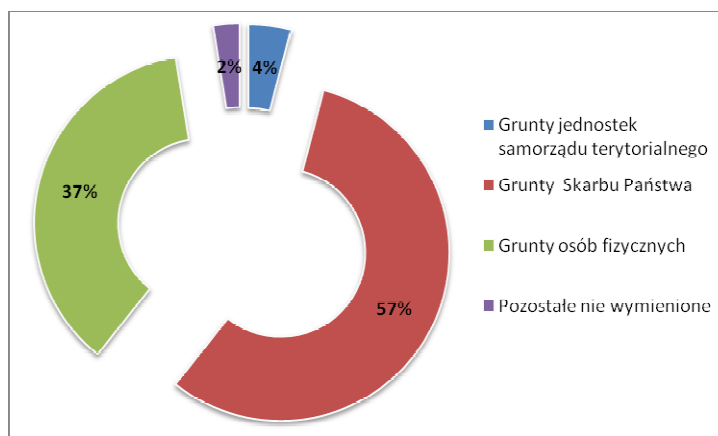
Forma własności	Powierzchnia ogólna gruntów	Użytki rolne	Grunty leśne oraz zadrz. i zakrz.	Grunty zabudowane i zurbaniz.	Grunty pod wodami	Nieuzyski	Tereny różne
Grunty SP z wyłącz. gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	15929	1037	13870	492	170	315	45
<i>Grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa</i>	921	885	30	1	1	4	0
<i>Grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe</i>	14024	86	13709	27	4	198	0
<i>pozostałe</i>	984	66	131	464	165	113	45
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	384	89	24	254	17	0	0
Grunty spółek SP, przeds. państwowych	49	48	1	0	0	0	0

i innych państwowych osób prawnych							
Grunty gmin i zw. międzygm.	1056	275	28	589	44	23	97
Grunty powiatów	81	0	0	81	0	0	0
Grunty województw	36	1	0	35	0	0	0
Grunty osób fizycznych	10617	10064	225	235	29	45	19
<i>Grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych</i>	8926	8613	206	25	29	34	19
<i>Grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych</i>	1691	1451	19	210	0	11	0
Pozostałe nie wymienione	737	373	5	267	62	30	0
<i>Grunty spółek prawa handlowego</i>	691	344	5	250	62	30	0
SUMA	28889	11887	14153	1953	322	413	161

Ponad połowa gruntów (56,6%) znajduje się we władaniu Skarbu Państwa, z czego najwięcej (ponad 4/5 ogółu gruntów państwowych) stanowią tereny w zarządzie Lasów Państwowych. Znaczna część gruntów (36,8%) pozostaje w rękach prywatnych. Grunty jednostek samorządu terytorialnego (gminy, powiatu i województwa) stanowią 4,1%, a pozostałe niewymienione (spółdzielni, kościołów i związków wyznaniowych oraz będące przedmiotem własności innych osób) – 2,6%.

Tabela 65. Gmina Bolesławiec – struktura własności gruntów [Źródło: oprac. własne na podst. danych Starostwa Powiatowego w Bolesławcu]

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Grunty jednostek samorządu terytorialnego	1 173	4,1
Grunty Skarbu Państwa	16 362	56,6
Grunty osób fizycznych	10 617	36,8
Pozostałe nie wymienione	737	2,6

Rysunek 19. Gmina Bolesławiec – struktura własności gruntów – stan na dzień 01.01.2011 roku [źródło: Starostwo Powiatowe w Bolesławcu]

8. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

W przeznaczeniu terenów do pełnienia funkcji planistycznych należy uwzględnić ograniczenia, które wynikają z prawnej ochrony: środowiska, zasobów przyrody i warunków życia ludzi. Należy zapewnić przewidywaną prawem ochronę wszystkim elementom środowiska i obiektów opisanych w rozdziałach nr 3 i 4 niniejszego opracowania. Istnienie na omawianym terenie infrastruktury technicznej, opisanej w rozdziale nr 13, stwarza dodatkowe ograniczenia. Wymagają one zapewnienia dodatkowych stref ochronnych oraz obszarów ograniczonego użytkowania.

8.1. Ochrona przyrodniczo – rolnicza

Na terenie gminy Bolesławiec ochronie przyrodniczej podlegają:

- obszar NATURA 2000 „Bory Dolnośląskie” (PLB 020005);
- obszar NATURA 2000 „Wrzosowiska Przemkowskie” (PLH 020015);
- obszar NATURA 2000 „Żwirownie w Starej Olesznej” (PLH 020049);
- obszar NATURA 2000 „Wrzosowiska Świętoszowsko - Ławszowskie” (PLH 020063);
- pomniki przyrody;
- gatunki roślin, zwierząt, grzybów i siedlisk przyrodniczych prawnie chronionych;
- tereny lasów;
- cały areał gruntów ornych, łąk i pastwisk zaliczonych do II i III klasy bonitacyjnej;
- grupy śródpolnej zieleni wysokiej;
- istniejące ciągi zadrzewione;
- ciągi ekosystemów wodno – łąkowych wzdłuż cieków;
- zieleń urządzona.

8.2. Wody podziemne

Z uwagi na przewodność hydrauliczną, wydajność potencjalną studni oraz ryzyko zagrożenia zasobów wodnych na obszarze gminy Bolesławiec wyodrębniono, zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną A.S. Kleczkowskiego (1990) następujące Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP):

- GZWP Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec nr 317 – objęty najwyższą ochroną obszarów zasilania zbiorników,

- GZWP Zbiornik Chocianów-Gozdnica nr 315 – objęty wysoką ochroną obszarów zasilania zbiorników.

Na obszarze zasilania zbiornika wskazana jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania na wody podziemne i powierzchniowe (obszar zasilania) już istniejących ognisk zanieczyszczeń. Należy wprowadzić także ograniczenia dotyczące użytkowania gruntów, a w szczególności stosowania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin na terenach użytkowanych rolniczo.

8.3. Wody powierzchniowe

Zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 145) należy przestrzegać między innymi:

- zakazu grodzenia nieruchomości w odległości 1,5 m od krawędzi cieków;
- zakazu uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału, a także wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału ~~przeciwpowodziowego po stronie odpowietrznej~~;
- wprowadzania do wód odpadów, w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 Nr 0, poz. 21).

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2009 roku (Dz. U. nr 106, poz. 882) w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarki wodami na obszarach dorzeczy opracowano dokument określający zasady gospodarowania wodami podziemnymi i powierzchniowymi – „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” zatwierdzony na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 22 lutego 2011 r., a ogłoszonego w dniu 27.05.2011 (M.P. 2011, nr 40, poz. 451), **zaktualizowany w dniu 18 października 2016 r.** Zgodnie z ww. Planem obszar przedmiotowego opracowania położony jest na obszarze czternastu jednostek planistycznych gospodarowania wodami – jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) skupionych w sześciu scalonych częściach wód powierzchniowych (SCWP).

8.4. Złoża surowców mineralnych – obszary i tereny górnicze

Obszar gminy Bolesławiec jest terenem bogatym w zasoby surowców mineralnych. Występuje tutaj udokumentowane złoża kopalin: piaskowców, iłów (glin) ceramicznych i kruszywa naturalnego, rud miedzi, łącznie w liczbie 31, z czego 9 posiada koncesje na wydobycie. Szczegóły zostały zawarte w Rozdz. 10 Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.

W ramach ochrony kopalin należy:

- prowadzić eksploatację złóż kopalin w sposób gospodarczo uzasadniony, z maksymalnym ograniczeniem negatywnych wpływów na środowisko;
- sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych i przywrócenie do właściwego stanu elementów środowiska przyrodniczego już na etapie eksploatacji złoża;
- prowadzić monitoring w zakresie wpływu wydobycia złóż na otoczenie;
- wprowadzać zabezpieczenia przed degradacją obiektów geologicznych i geomorfologicznych;

Przed przystąpieniem do wydobywania kopaliny, zgodnie z przepisami szczególnymi, na podstawie dokumentacji geologicznej oraz warunków określonych w koncesji sporządza się projekt zagospodarowania złoża. Projekt zagospodarowania złoża powinien określać zamierzenia w zakresie:

- ochrony złóż kopalin, zwłaszcza przez ich racjonalne wykorzystanie;
- wyboru technologii eksploatacji zapewniającej ograniczanie ujemnych skutków wpływu na środowisko.

Tereny bogate w złoża naturalne podlegają zakazowi zabudowy i zalesiania, do momentu podjęcia eksploatacji.

8.5. Ochrona kulturowa

Ochrona kulturowa w gminie Bolesławiec polega na podejmowaniu działań mających na celu zachowanie zabytków w należytym stanie, a także zapobieganie zagrożeniom mogącym powodować uszczerbek dla ich wartości.

Na obszarze gminy Bolesławiec ochronie kulturowej podlegają:

- strefa ochrony KR wysokich wartości kulturowych,
- strefa podwyższonej ochrony wartościach kulturowych,
- strefa ochrony krajobrazu,
- strefa ekspozycji,
- strefa obserwacji archeologicznej,
- obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego,
- obiekty ujęte w ewidencji zabytków,
- udokumentowane stanowiska archeologiczne.

8.6. Ujęcia wody

Na terenie gminy Bolesławiec zostały wyznaczone bezpośrednie i pośrednie strefy ochronne ujęć wód podziemnych.

SUW Mierzwin:

Decyzją Starosty Bolesławieckiego z dnia 17 września 2007 r. roku zmieniającą decyzję Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 05.12.1996 i decyzję Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 14.12.1998 udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych z ujęcia w Mierzwinie. Zapis punktu III w/w decyzji Wojewody Jeleniogórskiego ustanawiającego strefę ochrony bezpośredniej ujęcia pozostaje bez zmian.

SUW Rakowice:

Rozporządzeniem Nr 8/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 17 grudnia 2010 r. ustanowiono strefę ochronną ujęcia wód podziemnych w Rakowicach. Strefę ochronną ujęcia stanowią:

1) teren ochrony bezpośredniej dla studni:

a) nr 1, 1A, 2, 2A, 3, 3A, 4, 4A składający się z ogrodzonego obszaru w formie sześcioboku o wymiarach 134m x 57m x 43m x 92m x 90m x 16m o powierzchni 1,93 ha;

b) nr 5, 6, 9R, 10R, 11R, 12R, 13R, 14R i 15R składający się z odrębnych ogrodzeń dla każdej ze studni w formie czworoboków o wymiarach 20m x 20m;

2) teren ochrony pośredniej o powierzchni 2,81 km².

SUW Stare Jaroszwice:

Decyzją Starosty Bolesławieckiego z dnia 4 października 2007 r. zmieniającą decyzję Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 05.12.1996 i decyzję Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 14.12.1998 udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych z ujęcia w Starych Jaroszwicach. Zapis punktu III w/w decyzji Wojewody Jeleniogórskiego ustanawiającego strefę ochrony bezpośredniej ujęcia pozostaje bez zmian.

SUW Trzebień:

Decyzją Starosty Bolesławieckiego z dnia 28 września 2009 r. ustanowiono teren ochrony bezpośredniej dla ujęcia wód podziemnych w Trzebieniu o powierzchni P=2378 m² (prostokąt o wymiarach 58m x 41m) obejmujący grunty na których usytuowane jest ujęcie wody – działka nr 299, obręb Trzebień.

Na terenach ochrony bezpośredniej ujęć wody należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać poza granicę terenów ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Ponadto na terenach ochrony bezpośredniej ujęć wody zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęć wody. Tereny ochrony bezpośredniej należy ogrodzić i oznakować tablicami zawierającymi informacje o ujęciach wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Na terenach ochrony pośredniej ujęć wody zabrania się:

- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi;
- rolniczego wykorzystania ścieków;
- przechowywania lub składowania odpadów promieniotwórczych;
- lokalizowania zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt;
- lokalizowania składowisk odpadów komunalnych lub przemysłowych;
- urządzania parkingów, obozowisk oraz kąpielisk;
- lokalizowania nowych ujęć wody;
- lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych;
- wydobywania kopalin.

Na terenach ochrony pośredniej ujęć wody ogranicza się stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin do wymienionych w rejestrze środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu i stosowania w strefach ochronnych ujęć wody zezwoleniem Ministra właściwego do spraw rolnictwa. Granice terenów ochrony pośredniej ujęć wody należy oznakować tablicami informacyjnymi.

8.7. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, z dnia 25 sierpnia 1959 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 315) podaje minimalne odległości cmentarzy od granicy terenów:

- **50 m** od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia i dla potrzeb gospodarczych, jeśli teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone;
- **150 m** od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia i dla potrzeb gospodarczych;
- **500 m** od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych będących źródłem zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych.

Na omawianym terenie czynne cmentarze znajdują się w miejscowościach zwodociągowanych: Krępica, Nowe Jaroszewice, Stare Jaroszewice, Łaziska, Lipiany, Kraśnik Dolny, Kraśnik Górny, Żeliszów, Łąka, Parkoszków, Kruszyn, Brzeźnik, Dąbrowa Bolesławiecka, Golnice, Kraszewice, Nowa Wieś, Ocice, Trzebień.

8.8. Obiekty wojskowe i obrony cywilnej

Ochronie podlegają tereny i obiekty wojskowe istotne dla ochrony i bezpieczeństwa Państwa.

Gabaryty i parametry ochronne wskazują właściwe organy wojskowe i określone są przepisami odrębnymi.

8.9. Pozostałe obiekty

Dla obiektów typu oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, baz maszynowych, zakładów przemysłowych, ferm hodowlanych, stacji paliw płynnych – strefy ochronne wyznaczane są indywidualnie. W bezpośrednim sąsiedztwie zajmowanym przez tereny chronione wprowadza się zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, obiektów służby zdrowia, oświaty, sportu i rekreacji oraz innych budynków użyteczności publicznej. Wskazane jest tworzenie pasów zieleni izolacyjnej.

8.10. Tereny zamknięte

Do terenów zamkniętych znajdujących się na terenie gminy Bolesławiec zalicza się:

- a) tereny zamknięte w trwałym zarządzie Ministerstwa Obrony Narodowej - Rejonowego Zarządu Infrastruktury we Wrocławiu obejmują działki ewid. nr: 1005/7, 1005/8, 1005/10, 1005/125, 10005/126, 1005/146, 1005/147 AM2, położone w obrębie Łaziska;
- b) tereny zamknięte w trwałym zarządzie oraz przekazane w użytkowanie Ministerstwu Obrony Narodowej - Rejonowemu Zarządu Infrastruktury w Zielonej Górze:
 - obręb Kozłów, działki ewid. nr: 1/4; 1/6; 2/1; 2/2; 2/4; 10/4; 110; 112/2; 113/2; 116; 132; 292 (trwały zarząd);
 - obręb Parkoszków, działki ewid. nr: 330 (trwały zarząd);
 - obręb Parkoszków, działki ewid. nr: 227; 249/349; 253/311; 254/359; 254/361; 255/315; 256/363; 257/366; cz. 258/356; 259/318; 260/317; 261/368; 262/358; 263/370; 264/353; 264/354; 264/376; 265/372; 266/374 (umowa użytkowania);
 - obręb Parkoszków, działki ewid. nr: 332 (trwały zarząd);
 - obręb Parkoszków, działki ewid. nr: 81/392; 95/312; 94/390; 107/388; 108/314; 109/317; 121/386; 122/316; 123/318; 133/384; 134/320; 135/328; 145/382; 146/322; 147/323; 148/329; 157/380; 158/325; 168/378; 169/337 (umowa użytkowania);
 - obręb Krępnica, działki ewid. nr: 163/475; 174/476; 175/477; 180/478; 181/479; 182/480; 183/481 (umowa użytkowania);
 - obręb Golnice, działki ewid. nr: 136/355; 149/338; 150/337; 159/332; 160/341; 161/339; 162/336; 168/363; 170/333; 171/342; 172/340; 173/335; 178/334; 178/425; 179/344 (umowa użytkowania);
 - obręb Trzebień, działki ewid. nr: 243/303; 234/302; 235/301; 236/310; 237/309; 238/308; 239/307; 240/306; 241/305; 243/304; cz. 244/353; 245/313; 246/346; 246/347; 250/316; 251/348; 251/349 (umowa użytkowania);
 - obręb Pstrąże, działki ewid. nr: 56; 57; 61; 53; 66; 60/2 (trwały zarząd);
 - obręb Pstrąże, działki ewid. nr: 225/29; 226/24; 232/32; 233/33; 193/52; 203/58; 203/59; cz. 203/84; 210/47; 217/79; 218/30; 219/28; 220/48; 147/14; 148/13; cz. 149/12; 150/11; 151/10; 176/82; 177/83; 178/43; 179/16; 180/15; 192/44 (umowa użytkowania)
- c) działki ewidencyjne, przez które przebiegają linie kolejowe, uznane za tereny zamknięte decyzją nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005 roku w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MI z dnia 14 października 2005 r. ze zm.):
 - obręb Bolesławice, działka ewid. nr: 513/2,
 - obręb Chościszowice, działki ewid. nr: 108, 110,

- obręb Dobra, działka ewid. nr: 52,
- obręb Kozłów, działki ewid. nr: 181, 183,
- obręb Kraśnik Górny, działka ewid. nr: 386,
- obręb Kraśnik Dolny, działka ewid. nr: 948,
- obręb Kruszyn, działki ewid. nr: 19, 691.

Tereny wojskowe stanowiące tereny zamknięte przeznaczone są na cele związane z bezpieczeństwem i obronnością Państwa.

9. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy brak jest obszarów narażonych na występowanie naturalnych zagrożeń geologicznych, brak jest obszarów zagrożonych naturalnym osuwaniem się mas ziemnych.

10. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ŹŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

10.1. Źłóża kopalin

Na obszarze gminy najliczniej występują złoża piasków i żwirów. Zostały one dokumentowane w dolinie Bobru, w obrębie jej lewo – i prawobrzeżnego terasu. W południowo - zachodniej części obszaru gminy położone są górnokredowe (kantońskie) złoża kopalin ilastych – iłów i piaskowców o lepszemu ilastym, które znalazły zastosowanie w przemyśle ceramicznym. Wyróżnia się wśród nich dwa rodzaje kopalin: w stanie naturalnym do eksploatacji podziemnej i po wzbogaceniu (szlamowaniu) – do eksploatacji odkrywkowej. Iły białowypalające się występują w złożach: „Janina”, „Janina I”, „Janina Zachód”, „Nowe Jarosławice” i „Ocice”. Iły kamionkowe, jako kopalinę w stanie naturalnym występują w złożu: „Ocice II”. Poniższa tabela przedstawia wykaz złóż kopalin udokumentowanych w gminie Bolesławiec wraz z charakterystyką gospodarczą:

Tabela 66. Źłóża udokumentowanych i koncesjonowanych kopalin w gminie Bolesławiec [Źródło: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce, wg stanu na 31 XII 2011 r., Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2012 r.]

[Źródło dla złóż ujawnionych na podstawie zmiany Studium: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, wg stanu na 31 XII 2013 r., Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2014 r. oraz Karty informacyjne złoża PIG-PIB System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych „Midas”, stan zasobów kopalin 31.12.2014 r., w tabeli podano zasoby geologiczne bilansowe]

Lp.	Nazwa złoża	Nr złoża	Typ / podtyp kopaliny	Stan zagospodarowania	Zasoby	Organ odpowiedzialny	Obszar górniczy oraz powierzchnia OG w m ²
1.	Bolesławice III	4395	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	Z	5 400	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-

2.	Brzeźnik	9333	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	E	8,84	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	Brzeźnik – Jan [pow. 105 054]
3.	Brzeźnik I	15247	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	R	5 458	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
4.	Janina	516	gliny ceramiczne białowypalające się	Z	150	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
5.	Janina I	10084	gliny ceramiczne białowypalające się piaskowiec ilasty	E	2 194	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	Janina I – 1 [pow. 64 057,5]
6.	Janina-Zachód	527	gliny ceramiczne białowypalające się	R	567	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
7.	Kraszowice	4398	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	E	29 607	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	Kraszowice – Pole B [pow. 425 339]
8.	Laskowice	4399	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	P	15 249	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
9.	Mierzwin I	16471	Kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	R	1 995	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
10.	Mierzwin II	16386	Kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	R	3 993	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
11.	Mierzwin III	16399	Kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	R	3 478	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
12.	Nowa	4397	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	P	50 664	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-

13.	Nowa I	9429	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	E	1 051	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	Nowa I [pow. 76 864]
14.	Nowe Jaroszwice	529	gliny ceramiczne białowypalające się	P	41 187	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
15.	Ocice	518	gliny ceramiczne białowypalające się	P	14 702	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
16.	Ocice II	517	gliny ceramiczne kamionkowe	P	4 015	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
17.	Ocice II	16325	Kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	R	3 954	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
18.	Ocice III	16456	Kruszywa naturalne / piasek	R	2 094	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
19.	Ocice-Mierzwin I	16388	Kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	R	4 022	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
20.	Ocice-Mierzwin II	16427	Kruszywa naturalne / piasek, piasek ze żwirem	R	19 510	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
21.	Ocice-Nowe	16398	Kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	R	1 354	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
22.	Olszna II	4381	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	Z	899	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-

23.	Olszna II-MK	10554	kruszywa naturalne / piasek, piasek ze żwirem	E	57 634	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	Olszna II – MK [pow. 339 420] Olszna II – MK CENTRUM [pow. 220 039]
24.	Olszna IV-V	4385	kruszywa naturalne / piasek, piasek ze żwirem	P	1 358	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
25.	Olszna V	4380	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	Z	4 114	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
26.	Otok	4400	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	P	41 364	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
27.	Trzebień II	2918	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	E	2 344	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	Trzebień II [pow. 202 316]
28.	Trzebień- Zbiornik	4396	kruszywa naturalne / piasek ze żwirem	R	86 346	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	-
29.	Wartowice	32	rudy miedzi	R	79 316	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	
30.	Wartowice IV	8467	piaskowiec ciosowy	E	7 983		Wartowice IV [pow. 141 724]
31.	Żeliszów	8608	piaskowiec	E	416	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	Żeliszów [pow. 8 933]

Legenda:

Stan zagospodarowania zasobów złóż:

E – złoża eksploatowane, P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie, R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, Z – złoża z którego wydobyć zostało zaniechane, T – złoża eksploatowane okresowo.

10.2. Perspektywy i prognozy występowania kopalin²⁶

Na obszarze arkusza Bolesławiec wyznaczono perspektywy występowania piasków i żwirów. Prognozy występowania kopalin wyznaczono dla rud miedzi oraz wapieni i margli (Strachowiak i in., 2004).

Perspektywy występowania rud miedzi podano w oparciu o informacje zawarte w Dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża rudy miedzi „Wartowice” (Preidl, 1995a). W rejonie Nowych Jaroszewic zostały obliczone zasoby szacunkowe pozabilansowe dla obszaru zalegania złoża poniżej 1250 m. Obliczono zasoby rudy miedzi, srebra i ołowiu oraz odrębnie pierwiastków współwystępujących kobaltu i molibdenu. Powierzchnia bloku obliczeniowego wynosi 179 ha, miąższość złoża – 2 m, objętość rudy 3580 tys. m³. Średnia zawartość metali osiąga: miedzi – 0,76%, ołowiu – 0,07%, srebra 29 g/Mg, a ich zasoby wynoszą: miedzi 65 299 Mg, ołowiu 6 014 Mg, a srebra 249 168 kg.

W rejonie miejscowości Kraśnik Górny na powierzchni około 18 ha występują piaski i żwiry o miąższości około 7 – 8 m i grubości nakładu 0,2 m. Wyznaczono tu obszar perspektywiczny.

Szereg prac geologiczno – poszukiwawczych mających na celu udokumentowanie nowych złóż surowców mineralnych zakończyło się wynikami negatywnymi ze względu na złą jakość lub brak serii złożowej.

W rejonie Krępnicy prowadzono prace poszukiwawcze za łupkami krzemionkowymi. Duża zmienność parametrów jakościowych, drobne uławicenie, silne spękania, a także znaczny udział kruchych łupków krzemionkowo-ilastych nie pozwala na wykorzystanie ich w przemyśle materiałów ogniotrwałych (Lewowicki, 1972) i budownictwie (Gizara, 1976).

Penetrację za złożami iłów białowypalających się prowadzono na szeroką skalę wykonując linie otworów usytuowanych prostopadle do wychodni górnej kredy. Pierwszy okres do 1968 roku zamknięty został opracowaniem sprawozdania (Niedzielski, Krzyszków, 1968). Rezultaty tych prac posłużyły do wykonania badań w rejonie „Jaroszewic”. Były one podstawą do szczegółowych badań w rejonie łazisk. Część pozytywnych otworów ujęto w dokumentacji złóż „Ocice” i „Nowe Jaroszewice”. Do 1994 roku wykonano kolejne prace poszukiwawcze uzupełniające – i w cyklu tych ostatnich przeprowadzono w rejonie Dobrej badania za łąkami (glinami) białowypalającymi się piaskami szklarskimi oraz w rejonie Żeliszowa – piaskowcami budowlanymi.

10.3. Wody podziemne

Obszar gminy, według regionalnego podziału hydrogeologicznego (Paczyński, 1995), położony jest w obrębie regionów jednostek hydrogeologicznych:

- w części południowej i środkowej – w obrębie regionów jednostek hydrogeologicznych : wrocławskim i sudeckim,
- w części północnej i ponocno-wschodniej - w obrębie podregionu legnickiego w regionie przedsudeckim.

Region wrocławski i sudecki

W zasięgu regionu wrocławskiego użytkowe piętra wodonośne występują w utworach czwartorzędu i trzeciorzędu, natomiast w obrębie regionu sudeckiego również w utworach permu, triasu, i kredy.

Na obszarze gminy występuje 5 głównych użytkowych pięter wodonośnych: czwartorzędowe, trzeciorzędowe, kredowe, triasów (w utworach wapienia muszlowego) i permie (w utworach cechsztynu).

Czwartorzędowe piętro wodonośne charakteryzuje się najlepszą dostępnością i wysoką zasobnością z racji swojego położenia – w kontakcie z wodami powierzchniowymi, w łączności hydraulicznej z piętrami wodonośnymi utworów podłoża, obecnością struktur kopalnych. W jego granicach wydzielonych zostało 5 jednostek hydrogeologicznych o łącznej powierzchni ok. 58 km². Użytkowe poziomy wodonośne są odsonięte, względnie

²⁶ Objaśnienia do mapy georodowiskowej Polski, Arkusz Bolesławiec (721), skala 1:50 000, Warszawa 2004

posiadają izolację słabą. Piętro to najczęściej związane jest z osadami współczesnych dolin rzecznych (głównie Bobru) i obecnością struktur kopalnych. Występujące na obszarze gminy czwartorzędowe piętro wodonośne uległo w znacznym stopniu zmianom, w efekcie jego odwodnienia, związanego z działalnością górniczą i eksploatacją zasobów wód podziemnych, jak i ze względu na obecność licznych ognisk zanieczyszczeń. Na znacznym obszarze piętro to nie posiada charakteru użytkowego z uwagi na eksploatację wód podziemnych o wysokiej jakości z utworów kredy lub triasu. Czwartorzędowe piętro wodonośne charakteryzuje duża zmienność litologiczna budujących je utworów, a także zróżnicowana miąższość w zależności od konfiguracji podłoża, od kilku metrów w dolinach współczesnych rzek, do ok. 100 m w strukturach kopalnych.

W obrębie omawianego piętra wodonośnego wydzielono następujące poziomy wodonośne:

- poziom wodonośny piasków i żwirów współczesnej doliny Bobru,
- poziom wodonośny piasków i żwirów wodnolodowcowych na wysoczyźnie,
- poziom wodonośny piasków i żwirów wodnolodowcowych dolin kopalnych.

Poziom wodonośny współczesnych doli rzecznych najlepiej rozpoznano w dolinie Bobru. Zwierciadło wody ma charakter swobodny i występuje zazwyczaj na głębokości poniżej 5 m. Poziom ten ma zróżnicowaną miąższość: od 5-25 m, współczynnik filtracji – od 2,9-150,3 m/24h i przewodność od 30-2883 m²/24h. Wydajności maksymalne studni dochodzą nawet do 150 m³/h, przy kilometrowych depresjach. Wykazuje on kontakt hydrauliczny z wodami powierzchniowymi. W utworach tego poziomu zlokalizowane są ujęcia wód podziemnych (komunalne):

- w Rakowicach,
- Mierzwinie,
- we Włodzicach Wielkich (dla gminy Lwówek Śląski).

Brak warstwy izolującej powoduje jego podatność na skażenia, np. studnie w Dąbrowie Bolesławieckiej nie zostały włączone do eksploatacji.

Poziom wodonośny związany z obszarem wysoczyzny występuje w piaszczysto-żwirowych osadach wodnolodowcowych moreny czołowej zlodowacenia środkowopolskiego. W wyniku erozyjnej działalności wód lodowcowych w jej obrębie, powstały struktury o charakterze rynnowym wypełnione materiałem akumulacyjnym, gdzie miąższość zdeponowanego osadu miejscami przekracza 100 m – w rejonie Krzywej. W obrębie tych osadów w utworach piaszczysto-żwirowych można wyodrębnić dwie warstwy wodonośne: górną – pozbawioną izolacji, często odwodnioną i dolną – częściowo izolowaną warstwą glin zwałowych lub mułków. W związku z powyższym głębokość występowania wód podziemnych występuje na poziomie od 5-50 m, a sumaryczna miąższość utworów wodonośnych od 5040 m. Wody omawianego piętra wodonośnego ujmowane są lokalnie w Różyńcu, Krzyżowej, Tomaszowie Bolesławieckim i Kruszyńcu.

W budowie litologicznej poziomu wodonośnego piasków i żwirów w dolinach kopalnych pra-Bobru i pra-Kwisy zaznacza się duża zmienność tak w przekroju poprzecznym, jak podłużnym, co dokumentują otwory badawcze i prace geofizyczne. Dominuje tu seria piaszczysto-żwirowa, która cechuje znaczne zawodnienie. Szacuje się, że wydajności potencjalne studni ujmujących te poziomy wodonośny mogą osiągnąć 100 m³/h.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne związane jest z osadami serii poznańskiej zaliczanej do miocenu górnego i z plioceńską serią Gozdniczy. Utwory wodonośne to: piaski drobnoziarniste, piaski pylaste, żwiry, występujące jako nieregularne warstwy i soczewki w obrębie ilów plamistych i mułków. Często trzeciorzędowe piętra wodonośne znajdują się w łączności hydraulicznej z poziomami wodonośnymi czwartorzędowych piasków i żwirów wodnolodowcowych (zwłaszcza w sąsiedztwie struktur kopalnych) lub z poziomami w utworach kredy i triasu (w strefach rozluźnień tektonicznych). Ten powiązany układ hydrodynamiczny sprzyja warunkom ujmowania wód podziemnych – można wówczas z pojedynczych studni uzyskiwać wyższe wydajności. Najczęściej jednak w przypadku, gdy ujmowany jest tylko dolny poziom mioceni, wydajności pojedynczych studni nie przekraczają 10 m³/h. W tych ostatnich rejonach trzeciorzędowe piętro wodonośne jest często pozbawione użytkowego

charakteru. Zwierciadło wody, o charakterze naporowym, nawiercane jest na głębokościach od 15050 m, sumaryczna miąższość warstw wodonośnych kształtuje się na poziomie od 5-20 m, a współczynnik filtracji oscyluje w zakresie od 6,2 – 11,1 m/24h.

Zaznacza się tu duża zmienność litologiczną, a w konsekwencji zróżnicowane głębokości występowania trzeciorzędowych warstw wodonośnych. W efekcie stwarza to duże problemy w rozpoznaniu cyrkulacji wód podziemnych tego piętra, rzutując na ich ujmowanie.

Kredowe piętro wodonośne - zajmuje największą powierzchnię w granicach gminy Bolesławiec. Obejmuje ono obszar kredy górnej, wypełniającej nieckowate obniżenie pomiędzy wychodniami triasu i permu. Kolektorem wód podziemnych w ośrodku porowo- szczelinowym są piaskowce i zlepieńce. Wg A. Kleczkowskiego obszar ten jest głównym zbiornikiem wód podziemnych w Polsce (GZWP nr 317), wymagającym szczególnej ochrony. W rejonie Bolesławca, wzdłuż stref rozluźnień tektonicznych, zbiornik ten jest zasilany poprzez okna hydrogeologiczne z utworów : czwartorzędowych, trzeciorzędowych, triasu, bądź permu, tworząc z nimi niekiedy wspólny horyzont wodonośny. Głębokość występowania kredowego zbiornika wód podziemnych jest bardzo zróżnicowana – do ok. 100 m w Bolesławcu, natomiast miąższość użytkowych stref wodonośnych należy przyjmować w granicach od 120-80 m. Zwierciadło wody posiada charakter napięty, o ciśnieniu od kilku do kilkudziesięciu metrów lub swobodny. W związku z tym zbiornik wód podziemnych miejscami pozbawiony jest naturalnej izolacji i może być bezpośrednio narażony na zanieczyszczenie. Współczynnik filtracji utworów wodonośnych kształtuje się w zakresie od 1,0 – 6,2 m/24h, a wydajności studni oscylują w granicach od kilku m³/h do 55,9m³/h, przy depresji 5,1 m w Starych Jaroszewicach.

Triasowe piętro wodonośne – w otworach hydrogeologicznych rozpoznane zostało w rejonie Bolesławca i Raciborowic Dolnych. Kolektorem wód podziemnych są szczelinowate wapienie, dolomity i margle dolnego triasu. Strefa wodonośna stwierdzona jest na różnych głębokościach – do 80 m. w rejonie Bolesławca jest ona izolowana kilkudziesięciometrową warstwą utworów ilastych trzeciorzędu, natomiast w rejonie Raciborowic Dolnych jest odkryta (pozbawiona izolacji). Miąższość strefy wodonośnej wynosi zazwyczaj 20-40 m (lokalnie jedynie piw. 40 m). Charakteryzują ją bardzo korzystnie, ale zróżnicowane parametry hydrogeologiczne: współczynnik filtracji – w zakresie od 0,5 – 137,4 m/24h, przy depresji 14,3 m do 353 m³/h, przy depresji 11,1 m . Maksymalne wydajności uzyskiwano na ujęciu w Bolesławcu.

Permskie piętro wodonośne – na obszarze gminy straciło charakter użytkowy w wyniku zatopienia byłej kopalni „Konrad”. Od 2001 roku zaprzestano wypompowywania wody z wyrobisk górniczych i zaobserwowano stałe podnoszenie się zwierciadła wody (1-1,5 m/24h). Według stanu na 03.06.2001r. rzędna zwierciadła w warstwie wodonośnej wynosiła (-170 m n.p.m.) a w wyrobisku (-190 m n. p. m.).

Region przedsudecki (podregion legnicki)

Podstawowym kolektorem wód podziemnych w obrębie tego regionu są utwory kenozoiczne, a tylko podrzędnie wody podziemne mogą występować w utworach paleozoicznych podłoża bloku przedsudeckiego w strefach tektonicznych, szczelin, rozluźnień w tych skałach. W regionie tym wydziela się 3 piętra wodonośne: czwartorzędowe, trzeciorzędowe i paleozoiczne, z czego użytkowe piętra wodonośne stanowią utwory trzecio – i czwartorzędowe.

Czwartorzędowe piętro wodonośne charakteryzuje się największą zasobnością, obszarem występowania i stopniem wykorzystania zasobów. Wody tego piętra mają charakter porowy i występują w utworach piaszczysto – żwirowych w obrębie tarasów rzecznych Bobru i w osadach pochodzenia wodnolodowcowego. Piętro to cechuje się silnym zawodnieniem. Miąższość utworów wodonośnych waha się w granicach: 10-20 m i powyżej 40 w strukturze kopalnej. Zwierciadło wody ma charakter swobodny, a tylko lokalnie, poniżej warstwy glin zwałowych może mieć charakter napięty. Poziom wodonośny cechuje się niską odpornością na zanieczyszczenia

powierzchniowe, co wynika z braku izolacji. Z uwagi na zróżnicowane wykształcenie osadów czwartorzędowych parametry hydrogeologiczne warstw wodonośnych są bardzo zróżnicowane. Współczynnik filtracji waha się w szerokim zakresie od kilku do 100 m/24h. wydajność potencjalna studni sięga 50 m³/h (lokalnie pow. 70 m³/h). Alimentacja wód podziemnych w utworach czwartorzędowych występuje przez bezpośrednią infiltrację opadów. Bazę drenażu stanowi rzeka Bóbr.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne ma charakter podrzędny w stosunku do piętra czwartorzędowego, z wyjątkiem lokalnych wypiętrzeń. Zalega ono na podłożu krystalicznym bloku przedsudeckiego. Liczne zawadnione warstwy i soczewki piaszczysto – żwirowe charakteryzują się zmienną miąższością, rozprzestrzenieniem i słabą odnawialnością. Występują wśród itów, pyłów i węgla brunatnych na różnych głębokościach. Trzeciorzędowe Piętro wodonośne w utworach hydrogeologicznych, rozpoznane zostało na głębokości 80 m w rejonie Krzyżowej.

W utworach trzeciorzędowych można tu wydzielić dwa poziomy o charakterze użytkowym:

- Górno- mioceni i plioceni występujący w stropowych partiach trzeciorzędu, zalegający nad pokładem węgla brunatnego. Tworzą go warstwy piaszczysto-żwirowe,
- Środkowo – mioceni, ograniczony występowaniem dwóch warstw węgla brunatnego, zaliczanych do pokładu łuzickiego. Poziom wodonośny wykształcony jest w postaci piasków drobnoziarnistych i średnioziarnistych z dużą domieszką części pylastych.

Summaryczną miąższość warstw wodonośnych określa się na poziomie nas ok. 10-20 m. zwierciadło wody piętra trzeciorzędowego ma charakter napięty, a tylko lokalnie w rejonach bezpośrednich kontaktów z przepuszczalnymi utworami czwartorzędu może mieć charakter swobodny. Współczynniki filtracji warstw wodonośnych są najczęściej rzędu kilku m/24h, przewodność do 186 m²/24h. Wydajność potencjalna studni wynosi od poniżej 10 m³/h do 30 m³/h.

Zasilanie piętra trzeciorzędowego następuje na drodze przesączania z nadległych poziomów czwartorzędowych, natomiast powierzchnia piezometryczna zapada ku północy, zgodnie z ogólnym nachyleniem terenu. Powyżej obszaru opracowania wyznaczony został lej depresji, spowodowany prowadzeniem przez ponad 30 lat odwodnieniem wyrobisk górniczych kopalń rud miedzi, jednak obniżenie zwierciadła wody na tych terenach nie wpłynęło na zmianę warunków hydrogeologicznych użytkowych poziomów wodonośnych piętra trzeciorzędowego.

10.4. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Według Mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) (Kleczkowski, 1990) na obszarze gminy występują:

- Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 315 „Zbiornik Chocianów – Gozdnicza”, gromadzący wody piętra czwartorzędowego w piętrach wodonośnych,
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 317 „Niecka Zewnętrzno-sudecka Bolesławiec” gromadzący wody w kredowych utworach szczelinowo-porowych.

11. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy dla udokumentowanych złóż, zgodnie z prawem górniczym i geologicznym, ustanowiono koncesjami tereny i obszary górnicze przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 67. Rejestr koncesjonowanych złóż w gminie Bolesławiec

[Źródło: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce, wg stanu na 31 XII 2011 r., Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2012 r.; Geolog Wojewódzki, Urząd Marszałkowski, Wrocław 2012 r.]

Lp	Złoże	Nazwa obszaru górniczego i terenu górniczego	Pow. OG w m ²	Kopalina	Numer koncesji	Organ wydający decyzję o koncesji	Data ważności koncesji
1.	Brzeźnik	Brzeźnik - Jan	105 054	KN	3/E/2003 z dn. 18.02.2003 r.	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego	2015 r.
2.	Janina I	Janina I-1 Janina I-3	64 057,5 200353	piaskowiec łłasty GB	1/E/2005 z dn. 24.03.2005 r.	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego	2018 r. 2035 r.
3.	Kraszowice	Kraszowice-Pole B	425 339	KN	2/E/2001 z dn. 29.06.2001 r.	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego	2020 r.
4.	Nowa I	Nowa I	76 864	KN	13/E/2003 z dn. 13.11.2003 r.	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego	2023 r.
5.	Olszna II-MK	Olszna II-MK	339 420	KN	1/E/98 z dn. 23.01.1998 r.	Decyzja Wojewody Jeleniogórskiego	2028 r.
6.	Olszna II-MK	Olszna II-MK CENTRUM	220 039	KN	13/E/2011 z dn. 13.07.2011 r.	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego	2036 r.
7.	Trzebień II	Trzebień II	202 316	KN	15/E/2009 z dn. 14.12.2009 r.	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego	2019 r.
8.	Wartowice IV	Wartowice IV	141 724	piaskowiec ciosowy	11/E/2002 z dn. 21.11.2002 r.	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego	2052 r.
9.	Żeliszów	Żeliszów	8 933	piaskowiec	1/E/2001 z dn. 03.04.2001 r.	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego	2026 r.

12. STAN KOMUNIKACJI

12.1. Powiązania zewnętrzne

Gmina Bolesławiec posiada dobrze rozwinięty i wystarczający pod względem gęstości sieci komunikacyjnej układ drogowy. Położenie geograficzne gminy powoduje, że ma ona dodatkowo korzystne połączenia komunikacyjne z układem drogowym zarówno Polski jak i Czech oraz Niemiec. Gmina położona jest w zachodniej części województwa dolnośląskiego, natomiast w stosunku do terenów powiatu bolesławieckiego zajmuje jego część centralną.

Na terenie gminy w okolicach wsi Trzebień znajduje się węzeł „Golnice” autostrady A18, natomiast we wsi Łąka węzeł „Bolesławiec” autostrady A4. Autostrada A4 to najważniejsza oś komunikacyjna w południowej Polsce i jedna z najważniejszych w centralnej Europie. Docelowo będzie ona łączyć na terenie kraju miejscowość Jędrzychowice (przejście graniczne Polski z Niemcami) z miejscowością Korczowa (przejście graniczne Polski z Ukrainą). Elementem ważnym dla rozwoju gminy jest również bliskie sąsiedztwo z terenami Niemiec. W odległości około 40 km znajdują się przejścia graniczne w Jędrzychowicach i Zgorzelcu. W najbliższym sąsiedztwie o zasięgu do 100 km, znajdują się znaczące ośrodki miejskie, takie jak: Wrocław, Zielona Góra, Legnica i Jelenia Góra.

12.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Bolesławiec przebiegają:

- linia nr 275 relacji Wrocław – Gubinkiem, stanowi fragment korytarza kolejowego paneuropejskiego E 30.
- linia kolejowa nr 282 relacji Miłkowice – Żary (będąca fragmentem (na odc. Miłkowice – Węgliniec) międzynarodowego kolejowego ciągu transportowego E20 i C-E30 relacji Drezno/ Goerlitz/ Horka – Lwów przez Legnicę, Wrocław, Kraków),
- linia kolejowa nr 973 relacji Bolesławiec – Wizów, której fragment na odc. od km 1,969 do km 3,354 położony na obszarze obrębu Chościszowice, znajduje się na terenie gminy Bolesławiec.

12.3. Komunikacja drogowa

Przez teren gminy przebiegają następujące drogi krajowe:

- autostrada A4 – stan istniejący – częściowo płatna (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. w sprawie dróg krajowych lub ich odcinków, na których pobiera się opłatę elektroniczną oraz wysokości stawek opłaty elektronicznej) – docelowo w okresie poperspektywicznym przekrój 2/3,
- droga krajowa nr 18 (odcinek Gołnice – Krzyżowa) – docelowo klasa techniczna A – zgodnie z Zarządzeniem nr 83 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 24 grudnia 2009 – docelowo przekrój 2/2,
- istniejąca droga krajowa nr 94 (Klasa GP).

Minimalna dopuszczalna odległość obiektów budowlanych od zewnętrznej docelowej krawędzi jezdni drogi wynosi dla autostrady – 55,0 m.

Na terenie gminy Bolesławiec zlokalizowane są odcinki dróg wojewódzkich:

- **nr 297:** Nowa Sól (DW315) – Szprotawa – A18 (węzeł „Gołnice”) – A4 (węzeł „Bolesławiec”) – Bolesławiec – Lwówek Śląski – Pasiecznik (DK30). Droga nr 297 na terenie gminy przebiega w kierunku północ-południe. Do połowy lat 80-tych XX wieku była to jedną z ważniejszych tras w zachodniej części kraju – stanowiąc międzynarodowy szlak E14 relacji Świnoujście – Jakuszyce (dzisiaj E65 przez Legnicę). Obecnie droga nr 297 ma niepełne parametry klasy „G” o szerokości jezdni 6,0 m, z nieutwardzonymi pobocznymi. Trasa nr 297 jest najkrótszym połączeniem pomiędzy Zieloną Górą i Jelenią Górą. Prowadzona jest w ciągłej zabudowie szeregu wsi, co poważnie utrudnia podniesienia jej parametrów technicznych poprzez poszerzenie pasa drogowego. Znaczącym utrudnieniem w płynności ruchu pojazdów są liczne zjazdy na posesje prywatne oraz włączenia do istniejących gospodarstw. Droga wymaga modernizacji, przebudowy i korekty łuków;
- **nr 350:** Łęknica (DK12) – Przewóz – Gozdnicza – Osiecznica – Kliczków - Bolesławiec (DK94). Posiada niepełne parametry techniczne drogi głównej, wymaga modernizacji i korekty łuków;
- **nr 363:** Bolesławiec (DK94) – Złotoryja – Jawor – Jenków (DW345). Posiada niepełne parametry techniczne drogi głównej, wymaga modernizacji i korekty łuków.

Tabela 69. Gmina Bolesławiec – wyniki pomiarów ruchu pojazdów w 2010 roku na drogach wojewódzkich nr: 297, 350 i 363 (SDR 2010) oraz prognoza ruchu na rok 2015, 2020 i 2025 (SDR 2015, 2020, 2025) [źródło: Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu, 2012]

Numer punktu pomiarowego	Nr drogi	Pikietaż	Długość odcinka (km)	Opis odcinka	Ilość pojazdów na dobę									
					Ogółem	Struktura rodzajowa ruchu pojazdów								
						toc	yki	od	y	os	żar	ow	e	samochody ciężarowe

		początek	koniec							przyciep	przyciep		
ROK 2010													
02016	297	42,4	52,9	10,5	Gr. woj. Leszno Górne - Golnice (A18)	3965	32	2667	353	147	718	44	4
02017	297	58,9	60,2	1,3	Łąka (A4) - Bolesławiec	5980	36	4563	568	257	490	60	6
02020	297	65,3	83,4	18,1	Bolesławiec - Lwówek Śląski	6281	82	5100	421	364	220	75	19
02116	350	60,7	71,0	10,3	Osiecznica - Bolesławiec	2793	47	2457	168	34	67	17	3
02148	363	1,9	31,2	29,3	Bolesławiec - Złotoryja	2063	35	1676	192	52	41	50	17
ROK 2015													
02016	297	50,5	61,0	10,5	Gr. woj. Leszno Górne - Golnice	3264	7 0,2%	2439 74,7%	294 9,0%	120 3,7%	362 11,1%	41 1,3%	1 0,0%
02017	297	61,0	68,3	7,3	Golnice - Bolesławiec	5376	8 0,1%	4320 80,5%	297 5,5%	246 4,6%	443 8,2%	60 1,1%	2 0,0%
02020	297	72,7	90,8	18,1	Bolesławiec – Lwówek Śląski	6146	23 0,4%	5172 84,1%	487 7,9%	155 2,5%	226 3,7%	77 1,3%	6 0,1%
02116	350	60,7	71,0	10,3	Osiecznica – Bolesławiec	4106	30 0,7%	3556 86,5%	237 5,8%	130 3,2%	110 2,7%	36 0,9%	7 0,2%
02148	363	1,9	31,2	29,3	Bolesławiec - Złotoryja	2260	13 0,6%	2022 89,5%	124 5,5%	36 1,6%	36 1,6%	28 1,2%	1 0,0%
ROK 2020													
02016	297	50,5	61,0	10,5	Gr. woj. Leszno Górne - Golnice	3745	7 0,2%	2827 75,5%	323 8,6%	126 3,4%	420 11,2%	41 1,1%	1 0,0%
02017	297	61,0	68,3	7,3	Golnice - Bolesławiec	6173	8 0,1%	5007 81,1%	326 5,3%	258 4,2%	513 8,3%	60 1,0%	1 0,0%
02020	297	72,7	90,8	18,1	Bolesławiec – Lwówek Śląski	7058	23 0,3%	5994 84,9%	535 7,6%	163 2,3%	262 3,7%	77 1,1%	4 0,1%
02116	350	60,7	71,0	10,3	Osiecznica – Bolesławiec	4715	30 0,6%	4121 87,4%	260 5,5%	137 2,9%	127 2,7%	36 0,8%	4 0,1%
02148	363	1,9	31,2	29,3	Bolesławiec - Złotoryja	2601	13 0,5%	2343 90,1%	136 5,2%	38 1,5%	42 1,6%	28 1,1%	1 0,0%
ROK 2025													
02016	297	50,5	61,0	10,5	Gr. woj. Leszno Górne - Golnice	4262	7 0,2%	3245 76,1%	350 8,2%	132 3,1%	487 11,4%	41 1,0%	0 0,0%
02017	297	61,0	68,3	7,3	Golnice - Bolesławiec	7036	8 0,1%	5748 81,6%	353 5,0%	271 3,9%	595 8,5%	60 0,9%	1 0,0%
02020	297	72,7	90,8	18,1	Bolesławiec	8038	23	6881	579	171	304	77	3

					– Lwówek Śląski		0,3%	85,6%	7,2%	2,1%	3,8%	1,0%	0,0%
02116	350	60,7	71,0	10,3	Osiecznica – Bolesławiec	5373	30 0,6%	4731 88,0%	282 5,2%	144 2,7%	147 2,7%	36 0,7%	3 0,1%
02148	363	1,9	31,2	29,3	Bolesławiec - Złotoryja	2968	13 0,4%	2690 90,7%	147 5,0%	40 1,3%	49 1,7%	28 0,9%	1 0,0%

Tabela 70. Gmina Bolesławiec – wykaz dróg powiatowych [źródło: Załącznik do Uchwały Nr 229/II/03 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 06.05.2003]

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi
1	2272D	Bolesławiec – Gromadka – Chocianów
2	2273D	Bolesławiec – Ocice – Lubań
3	2274D	Brzeźnik (dr. kraj. nr 94) – Nowogrodziec
4	2499D	Lwówek – Ocice – Brzeźnik
5	2501D	Brunów – Ustronie – Raciborowice Dolne
6	2280D	Bolesławiec – Żeliszów – Ustronie
7	2286D	Bolesławiec – Dąbrowa – Kraśnik Dolny, Górny – Tomaszów Bolesławiecki – Wilczy Las
8	2287D	Kraśnik Dolny – Lipiany
9	2288D	Trzebień Mały – Trzebień – dr. kr. nr 18 (A18)
10	2289D	Trzebień – Trzebień
11	2291D	Łaziska – Wartowice – Warta Bolesławiecka
12	2292D	Kruszyn – Łaziska – Stare Jaroszewice
13	2293D	Żeliszów – Raciborowice Górne
14	2294D	Suszki (dr. woj. nr 297) – Żeliszów
15	2295D	Kraszowice – Nowa – Włodzice
16	2296D	Ocice – Nowogrodziec

Tabela 71. Gmina Bolesławiec – wykaz dróg publicznych, gminnych [źródło: Załącznik do Uchwały Nr 190/01 Zarządu Gminy Bolesławiec z dnia 21 lutego 2001 r.]

Lp	Relacja i przebieg drogi	Długość drogi
1	Parkoszów Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 12 579 (w kierunku Trzebienia Małego) do skrzyżowania z dr. pow. nr 12 579 za mostem drewnianym na rzece Bóbr	2200 mb
2	Golnice	1 550 mb

	Od skrzyżowania z dr. krajową nr 18 do skrzyżowania z dr. woj. nr 297	
3	Golnice – Krępnica Golnice (od skrzyżowania z dr. woj. nr 297) przez most betonowy na rzece Bóbr, Golnice Małe do skrzyżowania z dr. pow. nr 12 569 w Krępnicy	5 150 mb
4	Lipiany Od skrzyżowania z drogą A18 do końca zabudowań wsi Lipiany	1 000 mb
5	Kraśnik Dolny – Łąka Od skrzyżowania z dr. pow. nr 12 569 do skrzyż. z dr. woj. nr 297	2 750 mb
6	Chościszowice – Łąka Chościszowice – od skrzyżowania z drogą pow. nr 12 517 do skrzyżowania z dr. woj. nr 297 we wsi Łąka	2 000 mb
7	Kraśnik Dolny – Kruszyn Kraśnik Dolny – od skrzyżowania z drogą pow. nr 12 569 przez wiadukt kolejowy do skrzyżowania z dr. nr 94 i od tego skrzyżowania do przejazdu kolejowego we wsi Kruszyn	7 300 mb
8	Łaziska Od skrzyżowania z drogą pow. nr 12 581 wzdłuż toru kolejowego, do granicy gminy Bolesławiec (Warta Bolesławiecka)	2 750 mb
9	Kraśnik Górny Od skrzyżowania z dr. pow. nr 12 569 do granicy gminy Bolesławiec (Tomaszów Bolesławiecki)	1 500 mb
10	Kraśnik Górny – Kruszyn Od skrzyżowania z dr. pow. nr 12 569 do skrzyżowania z dr. kr. nr 94 i od tego skrzyżowania do skrzyżowania z drogą gminną (z pozycji nr 8)	3 800 mb
11	Kruszyn – Chościszowice Od skrzyż. z dr. nr 94 do skrzyżowania z dr. pow. nr 12 517 koło wsi Chościszowice	4 000 mb
12	Bożejowice – Rakowice Granica miasta Bolesławiec, przez wieś Bożejowice do skrzyżowania z dr. pow. nr 12 518 i od skrzyżowania przez wieś Rakowice do skrzyżowania z dr. gminną (droga z poz. 13)	4 000 mb
13	Otok Od granicy miasta Bolesławca przez wieś Otok do skrzyżowania z dr. pow. nr 12 518	3 125 mb
14	Dobra Od skrzyżowania z dr. woj. nr 350 przez wieś Dobra do granicy miasta Bolesławca (Osiedle Przylesie)	3 000 mb
15	Kraszowice – Stare Jaroszowice Od skrzyżowania z dr. pow. nr 12 518 w Kraszowicach do wsi Nowe Jaroszowice do skrzyżowania z drogą woj. nr 297 i od tego skrzyżowania przez wieś Stare Jaroszowice do skrzyż. z dr. pow. nr 12 516 w Starych Jaroszowicach	7 000 mb
16	Stare Jaroszowice Od skrzyżowania z dr. pow. nr 12 516 we wsi Stare Jaroszowice do granicy gminy Bolesławiec (Wartowice)	830 mb
17	Kraszowice – Suszki Od skrzyż. z drogą pow. nr 12 518 przez wieś Kraszowice do granicy gminy Bolesławiec (Włodzice)	3 700 mb
18	Nowa – Ocice Od skrzyż. z dr. pow. nr 12 582 we wsi Nowa do skrzyż. z dr. pow. nr 12 514 w Ocicach	1 700 mb

19	Ocice Od skrzyż. z dr. pow. nr 12 518 przez wieś Ocice kol. Śliszów do skrzyż. z dr. pow. nr 12514	2 370 mb
20	Ocice Od skrzyż. z dr. pow. 12 514 w Ocicach k/kościółka przez wieś Ocice do skrzyż. z dr. pow. nr 12 514	1 750 mb
21	Ocice – Mierzwin Od skrzyżowania z dr. gminną (z poz.20) przez wsie: Ocice, Mierzwin do skrzyż. z dr. pow. nr 12 514	2 400 mb
22	Mierzwin Od skrzyżowania z dr. gminną (poz. 21) do granicy gminy Bolesławiec (Zabłocie)	1 000 mb
23	Mierzwin – Brzeźnik Od skrzyż. z dr. pow. nr 12 514 w Mierzwinie do skrzyż. z dr. pow. nr 12 565 w Brzeźniku do dr. kr. nr 94 i od drogi nr 94 do granicy gminy Bolesławiec (Kierzno)	3 125 mn
24	Żeliszów Od skrzyżowania z drogą pow. nr 12 516 poprzez wieś do granicy gminy Bolesławiec (kolonia Górnik)	2 350 mb
25	Żeliszów Od skrzyż. z dr. gminną (z poz. 24) do granicy gminy Bolesławiec (Ustronie)	300 mb
RAZEM		70 650 mb

Dobrze rozwinięta jest sieć komunikacji autobusowej, obsługiwanej głównie przez Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej (PKS) oraz prywatne BUS-y. Dzięki niej można bezpośrednio dotrzeć do każdego sołectwa gminy oraz do miejscowości sąsiednich takich jak: miasto Bolesławiec, Lwówek Śląski, Złotoryja, a także do Jeleniej Góry, Legnicy i Wrocławia. Ponadto MZK Bolesławiec obsługuje komunikację lokalną pomiędzy miejscowościami gminy: Bolesławice, Bożejowice, Brzeźnik, Chościszowice, Dobra, Kraśnik Dolny, Kruszyn, Łaziska, Łąka, Nowe Jaroszowice, Otok, Suszki, a miastem Bolesławiec jak i miejscowościami gmin ościennych.

12.4. Wnioski wynikające z analizy stanu istniejącego komunikacji

Fakt istnienia różnorodnej i dogodnej sieci komunikacyjnej podnosi prestiż gminy oraz stanowi istotny argument, pozwalający stymulować jej dalszy, gospodarczy rozwój, zwłaszcza w perspektywie rozbudowy i modernizacji infrastruktury komunikacyjnej.

Generalnie stan dróg na terenie gminy jest zadowalający zarówno pod względem jakości nawierzchni (drogi wojewódzkie) jak i możliwości obsługiwanego przez nie poszczególnych obszarów zabudowy. Sieć ta wymaga jednak bieżących napraw i modernizacji. Drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne w większości nie posiadają odpowiedniej wytrzymałości i są w złym stanie technicznym. Brak kanalizacji deszczowej oraz rowów odwadniających uniemożliwia odprowadzenie wód opadowych lub prawidłowe odwodnienie korpusu drogi. Na terenach zabudowanych w dużej mierze drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne nie posiadają chodników, a także ścieżek rowerowych i ruch pieszcy oraz rowerowy odbywa się na poboczu lub jezdni.

13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

13.1. Gospodarka wodno – ściekowa²⁷

Gmina Bolesławiec w roku 2001 zawarła porozumienie w sprawie powierzenia Miastu Bolesławiec zadań własnych w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków. PWiK w Bolesławcu Sp. z o.o. zgodnie z Ustawą z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72 poz. 747 z późn. zm.) prowadzi swoją statutową działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Miasta i Gminy Bolesławiec.

W październiku 2008 roku na mocy uchwały Rady Miasta Bolesławiec oraz Rady Gminy Bolesławiec został utworzony Związek Międzygminny „Bóbr”, w celu wykonywania publicznych zadań w zakresie dotyczącym m.in.:

- wodociągów i zaopatrzenia w wodę;
- kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków;
- ochrony wód podziemnych i powierzchniowych oraz gospodarki zasobami wodnymi.

W czerwcu 2009 roku pomiędzy Skarbem Państwa, a Związkiem Międzygminnym „Bóbr” została zawarta Umowa nieodpłatnego przeniesienia własności udziałów. Na mocy podpisanej umowy właścicielem PWiK w Bolesławcu Sp. z o.o. został Związek Międzygminny „Bóbr” obejmując 100% ogółu udziałów.

13.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina jest zwodociągowana w 100%, długość sieci wodociągowej w 2011 przedstawia się następująco:

- sieć magistralna (32,4 km),
- sieć rozdzielcza (145,6 km),
- przyłącza (66,1 km).

Gmina (i miasto) Bolesławiec są zaopatrywane w wodę z czterech niezależnie działających systemów:

- System „SUW Miejskie”
- System „SUW Mierzwin”
- System „SUW Stare Jaroszewice”
- System „SUW Trzebień”

SYSTEM „SUW MIEJSKIE” – sieć wodociągowa systemu jest układem pierścieniowym. Woda ze wszystkich stacji uzdatniania trafia do jednego układu sieciowego. W skład systemu wchodzi 4 ujęcia wody:

- Ujęcie i SUW „Modłowa”,
- Ujęcie i SUW „Rakowice”,
- Ujęcie i SUW „Nowe”,
- Ujęcie „Stare”.

Do zapewnienia zapasu wody na cele przeciwpożarowe, a także w celu stabilizacji ciśnienia wody wykorzystuje się 2 zbiorniki wyrównawcze, które zlokalizowano przy ulicy Kosiby w Bolesławcu. Zbiorniki wybudowano jeszcze przed II wojną światową. Woda pobierana z ujęć doprowadzana jest do żelbetowego zbiornika wyrównawczego nr 1 o pojemności 800 m³ zlokalizowanego przy ul. Kosiby, a następnie rurociągiem Ø 400 do zbiornika nr 2 o pojemności 1600 m³ zlokalizowanego po przeciwnej stronie ulicy, gdzie prowadzi się proces napowietrzania przy użyciu systemu dysz rozbryzgowych. W systemie „SUW Miejskie” znajdują się także 3 hydrofornie: hydrofornia Kleeberga, hydrofornia Kosiby, hydrofornia Gołnice. Ich zadaniem jest zapewnienie odpowiedniego ciśnienia wody, tak aby nie występowały przerwy w dostawie wody, w godzinach maksymalnych jej rozbiorów.

²⁷ Wykorzystano informacje zawarte w: <http://www.pwik.boleslawiec.pl/> i Programie Ochrony Środowiska w gminie Bolesławiec na lata 2004-2013

SYSTEM „SUW MIEJSKIE” zaopatruje w wodę następujące miejscowości:

- w gminie Bolesławiec: Kruszyn, Łaziska, Kraśnik Dolny, Kraśnik Górny, Dobra, Otok, Lipiany, Dąbrowa Bolesławiecka, Krępica, Bolesławice, Bożejowice, Golnice, Rakowice, Chościszowice, Nowa Wieś Kraśnicka, Łąka,
- miasto Bolesławiec,
- gminy: Zagrodno, Warta Bolesławiecka, Gromadka – poprzez sprzedaż hurtową.

Ogólna liczba mieszkańców zaopatrywanych w wodę pochodzącą z systemu (bez sprzedaży hurtowej) wynosi ok. 48 tysięcy. Roczny pobór wody z ujęć zaopatrujących system w 2011 roku wyniósł 3 752 561 m³.

Tabela 72. Wysokość poboru wód w roku 2011 w odniesieniu do warunków ustalonych w pozwoleniach wodnoprawnych
[Źródło: <http://www.pwik.boleslawiec.pl/>]

Nazwa ujęcia	Pobór roczny [m ³ /r]	Pobór średni dobowy [m ³ /d]	Pobór maksymalny dobowy wg pozwolenia [m ³ /d]
SUW Nowe	458 478	1 256	5 416
SUW Modłowa	1 252 953	3 433	6 720
SUW Stare	158 561	434	1 920
SUW Rakowice	1 670 800	4 578	8 000
SUW Mierzwin	82 819	227	550
SUW Stare Jaroszowice	56 501	155	400
SUW Trzebień	72 449	199	336

SYSTEM „SUW MIERZWIN” – służy do zaopatrzenia w wodę miejscowości Gminy Bolesławiec:

- Ocice,
- Brzeźnik,
- Mierzwin,
- Kraszowice,
- Nowa.

Ujęcie wody oraz stacja uzdatniania zlokalizowane są w miejscowości Mierzwin. Na terenie SUW zlokalizowano również zbiornik wyrównawczy. Drugi zbiornik pełniący funkcję stabilizatora ciśnienia wody w sieci dla miejscowości Nowa i Kraszowice znajduje się w miejscowości Ocice. Ogólna liczba mieszkańców zaopatrywanych w wodę pochodzącą z systemu ok. 2 540 osób. Roczny pobór wody z ujęcia zaopatrującego system w 2011 roku wyniósł 82 819 m³.

Tabela 73. Wysokość poboru wód w roku 2011 w odniesieniu do warunków ustalonych w pozwoleniu wodno prawnym
[Źródło: <http://www.pwik.boleslawiec.pl/>]

Nazwa ujęcia	Pobór roczny [m ³ /r]	Pobór średni dobowy [m ³ /d]	Pobór maksymalny dobowy wg pozwolenia [m ³ /d]
SUW MIERZWIN	82 819	227	550
RAZEM	82 819	227	550

SYSTEM „SUW STARE JAROSZOWICE” – zaopatruje w wodę:

- w gminie Bolesławiec: Suszki, Żeliszów, Stare Jaroszowice, Nowe Jaroszowice,
- oraz poprzez sprzedaż hurtową gminę Lwówek Śląski.

Ujęcie wody zlokalizowano w miejscowości Stare Jaroszowice. Na jego terenie znajduje się również zbiornik retencyjny, którego zasadniczą funkcją jest stabilizacja ciśnienia wody dla miejscowości Suszki. Do systemu włączono zbiornik wody w Nowych Jaroszowicach, pełniący tożsamą funkcję dla mieszkańców tej miejscowości. Ogólna liczba mieszkańców zaopatrywanych w wodę pochodzącą z systemu ok. 1 411 osób. Roczny pobór wody z ujęcia zaopatrującego system w 2011 roku wyniósł 56 501 m³.

Tabela 74. Wysokość poboru wód w roku 2011 w odniesieniu do warunków ustalonych w pozwoleniu wodno prawnym
[Źródło: <http://www.pwik.boleslawiec.pl/>]

Nazwa ujęcia	Pobór roczny [m ³ /r]	Pobór średni [m ³ /d]	Pobór maksymalny dobowy wg pozwolenia [m ³ /d]
SUW Stare Jaroszowice	56 501	155	400
RAZEM	56 501	155	400

SYSTEM „SUW TRZEBIEŃ” – zaopatruje w wodę mieszkańców Gminy Bolesławiec z miejscowościami:

- Parkoszów,
- Trzebień,
- Stara Oleszna,
- Kozłów,
- Trzebień Mały.

Ujęcie wody oraz stacja uzdatniania wody zlokalizowane są na terenie miejscowości Trzebień. Ogólna liczba mieszkańców zaopatrywanych w wodę pochodzącą z systemu ok. 1 600 osób. Roczny pobór wody z ujęcia zaopatrującego system w 2011 roku wyniósł 72 449 m³.

Tabela 75. Wysokość poboru wód w roku 2011 w odniesieniu do warunków ustalonych w pozwoleniu wodnoprawnym
[Źródło: <http://www.pwik.boleslawiec.pl/>]

Nazwa ujęcia	Pobór roczny [m ³ /r]	Pobór średni [m ³ /d]	Pobór maksymalny dobowy wg pozwolenia [m ³ /d]
SUW Trzebień	72 449	199	336
RAZEM	72 449	199	336

Stan rozwoju sieci wodociągowej należy ocenić jako bardzo dobry i wyróżniający się na tle gmin byłego województwa jeleniogórskiego. Decydujący wpływ na to ma fakt, że gmina jest w całości zwodociągowana. Szczególnie korzystnie przedstawia się wskaźnik korzystających z instalacji wodociągowej w ogólnej liczbie ludności, który wynosi w gminie 91,3%. Jest to wartość zbliżona do wartości charakteryzujących powiat bolesławiecki i województwo dolnośląskie. Wykluczając jednak dane dla miast, które zawyżają podobne wskaźniki okazuje się, że wskaźnik korzystających z sieci wodociągowej w gminie jest o 15% większy niż we wsiach województwa dolnośląskiego. Podobnie przedstawiają się dane dotyczące średniego jednostkowego zużycia wody w gospodarstwach domowych.

Tabela 76. Gmina Bolesławiec – wskaźniki charakteryzujące sieć wodociągową w 2010 roku
 [Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Wyszczególnienie	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie (ogółem)	Województwo dolnośląskie (wsie)
Gęstość sieci wodociągowej ²⁸ w km / 100 km ²	52,4	50,0	72,3	52,9
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	91,3	91,3	91,5	79,3
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m ³	29,7	28,5	32,4	24,5

13.1.2. Kanalizacja

Na terenie gminy Bolesławiec system kanalizacji przedstawia się następująco:

- wsie odprowadzające ścieki do zlewni oczyszczalni ścieków w Trzebień: Kozłów, Trzebień Mały, Stara Oleszna, Trzebień, Parkoszków,
- wsie odprowadzające ścieki do zlewni Bolesławiec: Krępica, Dąbrowa, Kraśnik Dolny, Kraśnik Górny, Łąka, Chościszowice, Kruszyn, Łaziska, Stare Jaroszewice, Żeliszów, Suszki, Nowe Jaroszewice, Kraszewice, Nowa, Bożejowice, Mierzwin, Otok, Rakowice, Bożejowice, Brzeźnik, Dobra, Bolesławice,
- tereny nieskanalizowane (Golnice, Lipiany, Nowa Wieś).

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi:

- sieć ogólnospławna – 0,00 km,
- sieć sanitarna – 243,30 km,
- sieć deszczowa – 0,00 km,
- przykanaliki – 39,5 km.

Na terenie gminy Bolesławiec w roku 2010 z systemu kanalizacji zbiorczej korzystało 7 157 osób. Ilość przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 1 971, a ilość ścieków odprowadzonych 383 tys. m³.

Elementy systemu kanalizacyjnego w gminie Bolesławiec:

- *Stara Oleszna, Trzebień, Trzebień Mały, Parkoszków* (rok budowy 2003) - System kanalizacyjny dla ww. miejscowości został wykonany jako jeden wspólny układ odprowadzający ścieki do oczyszczalni w Trzebień.
- *Kraśnik Dolny, Kraśnik Górny, Krępica, Dąbrowa Bolesławiecka, Chościszowice, Łąka* (rok budowy 2000 – 2002 - System kanalizacyjny w ww. miejscowościach został wykonany jako jeden układ z tłoczeniem ścieków do kanalizacji miejskiej z doprowadzeniem ścieków do oczyszczalni przy ul. Granicznej.
- *Bolesławice* (rok budowy 2000) - Ścieki sanitarne z miejscowości Bolesławice przepływają do kanalizacji miejskiej systemem czterech kanałów i dwóch pompowni ścieków.
- *Dobra* (rok budowy 2000/2001) - Ścieki sanitarne z miejscowości Dobra są odprowadzane do kanalizacji miejskiej w obrębie osiedla Przylesie. Położenie oraz układ wysokościowy miejscowości wymagały wykonania w miejscowości trzech przepompowni ścieków.
- *Kruszyn, Łaziska* (rok budowy 1996/1997) - Ze względu na bardzo bliskie wzajemne położenie miejscowości Kruszyn i Łaziska system kanalizacyjny dla tych wsi został wykonany jako jeden wspólny układ odprowadzający ścieki do oczyszczalni w Bolesławcu. W roku 2010 rozpoczęła się dalsza rozbudowa

²⁸ Sieć rozdzielcza, bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów.

sieci kanalizacyjnej systemu obejmująca skanalizowanie dotychczas nieposiadającej dostępu do sieci zbiorczej części miejscowości Łaziska, wraz z odprowadzeniem ścieków do sieci kanalizacji miejskiej Bolesławca, w rejonie ulicy Kosiby.

- *Bożejowice, Rakowice, Otok* (rok budowy 1999) - System kanalizacyjny dla miejscowości Bożejowice, Rakowice, Otok ze względu na ich wzajemne bliskie położenie został wykonany jako jeden układ z tłoczeniem ścieków do kanalizacji miejskiej z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni przy ulicy Granicznej.
- *Nowe Jaroszewice, Żeliszów, Suszki, Stare Jaroszewice* (rok budowy 2009) - Kanalizacja w ww. miejscowościach jest oparta na grawitacyjno-ciśnieniowym układzie sieci.
- *Mierzwin, Brzeźnik, Ocice, Nowa, Kraszewice* (rok budowy 2006/2007) - System kanalizacyjny dla ww. miejscowości został wykonany jako jeden układ z tłoczeniem ścieków do kanalizacji miejskiej z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni przy ulicy Granicznej.
- *Golnice, Lipiany Nowa Wieś* - miejscowości w całości nieskanalizowane. Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w tych miejscowościach rozpoczęto w 2012 r. Inwestycję realizuje i finansuje Gmina Bolesławiec.

Ścieki z miejscowości, w których nie ma kanalizacji sanitarnej odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych (szamb), skąd wywożone są do oczyszczalni ścieków lub odprowadzane w sposób niekontrolowany do rowów, cieków lub do ziemi. Ponadto część z tych ścieków odprowadzanych jest do przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ścieki w gminie odprowadzane są do dwóch oczyszczalni ścieków komunalnych – w mieście Bolesławiec i wsi Trzebień:

- oczyszczalnia ścieków w Bolesławcu położona jest w północno-zachodniej części miasta przy ul. Granicznej 48, na prawym brzegu rzeki Bóbr, która stanowi odbiornik ścieków oczyszczonych. Obiekt przyjmuje ścieki bytowo-przemysłowe z terenu miasta o gminy wiejskiej Bolesławiec. Do oczyszczalni dowożone są również ścieki sanitarne transportem asenizacyjnym. Zgodnie z obowiązującym pozwoleniem wodno prawnym przepływy charakterystyczne dla oczyszczalni kształtują się następująco:
 - $Q_{\text{śrd}} = 15\,000 \text{ m}^3/\text{d}$
 - $Q_{\text{śrh}} = 625 \text{ m}^3/\text{h}$
 - $Q_{\text{maxh}} = 750 \text{ m}^3/\text{h}$ (pogoda sucha)
 - $Q_{\text{maxh}} = 1350 \text{ m}^3/\text{h}$ (pogoda deszczowa),
 natomiast średni przepływ dobowy w roku 2011 kształtował się na poziomie $Q_{\text{śrd}} = 9\,606 \text{ m}^3/\text{d}$. Obecny kształt i wyposażenie obiektu, jest wynikiem budowy oraz długofalowego procesu usprawniania i unowocześniania poszczególnych elementów oczyszczalni, a zwłaszcza zakończonej w 2008 r. modernizacji.
- oczyszczalnia w Trzebieniu położona jest na zachodnio-południowych obrzeżach tej miejscowości. Do oczyszczalni systemem grawitacyjno – pompowym (10 lokalnych przepompowni) doprowadzone są ścieki z miejscowości: Trzebień, Trzebień Mały, Stara Oleszna, Kozłów i Parkoszków, dopływające ścieki charakteryzują się następującymi wartościami przepływów (dane za 2011 r.):
 - roczny: $49\,953 \text{ m}^3/\text{rok}$
 - średni dobowy $Q_{\text{d/śr.}} = 134 \text{ m}^3/\text{d}$,
 - równoważna liczba mieszkańców
 - RLM = 1400 mieszkańców

Pierwsza oczyszczalnia w Trzebieniu powstała w latach 60 z przeznaczeniem dla oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych stacjonującego w pobliżu garnizonu, w roku 1990 wykonano modernizację starej oczyszczalni, która

jednak uległa dekapitalizacji w stopniu uniemożliwiającym jej prawidłową eksploatację. Obecna Oczyszczalnia powstała na wg projektu firmy ESKO z Zielonej Góry i została oddana do użytku w 2003 r.

Tabela 77. Gmina Bolesławiec – wskaźniki charakteryzujące sieć kanalizacyjną w 2010 roku [źródło: GUS, 2012]

Wyszczególnienie	Gmina Bolesławiec	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie (ogółem)	Województwo dolnośląskie (wsie)
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	54,0	68,9	68,2	27,6
Gęstość sieci kanalizacyjnej ²⁹ w km / 100km ²	81,6	45,9	41,4	22,9
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną na 1 mieszkańca w m ³	28,9	31,8	35,5	11,3

Stan rozwoju sieci kanalizacyjnej również należy ocenić jako bardzo dobry: wskaźnik gęstości sieci kanalizacyjnej w gminie jest 2-krotnie wyższa niż w powiecie bolesławieckim i województwie dolnośląskim. Dla lepszego odzwierciedlenia wskaźników dotyczących sieci kanalizacyjnej, wzięto pod uwagę jedynie wsie województwa dolnośląskiego. Gmina Bolesławiec w stosunku do wsi województwa przedstawia się następująco:

- 2-krotnie więcej korzystających z instalacji w % ogółu ludności,
- 4-krotnie większa gęstość sieci kanalizacyjnej,
- 3-krotnie większa wartość ścieków odprowadzanych siecią na 1 mieszkańca.

Gmina wiejska Bolesławiec konsekwentnie realizuje działania na rzecz zrównoważonego rozwoju. Intensywne prace w celu uporządkowania gospodarki ściekowej trwały od 1996 roku. Gmina od 1995 roku jest w całości zwodociągowana, a od lipca 2009 roku skanalizowana w dwóch systemach tj. biologicznych, indywidualnych oczyszczalni i sieci kanalizacji sanitarnej (zrealizowano „Program budowy kanalizacji sanitarnej dla wsi gminy Bolesławiec” przy udziale środków funduszu ISPA/Funduszu Spójności). Efektem podjętych działań było uhonorowanie gminy Bolesławiec przez Ministra Środowiska prestiżowym tytułem "Lider Polskiej Ekologii" w 2009 roku (12 edycja). W konkursie nagrodzono „Proekologiczne działania Gminy Bolesławiec ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki odpadowej i wodno-ściekowej”.

13.2. Elektroenergetyka

13.2.1. Elektroenergetyczna sieć przesyłowa

Na terenie gminy Bolesławiec znajdują się fragmenty linii przesyłowych: dwutorowej napowietrznej linii elektroenergetycznej o napięciu 2 x 220 kV relacji Mikułowa – Polkowice.

Linie te są ważnymi elementami sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego, umożliwiające przesył mocy do elektroenergetycznych stacji 400/110 kV i 220/110 kV. Ze stacji tych energia elektryczna dosyłana jest, poprzez sieć dystrybucyjną (obiekty o napięciu 110 kV i niższym), między innymi do odbiorców znajdujących się na terenie gminy Bolesławiec.

13.2.2. Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna

TAURON Dystrybucja S.A., Oddział w Jeleniej Górze posiada na terenie gminy linie napowietrzne 110 kV oraz sieć średniego napięcia, w skład której wchodzi linie napowietrzne 20 kV oraz linie kablowe SN. Do odbiorców bytowo – komunalnych energia elektryczna dostarczana jest w większości liniami napowietrznymi niskiego napięcia.

²⁹ czynna sieć rozdzielcza łącznie z przesyłową

Redukcja napięcia następuje w rozdzielniach, skąd wyprowadzane są tory sieciowe średnich napięć oraz do stacji transformatorowych (116 stacji). Główne Punkty Zasilania 110/20kV zlokalizowane są w mieście Bolesławiec oraz we wsi Kruszyn.

Wszystkie miejscowości na terenie gminy są zelektryfikowane. Dostawy energii w pełni pokrywają potrzeby mieszkańców oraz jednostek gospodarczych.

13.2.3. Odnawialne źródła energii

Zgodnie z art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (T. j. Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) odnawialne źródło energii to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Korzystne warunki hydrograficzne dotyczą możliwości lokalizacji małych elektrowni wodnych na licznych ciekach wodnych, charakteryzujących się górskim reżimem. W związku z powyższym na bazie szczegółowych, specjalistycznych analiz należy rozpatrzyć wszystkie aspekty ewentualnej budowy małych elektrowni wodnych.

Na terenie gminy Bolesławiec obecnie działają dwie małe elektrownie wodne (MEW) należące do TAURON Ekoenergia Sp. z o. o. - Zespół Elektrowni Wodnych Jelenia Góra:

- Elektrownia wodna Kraszowice:
 - usytuowana na rzece Bóbr w miejscowości Kraszowice,
 - typ elektrowni: przepływowa,
 - moc - 0,960 MW,
- Elektrownia wodna Olszna:
 - usytuowana na rzece Bóbr w miejscowości Stara Oleszna,
 - typ – przepływowa,
 - moc - 1,950 MW.

13.3. Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy przebiegają następujące gazociągi zarządzane przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM Sp. z o.o. Oddział we Wrocławiu:

- gazociąg wysokiego ciśnienia 6,3 MPa wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi I-go stopnia,
- gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia 1,6 MPa.

W roku 2011 r. zrealizowano inwestycję polegającą na budowie gazociągu wysokiego ciśnienia 8,4MPa DN500 relacji Jeleniów – Dziwiszów.

W związku z występowaniem na terenie gminy sieci gazowej podwyższonego średniego ciśnienia dla przedmiotowej sieci zgodnie należy określić odległości podstawowe od obiektów terenowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. nr 139 z 1995 roku, poz. 686).

Tabela 78. Odległości podstawowe gazociągów układanych w ziemi o ciśnieniu gazu powyżej 0,4 MPa do 10 MPa od obrysów obiektów terenowych w metrach

Rodzaj obiektu terenowego	DN: ≤300 PN: 1,6 MPa	Licząc od gazociągu do:
Miasta i zespoły wiejskich budynków mieszkalnych o zwartej zabudowie	20	linii zwartej zabudowy
Budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego	25	granicy terenu

Budynki mieszkalne zabudowy jedno- i wielorodzinnej	20	rzutu budynku
Wolnostojące budynki niemieszkalne	15	rzutu budynku
Obiekty zakładów przemysłowych	20	granicy terenu
Parkingi	20	granicy terenu

Strefa ochronna sieci gazowej wysokiego ciśnienia, której lokalizację wyznaczono na załączniku graficznym stanowi obszar, w którym operator sieci gazowej jest uprawniony do zapobiegania działalności mogącej mieć negatywny wpływ na jej trwałość i prawidłową eksploatację.

Dolnośląska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. we Wrocławiu, Zakład Gazowniczy Zgorzelec (DSG sp. z o.o.) posiada 35,4 km czynnej sieci rozdzielczej. Sieć ta zaopatruje około 2500 odbiorców (707 gospodarstw domowych poprzez 504 przyłączy), którym dostarczono w 2010 roku 743,6 tys. m³ gazu.

Na terenie gminy zgazyfikowane są jedynie cztery wsie, leżące bezpośrednio przy granicy z miastem Bolesławiec. Są to: Kruszyn, Dobra, Łąka i Bolesławiec. Na terenach wiejskich w gospodarstwach domowych korzysta się z butli gazowych.

Tabela 79. Gmina Bolesławiec – sieć gazowa, odbiorcy oraz zużycie gazu w gospodarstwach domowych w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2012]

Wyszczególnienie	Gmina Bolesławiec ³⁰	Powiat bolesławiecki	Województwo dolnośląskie
Gęstość sieci gazowej w km / 100km ²	12,3	14,6	30,6
Liczba korzystających w stosunku do liczby ludności ogółem w (%)	18,9	47,1	62,9
Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca ³¹ w m ³	56,2	102,7	128,5
Zużycie gazu z sieci na 1 na 1 korzystającego / odbiorcę w m ³	1051,8	597,2	555,2

Gęstość sieci gazowej na terenie gminy i powiatu bolesławieckiego jest ponad 2,5 razy mniejsza niż na obszarze całego województwa dolnośląskiego. Powodem takiego stanu jest fakt, że na terenie gminy jedynie cztery wsie są zgazyfikowane, a statystyka obejmująca województwo dolnośląskie zawiera również dane z wszystkich większych gmin miejskich, gdzie gaz sieciowy jest powszechnym medium. Ze względu na niższe nasycenie siecią gazową również wskaźniki dotyczące ilości odbiorców oraz zużycia gazu na 1 mieszkańca są niższe od średniej w całym województwie. Natomiast ponad 2 krotnie większe zużycie gazu na terenie gminy na 1 odbiorcę w stosunku do powiatu i całego województwa oznacza, że gaz z sieci jest używany tutaj także do celów grzewczych.

Ewentualna budowa rozdzielczej sieci gazowej następować będzie w oparciu o obowiązującą ustawę Prawo energetyczne oraz rozporządzenia wykonawcze, jeżeli zaistnieją techniczne i ekonomiczne warunki dostarczania paliwa gazowego.

13.4. Zaopatrzenie w energię ciepłą

Na terenie gminy Bolesławiec nie ma sieciowych systemów centralnego ogrzewania. Potrzeby grzewcze mieszkańców terenów wiejskich pokrywane są ze źródeł lokalnych, do których należą głównie piece opalane drewnem, węglem kamiennym i jego pochodnymi, węglem brunatnym oraz olejem opałowym lub gazem propan – butan. Lokalne kotłownie posiadają jedynie większe zakłady produkcyjne i usługowe, gospodarstwa rolne oraz

³⁰ Dane na koniec 2008 roku.

³¹ Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem bez wyodrębniania jej w tych miastach i wsiach, w których ta sieć istniała.

osiedle Trzebień. Zauważa się ze względów ekonomicznych trend powrotu z opalania gazem w domach jednorodzinnych na rzecz paliwa stałego typu węgiel.

13.5. Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą „o odpadach” gmina Bolesławiec posiada Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Bolesławiec przyjęty Uchwałą nr XXVI/176/05 z 22 lipca 2005 r. w sprawie uchwalenia "Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bolesławiec na lata 2005 - 2012" wraz z „Aktualizacją Planu Gospodarki Odpadami”.

Odbiorem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie gminy Bolesławiec zajmują się:

- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Bolesławcu, Bolesławiec, Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieniu, ul. Spacerowa 24;
- SIMEKO Sp. z o. o. Jelenia Góra.

Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieniu (ZUOK) znajduje się na terenie działki nr 505/1 o powierzchni 13,23ha oraz działki nr 505/2 o powierzchni 29,77ha w obrębie Trzebień w odległości ok. 2 km na NE od miejscowości Trzebień i ok. 18 km na PN od Bolesławca. Właścicielem zakładu jest Gmina Miejska Bolesławiec i Gmina Bolesławiec, a administratorem Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Bolesławcu, który w 2006 r. uzyskał pozwolenie zintegrowane dla instalacji ZUOK w Trzebieniu, jako instalacji spełniającej kryteria najlepszej dostępnej techniki (BAT). Przepustowość Zakładu wynosi 42 000 Mg odpadów/rok. Do ręczno - mechanicznej linii sortowniczej o wydajności 40 000 Mg/rok trafia około 15 000 Mg odpadów mieszanych. Pozostałą ilość stanowią odpady ze zbiórki selektywnej. Eksploatację instalacji rozpoczęto w 1997 r. W 2003 r. Zakład rozbudowano o kolejne obiekty takie jak: sortownia, kompostownia, druga kwatera składowa wraz z nową infrastrukturą towarzyszącą. Przeprowadzono również modernizację infrastruktury istniejącej.

Całkowita pojemność składowiska wynosi 581 285m³. Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2010 r.

- pojemność zapełniona wynosi 220 676m³,
- pojemność pozostała do zapełnienia wynosi 360 609m³.

Niepokojącym zjawiskiem jest występowanie „dzikich” składowisk odpadów zlokalizowane w miejscowościach:

- dz. nr 83 w Dąbrowie Bolesławieckiej (własność Gmina Bolesławiec),
- dz. nr 82 w Dąbrowie Bolesławieckiej (własność Skarb Państwa – ANR),
- dz. nr 343 w Krępnicy (własność Gmina Bolesławiec),
- dz. nr 199 w Starych Jaroszowicach (własność Gmina Bolesławiec).

Na terenie nielegalnych wysypisk zalegają głównie odpady komunalne, pochodzące z gospodarstw domowych, placów budowy, różnorakie opakowania papierowe, plastikowe oraz szklane, ziemia, opony samochodowe, resztki organiczne. Działania samorządu powinny skupić się na skutecznej eliminacji dzikich składowisk, poczynawszy od gorliwiej stosowanych kar administracyjnych, poprzez likwidację obiektów, a skończywszy na biologicznej rekultywacji zanieczyszczonych przez składowiska terenów.

13.6. Telekomunikacja i łączność

Gmina Bolesławiec wyposażona jest w nowoczesne systemy telekomunikacyjne. Dzieje się tak dzięki włączeniu do central obsługujących przepływ automatyczny. Zwiększa się liczba numerów telefonicznych. Operujący na terenie gminy operatorzy telekomunikacyjni zapewniają szeroką gamę usług telekomunikacyjnych.

W gminie w 2010 r. funkcjonowała jedna agencja pocztowa w Starej Olesznej 21.

Rozwój systemów telefonii cyfrowej, lokalizacja i oddziaływanie, uwarunkowany jest przepisami prawnymi. Podstawowe zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi zostały określone w art. 121 ustawy

z dnia 24 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Ochrona ta polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Ponadto w lokalizacji masztów telefonii cyfrowej należy kierować się rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 158, poz. 1105).

14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W okresie od 2000 roku, a więc po opracowaniu pierwszego (obecnie zmienianego) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bolesławiec, powstał szereg dokumentów planistyczno – strategicznych o charakterze planów, studiów, strategii i programów, zarówno na szczeblu wojewódzkim, powiatowym jak i gminnym, obejmujących zasięgiem swojego opracowania teren gminy Bolesławiec. Poniżej przedstawiono zapisy i wnioski z wybranej dokumentacji odnoszącej się bezpośrednio lub pośrednio do terenu opracowania studium.

14.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wójt sporządza Studium zawierające między innymi ustalenia planu zagospodarowania województwa. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego został uchwalony przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLVIII/873/2002 z dnia 30 sierpnia 2002 roku. Obecnie projekt zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego jest w trakcie opracowania i nie posiada statusu dokumentu uchwalonego.

Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego wyróżnia między innymi 6 stref pod względem struktury funkcjonalno – przestrzennej. Część gminy położona na północ od miasta Bolesławiec znalazła się w strefie rolno-leśnej o dominujących funkcjach ochrony walorów środowiska przeznaczona do rozwoju funkcji ochronnych, rozwoju turystyki i rekreacji i utrzymania funkcji rybackiej. Obejmuje bogato zalesioną północno-wschodnią i północno-zachodnią część województwa. Charakteryzuje się niskim wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz dużym nagromadzeniem cennych przyrodniczo obszarów objętych lub planowanych do objęcia ochroną, a także dużą atrakcyjnością pod względem turystycznym. Ze strefą związany jest obszar metropolitalny miasta Wrocławia.

Pozostała część (na południe od miasta Bolesławiec) położona jest w strefie obszarów rolnych Przedgórze i Pogórze Sudetów. Strefa ta przewidziana jest dla rozwoju rolnictwa i przemysłu, w tym przemysłu wydobywczego, z uwzględnieniem ochrony walorów środowiska. Obejmuje pas terenu ciągnący się wzdłuż Sudetów od granicy polsko-niemieckiej i polsko-czeskiej do granicy z województwem opolskim. Jest to teren o wysokim stopniu urbanizacji, o dużych walorach przyrodniczych i kulturowych, dobrych glebach i bogatych zasobach surowców naturalnych.

Wybrane kierunki polityki przestrzennej dla północno – wschodniej i północno - zachodniej strefy obszarów rolnoleśnych:

- rozwijanie bazy i zaplecza turystyczno-rekreacyjnego,
- eksponowanie zabytkowych obiektów i układów urbanistycznych,
- rozwijanie bazy przetwórstwa rolno-spożywczego, w tym przetwórstwa rybnego,

- uzupełnienie sieci komunikacyjnej dla zwiększenia dostępności turystycznej,
- dokonanie zmian w sferze produkcyjnej wynikających z ochrony środowiska i położenia na terenach chronionych,
- podnoszenie standardu sieci usług,
- rozwój agroturystyki i rolnictwa ekologicznego.

Wybrane kierunki polityki przestrzennej dla strefy obszarów rolnych Przedgórze i Pogórze Sudetów to:

- restrukturyzacja rolnictwa w kierunku tworzenia silnych gospodarstw, szczególnie z wykorzystaniem gruntów po zlikwidowanych PGR-ach przejętych do Zasobu Agencji Nieruchomości Rolnej Skarbu Państwa;
- tworzenie w ośrodkach lokalnych zespołów obsługi gospodarki rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego;
- rozwój agroturystyki w połączeniu z gospodarstwami ekologicznymi;
- ochrona krajobrazu kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem architektury regionalnej;
- ochrona i rewaloryzacja licznie występujących cennych ośrodków staromiejskich;
- adaptowanie zespołów zabytkowych dla pełnienia funkcji turystycznych i rekreacyjnych;
- uzupełnienie systemu komunikacyjnego tworzącego III Paneuropejski Korytarz Transportowy (odcinek autostrady A-4 Krzyżowa-Zgorzelec);
- dalsza współpraca międzynarodowa prowadząca do zmniejszenia ilości zanieczyszczeń transgranicznych;
- prowadzenie gospodarki związanej z eksploatacją surowców naturalnych na terenach o cennych walorach przyrodniczych i kulturowych w kierunku maksymalnych ograniczeń uciążliwości, zmniejszania, a nawet zaniechania wydobywania;
- tworzenie warunków dla dalszej aktywizacji społeczno-gospodarczej związanej z istniejącym zapleczem infrastrukturalnym i położeniem przygranicznym.

„Plan...” wyróżnił również 7 sfer polityki przestrzennej: ekologiczna, społeczna, kulturowa, gospodarcza, infrastruktury, ochrony przeciwpowodziowej oraz obronności i bezpieczeństwa publicznego. Poniżej przedstawiono wybrane kierunki polityki przestrzennej dla poszczególnych sfer w bezpośrednim lub pośrednim odniesieniu do gminy Bolesławiec:

1) strefa ekologiczna, kierunki:

- utrzymanie eksploatacji kopalni użytecznych w najważniejszych ośrodkach górnictwa, w tym złóż kruszywa naturalnego, surowców ilastych oraz glin wykorzystywanych przede wszystkim na potrzeby lokalne i regionalne,
- rozwój działalności górniczej na obszarach o największej bazie zasobowej, istniejącej infrastrukturze oraz tradycjach eksploatacji surowców mineralnych,
- prowadzenie działalności związanej z eksploatacją surowców mineralnych w pasmach sudeckim i północnym, o cennych walorach przyrodniczych i kulturowych, w kierunku maksymalnych ograniczeń uciążliwości,
- wykorzystanie małych złóż kopalni pospolitych takich jak kruszywa naturalne, kamienie drogowe i budowlane, surowce ilaste ceramiki budowlanej i inne, jako bodźca lokalnej aktywizacji gospodarczej,
- sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk, hałd, osadników oraz innych nieużytków powstałych w wyniku działalności górniczej,
- inwentaryzacja wyrobisk poeksploatacyjnych na obszarze Dolnego Śląska pod kątem możliwości ich wykorzystania jako miejsca składowania odpadów komunalnych,
- objęcie szczególną ochroną i wdrożenie zasad ochrony dla obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) zgodne z Prawem Wodnym,
- objęcie wysoką ochroną obszarów zasilania zbiorników: Zbiornik Chocianów-Gozdnica (nr 315), objęcie wysoką i najwyższą ochroną obszarów zasilania zbiorników: Niecka zewnątrzsudecka Bolesławiec (nr 317),
- koncentracja ochrony wód podziemnych na obszarach ochrony GZWP oraz w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych,

-
- wprowadzanie naturalnych stref buforowych wzdłuż cieków wodnych (pasy zieleni, mokradła) dla ograniczenia spływu i oczyszczenia,
 - zwiększenie retencji wód poprzez budowę dużych zbiorników retencyjnych oraz rozbudowę systemu małej retencji na obszarze całego województwa,
 - przeznaczanie na cele inwestycyjne gruntów niższej jakości, nie rozpraszanie zabudowy,
 - likwidacja skutków fizycznej i chemicznej degradacji gleb – tereny poradzieckie (obszary po poligonie Strachów),
 - przebudowa gatunkowa obszarów leśnych, w celu dostosowania składu gatunkowego do warunków siedliskowych, w tym przebudowa siedlisk Borów Dolnośląskich w kierunku wykorzystania w części do celów gospodarczych i w części objęcia ochroną,
 - kontynuacja programu zagospodarowania i ochrony terenów leśnych po byłych poligonach Armii Radzieckiej (poligon Strachów),
 - projektowane Obszary Chronionego Krajobrazu - Bory Dolnośląskie – z wyłączeniem uzgodnionych terenów specjalnych, dróg dla wojskowych pojazdów specjalnych i tras przebiegu autostrad A4 i A18,
 - zastępowanie tradycyjnych nośników energii paliwami gazowymi, olejami lekkimi, ewentualnie koksem lub niskosiarkowym i niskopyłowym węglem z dodatkami brykietu drzewnego,
 - preferowanie i wspomaganie stosowania odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii – wód geotermalnych, energetyki wodnej, kolektorów słonecznych, spalania biogazu i biomasy,
 - rekultywacja terenów po byłych bazach wojskowych (usuwanie zanieczyszczeń ropopochodnych, odbudowa lasów) – tereny po poligonie Strachów.

2) sfera społeczna, kierunki:

- zmiany w strukturze zatrudnienia ludności w wyniku restrukturyzacji w przemyśle lekkim oraz reformy służb obrony kraju, służby zdrowia i opieki społecznej oraz oświaty,
- tworzenie poza rolniczych miejsc pracy na wsi szczególnie w usługach na rzecz rolnictwa i w drobnej wytwórczości w celu zatrzymania ludności w miejscu zamieszkania,
- tworzenie nowych miejsc pracy w usługach agroturystycznych w gminach o atrakcyjnych walorach środowiska naturalnego,
- tworzenie nowych miejsc pracy w wyniku lokalizacji niewielkich obiektów handlowych, gastronomicznych, hotelowych i motoryzacyjnych dla obsługi ruchu turystycznego szczególnie w rejonach atrakcyjnych turystycznie o dużym bezrobociu,
- zapewnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe o różnej intensywności zabudowy.

3) sfera kulturowa, kierunki:

- wspieranie działań służących poprawie stanu obiektów zabytkowych poprzez: kompleksową rewaloryzację obiektów i zespołów zabytkowych włączonych do stref konserwatorskich, prowadzenie działań rewaloryzacyjnych pod kątem tworzenia atrakcyjnych ofert inwestycyjnych o charakterze kulturowym, społecznym i gospodarczym, nie kolidujących z charakterem i pierwotną funkcją obiektów zabytkowych,
- ochrona walorów przyrodniczo-fizjograficznych regionu jako naturalnego podłoża procesów urbanizacyjnych,
- uwzględnianie trzeciego wymiaru wysokości – tła krajobrazowego, w praktyce lokalizacyjnej,
- ochrona charakterystycznych układów przestrzennych wsi,
- kształtowanie krajobrazu wiejskiego integralnie z jego tradycją i kulturą,
- przeciwdziałanie tendencjom do rozpraszania zabudowy na wsi, przeciwdziałanie „miastowieniu”.

4) sfera gospodarcza, kierunki:

- odchodzenie od przemysłów surowcowych na rzecz zaawansowanych przemysłów przetwórczych,
- pobudzenie rozwoju przedsiębiorczości poprzez: przygotowanie terenów pod działalność inwestycyjną, wspieranie obszarów szczególnie aktywnych gospodarczo,

- promowanie i pomoc w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych, szczególnie w obszarach o gorszych warunkach dla produkcji rolniczej oraz atrakcyjnych pod względem turystycznym, o wysokich walorach przyrodniczych (obszary północnowschodnie oraz górskie i podgórskie, okolice Borów Dolnośląskich),
- poprawa struktury obszarowej gospodarstw w kierunku zwiększenia średniej wielkości gospodarstw oraz promowania i wzmocnienia dużych gospodarstw,
- tworzenie na obszarach wiejskich miejsc pracy w usługach dla rolnictwa, przetwórstwie rolno-spożywczym oraz w sferach pozarolniczych – dotyczy to całości obszarów wiejskich,
- otwarcie miejscowości na turystykę, poprzez modernizację i usprawnienie dostępności komunikacji do atrakcji turystycznych,
- rekonstrukcja przestrzeni turystycznej oraz zagospodarowania turystyczno - rekreacyjnego przyjaznego środowisku w kompleksach leśnych – Bory Dolnośląskie.

5) sfera infrastruktury, kierunki:

- poprawa i ujednolicenie parametrów drogowych w III Paneuropejskim Korytarzu Transportowym, przechodzącym przez obszar województwa dolnośląskiego, dostosowanie do standardów europejskich,
- budowa tras obwodowych i obejść miejscowości, zwłaszcza na drogach krajowych i wojewódzkich, zmniejszenie konfliktów w strukturze przestrzennej,
- dążenie do uzyskania parametrów klasy GP na większości dróg krajowych i klasy G na większości dróg wojewódzkich,
- przebudowa i modernizacja istniejących odcinków autostrady A4 (Wrocław – Krzywa) i A18 (Krzywa – Olszyna, granica państwa),
- budowa miejsc obsługi podróżnych przy autostradzie A4 i A18,
- droga nr 297: granica województwa (Leszno Górne) – Gólnice (węzeł na A18) – Bolesławiec – Lwówek - Pasiecznik (droga nr 30) - konieczna przebudowa do uzyskania jednolitych parametrów klasy G korekty przebiegu przy przejściu przez miejscowości,
- modernizacja i dostosowanie do prędkości powyżej 160 km/h korytarzy transportowych E-30(Görlitz) - Zgorzelec – Węgliniec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Rzeszów- Przemyśl – Medyka,
- sukcesywna gazyfikacja terenów wiejskich spełniających warunki opłacalności ekonomicznej planowanej inwestycji (odpowiednia ilość umów o przyłączenie do sieci gazowej) wynikające z obowiązujących przepisów Prawa energetycznego,
- na terenie objętym działalnością Zakładu Energetycznego Jelenia Góra S.A realizacja linii napowietrznych 110kV: Cementownia Raciborowice Bolesławiec (wariantowo z ZE Legnica S.A.), Lwówek – Bolesławiec (ul. Matejki).

6) system ochrony przeciwpowodziowej, kierunki:

- określenie stopnia zagrożenia powodziowego obszarów i możliwości inwestowania na tych obszarach. Dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej sporządzi studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią, które będą objęte zakazami ujętymi w ustawie Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 145),
- dla tych obszarów oraz dla terenów o szczególnym znaczeniu społecznym, gospodarczym lub kulturowym przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać poziom wód maksymalnych o prawdopodobieństwie występowania raz na sto lat.

7) sfera obronności i bezpieczeństwa publicznego, kierunki:

- poprawa infrastruktury komunikacyjnej, lotniskowej, łącznościowej, granicznej dla potrzeb sił zbrojnych.

14.1.1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego w odniesieniu do zmiany studium w części dotyczącej złoza Janina w miejscowości Suszki i Żeliszów

Obowiązującym dokumentem jest Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego przyjęty uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r., opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 czerwca 2020 r. pod poz. 4036.

Ustalenia zawarte w zmianie studium w części dotyczącej złoża Janina w miejscowości Suszki i Żeliszów są zgodne z kierunkami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, a zwłaszcza w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska:

- uwzględnienie ochrony udokumentowanych złóż o znaczeniu regionalnym i planowanie przeznaczenie terenów w sposób niewywołujący potencjalnych konfliktów związanych z ich eksploatacją;
- uwzględnienie obszarów i wymogów ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP);
- uwzględnienie w planowaniu przestrzennym występowania wpływów eksploatacji górniczej w zasięgu terenów górniczych.

14.2. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku została przyjęta uchwałą nr XXXII/649/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2005 roku. Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem przygotowywanym przez samorządy województw, określa bowiem cele i priorytety polityki rozwoju, prowadzonej na terenie regionu. Dobra strategia przy tym powinna mieć charakter integracyjny nie tylko w stosunku do mieszkańców, ale też i organizacji pozarządowych oraz jednostek administracji publicznej wszystkich szczebli działających na danym terenie. Celem dokumentu jest wskazanie kierunków rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego. Ma on stanowić także narzędzie do poprawy warunków życia mieszkańców Dolnego Śląska. Określona na podstawie diagnozy oraz analizy SWOT wizja regionu brzmi: „Dolny Śląsk europejskim regionem węzłowym”, natomiast cel nadrzędny brzmi: „Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”. Tak sformułowany cel stanowi niejako syntetyczne ujęcie dążeń sprecyzowanych w pierwszej Strategii Rozwoju Dolnego Śląska (uchwała nr XXVIII/511/2000 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 15 grudnia 2000 roku) z postulatami wyrażanymi w trakcie opracowywania aktualizacji. Zaproponowane poniżej priorytety stanowią wyjście naprzeciw powyższym ustaleniom i odwołują się do podziału na kategorie celów sfery gospodarczej, przestrzennej i społecznej:

1) sfera gospodarcza:

- a) cel gospodarczy: „Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”.
- b) priorytety i wybrane działania skierowane bezpośrednio lub pośrednio do gminy Bolesławiec:
 - podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Dolnego Śląska (wspieranie inwestycji krajowych i zagranicznych, marketing gospodarczy Dolnego Śląska),
 - wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku (wspieranie rozwoju MŚP, promowanie produktów regionalnych i ich marketing, współpraca gospodarcza w regionie, wspieranie procesu prywatyzacji przedsiębiorstw i nieruchomości będących własnością publiczną, wspieranie integracji i rozbudowy gospodarczej dolnośląskiego potencjału turystycznego i ich promocja),

2) sfera przestrzenna:

- a) cel przestrzenny: „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”.
- b) priorytety i wybrane działania skierowane bezpośrednio lub pośrednio do gminy Bolesławiec:
 - poprawa spójności przestrzennej regionu (policentryczny rozwój sieci osadniczej oraz tworzenie nowoczesnych rozwiązań funkcjonalnych, przy zachowaniu walorów przyrodniczych, środowiskowych i krajobrazowych; kształtowanie układów komunikacyjnych sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi społecznemu i gospodarczemu regionu; wspieranie inwestycji infrastrukturalnych związanych z udostępnieniem terenów pod zabudowę mieszkaniową);

- zrównoważony rozwój obszarów wiejskich (przekształcanie struktury agrarnej; wykształcenie nowej koncepcji wsi – rozwój pozarolniczej aktywności mieszkańców terenów wiejskich i wykształcenie nowych funkcji dla tych terenów; zwiększanie potencjału produkcji leśnej; wspieranie działalności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania);
- poprawa ładu przestrzennego, harmonijności struktur przestrzennych (kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy, w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych; ochrona dziedzictwa kulturowego);
- zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa i gospodarki (poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych ich ochrona oraz ochrona ich zlewni; ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów komunalnych na środowisko; ochrona zasobów naturalnych poprzez ich racjonalne wykorzystanie; utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej; zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej i zwiększenie retencji wód);
- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu (wykorzystanie źródeł energii odnawialnej z preferencją dla elektrowni wodnych, sukcesywna gazyfikacja terenów osadniczych).

3) sfera społeczna:

- a) cel społeczny: „Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat”;
- b) priorytety i wybrane działania skierowane bezpośrednio lub pośrednio do gminy Bolesławiec:
 - integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
 - umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury;
 - poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań naukowych;
 - stałe podnoszenie stanu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców województwa;
 - aktywna polityka rynku pracy oraz wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich.

14.3. Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013

Wieloletni Program Inwestycyjny (WPI) został przyjęty uchwałą nr LIX/895/2006 przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 października 2006 roku ze zmianami. Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XX/478/12 z dnia 9 lutego 2012 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego (WPF) zastąpiła dotychczasowy Wieloletni Program Inwestycyjny.

WPI opracowano na podstawie analizy informacji szczegółowych dotyczących planów inwestycyjnych samorządu województwa i wynikających stąd potrzeb w tym zakresie. W celu zwiększenia przejrzystości, przewidywalności i stabilności finansów województwa przez przejście z planowania jednorocznego na wieloletnie Wieloletni Program Inwestycyjny na lata 2007 – 2013 został zastąpiony Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2011 – 2024. Uniwersalny charakter tego dokumentu wynika z faktu, iż jest on nie tylko bankiem danych projektów zadań inwestycyjnych, ale stanowi także uporządkowany program działań podporządkowanych celom i wymaganiom, które wynikają z dokumentów o znaczeniu strategicznym dla województwa. Zawarte w WPI zadania zostały zweryfikowane i ocenione w oparciu o analizę obecnych i prognozowanych możliwości finansowych budżetu województwa, z uwzględnieniem możliwości techniczno – organizacyjnych.

W Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 realizowanym przez Samorząd Województwa wyszczególniono zadania realizowane na terenie gminy Bolesławiec: Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 – Etap I.

14.4. Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego

Niniejszy „Program...” zawiera wiele zadań, które pozwolą docelowo stworzyć system transportowy sprzyjający rozwojowi regionu i podnieść jego atrakcyjność gospodarczą. Wielką szansą na znaczący rozwój systemu transportowego Dolnego Śląska jest dostęp do środków UE, które przeznaczone są na wyrównywanie poziomów rozwoju krajów członkowskich. Cel generalny „Programu...” brzmi: „Rozwój systemu infrastruktury drogowej w województwie dolnośląskim w celu zaspokojenia w optymalny sposób potrzeb komunikacyjnych ludności, stworzenia warunków do rozwoju gospodarczego regionu poprzez umacnianie jego atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej oraz szerokie włączenie województwa w system współpracy międzynarodowej w sposób wykorzystujący naturalne walory regionu – jego przygraniczne położenie i korzystne warunki do rozwoju turystyki”.

Infrastruktura drogowa:

Z uwagi na bardzo szeroki zakres potrzeb inwestycyjnych i ograniczone środki finansowe dokonano hierarchizacji dróg wojewódzkich pod kątem niezbędnych potrzeb inwestycyjno – modernizacyjnych, a następnie utworzono ranking tych dróg i wytypowano zadania priorytetowe. W tym celu zastosowano metodę analizy wielokryterialnej biorąc pod uwagę następujące kryteria: stan techniczny dróg, dostosowanie dróg do warunków normatywnych dla danej klasy drogi (to jest dostosowanie szerokości jezdni do norm), wypadkowość, natężenie ruchu pojazdów samochodowych oraz znaczenie danej drogi dla rozwoju regionu. W rankingu tym znalazły się trzy drogi wojewódzkie przebiegające przez gminę Bolesławiec, które ze względu na swoje znaczenie dla regionu i skalę potrzeb inwestycyjnych, powinny zostać objęte szeroko zakrojonym planem inwestycyjnym w zakresie przedsięwzięć remontowych, modernizacyjnych i rozwojowych.

Droga nr 363 Bolesławiec – Złotoryja – Jawor - Jenków została objęta najwyższym priorytetem inwestycyjnym (14 miejsce). Na liście 26 pozostałych dróg objętych priorytetem inwestycyjnym droga nr 350 Łęknica – Przewóz – Gozdnicza – Ruszów – Bolesławiec (16 miejsce), natomiast droga nr 297 (24 miejsce).

Ścieżki rowerowe:

Budowa (znakowanie) ścieżek rowerowych powinno przebiegać na szczeblu lokalnym (gminy, miasta, starostwa) – znakowanie krótkich szlaków przebiegających przez miejscowości i prowadzących do punktów turystycznych, krajobrazowych, itp.

Działania dotyczące rozwoju turystyki rowerowej powinny koncentrować się między innymi na:

- właściwym utrzymaniu istniejących tras i określeniu obszarów, gdzie trasy te można rozwijać;
- tworzeniu centrów rowerowych (w głównych ośrodkach turystycznych i większych miastach);
- intensywnej promocji tej formy turystyki;
- dbałości o kompleksowość oferty, np. łączenie tras rowerowych, tworzenie wypożyczalni, przystosowanie autobusów i pociągów do przewozu rowerów.

Transport drogowy:

Należy oczekiwać stworzenia zintegrowanych systemów obsługi przewozowej pasażerów oraz ładunków transportem drogowym w województwie. Powinny one umożliwić dogodny przewóz osób i rzeczy na głównych ciągach komunikacyjnych, poczynając od połączenia w ramach regionu, dalej na poziomie województwa oraz z centrami gospodarczymi Unii Europejskiej. System transportu powinien zapewnić podróżnemu dogodny przejazd z każdej miejscowości do większych węzłów komunikacyjnych w województwie, w kraju i w Europie. Powinien umożliwić korzystanie w jednym łańcuchu przewozowym z różnych środków lub gałęzi transportu. Pozwoli to na stworzenie wydajnego systemu transportu zaspakajającego potrzeby mobilności społeczeństwa i gospodarki, jednocześnie przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska naturalnego. W zakresie transportu osób osiągnięcie tego celu jest możliwe poprzez preferowanie w przewozach pasażerskich komunikacji zbiorowej. Transport publiczny będzie funkcjonował przy wsparciu władz państwowych, w sposób zorganizowany i skoordynowany z innymi gałęziami w warunkach konkurencji regulowanej. Pozostałe rodzaje przewozów nieregularne, międzynarodowe obowiązują zasady rynkowe.

Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego proponuje wyznaczenie następujących celów w dziedzinie transportu drogowego:

- poprawa dostępności komunikacyjnej oraz jakości usług transportowych dla społeczeństwa i gospodarki regionu;
- promowanie rozwoju autobusowej komunikacji publicznej;
- regulowanie dostępu do zawodu przewoźnika i rynku przewozów osób transportem drogowym przy aktualnych uwarunkowaniach prawnych;
- określenie przez samorządy racjonalnej sieci połączeń w regionie na podstawie istniejących potrzeb przewozowych;
- stworzenie regionalnego Zintegrowanego Systemu Transportu Województwa Dolnośląskiego.

Transport kolejowy:

W gminie Bolesławiec zapisy ww. Programu dotyczą magistrali kolejowej E-30: Zgorzelec – Węgliniec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Rzeszów – Przemyśl – Medyka (linia położona jest w III paneuropejskim korytarzu transportowym łączącym Republikę Federalną Niemiec z Ukrainą).

Modernizację linii podzielono na zadania, które na terenie województwa obejmują odcinki: Opole – Wrocław – Legnica (do 2008 roku); Legnica – Węgliniec (do 2007 roku). Inwestycje obejmują również potrzeby remontowe dotyczące kolejowych mostów granicznych na Odrze i Nysie Łużyckiej.

14.5. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2011

Formułując Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego założono, że zasoby regionalnego dziedzictwa kulturowego są zasadniczym czynnikiem wpływającym na kształtowanie się tożsamości regionalnej. Zasoby te określają i wyznaczają w dużym stopniu uwarunkowania rozwoju województwa, stanowiąc obciążenie ale i będąc szansą promocji. Dziedzictwo przeszłości to również podstawa budowania związków mieszkańców z regionem, scena ich życia codziennego. Zabytki to atrakcyjne miejsca przyciągające turystów do tej części Polski. Głównym celem sformułowania „Programu...” jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego Dolnego Śląska poprzez określenie warunków organizacyjnych i finansowych w zakresie leżącym w kompetencjach Urzędu Marszałkowskiego. Wybrane zadania „Programu...” odnoszące się do terenu gminy Bolesławiec to przede wszystkim:

- dofinansowanie prac konserwatorskich i zabezpieczenia zabytków;
- wspieranie rozwoju bazy i sieci muzealnej w regionie, przede wszystkim w zakresie powstania magazynów muzealnych, w tym archeologicznych;
- działania szkoleniowe i promocyjne;
- tworzenie tematycznych szlaków turystycznych (Via Regia (dawny główny szlak kupiecki z Rusi do Europy Środkowej, zwany również Wysoką Drogą), jako przedłużenie istniejącego już w Niemczech szlaku turystycznego od Gorlitz/Zgorzelec przez Lubań, Nowogrodzic, Bolesławiec, Chojnów, Legnicę, Środę Śląską, Wrocław, Oławę do Brzegu i dalej w kierunku wschodnim przez Opole, Kraków, Lwów do Kijowa).

14.6. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015

Uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLIV/842/2002 z dnia 26 kwietnia 2002 roku w sprawie Programu ochrony środowiska pod nazwą „Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska dla województwa dolnośląskiego” przyjęto Pierwszy Program ochrony środowiska dla Dolnego Śląska. Aktualizacja

Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 została przyjęta uchwałą nr LIV/969/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 kwietnia 2010 r.

Naczelną zasadą przyjętą w Wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego jest „zasada zrównoważonego rozwoju, umożliwiająca harmonijny rozwój gospodarczy i społeczny wraz z ochroną walorów środowiskowych. Oznacza ona taki rozwój społeczno - gospodarczy, w którym w celu równoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych społeczeństw lub ich obywateli – zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń – następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.”

Program...” zawiera długoterminowy plan strategiczny do 2015 roku określony następującymi celami:

1) poprawa jakości wód i stosunków wodnych:

a) cel generalny: *Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania,*

b) kierunki działań:

- zapewnienie ochrony wód powierzchniowych poprzez m.in. inwentaryzację źródeł zanieczyszczeń dopływających do wód powierzchniowych,
- zapewnienie ochrony wód podziemnych przed degradacją zwłaszcza głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych,
- ograniczanie spływu zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa (wyposażenie w zbiorniki na gnojowice i płyty obornikowe),
- uregulowanie systemu odprowadzania wód opadowych,
- modernizacja istniejących i budowa nowych odcinków kanalizacji i sieci wodociągowej,
- poprawa obudowy biologicznej cieków i innych akwenów wodnych – renaturyzacja cieków.

2) jakość powietrza atmosferycznego:

a) cel generalny: *Trwała poprawa jakości powietrza atmosferycznego,*

b) kierunki działań:

- podejmowanie zintegrowanych działań na rzecz minimalizacji zużycia energii oraz zmniejszenia strat ciepła, m.in. poprzez termomodernizacje budynków mieszkalnych i publicznych, montowanie regulatorów ciepła, wymianę stolarki drzwiowej i okiennej,
- przechodzenie na paliwo ekologiczne w indywidualnych systemach grzewczych,
- opracowanie gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz wdrażanie ich założeń,
- prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej mającej na celu lokalizację zakładów uciążliwych ze względu na emisję zanieczyszczeń do atmosfery na terenach oddalonych od zabudowy mieszkalnej oraz z dala od obszarów cennych przyrodniczo.

3) hałas:

a) cel generalny: *Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców województwa,*

b) kierunki działań:

- realizacja zadań przewidzianych dla poprawy infrastruktury drogowej oraz organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu komunikacyjnego,
- wprowadzanie pasów zieleni przy drogach, zieleni niskiej i wysokiej do wnętrza osiedlowych, instalowanie ekranów akustycznych przy trasach o największym natężeniu ruchu,
- działania modernizacyjne, m.in. stosowanie dźwiękochłonnych elewacji budynków, stosowanie stolarki okiennej na okna o podwyższonym wskaźniku izolacyjności akustycznej właściwej w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas i nowobudowanych obiektach,
- ograniczanie hałasu w obiektach przemysłowych.

-
- 4) promieniowanie elektromagnetyczne:
- a) cel generalny: *Ochrona przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,*
- b) kierunki działań:
- inwentaryzacja i kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie poszczególnych powiatów i gmin,
 - uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów związanych z zagrożeniem promieniowaniem niejonizującym.
- 5) poważne awarie i zagrożenia naturalne:
- a) cel generalny: *Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia,*
- b) kierunki działań:
- wyznaczenie tras przewozu materiałów niebezpiecznych,
 - monitorowanie sytuacji hydrologicznej i ostrzeganie przed powodzią,
 - zwiększenie przepustowości koryt przez, między innymi, modernizację kanałów powodziowych, czyszczenie i udrożnienie koryt rzek i międzywali,
 - modernizacja zabudowy hydrotechnicznej (m.in. modernizacja i przebudowa wałów, rozsunięcie wałów, podwyższenie, budowa wałów poprzecznych).
- 6) ochrona przyrody i krajobrazu:
- a) cel generalny: *Zintegrowana, trwale zrównoważona ochrona zasobów przyrody prowadzona w ramach racjonalnej polityki przestrzennej,*
- b) kierunki działań:
- utrzymanie lasów stanowiących własność komunalną,
 - aktualizacja ewidencji gruntów rolnych i nieużytków pod kątem możliwości ich zalesienia lub przeznaczenia na tereny rekreacyjne,
 - wprowadzanie precyzyjnych zapisów dotyczących terenów zielonych przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - kontynuacja programu zagospodarowania i ochrony terenów leśnych po byłych poligonach Armii Radzieckiej,
 - tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.
- 7) ochrona gleb:
- a) cel generalny: *Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych zarówno pod względem ekologicznym jak i ekonomicznym,*
- b) kierunki działań:
- likwidacja magazynów, mogilników (Kraśnik Górny, posiadacz: Gminna Spółdzielnia w Bolesławcu) i „dzikich wysypisk”, a następnie rekultywacja gleby i ziemi,
 - rekultywacja gleb i gruntów zdegradowanych i zanieczyszczonych (ze szczególnym uwzględnieniem m.in.: terenów po wojskach Federacji Rosyjskiej).
- 8) ochrona zasobów kopalin:
- a) cel generalny: *Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie, zahamowanie nielegalnego wydobycia kopalin oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,*
- b) kierunki działań:
- prowadzenie eksploatacji złóż zgodnie z zatwierdzonym planem ruchu,
 - uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego złóż eksploatowanych i nieeksploatowanych, w tym także obszarów perspektywicznych i prognostycznych występowania kopalin,
 - zagospodarowanie i rekultywacja wyrobisk oraz terenów poeksploatacyjnych, najlepiej w kierunku rekreacyjno – wypoczynkowym.

14.7. Strategia rozwoju powiatu bolesławieckiego

Opracowana w 2000 Strategia rozwoju powiatu bolesławieckiego wyznała hierarchiczną strukturę celów rozwoju powiatu bolesławieckiego w perspektywie roku 2010 (2015). W dokumencie tym określono cele strategiczne i operacyjnych oraz przypisane im zadania strategiczne, czyli cele strategiczne rozwoju powiatu bolesławieckiego:

- wysoki poziom aktywności gospodarczej;
- wysoki poziom warunków życia mieszkańców;
- wysoka jakość środowiska naturalnego.

Cele operacyjne w strategii rozwoju powiatu określają swego rodzaju scenariusz realizacji celów strategicznych. Wskazują one bowiem na elementy składowe zawierające się w syntetycznej formule celów strategicznych. Jako cele operacyjne rozwoju powiatu bolesławieckiego uznane zatem zostały:

1. Gospodarcza aktywizacja niewykorzystywanych zasobów naturalnych;
2. Intensyfikacja rozwoju gospodarczego powiatu;
3. Stały rozwój sektora produkcji i usług;
4. Stały rozwój funkcji turystycznych powiatu;
5. Redukcja poziomu bezrobocia;
6. Likwidacja najważniejszych źródeł zanieczyszczenia środowiska;
7. Wysoki poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa;
8. Osiągnięcie dobrego stanu technicznego dróg i pozostałej infrastruktury drogowej;
9. Wzrost poziomu opieki zdrowotnej;
10. Podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych;
11. Rozwój systemu profilaktyki patologii społecznych;
12. Stały rozwój systemu oświaty;
13. Upowszechnienie sportu;
14. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego;

14.8. 15. Wielowymiarowa promocja powiatu. Wieloletni Plan Inwestycyjny Powiatu Bolesławieckiego na lata 2007-2015

Wieloletni Plan Inwestycyjny został przyjęty uchwałą Rady Powiatu Bolesławieckiego Nr VI/26/2007 z dnia 29 marca 2007 r. Dokument podlegał zmianom polegającym na zmianie harmonogramu finansowego inwestycji, zmianie listy zadań oraz okresie realizacji poszczególnych zadań. Wg uchwały Nr XXXV/186/10 Rady Powiatu Bolesławieckiego z dnia 25 lutego 2010 r. na terenie gminy Bolesławiec w latach 2007-2015 zapisano następujące zadania:

- Modernizacja drogi powiatowej nr 2292 D - Łaziska - Kruszyn - 1.200 mb,
- Budowa chodnika droga powiatowa Nr 2273 D Bolesławiec - Bożejowice - 820 mb,
- Odnowa nawierzchni drogi powiatowej Nr 2499 D na odcinku od skrzyżowania z drogą krajową Nr 94 do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 2273 D we wsi Ocice,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2294 D Suszki - Stare Jarosławice na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową Nr 2280 D w Starych Jarosławicach do kopalni w Suszkach - 1.750 mb,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2280 D w Starych Jarosławicach na odcinku 1.260 mb,
- Przebudowa dróg powiatowych Nr 2272 D i 2275 D stanowiących ciąg komunikacyjny w ramach "Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011",
- Przebudowa drogi Nr 2274 D Brzeźnik – Nowogrodziec,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2286 D Kraśnik - Dąbrowa (3.760 mb),
- Modernizacja drogi powiatowej Nr 2280 D w Żeliszowie na odcinku 1800 m,
- Modernizacja drogi Nr 2273 D Otok - Kraszowice 1500 m,

- Budowa powiatowej drogi rowerowej: Grodziec (od granic powiatu) - Bolesławiec - Bożejowice - Ocice-Lwówek (granica powiatu),
- Budowa ciągu pieszo - rowerowego przy drodze powiatowej Nr 2286 D między Krępnica, a Dąbrową Bolesławiecką,
- Przebudowa drogi powiatowej 2272D Bolesławiec – Chocianów,
- Remont i przebudowa odcinków drogi Nr 2271 D Tomisław – Dobra,
- Przebudowa drogi Nr 2274 D Brzeźnik - Nowogrodziec (obwodnica Nowogrodźca) - Gierałtów - Wykroty (węzeł autostradowy).

15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na terenie gminy występują obszary o zasięgu wód powodziowych Q1% i Q10%.

Dla terenów zagrożonych zalaniem wodami powodziowymi należy uwzględnić wymagania wynikające z ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 145), zakazujące między innymi:

- lokalizowania na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 listopada 2010 roku) (Dz.U. Nr 213 poz. 1397);
- gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody;
- prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;
- wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, zmiany ukształtowania terenu;
- składowania materiałów oraz wykonywania innych robót i czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią oraz wpłynąć na pogorszenie jakości wód.

Na terenie zmiany Studium zainicjowanym uchwałą Rady Gminy Bolesławiec nr V/37/15 z dnia 1 lipca 2015 r., mającą na celu ujawnienie złóż kruszyw naturalnych zaktualizowano ustalenia związane z ochroną przeciwpowodziową o obszary szczególnego zagrożenia powodzią wynikające ze zmian w przepisach.

Na terenie zmiany Studium w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień, zainicjowanym uchwałą Rady Gminy Bolesławiec nr XXXI/268/18 z dnia 7 marca 2018 r., zaktualizowano ustalenia związane z ochroną przeciwpowodziową, zgodnie z obowiązującymi przepisami i dostępnymi opracowaniami:

- Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie w 2011 r. sporządził Wstępną ocenę ryzyka powodziowego (WORP), w której określił obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wyznaczonych w WORP Prezes KZGW w Warszawie sporządził mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP), na których zostały przedstawione obszary, o których mowa w art. 169 ust. 2 Prawa wodnego.

Mapy te przekazane zostały do Urzędu Gminy Bolesławiec w kwietniu 2015 r. i stanowią podstawę wyznaczania obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego.

- Do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, wg ustawy Prawa Wodnego z dnia 20 lipca 2017 r (t.j. Dz. U. 2018 r. poz.2268 z późn. zm.), należą:
 - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
 - b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,

- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny.

16. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

16.1. Strategia Gminy Bolesławiec na lata 2011-2018

Dokument został przyjęty uchwałą Rady Gminy Bolesławiec Nr XII/74/11 w sprawie przyjęcia Strategii Gminy Bolesławiec na lata 2011 – 2018.

W opracowaniu wskazano dwa pakiety działań na lata 2011-2015, nazywając je programami. Pierwszy to „Program zabezpieczenia i rozwoju społecznego” będący zbiorem planowanych przedsięwzięć służących realizacji celu ogólnego nr 1 „Szczęśliwi, wykształceni, zamożni, aktywni społecznie mieszkańcy Gminy”. Drugi to „Program przebudowy i rozwoju gospodarki”, który ma być zbiorem narzędzi osiągnięcia celu ogólnego nr 2 „Przebudowana i rozwinięta gospodarka”.

Program zabezpieczenia i rozwoju społecznego – cele szczegółowe³²:

1. Stworzenie skutecznego systemu społecznej komunikacji wewnątrz Gminy.
2. Rozwinięcie aktywności społecznej w kierunku tworzenia zorganizowanych form działania.
3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców.
4. Ochrona osób i rodzin w najtrudniejszym położeniu (Kontynuacja budowy mieszkań socjalnych na terenie Gminy Bolesławiec).
5. Rozwój indywidualnego budownictwa mieszkaniowego i usługowego:
 - Opracowanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową i usługową;
 - Uzbieranie terenów.

Program przebudowy i rozwoju gospodarki – cele szczegółowe:

6. Aktywizacja centrów gospodarczych wokół węzłów autostradowych i terenów położonych w sąsiedztwie oraz pozyskanie inwestorów strategicznych:
 - Promocja obszarów aktywności gospodarczej – przemysłowej, usługowej, handlowej;
 - Pozyskanie inwestorów;
 - Podjęcie działań do rozwoju centrów aktywności gospodarczej (Zmiany mpzp dla terenów przeznaczonych na cele działalności gospodarczej mające na celu umożliwienie realizacji zamierzeń inwestora (wprowadzenie mniej restrykcyjnych zapisów) – Tereny Aktywności Gospodarczej: Nowa Wieś, Dąbrowa Bolesławiecka, Kruszyn, teren porosyjskie w Trzebieniu;
 - Uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę terenów gminnych przeznaczonych pod inwestycje).
7. Rozwój współpracy z partnerami zewnętrznymi.
8. Rozwój, kultury, sportu i turystyki na obszarze Gminy:
 - Budowa i modernizacja bazy kulturalnej na terenie Gminy (Budowa nowych domów ludowych w miejscowościach: Kraśnik Dolny, Trzebień, Ocice, Bolesławice, Suszki, Stara Oleszna; Modernizacja istniejących obiektów kultury: Brzeźnik, Kruszyn, Mierzwin, Nowa Wieś, Kraśnik Górny, Kraszowice;
 - Rozwój turystyki w Gminie (Odtworzenie i remont istniejących szlaków turystycznych i rowerowych – „Szlak Południowy”, „Miedzi i Kamienia”, „Śląsko-Łużycki”, „Bory Dolnośląskie”;

³² W nawiasach podano wybrane zadania strategiczne odnoszące się do problematyki planowania przestrzennego

- Budowa i oznakowanie nowych tras turystycznych);
- Budowa boisk wielofunkcyjnych przy szkołach w: Brzeźniku, Żeliszowie, Bożejowicach, Kraśniku Dolnym, Dąbrowie Bolesławieckiej, Trzebieniu; budowa jednego boiska w: Bolesławicach, Łaziskach, Nowej Wsi, Starych Jaroszewicach, Kraszewicach, Suszkach, Golnicach, Krępnicy, Łące, Mierzwinie, Nowych Jaroszewicach, Otoku, Starej Olesznej, Chościszowicach, Lipianach, Nowej, Parkoszewie, Trzebieniu Małym);
- Budowa placów zabaw (o powierzchni około 500 m²): przy szkołach w miejscowościach: Brzeźnik, Ocice, Kruszyn, Żeliszów, Bożejowice, Dąbrowa Bolesławiecka, Kraśnik Dolny, Trzebień; w najbardziej uczęszczanych lokalizacjach: Dobra, Bolesławice, Kraśnik Górny, Łaziska, Nowa Wieś, Otok, Stare Jaroszewice, Suszki, Golnice, Kraszewice, Krępica, Łąka, Mierzwin, Nowe Jaroszewice, Stara Oleszna, Chościszowice, Lipiany, Nowa, Parkoszew, Trzebień Mały;
- Modernizacja boisk piłkarskich (Kruszyn, Ocice, Brzeźnik, Bolesławice).

9. Stworzenie warunków do ukształtowania modelu e-Gminy.

10. Wykreowanie pozytywnego wizerunku Gminy w oczach mieszkańców i podmiotów zewnętrznych.

11. Rozwój infrastruktury technicznej Gminy:

- Bieżąca modernizacja i rozbudowa dróg gminnych (Golnice – Krępica) i wewnętrznych (Łaziska – od skrzyżowania wzdłuż torów do gr. Gminy Warta Bolesławiecka; Kraszewice – Włodzice Wielkie; Nowe Jaroszewice – Bożejowice; Kraśnik Górny – kier. Kruszyn – Bolesławiec; Dobra – Bolesławiec);
- Budowa dróg wewnętrznych na powstających osiedlach;
- Bieżąca modernizacja i rozbudowa infrastruktury „około drogowej” (Budowa chodników w miejscowościach: Nowe Jaroszewice, Kraszewice od mostu – kolonia Śliszów, Żeliszów – przez wieś, Kruszyn osiedle – Bolesławiec;
- Uzupełnienie oświetlenia;
- Budowa ścieżek rowerowych na przejętych od PKP byłych trasach kolejowych);
- Bieżąca modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacyjnego.

12. Kreowanie zachowań proekologicznych.

16.2. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bolesławiec na lata 2005-2012

Dokument przyjęto uchwałą nr XXVI/176/05 z 22 lipca 2005 r. w sprawie uchwalenia "Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bolesławiec na lata 2005 - 2012" wraz z „Planem Gospodarki Odpadami dla gminy Bolesławiec na lata 2005-2012”.

Nadrzędny cel Programu Ochrony Środowiska Gminy Bolesławiec, uwzględniający kierunki rozwojowe Gminy brzmi: *Zrównoważony rozwój gminy, w którym ochrona środowiska ma znaczący wpływ na przyszły charakter gminy i równocześnie wspiera jego rozwój gospodarczy i społeczny.*

Poniżej przedstawiono (nadal aktualne) kierunki działań w poszczególnych elementach środowiska:

1) Ochrona przyrody i krajobrazu:

- waloryzacja obszarów cennych przyrodniczo,
- pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie Gminy obiektów i form ochrony przyrody,
- powiększenie powierzchni zieleni wiejskiej,
- rewaloryzacja parków podworskich, przypałacowych,
- zachowanie i rozwój tradycyjnych form gospodarowania (ekoturystyka, agroturystyka, rolnictwo ekologiczne), które będą sprzyjały zachowaniu trwałości zasobów przyrodniczych Gminy,
- budowa i rozwój ścieżek edukacyjnych;

2) Ochrona lasów:

- lokalizacja zalesień i zadrzewień w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- systematyczne zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo;

-
- 3) Ochrona gleb:
 - ochrona najlepszych kompleksów gleb,
 - optymalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego gleb,
 - ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych;
 - 4) Ochrona zasobów kopalin:
 - likwidacja i rekultywacja nielegalnych wyrobisk oraz zapobieganie powstawaniu dzikich wyrobisk,
 - rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;
 - 5) Jakość wód:
 - objęcie system kanalizacji wszystkich terenów zabudowanych na terenie Gminy lub, gdzie nie jest to opłacalne ekonomicznie wybudowanie indywidualnych oczyszczalni,
 - sukcesywna modernizacja starych sieci kanalizacyjnych i wodociągowych;
 - 6) Jakość powietrza atmosferycznego:
 - ograniczanie zużycia energii poprzez termomodernizację ogrzewanych obiektów,
 - podłączanie do sieci gazowej poszczególnych miejscowości, ewentualnie pomoc w zorganizowanie sprawnej dystrybucji indywidualnego zaopatrzenia w gaz,
 - wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii (np. biomasa, energia wodna),
 - bieżąca modernizacja dróg,
 - wsparcie budowy infrastruktury rowerowej; budowa nowych tras rowerowych;
 - 7) Hałas:
 - budowa ekranów akustycznych,
 - wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów,
 - preferowanie lokalizacji niskokonfliktowych dla środowiska przy opiniowaniu raportów oddziaływania na środowisko;
 - 8) Promieniowanie elektromagnetyczne:
 - wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zagadnień ochrony przed polami elektromagnetycznymi,
 - wyeliminowanie źródeł potencjalnie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska;
 - 9) Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią:
 - regulowanie koryt rzecznych zgodnie z ich naturalnym biegiem,
 - ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego terenów zalewowych,
 - odtworzenie melioracji terenów rolnych,
 - zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni poprzez małą retencję zbiornikową, zalesienia, właściwe zabiegi agrotechniczne i melioracyjne;
 - 10) Energia odnawialna:
 - zbadanie możliwości wykorzystania energii odnawialnej i niekonwencjonalnej,
 - promowanie projektów dotyczących wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych.

Obecnie trwają prace nad aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bolesławiec na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017 – 2020.

16.3. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012

Niniejszy dokument stanowi aktualizację Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami przyjętego przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwałą Nr XL/650/09 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 kwietnia

2009 r. w sprawie aktualizacji „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego” na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015. Aktualizacja „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012” (zwanego dalej Planem oraz WPGO 2012) została sporządzona jako realizacja przepisów ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897, z późn. zm.) w celu wprowadzenie nowego, zgodnego z założeniami ww. ustawy systemu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie.

Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami w województwie oraz sprawne i efektywne zarządzanie nowym systemem pozwoli na:

- uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła”,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji (OUB) kierowanych na składowisko odpadów,
- zwiększenie liczby nowoczesnych instalacji do odzysku, recyklingu oraz unieszkodliwiania odpadów komunalnych w sposób inny niż składowanie odpadów,
- całkowite wyeliminowanie niespełniających wymagań prawnych składowisk odpadów,
- prowadzenie właściwego sposobu monitorowania postępowania z odpadami komunalnymi zarówno przez właścicieli nieruchomości, jak i prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- zmniejszenie dodatkowych zagrożeń dla środowiska wynikających z transportu odpadów komunalnych z miejsc ich powstania do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania, przez podział województwa na regiony gospodarki odpadami, w ramach których prowadzone będą wszelkie czynności związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

Dodatkowo Plan gospodarki odpadami wskazuje konieczne do realizacji cele i działania w zakresie poszczególnych rodzajów odpadów oraz przedstawia ogólny zarys funkcjonowania całego systemu gospodarowania odpadami na terenie województwa.

Zmiana systemu gospodarowania odpadami w niniejszym Planie opiera się na wyznaczeniu 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi, w skład których wchodzi od kilkunastu (region wschodni) do kilkudziesięciu gmin (region południowy). Zaproponowany kształt regionów zapewni funkcjonowanie na obszarze każdego z regionów, instalacji spełniających kryteria dla regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), a także daje pewność poprawnego i efektywnego działania systemu gospodarowania odpadami w województwie, który opiera się na przetwarzaniu zmieszanych odpadów komunalnych w regionalnych instalacjach przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK). Zgodnie z założeniami nowego systemu gospodarowania odpadami, wszystkie wytworzone zmieszane odpady komunalne w granicach jednego regionu muszą być również odpowiednio przetworzone i zagospodarowane w tym regionie. Natomiast odpady zebrane selektywnie mogą być przetwarzane i zagospodarowywane poza granicami regionu, w którym zostały selektywnie zebrane.

Zgodnie z przyjętym podziałem na regiony Gmina Bolesławiec weszła w skład regionu zachodniego, natomiast znajdujący się na jej obszarze składowisko odpadów na terenie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieiniu zostało zakwalifikowane jako regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych.

Zapisy uzupełniające dla zmiany Studium zainicjowanej uchwałami Rady Gminy Bolesławiec nr V/37/15 z dnia 1 lipca 2015 r. i nr XI/94/16 z dnia 24 lutego 2016 r. wynikające z nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 ze zm.) na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

W ujęciu niniejszej zmiany należy uwzględnić ograniczony zakres przedmiotowego uwarunkowania. Celowy charakter zmiany w istotny sposób definiuje potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

Uwarunkowania jasno wskazują na możliwość rozwoju i realizacji kierunków w zakresie w jakim przystąpiono do zmiany Studium. Przyjęte kierunki odzwierciedlają wyjątkowy charakter przestrzeni i brak tu możliwości wariantowania – zatwierdzenie kierunków umożliwiających podjęcie dalszych działań w postaci prawa miejscowego i rozwoju inwestycji stanowi nieodzowny i praktycznie jedyny element udziału gminy w całym procesie. Jego inicjacja jest nieodzowna i przyniesie korzyści na wielu płaszczyznach.

16.4. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Z punktu widzenia analiz ekonomicznych należy rozpatrywać wydatki i potencjalne przychody wynikające z przyjęcia nowej polityki przestrzennej. W przypadku przedmiotowej zmiany Studium nie ma konieczności analizy rachunkowej, zyski z usankcjonowania możliwości wydobywania na terenach predestynowanych do tego typu działalności w związku z uwarunkowaniami środowiskowymi są niezaprzeczalne. Jednocześnie realizacja nowej funkcji może bazować na wykształconej infrastrukturze komunikacyjnej i technicznej, a dodatkowe koszty poniesione zostaną w ramach inwestycji przez podmioty zainteresowane jej realizacją.

Koszty środowiskowe wynikające bezpośrednio ze zmiany to koszty przekształceń naturalnych obszarów leśnych i rolniczych w kierunku eksploatacji złóż. Nie dotyczy to jednak wszystkich terenów, duża część pozostanie – pomimo ujawnienia złóż – w stanie dotychczasowym. W obrębie terenów podlegających transformacji dopuszcza się możliwość utworzenia zakładów górniczych i związanych z nimi zakładów produkcyjnych i przerobczych, a także budynków administracyjno-socjalnych, komunikacji, infrastruktury technicznej. Zmiany te będą duże, jednak częściowo odwracalne w trakcie rekultywacji terenów po zaprzestaniu wydobywania. Szczegółowe skutki i analizę wpływu inwestycji na środowisko ujęto w prognozie oddziaływania na środowisko skutków zmiany Studium.

Społeczny odbiór zmian polityki przestrzennej ze względu na skalę przekształceń został rozpoznany i zdefiniowany już w procesie poprzedzającym procedurę planistyczną. Aktywne działania na płaszczyźnie dialogu z lokalną społecznością pozwalają na ujęcie polityki przestrzennej w ramach wypracowanego kompromisu i zaproponowanie zmian mieszczących się w skali społecznej akceptacji, które przeniesione zostały w takiej formie do treści Studium.

16.4.1. Analizy: ekonomiczna, środowiskowa i społeczna, dotyczące zmiany studium w części dotyczącej działki nr 72 w miejscowości Mierzwin.

Wieś Mierzwin wyposażona jest w następujące usługi publiczne: świetlicę wiejską i boisko sportowe. Obecny budynek świetlicy jest stary i za mały na prowadzenie standardowej w gminie Bolesławiec działalności kulturalnej, stąd też wynika konieczność budowy nowego. Gmina Bolesławiec realizuje stopniowo budowę Domów Ludowych, we wszystkich jednostkach wiejskich. Teren działki nr 72 w Mierzwinie stanowi własność komunalną, jest dobrze skomunikowany i łatwy do uzbrojenia w sieć infrastruktury technicznej. Gmina decydując się na realizację nowego budynku usług publicznych na działce nr 72 w Mierzwinie, rozważyła dokładnie warunki finansowania tej inwestycji, wzorując się na innych podobnych realizacjach.

Powierzchnia użytkowa istniejącego budynku usług publicznych (sali zebrań) w Mierzwinie wynosi 287 m².

Powierzchnia użytkowa podobnych obiektów usług publicznych w innych jednostkach wiejskich (np. Dom Ludowy w Suszkach) wynosi 480 m²/ na wieś.

Planowana powierzchnia użytkowa obiektów usług publicznych we wsi Mierzwin wynosi ~500 ÷ 600 m².

Realizacja usług publicznych na w/w terenie nie zaburzy w sposób istotny funkcjonowania środowiska w zakresie powierzchni ziemi, gleb i upraw, walorów wizualnych krajobrazu, warunków wodnych, klimatu, przyrody żywej, itp. Teren objęty opracowaniem nie należy do terenów współtworzących, wspomagających system przyrodniczy gminy. Teren ten nie jest położony w obrębie obszarów chronionych - obszarów Natura 2000.

Teren objęty zmianą studium nie znajduje się w granicach obszarów zalewu Q0,2%, Q1%, Q10%, określonych na mapach zagrożenia powodziowego oraz mapach ryzyka powodziowego zlewni rzeki Bóbr.

Realizacja usług publicznych na omawianym terenie podniesie standard usług kultury służących mieszkańcom wsi Mierzwin.

16.4.2. Analizy: ekonomiczna, środowiskowa i społeczna, dotyczące zmiany studium w części dotyczącej lokalizacji cmentarza w Ocicach.

Wieś Ocice posiada cmentarz przykościelny, który wyczerpał terenową możliwość chowania zmarłych. W Ocicach nie ma cmentarza komunalnego. Teren działki 345/5 w Ocicach stanowi własność komunalną, jest dobrze skomunikowany, oddalony od istniejącej i projektowanej zabudowy. Od granic projektowanego cmentarza najbliższa zabudowa znajduje się w odległości ponad 50m. Gmina decydując się na realizację nowego cmentarza, rozważyła dokładnie warunki finansowania tej inwestycji, wzorując się na innych podobnych realizacjach.

16.5. Prognozy demograficzne

Zmiana Studium ograniczona jest do terenów o funkcji związanej z wydobywaniem kopalin co wyklucza konieczność prognozowania demograficznego i szacowania zapotrzebowania na tereny związane z urbanizacją.

Należy uznać, iż wykształcenie potencjalnych miejsc pracy oddziaływać będzie na sąsiednie tereny mieszkaniowe i może się przyczynić do wzrostu zainteresowania rezerwą tych terenów. Nie można określić szczegółowego zakresu powyższych zmian.

16.5.1. Analiza demograficzna dla zmiany studium w części dotyczącej działki nr 72 w miejscowości Mierzwin.

Zmiana Studium ograniczona jest do terenów o funkcji związanej z usługami publicznymi, co wyklucza konieczność prognozowania demograficznego. Natomiast wykonano analizę szacowania zapotrzebowania na tereny związane z urbanizacją w zakresie usług publicznych, są one określone w pkt 16.7.1.

16.5.2. Analiza demograficzna dla zmiany studium w części dotyczącej lokalizacji cmentarza w Ocicach.

Zmiana Studium ograniczona jest do terenów związanych z lokalizacją cmentarza i parkingu obsługującego cmentarz, co wyklucza konieczność prognozowania demograficznego.

16.6. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Sieci komunikacyjne i infrastruktura techniczna wykształcone są w stopniu umożliwiającym realizację zamierzeń ujętych w zmianie Studium. Podejmowane inwestycje wynikać będą bezpośrednio z zapotrzebowania wynikającego z przyjętego zakresu i wymagań określonych dla kopalni, w związku z czym ponoszone będą przez zainteresowane podmioty. W obszarze zmiany Studium brak jest elementów infrastruktury społecznej, a także obszarów wymagających jej realizacji.

Mając na uwadze powyższe nie analizuje się możliwości finansowania przedmiotowych sieci.

16.6.1. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy dla zmiany studium w części dotyczącej działki nr 72 w miejscowości Mierzwin.

Sieci komunikacyjne i infrastruktura techniczna wykształcone są w stopniu umożliwiającym realizację zamierzeń ujętych w zmianie Studium. Usługi publiczne są elementem infrastruktury społecznej. Gmina decydując się na realizację usług publicznych na działce nr 72 w Mierzwinie, rozważyła dokładnie warunki finansowania tej inwestycji, wzorując się na innych podobnych realizacjach w gminie. Zakładany koszt netto realizacji będzie się mieścić w przedziale 850.000,00 do 900.000,00 zł.

16.6.2. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy dla zmiany studium w części dotyczącej lokalizacji cmentarza w Ocicach.

Sieci komunikacyjne i infrastruktura techniczna wykształcone są w stopniu umożliwiającym realizację zamierzeń ujętych w zmianie Studium. Budowa cmentarza komunalnego i parkingu dla jego obsługi jest elementem infrastruktury społecznej. Gmina decydując się na realizację cmentarza w Ocicach, rozważyła dokładnie warunki finansowania tej inwestycji, wzorując się na innych podobnych realizacjach w gminie. Zakładany koszt netto realizacji będzie się mieścić w przedziale 850.000,00 do 900.000,00 zł.

16.7. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Struktura funkcjonalno-przestrzenna przedmiotowej zmiany nie wymaga przygotowania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, ze względu na fakt, iż w granicach jej zmiany nie przewiduje się faktycznie realizacji zabudowy. Nie jest ona wykluczona, jednak stanowi wyłącznie element uzupełniający główną działalność polegającą na wydobywaniu kruszyw naturalnych. W części obszaru ujawniono wyłącznie złoża, nie dopuszczając możliwości realizacji działalności wydobywczej. Niewielki obszar po zachodniej stronie zmiany, w miejscowości Ocice jest zbyt mały aby w skali gminy analizować możliwości inwestycyjne, jednocześnie jest to obszar istniejący w pierwotnej wersji Studium jako uzupełnienie struktury zurbanizowanej wsi.

Mając na uwadze, na podstawie opisanego w części I dotyczącej uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy pkt. 7 Potrzeby i możliwości rozwoju gminy, należy uznać, iż korekta wynikająca z nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 199) na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. nie znajduje tu uzasadnienia, ze względu na ograniczony merytorycznie - co do struktury i zasięgu zmiany - zakres. Analiza obszaru gminy uwzględniająca bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, nie znajduje tu podstaw do zastosowania. Planowane inwestycje wynikają z uwarunkowań geologicznych i przygotowania ich eksploatacji. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy określone zostały na planszy kierunków stanowiącej załącznik nr 2 Studium. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów określone zostały w pierwotnym Studium, część II Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec, pkt 1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów.

16.7.1. Zapotrzebowanie na nową zabudowę dla zmiany studium w części dotyczącej działki nr 72 w miejscowości Mierzwin.

Z analiz wymienionych w pkt. 16.4.1. wynika zapotrzebowanie na zwiększenie powierzchni usług kultury we wsi Mierzwin.

Planowana powierzchnia użytkowa obiektów usług publicznych we wsi Mierzwin będzie wynosić ~600 m².

Realizacja nowych inwestycji w zakresie usług publicznych będzie odbywać w szacowanym okresie 5 najbliższych lat.

16.7.1a. Zapotrzebowanie na nową zabudowę dla zmiany studium w części dotyczącej lokalizacji cmentarza w Ocicach. - w opracowywanej zmianie studium nie przewiduje się nowych terenów pod zabudowę innej niż związanej z wyposażeniem i obsługą cmentarza.

16.7.2. Szacowanie chłonności zabudowy dla zmiany studium w części dotyczącej działki nr 72 w miejscowości Mierzwin.

a) szacowanie chłonności zabudowy dla obszarów zurbanizowanych w granicach jednostki osadniczej Mierzwin

Szacowana chłonność zabudowy dla działki nr 72 w Mierzwinie może dotyczyć wyłącznie określenia wielkości inwestycji. Działka nr 72 położona jest w zurbanizowanej części wsi, w części centralnej, przy drodze gminnej.

Powierzchnia zmiany studium w granicach działki nr 72 wynosi 6100 m². Studium predysponuje w/w tereny pod budowę usług publicznych. Przy zakładanym współczynniku zabudowy na poziomie 0,2, można uzyskać ~1220 m²

powierzchni zabudowy. Zakładane współczynniki intensywności zabudowy od minimalnego 0,05 do maksymalnego 0,4 umożliwiają wybudowanie budynków o powierzchni całkowitej od 305. m² do 2440 m².

Powierzchnia użytkowa, zgodnie z przepisami odrębnymi stanowi część powierzchni całkowitej budynków. W niniejszej analizie została przyjęta na poziomie około 65 % powierzchni całkowitej i wynosi 199 m² do ~1586 m².

Zakłada chłonność zabudowy usług publicznych na w/w terenie wynosi nie więcej niż ~1586 m² powierzchni użytkowej.

b) szacowanie chłonności obszarów zabudowy przeznaczonych w planach miejscowych.

W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Mierzwin zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy Bolesławiec Nr XXI/138/04 z dnia 29 grudnia 2004 roku, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego Nr 60 poz. 1295 z dnia 7 kwietnia 2005r, wyznaczone są 2 tereny pod lokalizację usług:

- 1) teren oznaczony symbolem 3.U - zabudowa usługowa - kaplica rzymsko katolicka;
- 2) teren oznaczony symbolem 17.U - zabudowa usługowa - świetlica wiejska.

Powierzchnia terenu 3.U (działka nr 86) wynosi - ~242 m².

Powierzchnia terenu 17.U (działka nr 53) wynosi - ~697m².

Obydwa tereny są małymi zabudowanymi działkami, istniejące współczynniki zabudowy są wysokie jak dla terenów wiejskich, bo wynoszą około 0,5. Na obydwu terenach brak możliwości rozbudowy w sposób znaczący istniejących budynków.

Planowana wielkość terenów przeznaczonych w nowych opracowaniach planistycznych planów miejscowych powinna zostać zwiększona do minimum 5000 m².

16.7.3. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę dla zmiany studium w części dotyczącej działki nr 72 w miejscowości Mierzwin.

Gmina Bolesławiec realizuje w każdej jednostce wiejskiej usługi publiczne w zakresie kultury - Domy Ludowe, w których zlokalizowane są świetlice wiejskie i biblioteki. Przeważnie takim obiektom towarzyszą małe boiska sportowe i place zabaw. Wymagana powierzchnia terenów do lokalizacji w/w funkcji w każdym obrębie wiejskim to przedział od 3000m² do 8000 m². Powierzchnia użytkowa takich obiektów powinna się mieścić w przedziale - 200 m² do 600 m².

17. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY, UWZGLĘDNIAJĄCE W SZCZEGÓLNOŚCI ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE I SPOŁECZNE, PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIAJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO, MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY, BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ - dotyczy zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień, na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec Nr XXXI/268/18 z dnia 7 marca 2018 r.

Na potrzeby niniejszej zmiany studium został opracowany w lipcu 2019 r. „Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę dla gminy Bolesławiec”. Autorem ww. opracowania są mgr inż. Daria Kuśmider i Wiktor Kuśmider. Bilans zawiera:

- 1) analizę społeczną i analizę demograficzną;
- 2) analizę środowiskową;
- 3) analiza ekonomiczną i możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy;
- 4) maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje: mieszkaniowe, usługowe i produkcyjne;
- 5) szacowanie chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 6) szacowanie chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 7) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, w podziale na funkcje;
- 8) określa się możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej służących realizacji zadań własnych gminy;
- 9) określa się potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy.

Wyniki bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę

FUNKCJA TERENÓW	ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ	OSZACOWANA CHŁONNOŚĆ	WYNIKI BILANSU
1	2	3	2-3
Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową: jednorodzinną, mieszkaniowo – usługową, zagrodową oraz wielorodzinną	967,49 ha (401,5 ha p.u.)	1025,80 ha (419 ha p.u.)	-58,31 ha (- 17,5 ha p.u.) Zapotrzebowanie na nowe tereny NIE PRZEKRACZA chłonności terenów w zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy. Nie wyznacza się nowych terenów.
Tereny przeznaczone pod usługi	148,97 ha (131,81 ha p.u.)	420,70 ha (213 ha p.u.)	-271,73 ha (-81,19 ha p.u.) Zapotrzebowanie na nowe tereny NIE PRZEKRACZA chłonności terenów w zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy. Nie wyznacza się nowych terenów.
Tereny przeznaczone pod zabudowę związaną z przemysłem i aktywnością gospodarczą	196,91 ha (107,63 ha p.u.)	344,60 ha (152 ha p.u.)	- 147,69 ha (- 44,37 ha p.u.) Zapotrzebowanie na nowe tereny NIE PRZEKRACZA chłonności terenów w zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy. Nie wyznacza się nowych

			terenów.
			- 477,73 ha
			(- 143,06 ha p.u.)
			Zapotrzebowanie na nowe tereny NIE PRZEKRACZA chłonności terenów w zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy.
			Nie wyznacza się nowych terenów.
ŁĄCZNIE	1313,36 ha (640,94 ha p.u.)	1791,10 ha (784 ha p.u.)	

W podsumowaniu bilansu terenów sporządzonych w oparciu o stosowne analizy, struktura funkcjonalno-przestrzenna określona w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jest wystarczająca dla prognozowanego zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową, usługową, oraz przemysłową. Tym samym bilans nie zakłada wytyczania nowych obszarów pod inwestycję. Dopuszcza się jednak zmiany przeznaczeń terenów w granicach struktury funkcjonalno – przestrzennej wg potrzeb rozwojowych gminy.

W obowiązującym studium w obszarze niniejszej zmiany studium powierzchnia poszczególnych terenów wynosiła:

1) funkcja mieszkaniowa oznaczona symbolami M, MW	-	61,7087 ha
2) funkcja usługowa, oznaczona symbolami: U, UP, US	-	48,3837 ha
3) funkcja produkcyjna oznaczona symbolem P	-	53,7627 ha

W obecnym opracowaniu, w obszarze niniejszej zmiany studium powierzchnia poszczególnych terenów wynosi:

1) funkcja wielofunkcyjna (MN, MW, U, komunikacja)	-	64,3017 ha, w tym
a) na terenach zabudowanych	-	24,2082 ha
b) na terenach niezainwestowanych	-	40,0935 ha
2) funkcja usługowa na terenach zainwestowanych, oznaczona symbolami: U, UP, US	-	23,1778 ha, w tym
a) tereny US na terenach zabudowanych	-	15,5974 ha,
b) tereny UP na terenach zabudowanych	-	4,3044 ha,
3) funkcja usługowa zawarta w oznaczeniu U/ P na terenach zabudowanych	-30% U/P	- 12,4306 ha
3) funkcja produkcyjna zawarta w oznaczeniu U/ P na terenach niezabudowanych	- 70% U/P	- 29,0047 ha

W obowiązującym mpzp wsi Trzebień, powierzchnia poszczególnych terenów wynosi:

1) funkcja mieszkaniowa (MW, MZ) - na terenach zabudowanych	-	21,1511 ha
2) funkcja mieszkaniowa na terenach niezabudowanych	-	29,6335 ha
3) funkcja usługowa na terenach zabudowanych	-	22,9062 ha, w tym:
a) tereny US	-	15,5981 ha,
b) tereny UP	-	4,9430 ha,
4) funkcja usługowa na terenach niezabudowanych	-	4,2098 ha,
5) tereny produkcyjno - usługowe i produkcyjne	-	66,7244 ha, w tym:
a) tereny produkcyjne P	-	4,3970 ha,
b) tereny P/U	-	62,3274 ha.

Wprowadzenie zmiany ustaleń studium w opisanym powyżej zakresie nie są sprzeczne z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę w gminie.

Nie zwiększa się powierzchnia użytkowa zabudowy, w stosunku do ustaleń obowiązującego mpzp wsi Trzebień, nie zwiększa się powierzchnia terenów wskazanych pod zainwestowanie.

Obecna zmiana studium nie wpływa na wzrost populacji w Gminie Bolesławiec. W obecnej zmianie studium zmniejsza się globalnie powierzchnia terenów wskazanych pod zainwestowanie, o część terenów oznaczonych symbolami M, dla których przywraca się odpowiednio funkcje rolne i leśne, zgodnie ze stanem istniejącym i ewidencyjnym.

Zmiany przede wszystkim dotyczą określenia funkcji na poszczególnych terenach:

- 1) tereny oznaczone symbolem P w obowiązującym studium (poza dwoma, o który mowa w pkt 2 i pkt 3) zostaną przekształcone na tereny U/P;

- 2) teren oznaczony symbolem P w obowiązującym studium, zabudowany, nieużytkowany, w otoczeniu istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej, zostaje wskazany pod funkcję oznaczoną symbolem M;
- 3) teren oznaczony symbolem P w obowiązującym studium, niezabudowany, stanowiący grunty klasy PSVI, w sąsiedztwie istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej, zostaje wskazany pod funkcję oznaczoną symbolem M;
- 4) część terenu oznaczonego symbolem UP w obowiązującym studium, w sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej, niezabudowany, zostaje wskazany pod funkcję oznaczoną symbolem M;
- 5) część terenu oznaczonego symbolem EC w obowiązującym studium, w sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zostaje wskazany pod funkcję oznaczoną symbolem MW;
- 6) teren oznaczony symbolem NO w obowiązującym studium, gdzie na jego części zlokalizowana jest osiedlowa oczyszczalnia ścieków, zostaje wskazany pod funkcję oznaczoną symbolem U/P;
- 7) część terenów oznaczonych w symbole ZL w obowiązującym studium, zostaje wskazana pod funkcję ZI, zgodnie ze stanem istniejącym i ewidencyjnym.

W obecnym opracowaniu zmiany Studium, w części dotyczącej złoża „Janina 1” i „Janina Zachód” w miejscowości Suszki i Żeliszów, w obszarze niniejszej zmiany studium powierzchnia terenu wskazanego pod eksploatację złóż (PG) wynosi 46,3 ha. Wprowadzona zmiana studium nie ma wpływu na bilans terenów przemysłowych, bowiem nie dotyczy budowy obiektów produkcyjnych - zwiększa się wyłącznie powierzchnia terenu eksploatacji powierzchniowej, która po zakończeniu będzie podlegać rekultywacji leśnej.

CZĘŚĆ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

Gmina Bolesławiec posiada wielofunkcyjny charakter oraz realne możliwości do rozwoju gospodarczego i społecznego. Rozwojowi temu sprzyja m.in. przebieg przez teren gminy dwóch ważnych tras komunikacji międzynarodowej – autostrady A4 i A18, dróg wojewódzkich: nr 297 na osi północ – południe, nr 363 i 350 przebiegających równoleżnikowo oraz linii kolejowych, a także obecność obszarów preferowanych do rozwoju szeroko pojętych aktywności gospodarczych i rezerw terenowych pod rozwój sieci osiedleńczej. Aktywność zawodowa ludności wzrasta, a dzięki przychodom gminy możliwe jest powiększanie liczby ośrodków usługowych wpływających na poprawę jakości życia mieszkańców. Gmina posiada korzystne uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe do rozwoju turystyki, jednak warunkiem rozwoju w tym kierunku jest wzmocnienie bazy noclegowej i utworzenie nowych miejsc wypoczynku, wyposażonych w urządzenia i obiekty sportowo - rekreacyjne na terenie wybranych wsi. Gmina posiada wysokie walory estetyczne w postaci dobrze zachowanych obiektów dziedzictwa kulturowego i zabytków, które wymagają rewitalizacji i przywrócenia właściwego stanu lub adaptacji na nowe cele. Ponadto dzięki kompleksowej budowie sieci infrastruktury technicznej odpowiadającej za właściwe utrzymanie gospodarki wodno - ściekowej i gospodarki odpadami, ograniczaniu emisji zanieczyszczeń środowiska, wdrażaniu rozwiązań bazujących na odnawialnych źródłach energii, odpowiedniej gospodarce leśnej oraz dbałości o zieleń z właściwym jej wyeksponowaniem, gmina Bolesławiec zachowa ciągłość lokalnej osnowy ekologicznej oraz wzmocni swój wizerunek, gwarantując dalszy zrównoważony rozwój.

Zapisy uzupełniające dla zmiany Studium zainicjowanej uchwałą Rady Gminy Bolesławiec nr V/37/15 z dnia 1 lipca 2015 r. wynikające z nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 199) na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

W części I Studium Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec, w pkt. 16 Potrzeby i możliwości rozwoju gminy, wyjaśniono powód odstąpienia od wynikającej z obowiązujących przepisów konieczności określenia uwzględniających bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. d ustawy o pizp kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów oraz kierunków i wskaźników dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 1 ustawy.

1.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna i ład przestrzenny

Obecnie wykształcona struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy bazuje na istniejących uwarunkowaniach terenowych i powstała z uwzględnieniem występujących na obszarze gminy barier, takich jak: dolina Bobru, zbiorniki wód śródlądowych, grunty rolne, kompleksy leśne, złoża kopalin, zróżnicowane ukształtowanie powierzchni, itp. W zakresie ładu przestrzennego ocenia się, że gmina posiada strukturę funkcjonującą w sposób

prawidłowy. W obecnym sposobie ukształtowania zabudowy odczytuje się, że historyczne układy przestrzenne poszczególnych wsi zachowane są w dobrym stanie, oparte są na lokalnym układzie sieci drogowej, zwłaszcza dróg powiatowych i gminnych, przy których rozwinęła się i w dalszym ciągu rozwijać się będzie zabudowa.

Na przestrzeni lat proces kształtowania zabudowy przebiegał stopniowo. Obserwuje się w niektórych wsiach rozczłonkowanie zabudowy, pojawianie się nowych obiektów w oddaleniu od zwartej zabudowy istniejącej, co uważa się za zjawisko niekorzystne, gdyż zaburza układ urbanistyczny, ingerując w tereny dotąd niezainwestowane.

W Zmianie studium wyznacza się nowe tereny pod budownictwo, w sposób zmierzający do tworzenia zwartych jednostek wsi, z zachowaniem odpowiednich proporcji między zabudową, a powierzchniami niezainwestowanymi.

Na terenie niektórych jednostek obserwuje się obecność funkcji przemysłowej, usług uciążliwych lub zakładów górniczych bezpośrednio przy zabudowie mieszkaniowej, co uważa się za zjawisko niekorzystne, mogące stwarzać lokalne konflikty. W projekcie Zmiany studium wprowadza się korektę struktury funkcjonalno – przestrzennej wyznaczając planowane tereny pod zabudowę mieszkaniową poza strefami uciążliwości. W tej kwestii bardziej szczegółowe rozwiązania będą podejmowane również na etapie sporządzania miejscowych planów. Ponadto w niniejszej Zmianie studium uwzględniono wymogi kompozycyjne i estetyczne w kształtowaniu przestrzeni, biorąc także pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze i zabytkowo - kulturowe. Zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy terenami zabudowanymi, a wolnymi od zabudowy, a także kształtowanie wysokości zabudowy w dostosowaniu do wykształconych gabarytów, będą miały istotne znaczenie na zachowanie harmonii w przestrzeni oraz korzystny wpływ na prawidłowy odbiór krajobrazu w szerszym ujęciu.

Poniżej przytacza się propozycje działań, dzięki którym nastąpi przywrócenie lub zachowanie odpowiedniego stanu ładu przestrzennego na obszarze gminy, a zaliczają się do nich m.in.:

- odpowiednie rozmieszczenie poszczególnych terenów o odmiennych funkcjach - fragmenty przestrzeni, gdzie czynnik ten został zakłócony, zostały poddane analizie i przeprojektowane w należyty sposób, np. tereny poeksploatacyjne zostały przemianowane na tereny usług sportu i rekreacji w rejonie Bolesławic, Krępnicy, Trzebień Małego,
- odpowiednie bezkonfliktowe sąsiedztwo pomiędzy poszczególnymi funkcjami, a w miejscach, gdzie czynnik ten został zakłócony, wprowadzenie korekt z dążeniem do wyeliminowania tych konfliktów i wdrażanie działań zapobiegawczych generowaniu podobnych zjawisk, np. wprowadzanie dolesień, zieleni izolacyjnej lub zachowanie terenów wolnych od zagospodarowania jako buforów pomiędzy terenami planowanej zabudowy mieszkaniowej, a istniejącymi zakładami hodowli drobiu lub innymi zakładami, które stanowią uciążliwe sąsiedztwo; sytuacja taka ma miejsce np. w Bożejowicach, w Bolesławicach, w Dobrej, w Krańniku Dolnym, lub jak w przypadku bliskości zakładów górniczych, gdzie ma to miejsce w Brzeźniku, Starej Olesznej, Suszkach, Trzebień Małym, Żeliszowie,
- utrzymywanie proporcji zabudowy w odpowiednich parametrach, zachowując dominanty i akcenty, które tworzą obiekty wysokiej rangi, np. kościoły, a dla terenów gdzie czynnik ten został zakłócony, ustala się nowe parametry wysokości zabudowy,
- odpowiednia struktura użytkowania, kształty i wielkość działek, itd. – w tym zakresie szczegółowe parametry określa się głównie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Mając na uwadze wykształconą sieć komunikacyjną, która opiera się m.in. na drogach tranzytowych, za niekorzystne uznaje się dalsze kształtowanie planowanej zabudowy mieszkaniowej wzdłuż dróg o klasach wyższych niż drogi zbiorcze, jak to miało dotychczas miejsce np. w Dąbrowie Bolesławieckiej, Kryszynie, Kozłowie, Golnicach, Łące, Starej Olesznej, Trzebień. Zmiana studium uwzględnia kształtowanie nowej zabudowy w oparciu o nowoprojektowane drogi gminne, jak i dopuszczenie tworzenia dróg wewnętrznych (nie wskazanych w niniejszej zmianie studium) w celu wyeliminowania kolizji z układem komunikacyjnym wyższej rangi.

Inne zaburzenia w łańdzu przestrzennym świadczą o zaniedbaniu założeń dworsko – parkowych czy nieczynnych obiektów sakralnych, dla których niniejsza Zmiana studium proponuje zmianę funkcji w celu umożliwienia adaptacji ich na nowe cele i tym samym podniesienia jakości stanu ich zagospodarowania.

Zmiana studium wprowadza następujące podstawowe elementy struktury funkcjonalno – przestrzennej, które różnią się pomiędzy sobą stanem, sposobem i jakością zagospodarowania, stopniem wykorzystania przestrzeni jak i standardami:

I)	Istniejące przeznaczenie i dotychczasowy sposób zagospodarowania,
II)	Planowane przeznaczenie i sposób zagospodarowanie terenów,
III)	Elementy infrastruktury technicznej i systemu komunikacji.

Ad I) ISTNIEJĄCE PRZEZNACZENIE I DOTYCHCZASOWY SPOSÓB ZAGOSPODAROWANIA:

Lp.	Symbol na rysunku	Przeznaczenie terenów
1.	M	Tereny wielofunkcyjne mieszkaniowo – usługowe
2.	RM	Tereny zabudowy zagrodowej
3.	MW	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
4.	U	Tereny zabudowy usługowej
5.	U/P	Tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej
6.	UP	Tereny usług publicznych
7.	P	Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
8.	PG	Tereny eksploatacji złóż
9.	PG/WS/R	Tereny eksploatacji złóż, cieków i zbiorników wodnych oraz tereny rolnicze
10.	US	Tereny sportu i rekreacji
11.	UZC	Tereny usług sakralnych i cmentarzy
12.	KS	Tereny usługi obsługi komunikacji
13.	RU	Tereny urzędów produkcji i obsługi rolnictwa
14.	NO	Tereny infrastruktury technicznej - oczyszczalnia ścieków
15.	NU	Tereny infrastruktury technicznej związane z gospodarką odpadami
16.	W	Tereny infrastruktury technicznej - wodociągi
17.	E	Tereny infrastruktury technicznej - elektroenergetyka
18.	EWS	Tereny infrastruktury technicznej - elektrownia wodna
19.	ZL	Tereny lasów

20.	ZP	Tereny zieleni urządzonej
21.	ZC	Tereny cmentarzy
22.	ZD	Tereny ogrodów działkowych
23.	R	Tereny rolnicze
24.	WS	Tereny wód powierzchniowych śródlądowych
25.	-	Tereny zamknięte/ tereny specjalne
26.	EC	Tereny infrastruktury technicznej - ciepłownia
27.	ZI	Tereny zieleni izolacyjnej

Ad II) PLANOWANE PRZEZNACZENIE I SPOSÓB ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW:

Lp.	Symbol na rysunku	Przeznaczenie terenów
1.	M	Planowane tereny wielofunkcyjne mieszkaniowo – usługowe
2.	RM	Planowane tereny zabudowy zagrodowej
3.	RUL	Planowane tereny produkcji leśnej i gospodarstw leśnych
4.	U	Planowane tereny zabudowy usługowej
5.	U/P	Planowane tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej
6.	UP	Planowane tereny usług publicznych
7.	P	Planowane tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
8.	U/P/UC	Planowane tereny zabudowy usługowej, obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, zakładów przemysłowych, wielkopowierzchniowych obiektów handlowych
9.	U/UC	Planowane tereny zabudowy usługowej, składów i magazynów, wielkopowierzchniowych obiektów handlowych
10.	PG	Planowane tereny eksploatacji złóż
11.	US	Planowane tereny sportu i rekreacji
12.	ZC	Planowane tereny usług sakralnych i cmentarzy
13.	KS	Planowane usługi obsługi komunikacji
14.	RU	Planowane tereny urządzeń produkcji i obsługi rolnictwa
15.	IT	Planowane tereny infrastruktury technicznej
16.	EWS	Planowane tereny obiektów i urządzeń elektrowni wodnych
17.	ZLp	Planowane tereny dolesień
18.	ZI	Planowane tereny zieleni izolacyjnej

Ad III) ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SYSTEMU KOMUNIKACJI:

1. Tereny obiektów i urządzeń związanych z infrastrukturą techniczną – opisane w dalszej części tekstu;

2. **Autostrady** – A4 i A18 o przebiegu istniejącym, wraz z węzłami;
3. **Drogi krajowe nr 18, 94** – o przebiegu istniejącym;
4. **Drogi wojewódzkie nr 297, 350, 363** – o przebiegu istniejącym;
5. **Drogi gminne** – o przebiegu istniejącym;
6. **Planowane drogi** – stanowiące sieć komunikacji lokalnie obsługującej tereny wsi;
7. **Planowana obwodnica** - w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297,
8. **Ścieżki rowerowe** – planowane,
9. **Linie kolejowe** – o przebiegu istniejącym, linia magistralna Nr 282 (E-30/C-E30) relacji Węgliniec - Miłkowice oraz linia nr 275 Gubinek – Wrocław, linia nr 973 bocznicza Bolesławiec – Wizów;

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną w gminie uzupełniają poza wyżej wymienionymi elementy ożywione i nieożywione przyrody i środowiska, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury. Towarzyszą im także obszary wpływające na pewne ograniczenia w zabudowie. Część z nich wynika z uwarunkowań, inne zaś wynikają z planowanych zamierzeń, o których mowa w dalszej części niniejszego tekstu Zmiany studium.

1.2. Funkcja rolnicza

Rozwój funkcji rolniczej opiera się na stosunkowo korzystnych uwarunkowaniach glebowo - przyrodniczych i stanowi ważną pozycję w strukturze gospodarczej gminy. Najkorzystniejsze gleby pod względem klasyfikacji jakościowej i potencjalnie najlepszego wykorzystania rolniczego znajdują się w: Starych Jaroszewicach, Trzebieniu Małym, Kraśniku Dolnym, Chościsławicach, Kruszynie, Rakowicach, Otoku, Nowej, Nowych Jaroszewicach. Najniższą jakością natomiast charakteryzują się gleby we wsiach: Pstrąże, Lipiany, Dąbrowa Bolesławiecka, Bolesławice, Dobra, Brzeźnik i Mierzwin.

Ze względów ekologicznych oraz w związku z intensyfikacją zasięgu terenów zabudowy należy dążyć do ograniczenia funkcji rolniczej na obszarach w pobliżu intensywnego zainwestowania, terenów przemysłowych czy dróg komunikacji kołowej o wysokim natężeniu ruchu pojazdów spalinowych.

Na obszarze gminy wyłącza się z intensywnego użytkowania rolniczego tereny dolinne, o specyficznych warunkach gruntowo - wodnych i mikroklimatycznych, a także obszary ochrony ekosystemów łąkowo - wodnych.

W celu ochrony przed skażeniem pochodzenia przemysłowego i komunikacyjnego obszary rolne z uprawami przeznaczonymi pod produkcję żywności roślinnej należy lokalizować z dala od źródeł skażenia, w odległości co najmniej 100 m. Tereny rolne położone przy głównych trasach komunikacyjnych należy chronić poprzez lokalizowanie zieleni izolacyjnej.

Zmiana studium wyznacza następujące tereny:

ISTNIEJĄCE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

R – tereny rolnicze;

RU – tereny urządzeń produkcji i obsługi rolnictwa.

PLANOWANE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

RU – tereny urządzeń produkcji i obsługi rolnictwa.

1. Ustalenia dla terenów o symbolu R:

Przeznaczenie dominujące:

- tereny rolne, uprawy polowe, łąki i pastwiska, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- uprawy ogrodnicze i sadownicze,
- zbiorniki i ciekі wodne, zieleń towarzysząca ciekom i zbiornikom wodnym, zieleń izolacyjną,
- ośrodki obsługi i produkcji zwierzęcej, z zachowaniem przepisów odrębnych,
- stawy hodowlane,
- zalesienia gruntów niskich klas bonitacyjnych gleb i zdegradowanych oraz wprowadzanie zadrzewień śródpolnych o charakterze wiatrochronnym i przeciwerozijnym,
- szlaki piesze, rowerowe i konne wraz z miejscami wypoczynku,
- drogi wewnętrzne i technologiczne, parkingi, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- **zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych, z wyjątkiem zabudowy służącej hodowli, obsłudze i produkcji rolniczej, sadowniczej, ogrodniczej z dopuszczeniem zabudowy szklarniowej oraz obiektów związanych z prowadzoną gospodarką leśną, z wyłączeniem zabudowy siedliskowej,**
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym oraz utrzymaniem, budową, odbudową urządzeń melioracji wodnych,
- zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno błotnych,
- w zasięgu stref ochrony konserwatorskiej oraz w sąsiedztwie zabudowy zabytkowej obowiązuje ochrona i uzgadnianie prac z odpowiednimi służbami ochrony zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi.
- zakaz wprowadzania nowej zabudowy i nowego zagospodarowania uzupełniającego i dopuszczalnego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w części dotyczącej zmiany studium w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień. Zakaz nie dotyczy budowy szlaków pieszych, dróg publicznych, wewnętrznych i technologicznych oraz sieci infrastruktury technicznej.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- ochrona zmeliorowanych i drenowanych użytków rolnych,
- utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji szczegółowych,
- odtworzenie dawnych miedz śródpolnych,
- maksymalną wysokość zabudowy: 14 m z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy (wysokość tych obiektów i urządzeń zgodna z wymaganiami technicznymi).

2. Ustalenia dla terenów o symbolu RU:**Przeznaczenie dominujące:**

- zakłady produkcji rolnej, hodowlanej, sadowniczej i ogrodniczej, w tym szklarnie,
- zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego,
- obiekty składowania i magazynowania płodów rolnych, silosy zbożowe, mieszalnie pasz,
- bazy sprzętu rolniczego,
- stawy hodowlane,
- hodowla koni, stadniny.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- tereny rolne, uprawy polowe, łąki i pastwiska, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne,
- uprawy ogrodnicze i sadownicze,
- usługi związane z rolnictwem, w tym handel, gastronomia, lecznice dla zwierząt, agroturystyka,
- zabudowa administracyjno – socjalna w tym mieszkanie właściciela zakładu na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- zbiorniki i ciekі wodne, zieleń towarzysząca ciekom i zbiornikom wodnym, zieleń izolacyjną,

- zalesienia gruntów oraz wprowadzanie zadrzewień o charakterze wiatrochronnym, przeciwoerozyjnym i izolacyjnym,
- drogi wewnętrzne i technologiczne, parkingi, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- uciążliwości powodowane przez realizowaną działalność winny ograniczać się do granic terenu lub własności inwestora,
- dla obiektów produkcji i obsługi rolnictwa należy przewidzieć w granicach działki odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla obsługi użytkowników, nie powodując kolizji z istniejącym układem komunikacyjnym,
- wysokość zabudowy oraz kubaturę należy dostosować do zabudowy istniejącej i nie przekraczać istniejących parametrów wysokościowych, szczególnie w sąsiedztwie z zabudową zabytkową, gdzie dodatkowo należy wykonać analizę widoków panoramy w celu ustalenia właściwych gabarytów nowej zabudowy,
- w zasięgu stref konserwatorskich oraz w sąsiedztwie zabudowy zabytkowej obowiązuje ochrona i uzgadnianie prac z odpowiednimi służbami ochrony zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- maksymalna wysokość zabudowy: 14 m z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy (wysokość tych obiektów i urządzeń dostosowana do wymogów technologicznych),
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 10%,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 80%,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

Inne ogólne ustalenia dla terenów o symbolu R, RU, związane z rozwojem funkcji rolniczej:

- należy w strukturze użytkowania gruntów rolnych utrzymać dotychczasowy udział trwałych użytków zielonych, zwłaszcza łąk na wilgotnych siedliskach,
- wzdłuż cieków powierzchniowych przepływających przez pola orne, zaleca się zachowanie (po obu stronach koryta) pasa szerokości co najmniej 5 m dla umożliwienia stworzenia biofiltra (np. w formie zadrzewień, zakrzewień lub nienawożonych łąk), ograniczającego napływ biogenów do wód z uprawianych pól,
- zakładanie stawów hodowlanych dopuszczalne jest tylko w przypadku, jeśli nie naruszą one istotnie bilansu wodnego (deficytu) w zlewni oraz nie spowodują zanieczyszczenia w innych akwenach,
- należy przeciwdziałać fragmentacji przestrzeni rolniczej, także w wyniku przeprowadzania liniowych elementów zainwestowania technicznego (zwłaszcza dróg) czy związanego z infrastrukturą,
- zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolne i nieleśne należy ograniczyć do terenów wyznaczonych w Zmianie studium pod nowe zainwestowanie,
- przy dolesianiu gruntów rolnych zaleca się dążyć do wyrównania granicy rolno - leśnej i łączenia izolowanych enklaw leśnych, łączenia ich w zwarte, większe kompleksy,
- w zagospodarowaniu terenów położonych w rejonie planowanej granicy rolno - leśnej zaleca się stworzyć odpowiednie warunki dla kształtowania strefy ekotonowej lasu i właściwej, ekologicznej krawędzi lasu,
- przetwórstwo ogrodniczo – sadownicze czy rolno - spożywcze opierać się powinno zarówno na istniejącym zapleczu byłych PGR jak i na tworzeniu nowych obiektów, wskazanych na rysunku zmiany studium symbolem RU. Tereny te należy powiązać z dogodnym transportem drogowym. W tym celu należy brać pod uwagę możliwość lokalizacji tych funkcji na terenach położonych w centrum terenów o najwyższych walorach

rolniczych, co ogranicza konieczność długich dojazdów okolicznych rolników, a także sprzyja ograniczeniu ilości pośredników.

1.3. Funkcja gospodarki leśnej

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna. Ponadto zgodnie z tendencją zwiększania lesistości kraju wskazane byłoby przeznaczenie pod zalesienie nieużytkowanych gruntów rolnych i użytków zielonych V i VI klasy bonitacyjnej.

Zmiana studium wyznacza następujące tereny:

ISTNIEJĄCE PRZEZNACZENIE I DOTYCHCZASOWY SPOSÓB ZAGOSPODAROWANIA:

ZL – tereny lasów.

PLANOWANE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

ZLp – tereny dolesień.

RUL – tereny produkcji leśnej i gospodarstw leśnych.

1. Ustalenia dla terenów o symbolu ZL:

Przeznaczenie dominujące:

- lasy,
- naturalne zbiorniki i ciek wodne.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- produkcja leśna,
- dolesienia i zalesienia,
- gospodarstwa leśne – leśniczówki,
- szlaki piesze, rowerowe i konne wraz z miejscami wypoczynku,
- drogi leśne, wewnętrzne i technologiczne, parkingi leśne, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- ograniczenia regulacji stosunków wodnych do niezbędnych i uzasadnionych potrzebami utrzymania i odnowienia lasu,
- obowiązują zakazy i nakazy wynikające z przepisów odrębnych,
- zakaz wprowadzania zabudowy i zagospodarowania uzupełniającego i dopuszczalnego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w części dotyczącej zmiany studium w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień. Zakaz nie dotyczy budowy dróg leśnych, wewnętrznych i technologicznych oraz sieci infrastruktury technicznej.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- kształtowanie nowych nasadzeń zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu,
- przebudowa drzewostanów zniekształconych,
- udostępnienie dla rekreacji i turystyki obszarów leśnych.

2. Ustalenia dla terenów o symbolu ZLp:

Przeznaczenie dominujące:

- dolesienia i zalesienia,
- naturalne zbiorniki i ciek wodne.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- gospodarstwa leśne – leśniczówki,
- produkcja leśna, stawy hodowlane,
- szlaki piesze, rowerowe i konne wraz z miejscami wypoczynku,
- drogi leśne, wewnętrzne i technologiczne, parkingi leśne, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- ograniczenia regulacji stosunków wodnych do niezbędnych i uzasadnionych potrzebami utrzymania i odnowienia lasu,
- obowiązują zakazy i nakazy wynikające z przepisów odrębnych.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- kształtowanie nowych nasadzeń zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu,
- przebudowa drzewostanów zniekształconych,
- udostępnienie dla rekreacji i turystyki obszarów leśnych.

3. Ustalenia dla terenów o symbolu RUL**Przeznaczenie dominujące:**

- produkcja leśna i gospodarstwa leśne,
- naturalne zbiorniki i ciek wodne.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- dolesienia i zalesienia,
- leśniczówki,
- stawy hodowlane, szkółki leśne,
- zabudowa administracyjno – socjalna na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- szlaki piesze, rowerowe i konne wraz z miejscami wypoczynku,
- drogi leśne, wewnętrzne i technologiczne, parkingi leśne, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- obowiązują zakazy i nakazy wynikające z przepisów odrębnych.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- kształtowanie nowych nasadzeń zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu,
- przebudowa drzewostanów zniekształconych,
- udostępnienie dla rekreacji i turystyki obszarów leśnych.

1.1. Funkcja mieszkaniowa

Rezerwy pod nową zabudowę mieszkaniową zostały wyznaczone na obszarze wszystkich wsi, zgodnie z rysunkiem zmiany studium jako tereny wielofunkcyjne mieszkaniowo - usługowe. W przeznaczeniu tym dopuszcza się również

lokalizację usług podstawowych i publicznych jako funkcji towarzyszących zabudowie mieszkaniowej. Kształtowanie nowej zabudowy mieszkaniowej powinno się odbywać w ramach strefy dopuszczonego zainwestowania poprzez tworzenie zwartej zabudowy w postaci enklaw, wypełnianie luk oraz poprzez realizację nowych budynków w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych, wzdłuż istniejących dróg. Zakłada się sukcesywne powiększanie terenów osiedleńczych na podstawie obecnych i nowo tworzonych miejscowych planów, co wynikać będzie z konieczności zaspokajania bieżących potrzeb mieszkaniowych.

Rozwój osadnictwa związany jest również ze zmianami w istniejącej tkance zabudowy. W tym zakresie dopuszcza się możliwość adaptacji, uzupełnień i modernizacji istniejącej zabudowy na zasadach określonych szczegółowo w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się przekształcenia funkcji pierwotnych (szczególnie w stosunku do zabudowy zagrodowej) na funkcję mieszkaniową, usług podstawowych, turystyki.

Zmiana studium wyznacza następujące tereny:

ISTNIEJĄCE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

M – wielofunkcyjne tereny mieszkaniowo - usługowe;

RM – tereny zabudowy zagrodowej;

MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

PLANOWANE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

M – wielofunkcyjne tereny mieszkaniowo - usługowe;

RM – tereny zabudowy zagrodowej.

1. Ustalenia dla terenów o symbolu M:

Przeznaczenie dominujące:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- zabudowa mieszkaniowo – usługowa,
- zabudowa zagrodowa na warunkach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- pojedyncza zabudowa wielorodzinna niskiej intensywności z zachowanymi elementami wiejskiej struktury przestrzennej,
- wyodrębniona zabudowa usługowa, w tym usługi podstawowe, komercyjne, handlowe i gastronomiczne, usługi publiczne, rzemiosło i drobna wytwórczość, usługi sakralne.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- sadownictwo i ogrodnictwo z zabudową szklarniową,
- hotelarstwo i agroturystyka,
- place zabaw, obiekty i urządzenia sportowe i rekreacyjne, usługi sportu i rekreacji, boiska sportowe,
- zieleń urządzona, parki, zieleń izolacyjną, ciągi piesze i rowerowe,
- obiekty magazynowe płodów rolnych i urządzeń niezbędnych do prowadzenia gospodarki rolnej w zabudowie zagrodowej na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- usługi mechaniki i diagnostyki pojazdowej, naprawy maszyn rolniczych na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- kolidujące pod względem funkcji i charakteru zabudowy z użytkowaniem dominującym bądź uzupełniającym, w tym zwłaszcza uciążliwe dla otoczenia: przemysł, składy, hurtownie, bazy transportowe,
- zachowanie odległości nowych obiektów inwentarskich od najbliższych budynków mieszkalnych na działkach sąsiednich zgodnie z przepisami odrębnymi,
- zakaz składowania odpadów z działalności produkcyjnej, rzemieślniczej usługowej,
- zakaz lokalizacji obiektów wymagających obsługi transportem ciężkim,
- zakaz wprowadzania nowej zabudowy i nowego zagospodarowania uzupełniającego i dopuszczalnego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w części dotyczącej zmiany studium w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień. Zakaz nie dotyczy budowy dróg publicznych, wewnętrznych i technologicznych oraz sieci infrastruktury technicznej.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej maksymalna wysokość nie może przekroczyć 12 m, liczba kondygnacji wraz z poddaszem użytkowym nie może wynieść więcej niż 3 kondygnacje nadziemne,
- dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej maksymalna wysokość nie może przekroczyć 15 m, liczba kondygnacji wraz z poddaszem użytkowym nie może wynieść więcej niż 4 kondygnacje nadziemnych,
- dla zabudowy zagrodowej i pozostałych obiektów budowlanych oraz obiektów produkcji rolnej, hodowlanej, ogrodniczej, maksymalna wysokość nie może przekroczyć 12 m, a liczba kondygnacji wraz z poddaszem użytkowym nie może wynieść więcej niż 3 kondygnacje nadziemnych,
- dla zabudowy usługowej maksymalna wysokość nie może przekroczyć 12 m, liczba kondygnacji wraz z poddaszem użytkowym nie może wynieść więcej niż 3 kondygnacje nadziemne,
- obowiązuje symetryczne ukształtowanie połaci dachowych,
- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy dla funkcji garaży do 100% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji, w części dotyczącej zmiany studium w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

2. Ustalenia dla terenów o symbolu RM:**Przeznaczenie dominujące:**

- zabudowa zagrodowa,
- usługi agroturystyki,
- ogrodnictwo i sadownictwo z zabudową szklarniową,

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- hotelarstwo,
- hodowla koni, stadniny,
- place zabaw, obiekty i urządzenia sportowe i rekreacyjne, usługi sportu i rekreacji, boiska sportowe,
- zieleń urządzona, zieleń izolacyjna, ciągi piesze i rowerowe,
- obiekty magazynowe produktów rolnych i urządzeń niezbędnych do prowadzenia gospodarki rolnej,
- usługi mechaniki i diagnostyki pojazdowej, naprawy maszyn rolniczych na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- adaptacja zabudowy zagrodowej, gospodarstw rolnych, hodowlanych i ogrodniczych na zabudowę mieszkaniową lub usługi podstawowe na podstawie i na warunkach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,

- drogi publiczne, wewnętrzne i technologiczne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- zachowanie odległości nowych obiektów inwentarskich od najbliższych budynków mieszkalnych na działkach sąsiednich na podstawie przepisów odrębnych,
- zakaz składowania odpadów z działalności produkcyjnej, rzemieślniczej usługowej.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- dla zabudowy zagrodowej i pozostałych obiektów budowlanych oraz obiektów produkcji rolnej, hodowlanej, ogrodniczej maksymalna wysokość nie może przekroczyć 12 m, liczba kondygnacji wraz z poddaszem użytkowym nie może wynieść więcej niż 3 kondygnacje nadziemne,
- dla zabudowy usługowej maksymalna wysokość nie może przekroczyć 12 m, liczba kondygnacji wraz z poddaszem użytkowym nie może wynieść więcej niż 3 kondygnacje nadziemne,
- obowiązuje symetryczne ukształtowanie połaci dachowych,
- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

3. Ustalenia dla terenów o symbolu MW:**Przeznaczenie dominujące:**

- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z usługami.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- rzemiosło i drobna wytwórczość wbudowane w zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej,
- usługi podstawowe i usługi publiczne,
- place zabaw, obiekty i urządzenia sportowe i rekreacyjne, usługi sportu i rekreacji, boiska sportowe,
- zieleń urządzone, parki, zieleń izolacyjna, ciągi piesze i rowerowe,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna na warunkach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- kolidujące pod względem funkcji i charakteru zabudowy z użytkowaniem dominującym bądź uzupełniającym, w tym zwłaszcza uciążliwe dla otoczenia: przemysł, składy, hurtownie, bazy transportowe,
- zakaz składowania odpadów z działalności produkcyjnej, rzemieślniczej i usługowej,
- zakaz lokalizacji obiektów wymagających obsługi transportem ciężkim.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej maksymalna wysokość nie może przekroczyć 16 m, liczba kondygnacji wraz z poddaszem użytkowym nie może wynieść więcej niż 5 kondygnacje nadziemne, obowiązuje symetryczne ukształtowanie połaci dachowych,

- dla zabudowy usługowej maksymalna wysokość nie może przekroczyć 12 m, liczba kondygnacji wraz z poddaszem użytkowym nie może wynieść więcej niż 3 kondygnacje nadziemne, obowiązuje symetryczne ukształtowanie połaci dachowych, dopuszcza się dachy płaskie,
- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

Pozostałe ogólne ustalenia dla terenów o symbolu M, RM, MW:

- nowe zagospodarowanie terenów i nową zabudowę należy kształtować w sposób harmonijny z zabudową istniejącą w zakresie układu, architektury i gabarytów zabudowy z zachowaniem cech regionalnych zabudowy i krajobrazu kulturowego,
- zabudowę należy kształtować w formie zwartych terenów, wzdłuż istniejących lub planowanych dróg gminnych lub wewnętrznych,
- na terenach, gdzie zabudowa zagrodowa łączy się z zabudową mieszkaniową, rozwój działalności rolniczej nie powinien powodować dodatkowych uciążliwości w stosunku do przyległych działek,
- dopuszcza się adaptację zabudowy zagrodowej na funkcje mieszkaniowe, agroturystykę, funkcję mieszkaniowo-usługową oraz innych usług podstawowych czy rzemiosła,
- dopuszcza się zastosowanie zabezpieczeń mających na celu eliminację lub redukcję uciążliwości sąsiadujących terenów produkcyjnych, przemysłowych, usługowych itp. w postaci zieleni izolacyjnej,
- należy sukcesywnie rozbudowywać podstawową infrastrukturę techniczną: wodno – kanalizacyjną. Do czasu budowy ww. systemów dopuszcza się stosowanie szczelnych bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne. Stosowanie lokalnych, przydomowych oczyszczalni ścieków, o technologii akceptowanej przez służby sanitarno - higieniczne, może nastąpić po spełnieniu przez inwestora wymagań przepisów odrębnych,
- należy przewidzieć w granicach działki odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla pracowników i klientów oraz mieszkańców, nie powodując kolizji z istniejącym układem komunikacyjnym,
- wskazana jest modernizacja lub likwidacja elementów dysharmonizujących, przede wszystkim zapleczy gospodarczych, obiektów i zabudowy tymczasowej w miejscach stanowiących przestrzeń publiczną
- proponuje się urządzenie placów, skwerów i terenów zieleni służących jako miejsca spotkań mieszkańców, obiektów i urządzeń sportu i rekreacji, placów zabaw lub placów parkingowych,
- wysokość zabudowy oraz kubaturę należy dostosować do zabudowy istniejącej i nie przekraczać istniejących parametrów wysokościowych, szczególnie w sąsiedztwie z zabudową zabytkową, gdzie dodatkowo należy wykonać analizę widoków panoramy w celu ustalenia właściwych gabarytów nowej zabudowy,
- na terenach z zabudową objętą ochroną konserwatorską oraz w zasięgu stref konserwatorskich i w sąsiedztwie zabudowy zabytkowej obowiązuje ochrona i uzgadnianie prac z odpowiednimi służbami ochrony zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi.

1.2. Funkcja usługowa

Funkcja usługowa rozwijać się będzie w celu poprawy jakości życia mieszkańców, towarzysząc funkcji mieszkaniowej i wyznaczona została na obszarze niemalże wszystkich obrębów geodezyjnych, zgodnie z rysunkiem zmiany studium jako tereny zabudowy usługowej. Ponadto w zasięgu terenów wielofunkcyjnych mieszkaniowo – usługowych również dopuszcza się realizację usług, na zasadach określonych w niniejszym tekście zmiany studium dla tych terenów, oznaczonych symbolem M, podobnie dla terenów o symbolu MW, gdzie również dopuszcza się realizację usług.

Zmiana studium wyznacza następujące tereny:**ISTNIEJĄCE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:**

U – tereny zabudowy usługowej;

U/P – tereny zabudowy usługowej, tereny obiektów produkcyjnych;

UP – tereny usług publicznych;

UZC – tereny usług sakralnych i cmentarzy.

PLANOWANE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

U – tereny zabudowy usługowej;

U/P – tereny zabudowy usługowej, tereny obiektów produkcyjnych;

UP – tereny usług publicznych;

U/P/UC – tereny zabudowy usługowej, obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, zakładów przemysłowych, wielkopowierzchniowych obiektów handlowych;

U/UC – tereny zabudowy usługowej, składów i magazynów, wielkopowierzchniowych obiektów handlowych.

1. Ustalenia dla terenów o symbolu U:

Przeznaczenie dominujące:

- zabudowa usługowa obejmująca usługi z zakresu: handlu detalicznego i hurtowego, gastronomii, instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, siedzib stowarzyszeń, związków, izb zawodowych i gospodarczych, jednostek projektowych i consultingowych, instytucji gospodarczych,
- usługi obsługi komunikacji, stacje paliw, stacje diagnostyczne, naprawa i obsługa pojazdów mechanicznych, środków masowej komunikacji i łączności
- usługi inne, których powyższe grupy nie dotyczą bezpośrednio, a mają charakter usług,
- rzemiosło i działalność gospodarcza wykonywana z udziałem kwalifikowanej pracy.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zabudowa administracyjno – socjalna w tym mieszkanie właściciela zakładu na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- usługi publiczne, usługi zdrowia,
- place zabaw, obiekty i urządzenia sportowe i rekreacyjne, usługi sportu i rekreacji, boiska sportowe,
- usługi turystyczne, hotelarstwo, tereny lokalizacji obiektów i urządzeń dla obsługi ruchu turystycznego, agroturystyka, campingi, pola biwakowe, domki letniskowe, pensjonaty, motele, ośrodki wypoczynkowe, konferencyjne i szkoleniowe wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej i komunikacji wewnętrznej,
- hodowla koni, stadniny,
- miejsca przeznaczone na imprezy masowe,
- zieleń urządzona, zieleń izolacyjna, ciągi piesze i rowerowe,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- stosowanie zabezpieczeń mających na celu eliminację lub redukcję uciążliwości tych obszarów,
- na terenach istniejących i planowanych usług nie dopuszcza się lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, poza niezbędnymi obiektami i urządzeniami w zakresie zaopatrzenia tych terenów w komunikację i infrastrukturę techniczną, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- należy przewidzieć w granicach działki odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla obsługi użytkowników, nie powodując kolizji z istniejącym układem komunikacyjnym.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- maksymalną wysokość: 14 m z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy (wysokość tych obiektów i urządzeń zgodna z wymaganiami technicznymi),
- wysokość zabudowy oraz kubaturę należy dostosować do zabudowy istniejącej i nie przekraczać istniejących parametrów wysokościowych, szczególnie w sąsiedztwie z zabudową zabytkową, gdzie dodatkowo należy wykonać analizę widoków panoramy w celu ustalenia właściwych gabarytów nowej zabudowy,
- na terenach z zabudową objętą ochroną konserwatorską prowadzenie wszelkiej działalności zgodnie z wymogami konserwatorskimi we współpracy z właściwymi służbami ochrony zabytków dla zachowania tradycyjnej formy zabudowy,
- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 15% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 75% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

2. Ustalenia dla terenów o symbolu U/P:**Przeznaczenie dominujące:**

- zabudowa usługowa obejmująca usługi z zakresu: handlu detalicznego i hurtowego w obiektach o powierzchni sprzedaży do 2000m², gastronomii, instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, siedzib stowarzyszeń, związków, izb zawodowych i gospodarczych, jednostek projektowych i consultingowych, instytucji gospodarczych,
- usługi obsługi komunikacji, stacje paliw, stacje diagnostyczne, naprawa i obsługa pojazdów mechanicznych, środków masowej komunikacji i łączności,
- usługi inne, których powyższe grupy nie dotyczą bezpośrednio, a mają charakter usługi,
- rzemiosło i działalność gospodarcza,
- zakłady przemysłowe, produkcyjne i przetwórcze, składy i magazyny,
- lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających i mogących wymagać sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- lokalizowanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kV, z wyłączeniem energii wiatrowej w obszarze objętym zmianą studium obszaru położonego w części południowo zachodniej wsi Trzebień.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zabudowa administracyjno – socjalna w tym mieszkanie właściciela zakładu na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- przekształcanie terenów przemysłowych i magazynowych zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i wprowadzenie funkcji usługowej lub placówek o profilu usługowym, kulturalnym lub mieszkalnictwa, szczególnie w przypadku obiektów zabytkowych,
- zieleń urządzona, zieleń izolacyjna, ciągi piesze i rowerowe,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- stosowanie zabezpieczeń mających na celu eliminację lub redukcję uciążliwości tych obszarów,
- należy przewidzieć w granicach działki odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla obsługi użytkowników, nie powodując kolizji z istniejącym układem komunikacyjnym.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- wysokość zabudowy oraz kubaturę dostosować do zabudowy istniejącej i nie przekraczać istniejących parametrów wysokościowych, szczególnie w sąsiedztwie z zabudową zabytkową, gdzie dodatkowo należy wykonać analizę widoków panoramy w celu ustalenia właściwych gabarytów nowej zabudowy. W zasięgu stref konserwatorskich oraz w sąsiedztwie zabudowy zabytkowej obowiązuje ochrona i uzgadnianie prac z odpowiednimi służbami ochrony zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi,
- maksymalną wysokość zabudowy: 14 m z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy (wysokość tych obiektów i urządzeń zgodna z wymaganiami technicznymi),
- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną 10% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalną powierzchnię zabudowy 80% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

3. Ustalenia dla terenów o symbolu UP:**Przeznaczenie dominujące:**

- usługi publiczne, realizowane jako usługi oświaty (szkoły i przedszkola) i kultury (biblioteki, domy ludowe, świetlice wiejskie), placówki administracji, obiekty straży pożarnej, obiekty służby zdrowia,
- place zabaw, obiekty i urządzenia sportowe i rekreacyjne, usługi sportu i rekreacji, boiska sportowe z zapleczem socjalno - sanitarnym, sale gimnastyczne, a także siedziby stowarzyszeń, klubów itp.,
- miejsca przeznaczone na imprezy masowe.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- usługi podstawowe,
- zabudowa mieszkaniowa, lokale właścicieli i zarządców obiektów usługowych na podstawie i na warunkach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- zieleni urządzona, parki, zieleni izolacyjna, ciągi piesze i rowerowe,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- należy przewidzieć w granicach działki odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla obsługi użytkowników, nie powodując kolizji z istniejącym układem komunikacyjnym.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

4. Ustalenia dla terenów o symbolu UZC:**Przeznaczenie dominujące:**

- usługi sakralne i cmentarze realizowane jako kościoły i ośrodki wyznaniowe, cmentarze, kaplice.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- mieszkanie służbowe lub funkcyjne dla pracowników, właścicieli lub zarządców, domy opieki itp. na podstawie i na warunkach określonych w miejscowych planach,
- zieleni urządzona i mała architektura,

- drogi wewnętrzne, parkingi, ciągi pieszo - jezdne, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, dotyczące wyznaczenia szerokości stref ochrony sanitarnej wokół cmentarzy wolnej od zabudowy:
 - ✓ 50 m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i dla potrzeb gospodarczych, jeśli teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone;
 - ✓ 150 m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i dla potrzeb gospodarczych,
 - ✓ 500 m od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych będących źródłem zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i dla potrzeb gospodarczych;
- na terenach objętych ochroną konserwatorską prowadzenie wszelkich prac zgodnie z wymogami konserwatorskimi we współpracy z właściwymi służbami ochrony zabytków dla zachowania tradycyjnej formy zabudowy,
- przeprowadzanie dróg technologicznych oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
- zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

5. Ustalenia dla terenów o symbolu U/P/UC:**Przeznaczenie dominujące:**

- zabudowa usługowa obejmująca usługi z zakresu: handlu detalicznego i hurtowego w obiektach o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², centra handlowe,
- usługi obsługi komunikacji, stacje paliw, stacje diagnostyczne, naprawa i obsługa pojazdów mechanicznych, środków masowej komunikacji i łączności,
- usługi inne, których powyższe grupy nie dotyczą bezpośrednio, a mają charakter usługi,
- rzemiosło i działalność gospodarcza,
- zakłady przemysłowe, produkcyjne i przetwórcze, składy i magazyny,
- lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zabudowa administracyjno – socjalna w tym mieszkanie właściciela zakładu na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- przekształcanie terenów przemysłowych i magazynowych zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i wprowadzenie funkcji usługowej lub placówek o profilu usługowym, kulturalnym lub mieszkalnictwa, szczególnie w przypadku obiektów zabytkowych,
- zieleni urządzona, zieleni izolacyjna, ciągi piesze i rowerowe,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- stosowanie zabezpieczeń mających na celu eliminację lub redukcję uciążliwości tych obszarów,
- należy przewidzieć w granicach działki odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla obsługi użytkowników, nie powodując kolizji z istniejącym układem komunikacyjnym.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- wysokość zabudowy oraz kubaturę dostosować do zabudowy istniejącej i nie przekraczać istniejących parametrów wysokościowych, szczególnie w sąsiedztwie z zabudową zabytkową, gdzie dodatkowo należy wykonać analizę widoków panoramy w celu ustalenia właściwych gabarytów nowej zabudowy,
- w zasięgu stref konserwatorskich oraz w sąsiedztwie zabudowy zabytkowej obowiązuje ochrona i uzgadnianie prac z odpowiednimi służbami ochrony zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi,
- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 15% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 75% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

6. Ustalenia dla terenów o symbolu U/UC:**Przeznaczenie dominujące:**

- zabudowa usługowa obejmująca usługi z zakresu: handlu detalicznego i hurtowego w obiektach o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², centra handlowe,
- usługi obsługi komunikacji, stacje paliw, stacje diagnostyczne, naprawa i obsługa pojazdów mechanicznych, środków masowej komunikacji i łączności
- usługi inne, których powyższe grupy nie dotyczą bezpośrednio, a mają charakter usługi,
- lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zabudowa administracyjno – socjalna w tym mieszkanie właściciela zakładu na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
- rzemiosło i działalność gospodarcza,
- składy i magazyny,
- zieleń urządzona, zieleń izolacyjna, ciągi piesze i rowerowe,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- stosowanie zabezpieczeń mających na celu eliminację lub redukcję uciążliwości tych obszarów,
- należy przewidzieć w granicach działki odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla obsługi użytkowników, nie powodując kolizji z istniejącym układem komunikacyjnym.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- wysokość zabudowy oraz kubaturę dostosować do zabudowy istniejącej i nie przekraczać istniejących parametrów wysokościowych, szczególnie w sąsiedztwie z zabudową zabytkową, gdzie dodatkowo należy wykonać analizę widoków panoramy w celu ustalenia właściwych gabarytów nowej zabudowy. W zasięgu stref konserwatorskich oraz w sąsiedztwie zabudowy zabytkowej obowiązuje ochrona i uzgadnianie prac z odpowiednimi służbami ochrony zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi,
- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 15% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 75% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

1.3. Funkcja produkcyjna i górnicza

Rozwój funkcji produkcyjnej opiera się na kontynuacji tej funkcji w istniejących zakładach produkcyjnych i przemysłowych, dotyczy także nowo wyznaczonych terenów stanowiących rezerwy pod rozwój szeroko rozumianych aktywności gospodarczych. Działalność związana z produkcją i przemysłem jest niezwykle istotna z punktu widzenia dalszego rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Aby tereny te mogły funkcjonować prawidłowo jako stały element struktury funkcjonalno – przestrzennej ważna jest dbałość o stan ich zagospodarowania, odpowiednią dostępność komunikacyjną oraz lokalizację względem zabudowy mieszkaniowej czy terenów wypoczynkowych, przeznaczonych pod sport, turystykę i rekreację. Funkcje te nie mogą ze sobą wzajemnie kolidować. Podobne wytyczne zastosowano odnośnie terenów związanych z eksploatacją powierzchniową złóż kopalin znajdujących się w granicach gminy.

Zmiana studium wyznacza następujące tereny:

ISTNIEJĄCE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

P – tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów;

PG – tereny eksploatacji złóż;

PG/WS/R – tereny eksploatacji złóż, cieków i zbiorników wodnych oraz tereny rolnicze.

PLANOWANE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

P – tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów;

PG – tereny eksploatacji złóż.

1. Ustalenia dla terenów o symbolu P:

Przeznaczenie dominujące:

- zakłady przemysłowe, produkcyjne i przetwórcze,
- składy i magazyny,
- usługi obsługi komunikacji, stacje paliw, stacje diagnostyczne, naprawa i obsługa pojazdów mechanicznych, środków masowej komunikacji i łączności,
- rzemiosło i działalność gospodarcza o charakterze produkcyjnym,
- lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zabudowa administracyjno – socjalna w tym mieszkanie właściciela zakładu na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
- usługi handlu detalicznego i hurtowego w obiektach o powierzchni sprzedaży do 2000m²
- hurtownie produkcji rolnej i obsługi rolnictwa,
- przekształcanie terenów przemysłowych i magazynowych zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i wprowadzenie funkcji usługowej lub placówek o profilu usługowym, administracyjnym, kulturalnym lub mieszkalnictwa, szczególnie w przypadku obiektów zabytkowych,
- zieleni urządzona, zieleni izolacyjna, ciągi piesze i rowerowe,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- stosowanie zabezpieczeń mających na celu eliminację lub redukcję uciążliwości tych obszarów,
- należy przewidzieć w granicach działki odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla obsługi użytkowników, nie powodując kolizji z istniejącym układem komunikacyjnym.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- wysokość zabudowy oraz kubaturę dostosować do zabudowy istniejącej i nie przekraczać istniejących parametrów wysokościowych, szczególnie w sąsiedztwie z zabudową zabytkową, gdzie dodatkowo należy wykonać analizę widoków panoramy w celu ustalenia właściwych gabarytów nowej zabudowy. W zasięgu stref konserwatorskich oraz w sąsiedztwie zabudowy zabytkowej obowiązuje ochrona i uzgadnianie prac z odpowiednimi służbami ochrony zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi,
- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 15% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 75% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

2. Ustala się dla terenów o symbolu PG i PG/WS/R:

Przeznaczenie dominujące:

- tereny eksploatacji złóż kopalin,
- zakłady górnicze i związane z nimi zakłady produkcyjne i przeróbcze.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zabudowa administracyjno – socjalna na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
- dla terenów o symbolu PG/WS/R dopuszcza się lokalizację zbiorników wód śródlądowych i tereny rolnicze, stanowiące istniejące przeznaczenie terenów poza ustaleniami jak dla funkcji o symbolu PG, na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- zieleń urządzonej, zieleń izolacyjna,
- drogi publiczne, wewnętrzne i technologiczne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciami, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
- **drogi transportu leśnego dla terenu w obszarze złóż Janina I i Janina Zachód.**
- **drogi gruntowe dla terenu w obszarze złóż Janina I i Janina Zachód.**

Ograniczenia zagospodarowania:

- obowiązują przepisy odrębne.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- prowadzenie działalności związanej z eksploatacją na warunkach określonych w przepisach odrębnych,
- gromadzenie, przemieszczanie i zagospodarowywanie mas ziemnych i skalnych powstałych w wyniku eksploatacji kopalin ze złóż niebędących odpadami w myśl przepisów odrębnych w zakresie gospodarki odpadami,
- nie określa się minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalnej powierzchni zabudowy terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie,
- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, zgodnie z warunkami ustalonymi w decyzjach uzyskiwanych na podstawie przepisów odrębnych.

1.4. Funkcja infrastruktury technicznej

Tereny wydzielone pod funkcje infrastruktury technicznej stanowią miejsca lokalizacji obiektów i urządzeń różnego typu z zakresu energetyki, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków i odpadów, transportu, teletechniki itp., niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania innych obiektów czy terenów. Poza wydzielonymi terenami, mieszczącymi obiekty i urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej na pozostałych terenach o funkcji mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, rolniczej itd. dopuszcza się lokalizację infrastruktury technicznej na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

1. Ustala się dla terenów o symbolach: IT, NU, NO, W, E, EWS:**Przeznaczenie dominujące:**

- IT – projektowana infrastruktura techniczna wraz z obiektami towarzyszącymi o różnym przeznaczeniu
- NU – urządzenia i obiekty gospodarki odpadami, obiekty i urządzenia związane ze składowaniem i przetwarzaniem odpadów,
- NO – urządzenia i obiekty oczyszczania i odprowadzania ścieków,
- W – urządzenia i obiekty zaopatrzenia w wodę, zakłady uzdatniania wody,
- E – urządzenia i obiekty zaopatrzenia w energię elektryczną, urządzenia i obiekty elektroenergetyczne,
- EWS – urządzenia i obiekty elektrowni wodnych.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zabudowa administracyjna i socjalna, związana z funkcją podstawową, budynki gospodarcze,
- zieleni urządzona i izolacyjna nie kolidująca z urządzeniami infrastruktury technicznej,
- drogi publiczne, wewnętrzne i technologiczne, parkingi i garaże, inne sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- obowiązują przepisy odrębne.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

1.5. Funkcja turystyczna i rekreacyjna

Gmina Bolesławiec nie jest obecnie w pełni postrzegana jako gmina typowo turystyczna. Pomimo rozpoznanych atutów funkcja ta nie była dotychczas należycie rozwijana. W związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno – gospodarczymi w skali kraju i gminy, a także zważywszy na możliwość wykorzystania walorów krajobrazowych i przyrodniczych, wydaje się być zasadne rozwijanie tej dochodowej formy działalności. Obecna baza urządzeń i obiektów sportowo - rekreacyjnych w gminie Bolesławiec daje umiarkowane możliwości rozwoju ruchu turystycznego, zatem istnieje potrzeba wzbogacenia oferty w tym zakresie. Co wspomagać może rozwój ekonomiczny poszczególnych miejscowości.

Lokalizacja gminy Bolesławiec nad rzeką Bóbr stwarza szczególne możliwości rozwoju turystyki wodnej. Przykładem jest corocznie odbywający się Międzynarodowy Spływ Kajakowy „Bóbr - rzeka Piastów” im. Andrzeja Strycharczyka, przebiegający na trasie Lwówek Śląski – Żagań, którego meta etapu II znajduje się we wsi Parkoszków.

Ważnym przedsięwzięciem z zakresu rozwoju turystyki na obszarze gminy było w 2008 r. przystąpienie gminy Bolesławiec wraz z 13 innymi jednostkami samorządu terytorialnego do utworzenia Subregionalnego Produktu Turystycznego „Bory Dolnośląskie”. Projekt ma na celu optymalne wykorzystanie silnych stron regionu i szans w zakresie pozyskiwania turystów, inwestorów i rezydentów, jest również odpowiedzią na zapotrzebowanie w obszarze kreowania produktów turystycznych i wzmacniania marki danego obszaru. Organizowane wydarzenia, prezentacja zabytków, produktów lokalnych, udostępnianie szlaków turystycznych, zasobów naturalnych pozwalają przekształcić się gminie Bolesławiec w atrakcyjny turystycznie region. Subregion Borów Dolnośląskich jest otwarty na nowe działania w turystyce i rozwoju regionalnym, jego siłą jest różnorodność przyrodnicza i walorów turystycznych, które mają służyć turystom oraz mieszkańcom.

Biorąc pod uwagę zasoby przyrodniczo – krajobrazowe gminy proponuje się dążyć do rozwoju następujących form turystyki:

- krajoznawczej – polegającej na zwiedzaniu różnych miejsc i obiektów, a także przyjazdy związane z uczestnictwem w lokalnych imprezach czy wydarzeniach kulturalnych i sportowych (ta forma dotyczy zarówno turystów wypoczywających kilka godzin, jak i kilka dni);

- rekreacyjnej weekendowej (przyjazdy w wolne dni od pracy z możliwością zakwaterowania), połączonej z różnymi formami turystyki specjalistycznej, kwalifikowanej;
- specjalistycznej: turystyka rowerowa, turystyka wodna, kajakarstwo, inne formy kwalifikowanej turystyki, obserwacje przyrody, fotografika, hippika, myślistwo, wędkarstwo, grzybobranie, itp.

Aby wdrażać powyższe formy turystyki należy podjąć następujące działania:

- zainwestować w budowę nowych urządzeń i obiektów sportowo – rekreacyjnych na terenach wiejskich, służących wypoczynkowi w szerokim rozumieniu tego słowa,
- przygotować nową bazę noclegową i gastronomiczną, zwłaszcza we wsiach w pobliżu głównych atrakcji,
- aktywizować gospodarstwa rolne (zabudowania folwarczne) wprowadzając jako alternatywę dla funkcji rolniczych możliwość prowadzenia przez gospodarzy usług agroturystyki,
- przygotować zabytki kultury i atrakcje przyrodniczo - krajobrazowe na przyjęcie turystów poprzez: rewaloryzację zespołów dworsko – parkowych, zieleni, urządzenie parkingów oraz podjęcie innych działań zależnych od specyfiki miejsca;
- przygotować tereny do liniowej i obszarowej penetracji turystycznej na przyjęcie wypoczywających poprzez zorganizowanie miejsc takich jak: pola biwakowe, campingi, wiaty turystyczne, punkty widokowe, stanowiska do łowienia ryb, itp.

Szczególnie wskazane jest wprowadzanie funkcji turystycznych w istniejących obiektach zabytkowych. Przede wszystkim proponuje się adaptację zespołów folwarcznych, dworskich i pałacowych na hotele, zajazdy, pensjonaty, ośrodki konferencyjne itp. wraz z towarzyszącymi im usługami gastronomicznymi i rozrywkowymi, a także wspomniane usługi agroturystyki. Aby wykorzystać istniejący potencjał tych obiektów należy doskonalić ich standard, dostosować infrastrukturę do wymogów architektonicznych, ekologicznych oraz ogólnych uwarunkowań ładu przestrzennego.

Zmiana studium wprowadza możliwość lokalizacji funkcji turystycznej na terenach: usługowych o symbolu U, usług sportu i rekreacji o symbolu US, w ramach terenów wielofunkcyjnych mieszkaniowo – usługowych o symbolu M oraz zabudowy zagrodowej RM, preferując agroturystykę, zgodnie z zapisami odpowiednio dla tych terenów zawartymi w poprzednich rozdziałach.

Tworzenie nowych terenów z przeznaczeniem na cele turystyczno - rekreacyjne powinno być oparte na koncepcji ekorozwoju, czyli osiąganiu korzyści gospodarczych spełniając potrzeby społeczne przy poszanowaniu zasobów przyrodniczych i środowiskowych. Potencjał gminy Bolesławiec pozwala na wdrażanie ekoturystycznych trendów w tej dziedzinie, przykładowo należy dążyć do budowy małych ośrodków rekreacyjno – wypoczynkowych, zachęcając przyszłych użytkowników do spędzania czasu w spokoju i w odosobnieniu w bezpośrednim kontakcie z naturą. Tego typu kierunek rozwoju turystyki, zakłada unikanie degradacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy.

Zmiana studium wyznacza następujące tereny:

ISTNIEJĄCE I PLANOWANE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

US – tereny sportu i rekreacji.

1. Ustalenia dla terenów o symbolu US

Przeznaczenie dominujące:

- tereny usług sportu i rekreacji, terenowych i kubaturowych obiektów i urządzeń związanych ze sportem, rekreacją, szeroko rozumianym wypoczynkiem i turystyką tradycyjną i kwalifikowaną, place zabaw, boiska sportowe z zapleczem socjalno - sanitarnym, sale gimnastyczne, a także siedziby stowarzyszeń, klubów itp.,
- usługi turystyczne, hotelarstwo, tereny lokalizacji obiektów i urządzeń dla obsługi ruchu turystycznego, agroturystyka, campingi, pola biwakowe, domki letniskowe, pensjonaty, motele, ośrodki wypoczynkowe, konferencyjne i szkoleniowe wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej i komunikacji wewnętrznej,

- miejsca przeznaczone na imprezy masowe.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zabudowa administracyjno – socjalna oraz mieszkaniowa jednorodzinna i letniskowa na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- usługi podstawowe, usługi publiczne, usługi zdrowia,
- hodowla koni, stadniny,
- zieleni urządzonej, parki, zieleni izolacyjnej, ciągi piesze i rowerowe,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- należy przewidzieć w granicach działki odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla obsługi użytkowników, nie powodując kolizji z istniejącym układem komunikacyjnym,
- zakaz wprowadzania zabudowy i zagospodarowania uzupełniającego i dopuszczalnego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w części dotyczącej zmiany studium w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 30% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 60% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

1.6. Tereny zieleni urządzonej i wód powierzchniowych śródlądowych

W ramach niniejszej zmiany studium na obszarze gminy funkcjonują tereny zieleni różnych typów, mniej lub bardziej zbliżone do siedlisk naturalnych, wymagające wysokiej dbałości o stan ich zachowania jak i stałego powiększania ich powierzchni. Część z nich w ramach kompleksów leśnych i dolesień opisano w poprzednich rozdziałach. Poniżej mowa jest o zieleni towarzyszącej terenom osadniczym, o charakterze ozdobnym lub osłonowym. Drugim składnikiem są wszelkiego rodzaju cieki i zbiorniki wodne, występujące jako naturalne lub półnaturalne składniki przyrody ożywionej.

Zmiana studium wyznacza następujące tereny:

ISTNIEJĄCE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

1. **ZP** – tereny zieleni urządzonej;
2. **ZD** – tereny ogrodów działkowych;
3. **ZC** – tereny cmentarzy;
4. **WS** – tereny wód powierzchniowych śródlądowych.

PLANOWANE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW:

1. **ZI** – tereny zieleni izolacyjnej;

1. Ustala się dla terenów o symbolu ZP:

Przeznaczenie dominujące:

- zieleni urządzonej, parki, obiekty i urządzenia związane z pielęgnacją i utrzymaniem zieleni,
- obiekty małej architektury.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- przeznaczenie terenu na pozostałe formy zieleni, w tym m.in. lasy i zadrzewienia, zakrzewienia oraz tereny rolne jako zachowanie stanu istniejącego,
- miejsca przeznaczone na imprezy masowe,
- obiekty usług podstawowych, place zabaw, obiekty i urządzenia sportowe i rekreacyjne, boiska sportowe, na warunkach określonych w miejscowych planach, możliwe do lokalizacji poza chronionymi siedliskami przyrodniczymi znajdującymi się w granicach Obszarów sieci Natura 2000 oraz w miejscach występowania innych chronionych siedlisk poza ww. Obszarami sieci Natura 2000,
- zbiorniki i ciek wodne,
- ciągi piesze i rowerowe,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
- zakaz wprowadzania nowej zabudowy i nowego zagospodarowania uzupełniającego i dopuszczalnego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w części dotyczącej zmiany studium w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień. Zakaz nie dotyczy budowy dróg publicznych, wewnętrznych i technologicznych oraz sieci infrastruktury technicznej.

Ograniczenia zagospodarowania:

- nie dopuszcza się lokalizacji budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

2. Ustala się dla terenów o symbolu ZD:**Przeznaczenie dominujące:**

- tereny ogrodów działkowych,
- obiekty małej architektury.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zieleni urządzonej, parki
- place zabaw, obiekty i urządzenia sportowe i rekreacyjne, boiska sportowe,
- ciągi piesze i rowerowe,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- nie dopuszcza się lokalizacji budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi,

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- nie określa się minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalnej powierzchni zabudowy terenu przeznaczonego do inwestycji,
- obowiązują przepisy odrębne,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

3. Ustala się dla terenów o symbolu ZI ustala się:**Przeznaczenie dominujące**

- tereny zieleni izolacyjnej.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- przeznaczenie terenu na pozostałe formy zieleni urządzonej i nieurządzonej, w tym m.in. parki, lasy i zadrzewienia, zakrzewienia oraz tereny rolne jako zachowanie stanu istniejącego,
- place zabaw, obiekty i urządzenia sportowe i rekreacyjne, boiska sportowe, na warunkach określonych w miejscowych planach, możliwe do lokalizacji poza chronionymi siedliskami przyrodniczymi znajdującymi się w granicach Obszarów sieci Natura 2000 oraz w miejscach występowania innych chronionych siedlisk poza ww. Obszarami sieci Natura 2000,
- obiekty małej architektury,
- zbiornik i cieki wodne,
- ciągi piesze i rowerowe,
- drogi publiczne i wewnętrzne, parkingi i garaże, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- nie dopuszcza się lokalizacji budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

4. Ustala się dla terenów o symbolu ZC ustala się:**Przeznaczenie dominujące:**

- tereny cmentarzy, obejmujące także kaplice, obiekty usługowe i administracyjne związane z obsługą cmentarzy, obiekty sanitarne,
- obiekty małej architektury.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- usługi kultu religijnego i krematoryjne na warunkach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- ciągi piesze i rowerowe,
- zieleń urządzona i mała architektura,
- drogi wewnętrzne, parkingi, ciągi pieszo - jezdne, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzenia i obiekty towarzyszące tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

Ograniczenia zagospodarowania:

- ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, dotyczące wyznaczenia szerokości stref ochrony sanitarnej wokół cmentarzy wolnej od zabudowy:
 - ✓ 50 m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i dla potrzeb gospodarczych, jeśli teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone;
 - ✓ 150 m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i dla potrzeb gospodarczych;
 - ✓ 500 m od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych będących źródłem zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i dla potrzeb gospodarczych;

- na terenach objętych ochroną konserwatorską prowadzenie wszelkich prac zgodnie z wymogami konserwatorskimi we współpracy z właściwymi służbami ochrony zabytków dla zachowania tradycyjnej formy zabudowy,
- przeprowadzanie dróg technologicznych oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
- zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

5. Ustala dla terenów o symbolu WS:

Przeznaczenie dominujące:

- tereny cieków i zbiorników wód śródlądowych.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- lokalizacja obiektów i urządzeń hydrotechnicznych,
- funkcje rekreacyjno – sportowe na podstawie i na warunkach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ograniczenia zagospodarowania:

- obowiązują przepisy odrębne.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Wskaźniki zagospodarowania dla poszczególnych terenów wyznaczonych w Zmianie studium zostały określone w poprzednim rozdziale przy opisie terenów.

Poniżej określa się następujące tereny wyłączone spod nowej zabudowy oraz tereny z częściowym ograniczeniem zabudowy, na warunkach przewidzianych w niniejszym dokumencie zmiany studium lub wynikających z przepisów odrębnych:

- istniejące formy ochrony przyrody: obszary sieci Natura 2000, pomniki przyrody ożywionej,
- obszary w zasięgu ochrony strefowej, w przypadku stwierdzenia występowania gatunków roślin i zwierząt prawnie chronionych, dla których strefy takie zostały wyznaczone,
- tereny lasów i dolesienia,
- grupy śródpolnej zieleni wysokiej,
- ciągi ekosystemów wodno – łąkowych,
- wody powierzchniowe i zasoby wód podziemnych,
- koryta cieków wodnych,
- tarasy zalewowe i doliny rzek,
- ujęcia wód i strefy ochronne,
- złoża kopalin, obszary i tereny górnicze,
- cmentarze i obszary znajdujące się w zasięgu stref ochronny sanitarnej od cmentarzy,
- obszary znajdujące się w zasięgu strefy uciążliwości lub stref kontrolowanych od obiektów infrastruktury technicznej: gazociągu wysokiego ciśnienia, linii elektroenergetycznych, dróg, linii kolejowych, a także innych podobnych urządzeń, co wynika z przepisów odrębnych,
- obiekty obrony cywilnej,
- tereny specjalne,
- tereny zamknięte.

Dla ww. terenów lub obiektów wszelkie odstępstwa uregulowane są zapisami wynikającymi z ustaleń przepisów odrębnych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uściślić granice i zapisy odnośnie terenów wyłączonych spod zabudowy, ustalić warunki ograniczonej dostępności, uwzględniając istniejące uwarunkowania.

3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

W celu zapewnienia odpowiednich warunków funkcjonowania środowiska konieczne jest stworzenie spójnego systemu jego ochrony. Najważniejszymi zasobami środowiska przyrodniczego w gminie są tereny zielone (lasy, zadrzewienia i zakrzewienia, łąki i pastwiska użytkowane ekstensywnie, parki i skwery zieleni, zieleń na cmentarzach, ogrody działkowe, zieleń przydomowa, itp.), wody powierzchniowe i podziemne, pomniki przyrody. Aby zapewnić trwałe współistnienie środowiska przyrodniczego i zurbanizowanego, konieczne jest utrzymanie i wprowadzenie odpowiedniego udziału terenów biologicznie czynnych w ogólnej powierzchni gminy.

3.1. Ogólne ustalenia ochrony środowiska

1. Należy chronić naturalne ekosystemy pozostawiając je w możliwie nienaruszonym stanie.
2. Należy przywracać równowagę ekologiczną środowiska obszarów przekształconych lub zdegradowanych poprzez przywracanie naturalnych warunków siedliskowych dla danego ekosystemu.
3. Na terenach podmokłych należy zachować naturalne cechy siedlisk, ponadto pożądane jest zachowanie lasów łęgowych, oczek wodnych i starorzeczy wraz z siedliskami nadbrzeżnymi.
4. W gospodarce leśnej (na terenach lasów i dolesień) należy dążyć do sukcesywnej przebudowy struktury gatunkowej zadrzewień, stosownie do warunków siedliskowych. Przy dolesianiu nowych terenów należy uwzględnić lokalne uwarunkowania siedliskowe. Z dolesień powinny być wyłączone wilgotne łąki i zbiorowiska roślinne na podmokłych siedliskach. Tereny planowanych dolesień nie mogą powodować zmian warunków siedliskowych terenów podmokłych lub innych cennych siedlisk.
5. Prowadzenie eksploatacji kopalin powinno odbywać się w gospodarczo uzasadnionych przypadkach, z racjonalnym ich wykorzystaniem, przy zastosowaniu środków ochrony przed negatywnym wpływem na środowisko, z podejmowaniem niezbędnych działań zmierzających do optymalizacji bezpieczeństwa wykonywanych w ramach koncesji prac ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania szkodom w środowisku i zapobiegania jego zanieczyszczeniu, następnie należy sukcesywnie prowadzić działania rekultywacyjne terenów poeksploatacyjnych i przywracać właściwy stan elementów środowiska przyrodniczego na tych obszarach.
6. Zaleca się by przebudowa elementów systemów melioracyjnych, wynikająca z inwestowania na terenach zmeliorowanych, nie powodowała niekorzystnych zmian stosunków gruntowo - wodnych, zwłaszcza na terenach tworzących system przyrodniczy gminy (również w powiązaniu z miastem), przebudowa taka wymaga uzgodnienia z właściwymi organami.
7. W ochronie środowiska ważne znaczenie ma ochrona gleb, wód podziemnych i powierzchniowych, co należy osiągać poprzez sukcesywne porządkowanie gospodarki wodno - ściekowej na terenach zainwestowanych oraz wdrażanie odpowiednich (proekologicznych) kierunków produkcji rolniczej.
8. Zaleca się także dążyć do zminimalizowania uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, m. in. poprzez wprowadzanie "czystych" technologii w procesach produkcyjnych i zastępowanie ich wysokosprawnymi urządzeniami na terenach istniejących i planowanych inwestycji.
9. Zaleca się przenoszenie uciążliwych zakładów i obiektów poza tereny mieszkaniowe i lokalizowanie ich na wydodrębnionych terenach przeznaczonych pod aktywności gospodarcze.
10. Działalność produkcyjno - gospodarcza oraz nowe zainwestowanie na obszarze gminy powinno w najwyższym stopniu uwzględniać warunki gruntowo - wodne i podatność na przenikanie zanieczyszczeń do gruntu.

11. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować poza terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową oraz poza ustalonymi strefami ochrony sanitarnej ujęć wód. Ograniczenie to nie dotyczy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz innych urządzeń i obiektów, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tych terenów.
12. Uciążliwość danej inwestycji nie powinna wykraczać poza nieruchomość, do której inwestor posiada tytuł prawny.
13. Należy chronić oraz przeprowadzić rewaloryzację zabytkowych założeń zieleni zabytkowej - parków przypałacowych i podworskich oraz zapewnić zachowanie towarzyszących im panoram widokowych w krajobrazie naturalnym.
14. Należy kształtować ciągi zieleni izolacyjno – osłonowej (przy użyciu roślin z gatunków nieinwazyjnych) wzdłuż istniejących i planowanych odcinków dróg ponadlokalnych i gminnych.
15. Ochroną powinno się objąć ekosystemy wodno - łukowe, stanowiące naturalną drogę przemieszczania się materii, energii i organizmów. Do podstawowych działań prowadzących do zachowania i odtwarzania tych obszarów należeć powinny działania polegające na utrzymaniu ich ciągłości w przestrzeni oraz brak inwestowania na terenach bezpośrednio sąsiadujących.

3.2. Obszary i obiekty objęte ochroną

1. Obowiązuje prawna ochrona i stosowanie przepisów odrębnych dla terenów znajdujących się w zasięgu obszarów sieci Natura 2000. Orientacyjne granice obszarów Natura 2000 naniesiono na rysunku Zmiany studium. Ewentualne inwestycje planowane w obrębie obszarów sieci Natura 2000 należy prowadzić w sposób nienaruszający płaty siedlisk uznanych za chronione oraz w sposób, który nie będzie powodował negatywnych skutków dla gatunków roślin czy zwierząt, stanowiący przedmiot powołania danego obszaru Natura 2000. W tym zakresie obowiązują przepisy odrębne.
2. Obowiązuje prawna ochrona i stosowanie przepisów odrębnych dla ochrony pomników przyrody ożywionej i nieożywionej, znajdujących się na obszarze gminy. Orientacyjną lokalizację pomników przyrody przedstawiono na rysunku Zmiany studium.
3. Obowiązuje ochrona gatunków roślin, grzybów i zwierząt, zgodnie z przepisami odrębnymi.
4. Elementy systemu ECONET-PL: do którego należą Bory Dolnośląskie, stanowiące obszar węzłowy o znaczeniu krajowym, natomiast część południowo – zachodnia stanowi fragment korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym „Górnego Bobru”.
5. Zabytki dziedzictwa kulturowego i założenia parkowe parków podworskich podlegają ochronie na podstawie przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków.
6. Strefa ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczo – krajobrazowych dla „Pokutujących Skalek” w Łaziskach. W strefie tej obowiązuje zachowanie charakteru krajobrazu poprzez utrzymanie zasadniczych jego elementów i wzajemnych między nimi proporcji i powiązań oraz zakaz lokalizowania obiektów kubaturowych na przedpolu,
7. Inne obszary i obiekty, których ochrona wynika z przepisów odrębnych.

3.3. Obszary proponowane do objęcia ochroną

Najcenniejsze przyrodniczo tereny położone na obszarze gminy Bolesławiec zlokalizowane są wzdłuż doliny rzeki Bóbr oraz obejmują zwarte kompleksy leśne. Obszary te objęte są obecnie formami ochrony przyrody, należącymi do sieci Natura 2000, a w ich zasięgu obowiązują przepisy odrębne. Jednocześnie nie przewiduje się utworzenia nowych formy ochrony przyrody z uwagi na brak zidentyfikowanych obszarów spełniających warunki nadania im statusu ochrony, w myśl przepisów odrębnych.

3.4. Ochrona powietrza

1. W zakresie ochrony powietrza przed negatywnym wpływem emisji zanieczyszczeń należy stosować wysokosprawne systemy grzewcze, oparte na paliwach ekologicznych.
2. Należy stosować niskoemisyjne instalacje grzewcze, oparte na paliwach typu: gaz, oleje opałowe czy energii elektrycznej, i inne źródła, np. oparte na technologiach związanych z odnawialnymi źródłami energii.
3. Należy promować i wdrażać systemy oparte na odnawialnych źródłach energii służące do wytwarzania ciepła i energii z udziałem technologii typu: kolektory słoneczne, pompy ciepła, kotłownie na biomasę: zrębki wierzby energetycznej itd.
4. Należy poprawić stan techniczny dróg oraz tworzyć obejścia drogowe wsi, w celu zmniejszenia emisji spalin.
5. Należy tworzyć naturalne bariery izolacyjne w postaci zieleni izolacyjnej (bufory zanieczyszczeń) wzdłuż ciągów komunikacyjnych i towarzyszących terenom przemysłowym.
6. W zakładach przemysłowych, produkcyjnych i przetwórczych, stanowiących zagrożenie ponadnormatywną emisją należy wprowadzić zmiany organizacji procesów produkcyjnych, wdrażać nowe technologie, stosować urządzenia pomocnicze jak filtry, osłony, zwiększać udział powierzchni biologicznie czynnych, itp.

3.5. Ochrona wód powierzchniowych

1. Obowiązuje ochrona wartości, zasobów i walorów środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu doliny rzecznej rz. Bóbr wraz z dopływami.
2. Doliny rzeczne rz. Bóbr oraz jej dopływy należy wyłączyć z intensywnego zagospodarowania, a w szczególności z lokalizowania zabudowy kubaturowej. Dopuszczalne jest zagospodarowanie pod rekreację i wypoczynek, pod warunkiem, że nie będzie ono ingerować w przekrój doliny a planowane działania zapewnią utrzymanie ciągłości i funkcji przyrodniczych ekosystemu oraz funkcji rzeki jako korytarza ekologicznego.
3. W celu ochrony wód powierzchniowych należy dążyć do maksymalnego ograniczenia zrzutów zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogennych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych. Konieczne jest wdrażanie kompleksowych i zgodnych z obowiązującymi wymogami ochrony środowiska rozwiązanie gospodarki wodno - ściekowej oraz gospodarki odpadami.
4. Tereny komunikacyjne (dróg, parkingów, placów manewrowych) należy zmodernizować poprzez wykonanie kompleksowej infrastruktury do odbioru wód opadowych i roztopowych zanieczyszczonych substancjami ropopochodnymi oraz odpowiednio unieszkodliwiać powstające zanieczyszczenia.
5. Przed odprowadzaniem wód opadowych i roztopowych z kanalizacji deszczowej do wód otwartych należy zabudować separatory zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska.
6. Planowane rozwiązania przestrzenne w zakresie gospodarki ściekowej powinny uwzględniać:
 - budowę zbiorczej kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
 - objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem nieczystości do oczyszczalni,
 - do czasu budowy zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej, możliwość odprowadzania ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych tylko jako rozwiązania tymczasowe,
 - stosowanie indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków lub odprowadzanie zanieczyszczeń do zbiorników bezodpływowych, tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną, przy czym lokalizowanie oczyszczalni przydomowych musi być ograniczone do miejsc, na których odprowadzenie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych lub powierzchniowych (szczególnie w obrębie stref ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych),
 - kompleksowe rozwiązanie odprowadzania wód opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,

- zakaz rolniczego wykorzystania ścieków w strefach ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych.
7. W miejscach wskazanych na rysunkach Zmiany studium symbolami literowymi: **EWS** dopuszcza się lokalizację elektrowni wodnych, po stwierdzeniu braku negatywnego oddziaływania na chronione gatunki zwierząt oraz po uzgodnieniu z właściwymi organami ochrony przyrody, zgodnie z przepisami odrębnymi.

3.6. Ochrona gleb

1. W zakresie ochrony gleb należy podejmować ogólne działania na rzecz poprawy jakości środowiska w celu zmniejszania ilości szkodliwych substancji przenikających do gleb.
2. Należy stosować działania zapobiegające erozji gleb, jak np. nasadzenia śródpolne i przydrożne.
3. Należy wdrażać w miarę możliwości kompleksowe rozwiązania gospodarki ściekowej obejmujące tereny zabudowy istniejącej i planowanej.
4. Należy promować i w miarę możliwości stosować nowoczesne, bezpieczne dla środowiska technologie rolnicze.
5. Należy przeciwdziałać chemizacji gleb również pośrednio poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych.
6. Należy w uzasadnionych przypadkach ograniczać przeznaczanie gleb o wysokich klasach bonitacji na cele nierolnicze lub nieleśne.
7. Należy użytkować gleby w sposób odpowiedni do ich klas bonitacyjnych.
8. Należy racjonalnie stosować zabiegi związane z wapnowaniem, nawozy sztuczne i środki ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych.

3.7. Ochrona przed hałasem

1. Należy ograniczać poziom hałasu emitowanego przez środki transportu w miejscach narażonych na ich przekraczanie.
2. Należy poprawić stan techniczny nawierzchni dróg, w celu zmniejszenia emisji hałasu.
3. Należy poprawić stan techniczny dróg oraz tworzyć obejścia drogowe wsi, w celu rozładowania ruchu i zmniejszenia ilości pojazdów przemieszczających się wzdłuż ciągów komunikacji na terenach zabudowanych.
4. Należy stosować środki ochrony przed hałasem wzdłuż dróg, jak np. pasy zieleni czy ekrany akustyczne, a także odpowiednio kształtować linie zabudowy ustalaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
5. Należy wdrażać środki ochrony przed hałasem takie jak zieleń izolacyjna w sąsiedztwie terenów przemysłowych i eksploatacji kopalni będących źródłem uciążliwości akustycznych, a także innych niewymienionych źródeł hałasu.
6. Należy stosować odpowiednie ograniczenia w zakresie dopuszczonych poziomów hałasu określonych w przepisach odrębnych dla poszczególnych terenów zgodnie z przepisami odrębnymi.

3.8. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym należy przestrzegać obowiązujących norm wynikających z przepisów odrębnych odnośnie ograniczania promieniowania elektromagnetycznego.

3.9. Ochrona przeciwpowodziowa

1. Na terenie gminy występują obszary o zasięgu wód powodziowych Q1% i Q10%.
2. Na terenach zmiany Studium na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec nr V/37/15 z dnia 1 lipca 2015 r. występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.
3. Obowiązują przepisy odrębne.

3.10. Ochrona zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych

1. W celu ochrony zasobów surowców mineralnych ustala się racjonalne gospodarowanie złożami.
2. W ramach ochrony kopalin obowiązują przepisy odrębne.
3. Należy powstrzymać nielegalną eksploatację.
4. Tereny bogate w złoża podlegają zakazowi zabudowy i zalesiania aż do momentu podjęcia eksploatacji.
5. Na terenie istniejących terenów eksploatacji w celu minimalizacji szkodliwego oddziaływania zakładów należy realizować działania ochronne i zapobiegawcze przedostawaniu się szkodliwych emisji do środowiska.
6. Po pełnym wyeksploatowaniu złoża tereny powinny być poddane rekultywacji w kierunku ustalonym w odpowiednich decyzjach, zgodnie z przepisami odrębnymi.
7. Na obszarze gminy występują GZWP. W granicach terenów w zasięgu zbiorników wód podziemnych należy zakazać wszelkich inwestycji stwarzających zagrożenie dla zasobów wodnych, a także istniejącej działalności mogącej spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów i wód powierzchniowych oraz podziemnych. W tym zakresie obowiązują przepisy odrębne.

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1. Obiekty zabytkowe

Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej, wynikającymi z przepisów odrębnych, zawartych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 roku, nr 1568, poz. 162 z późn. zm). Odnosnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny priorytet przestrzegania wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Na terenie gminy Bolesławiec występuje 34 obiektów ujętych w rejestrze zabytków oraz 965 objętych wpisem do Wykazu Zabytków w Powiecie Bolesławieckim/ Gmina Bolesławiec. Obecnie gmina nie posiada gminnej ewidencji Zabytków.

Wykazy zabytków architektury i budownictwa ujętych w rejestrze zabytków oraz wykaz obiektów figurujących w Wykazie Zabytków w Pow. Bolesławieckim/ Gmina Bolesławiec wraz ze stanowiskami archeologicznymi, znajdują się w **Załączniku nr 1** do niniejszego tekstu („Gmina Bolesławiec – wykaz obiektów figurujących w Wykazie Zabytków w Powiecie Bolesławieckim (wraz z rejestrem zabytków)”) i wykazem stanowisk archeologicznych.

W stosunku do ww. obiektów, do czasu sporządzenia Gminnej Ewidencji Zabytków, która stanowi podstawę do opracowania Gminnego Programu Ochrony Zabytków, zalecane są następujące wymogi ochronne:

- zachowanie ukształtowania bryły budynków, w szczególności obrysów zewnętrznych, wysokości i kształtów dachów,
- utrzymanie rozplanowania elewacji, w tym głównych wejść do budynków, układu otworów drzwiowych i okiennych, ważniejszych podziałów ukształtowania elewacji,
- zachowanie zbliżonej do pierwotnej kolorystyki elewacji zewnętrznych oraz dachów,
- prowadzenie prac ziemnych należy uzgodnić z właściwymi służbami ochrony zabytków,
- dostosowanie wysokości i powierzchni zabudowy nowoprojektowanej zabudowy do obiektów zabytkowych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie,

- zaleca się dbałość o odpowiedni sposób zagospodarowania najbliższego otoczenia wokół zabytków poprzez ograniczenie możliwości lokalizowania obiektów przestaniających zabytki, dominujących nad zabytkami lub w inny sposób oddziałujących w sposób dysharmonizujący w stosunku do zabytków,
- dodatkowe ustalenia mogą wynikać z zapisów zawartych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także w przepisach odrębnych.

4.2. Strefy konserwatorskie

W niniejszej zmianie studium wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej, wskazane na rysunku zmiany studium, ustalone w celu ochrony najcenniejszych obszarów o wysokich walorach zabytkowych:

1. Strefa ochrony konserwatorskiej obszarów o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych.

2. Strefa obserwacji archeologicznej.

3. Historyczny układ ruralistyczny ujęty w wykazie zabytków.

Ad. 1 Strefa ochrony konserwatorskiej obszarów o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych, została wyznaczona dla utrwalenia odrębności zespołu zabytkowego i jego fragmentów, takich jak zabudowa, jej rozplanowanie oraz związane z nimi otoczenie. Obejmuje obszary, w których elementy dawnego układu przestrzennego miejscowości lub jej części, takie jak: rozplanowanie oraz bryła, kubatura i kształt zewnętrzny zabudowy, a także powiązania z zielenią i krajobrazem zachowały się w stosunkowo dobrym stanie i stanowią w całości wartość kulturową w skali lokalnej. W tej strefie zakłada się priorytet działań konserwatorskich.

Strefą ochrony konserwatorskiej obszarów o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych ujęte są założenia znajdujące się w: Kruszynie, Kraszowicach, Kraśniku Dolnym, Kraśniku Górnym, Trzebieniu, Brzeźniku, Starych Jaroszwicach, Ocicach, Nowej.

W strefie tej obowiązuje:

- rewitalizacja, konserwacja, rewaloryzacja historycznej zabudowy, układów przestrzennych i ich elementów,
- eliminacja lub waloryzacja form dysharmonijnych (obiektów i urządzeń),
- uczytlnienie historycznych struktur przestrzennych,
- dostosowanie nowych obiektów do historycznej zabudowy, układu przestrzennego w zakresie sytuacji, skali, bryły, formy i detalu architektonicznego, materiału oraz funkcji,
- należy zachować i eksponować zasadnicze elementy historycznego układu przestrzennego, w tym przede wszystkim: zabudowę, układ ulic i dróg, podział i sposób zagospodarowania działek siedliskowych,
- dostosowanie charakteru nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej z uwzględnieniem harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,
- uzgadnianie z właściwymi służbami ochrony zabytków planowanych działań inwestycyjnych, wznoszenia nowych obiektów oraz zmiany funkcji obiektów figurujących w rejestrze i ewidencji zabytków, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ad. 2. Strefa obserwacji archeologicznej, którą wprowadza się w miejscowościach posiadających metrykę średniowieczną i nowożytną oraz dla obszarów zarejestrowanego intensywnego osadnictwa pradziejowego lub historycznego. W strefie ochrony konserwatorskiej obserwacji archeologicznej wprowadza się wymóg przeprowadzania badań archeologicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ad. 3. Historyczny układ ruralistyczny ujęty w wykazie zabytków dotyczy wsi o dobrze zachowanym: układzie zabytkowej zabudowy i zieleni oraz historycznym przebiegu ulic, w obrębie którego wprowadza się wymóg ochrony tych elementów, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ponadto w obrębie lokalizacji stanowisk archeologicznych ustala się strefy stanowisk archeologicznych, w granicach których wprowadza się wymóg przeprowadzania badań archeologicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

5.1. Infrastruktura komunikacyjna

Rozwój przestrzenny gminy wiąże się z koniecznością adaptacji istniejącego układu komunikacyjnego do przyszłych potrzeb, a więc wymagane będą prace związane z modernizacją i przebudową dróg i ulic, realizowane w celu zapewnienia sprawnych powiązań komunikacyjnych na terenie gminy. Dopuszcza się budowę nowych dróg i ulic i modernizację z przystosowaniem do parametrów technicznych dla danej kategorii i klasy dróg, w miarę potrzeb i możliwości realizacyjnych.

Nowo powstające inwestycje lokalizowane wzdłuż istniejących autostrad, dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych mogą powodować uniemożliwienie utrzymania odpowiednich warunków technicznych i dalszego funkcjonowania tych dróg. W związku z tym wszelkie obiekty budowlane należy lokalizować w odległościach określonych zgodnie ze stosownymi przepisami odrębnymi. Należy również zachować odpowiednie odległości pomiędzy włączeniami dróg klas niższych do dróg klas wyższych. Niezbędna jest budowa dróg i ulic niższych klas tj. dojazdowych, wewnętrznych, których przebieg nie został wskazany na rysunku Zmiany studium, a zostanie ustalony na etapie sporządzania miejscowych planów.

Rozwiązania komunikacyjne do obsługi planowanych terenów należy wykonywać w miarę możliwości realizacyjnych wyprzedzająco w stosunku do inwestycji kubaturowych. Szczegółowy przebieg i zasady zagospodarowania będą ustalane na etapie miejscowych planów.

Postuluje się stosowanie ekranów akustycznych, pasów zieleni wzdłuż dróg (przy użyciu roślin z gatunków nieinwazyjnych), które będą spełniać rolę bariery dźwiękoizolacyjnej. Stosowane przegrody z zieleni izolacyjnej należy realizować jako profesjonalnie kształtowane bariery z zieleni o działaniach dźwiękoizolacyjnych – w formie żywopłotów, pasów zieleni posiadających odpowiednią gęstość biomasy i wysokość, z użyciem drzew liściastych i iglastych, zimozielonych i odpornych na niszczące skażenia drogowe i przemysłowe.

Zmiana studium obejmuje następujące elementy systemu komunikacji kołowej, składające się na istniejące i planowane drogi kategorii: krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej:

- autostrady (oznaczone symbolem A),
- drogi i ulice klasy głównej ruchu przyspieszonego (oznaczone symbolem KDGP),
- drogi i ulice klasy głównej (oznaczone symbolem KDG),
- drogi i ulice klasy zbiorczej (oznaczone symbolem KDZ),
- drogi i ulice klasy lokalnej (oznaczone symbolem KDL),
- drogi i ulice dojazdowe (nie wskazane na rysunku zmiany studium),
- drogi wewnętrzne (nie wskazane na rysunku zmiany studium),

oraz inne obiekty:

- parkingi,
- obiekty inżynieryjne takie jak: obiekty mostowe, tunele, przepusty, przejścia dla zwierząt, itp.,
- węzły drogowe.

1. Dla dróg i terenów związanych z komunikacją kołową ustala się:

- lokalizację dróg i ulic dojazdowych i wewnętrznych nie zaznaczonych na rysunku zmiany studium,
 - ciągi piesze, pieszo – rowerowe, ścieżki rowerowe,
 - miejsca obsługi podróżnych (MOP),
 - przystanki komunikacji zbiorowej,
 - parkingi, zatoki postojowe, place manewrowe,
 - lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej wyłącznie za zgodą zarządcy,
 - lokalizację reklam wolnostojących wyłącznie za zgodą zarządcy drogi, na zasadach określonych w miejscowym planie oraz w przepisach odrębnych,
 - zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi,
 - lokalizację urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
 - zieleni urządzonej, zieleni izolacyjnej i obiekty małej architektury,
 - obiekty służące zabezpieczeniu przed uciążliwościami związanymi z hałasem w postaci np. ekranów akustycznych, zieleni izolacyjnej, alei i szpalerów drzew,
 - przeprowadzanie dróg technologicznych oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
 - przejścia i przepusty dla zwierząt,
 - zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi,
 - pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.
- 2. Planuje się następujące zamierzenia inwestycyjne dla autostrad:** realizację autostrady A4 jako płatnej, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. w sprawie dróg krajowych lub ich odcinków, na których pobiera się opłatę elektroniczną oraz wysokości stawek opłaty elektronicznej, ponadto planuje się modernizację do przekroju 2/3.
- 3. Planuje się następujące zamierzenia inwestycyjne dla dróg krajowych:** droga nr 18 (odcinek Golnice – Krzyżowa) realizowana docelowo do drogi klasy technicznej A – zgodnie z Zarządzeniem nr 83 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 24 grudnia 2009 – o przekroju 2/2.
- 4. Planuje się następujące zamierzenia inwestycyjne dla dróg wojewódzkich:**
- drogę nr 297: Nowa Sól (DW315) – Szprotawa – A18 (węzeł „Golnice”) – A4 (węzeł „Bolesławiec”) – Bolesławiec – Lwówek Śląski – Pasiecznik (DK30), obecnie posiadającą niepełne parametry klasy „G” o szerokości jezdni 6,0 m, z nieutwardzonymi poboczami, zmodernizować do pełnych parametrów technicznych dla drogi klasy G wraz z przeprowadzeniem korekty łuków,
 - drogę nr 350: Łęknica (DK12) – Przewóz – Gozdnicza – Osiecznica – Kliczków - Bolesławiec (DK94), posiadającą niepełne parametry techniczne drogi klasy G, poddać modernizacji i przeprowadzić korekty łuków,
 - drogę nr 363: Bolesławiec (DK94) – Złotoryja – Jawor – Jenków (DW345), posiadającą niepełne parametry techniczne drogi klasy G, poddać modernizacji i przeprowadzić korekty łuków.
- 5. Planuje się następujące zamierzenia inwestycyjne dla dróg powiatowych:**
- dopuszcza się modernizację oraz korekty przebiegu dróg z przystosowaniem do parametrów technicznych dla danej klasy dróg w miarę potrzeb i możliwości realizacyjnych,
 - lokalizację infrastruktury technicznej nie związanej z funkcjonowaniem dróg powiatowych należy lokalizować poza pasem drogowym,
 - dopuszcza się poszerzenia dróg o rezerwy terenowe przeznaczone na kanały technologiczne, w celu zapewnienia niezbędnej infrastruktury związanej z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego,

- planuje się obejścia drogowe wsi Dąbrowa Bolesławska i Golnice, o przebiegu jak na rysunku Zmiany studium, dopuszcza się zmianę przebiegu planowanych dróg, których korekty zostaną wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- dopuszcza się prowadzenie ścieżek rowerowych w miarę potrzeb i możliwości realizacyjnych,
- wzdłuż istniejących dróg powiatowych należy zapewnić dodatkowy pas rezerwy terenu pod lokalizację planowanych ścieżek rowerowych.

6. Planuje się następujące zamierzenia inwestycyjne dla dróg gminnych:

- dopuszcza się modernizację z przystosowaniem do parametrów technicznych dla danej klasy dróg w miarę potrzeb i możliwości realizacyjnych,
- planuje się budowę dróg gminnych o przebiegu, jak na rysunku Zmiany studium. Planowane drogi będą obsługiwać istniejące i planowane tereny mieszkaniowe, usługowe, itp.,
- planuje się budowę drogi gminnej na potrzeby obsługi planowanego zakładu górniczego w Suszkach, połączenie wsi Golnice i Nowej Wsi, budowę drogi odbarczającej ruch z centrum wsi jak np. w Łaziskach oraz nowe połączenie kolonii Trzebień Mały z centrum tej wsi,
- dopuszcza się zmianę przebiegu planowanych dróg, których korekty zostaną wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

7. Dla terenów związanych z komunikacją kolejową ustala się:

- tereny linii kolejowych, bocznice kolejowe, budowle kolejowe,
- obiekty i urządzenia obsługi transportu kolejowego towarowego i osobowego, infrastrukturę towarzyszącą,
- obiekty usług podstawowych, obiekty gastronomiczno – handlowe, na podstawie i na warunkach określonych w miejscowych planach,
- obiekty służące zabezpieczeniu przed uciążliwościami związanymi z hałasem w postaci np. ekranów akustycznych, nasypów ziemnych, zieleni izolacyjnej,
- zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

Dla terenów związanych z komunikacją kolejową dopuszcza się:

- lokalizację urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
- zieleni urządzonej, zieleni izolacyjną i obiekty małej architektury,
- ciągi piesze, pieszo – rowerowe, ścieżki rowerowe,
- przeprowadzanie dróg technologicznych oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

8. W ramach lokalizacji ścieżek i tras rowerowych ustala się:

Na rysunku Zmiany studium wskazuje się lokalizację planowanych ścieżek i tras rowerowych. Ich przebieg należy realizować wzdłuż istniejących dróg komunikacji kołowej, a także z wykorzystaniem dróg rolniczych, leśnych przy oraz przy wykorzystaniu nieczynnych linii kolejowych, jak w przypadku trasy przez Trzebień – Golnice – Dąbrowę Bolesławska – Kraśnik Dolny - w kierunku Zamku Grodziec. Dopuszcza się zmianę przebiegu planowanych ścieżek i tras rowerowych, których korekty zostaną wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

9. W zakresie realizacji ścieżek i tras rowerowych obowiązują następujące ustalenia:

- nowe ścieżki i trasy rowerowe należy realizować w miarę zapotrzebowania i możliwości realizacyjnych,

- planowane ścieżki i trasy rowerowe powinny docelowo stanowić element uzupełniający układ komunikacyjny dróg i ulic oraz tworzyć system tras turystycznych na terenie całej gminy w powiązaniu z miastem oraz terenami położonymi poza jej granicami administracyjnymi,
- prowadzenie ścieżek rowerowych powinno się odbywać przy wykorzystaniu układu dróg publicznych: wojewódzkich, powiatowych i gminnych, a także przy wykorzystaniu dróg rolniczych i leśnych, które powinny być poddane remontom oraz zostać uzupełnione o nowo wybudowane odcinki, realizowane w miarę możliwości, przy uwzględnieniu bezpieczeństwa wszystkich użytkowników tych dróg,
- planowane ścieżki rowerowe powinny zostać wytyczone szczególnie w strefach aktywności turystyczno-rekreacyjnej,
- ścieżki rowerowe powinny posiadać parametry spełniające wymogi określone w przepisach odrębnych,
- układ komunikacyjny ścieżek i tras rowerowych powinien być wzbogacony elementami umożliwiającymi wypoczynek i edukację, tj. tablice informacyjne o lokalnych atrakcjach turystycznych i przyrodniczych, plany tras w powiązaniu z regionem, a także wiaty turystyczne, miejsca biwakowe, itp.

10. Ustalenia dla terenów o symbolu KS:

- tereny obsługi komunikacji i związanej z nią zabudowy usługowej, zlokalizowane przy szlakach komunikacji, stacje paliw z niezbędnym zapleczem, węzły drogowe, stanowiska obsługi i diagnostyki pojazdów,
- miejsca obsługi podróżnych oraz towarzyszące im usługi, tj. gastronomia, hotele, motele, itp.;
- parkingi, garaże, place manewrowe,
- maksymalną wysokość nowej zabudowy: 12 m z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy (wysokość tych obiektów i urządzeń zgodna z wymaganiami technicznymi), nie powinna przekraczać 3 kondygnacji nadziemnych, uwzględniając charakter i gabaryty zabudowy sąsiadującej,
- wysokość zabudowy oraz kubaturę należy dostosować do zabudowy istniejącej i nie przekraczać istniejących parametrów wysokościowych, szczególnie w sąsiedztwie z zabudową zabytkową, gdzie dodatkowo należy wykonać analizę widoków panoramy w celu ustalenia właściwych gabarytów nowej zabudowy. W zasięgu stref konserwatorskich oraz w sąsiedztwie zabudowy zabytkowej obowiązuje ochrona i uzgadnianie prac z odpowiednimi służbami ochrony zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi,
- wielkość działki budowlanej do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 15% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- maksymalna powierzchnia zabudowy 75% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w miejscowym planie.

Dla terenów o symbolu KS dopuszcza się:

- lokalizację urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
- zieleni urządzonej, zieleni izolacyjnej, ciągi piesze i rowerowe,
- przeprowadzanie dróg technologicznych oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
- zastosowanie zabezpieczeń mających na celu eliminację lub redukcję uciążliwości.

5.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Ustala się ogólne zasady zaopatrzenia w energię elektryczną:

- zaopatrzenie z istniejącej sieci elektroenergetycznej lub niekonwencjonalnych źródeł energii,
- rozbudowę sieci elektrycznej wraz z niezbędnymi urządzeniami technicznymi według technicznych warunków przyłączenia, uzgodnionych z administratorem sieci,

- w przypadku kolizji planowanego zagospodarowania terenu z istniejącymi liniami elektroenergetycznymi dopuszczenie ich przebudowy,
- budowę stacji transformatorowych.

Z planowanych inwestycji przewiduje się powstanie napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Bolesławiec – Krzywa oraz budowę stacji 110/20kV Bolesławiec - Modłowa wraz z dowiązaniem liniowym do S-320.

5.3. Sieci gazowe

W zakresie sieci gazowych ustala się:

- zaopatrzenie w gaz powinno odbywać się poprzez rozbudowę dystrybucyjnej sieci gazowej, po uzgodnieniu z operatorem sieci, po spełnieniu warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia, na zasadach określonych przez operatora sieci, zgodnie z ustawą – Prawo energetyczne i rozporządzeniami wykonawczymi tej ustawy,
- dla ułatwienia realizacji prac z zakresu zaopatrzenia w gaz przy projektowaniu nowych dróg na etapie sporządzania miejscowych planów należy przewidzieć możliwość układania gazociągów w liniach rozgraniczających dróg,
- w przypadku lokalizowania nowego budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego należy umieścić informację, że ewentualne przyłącza gazowe zostaną realizowane do granicy działki budowlanej, gdzie zostanie zamieszczona szafka z zaworem głównym, gazomierzem i inną wymaganą armaturą,
- w stosunku do gazociągów istniejących i projektowanych o maksymalnym ciśnieniu roboczym do 0,5 Mpa włącznie, należy przewidzieć, zgodnie z Rozporządzeniem ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. z dnia 11 września 2001 r.), strefę kontrolowaną o szerokości 1m, której linia środkowa pokrywa się w ośią gazociągu. W strefie kontrolowanej nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji. Dopuszcza się, wyłącznie za zgodą operatora sieci gazowej, urządzenie parkingów nad gazociągiem,
- w odniesieniu do gazociągów o ciśnieniu roboczym do 0,4 Mpa włącznie, wybudowanych i dla których wydano pozwolenie na budowę przed dniem 11 grudnia 2001 r., przestrzegać należy odległości podstawowych gazociągów do obiektów terenowych określonych w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. z dnia 7 grudnia 1995 r.).

Ponadto przy lokalizacji gazociągów, rurociągów paliw płynnych ustala się:

- nie dopuszcza się przebiegu nowych gazociągów wysokiego ciśnienia oraz rurociągów paliw płynnych wzdłuż linii kolejowych,
- należy lokalizować nowe gazociągi, rurociągi paliw płynnych oraz zbiorniki gazu technicznego z substancjami płynnymi wybuchowymi oraz łatwozapalnymi, w odległości większej od obszaru kolejowego, użytku Tk, niż wynosi strefa poziomego awaryjnego wybuchu przedmiotowych budowli,
- odcinki gazociągów znajdujące się w sąsiedztwie linii kolejowych należy zabezpieczyć przez wibracjami, wstrząsami pochodzącymi od przejeżdżających pociągów oraz prądami błędzącymi, pochodzącymi od zelektryfikowanej linii kolejowej, celem eliminacji negatywnego wpływu na trwałość i prawidłową eksploatację gazociągu.

5.4. Odnawialne źródła energii

- Dopuszcza się w oparciu o lokalizacje wskazane na rysunku „Kierunków” Zmiany studium, lokalizowanie urządzeń pod rozwój energetyki wodnej wraz z niezbędną infrastrukturą. Tereny te o symbolu **EWS** wyznacza się w na rzece Bóbr.
- Lokalizacja elektrowni wodnych powinna być ustalona po przeprowadzeniu analizy przyrodniczo – środowiskowej, gdy przeprowadzony wstępnie monitoring oddziaływania planowanej inwestycji nie wykaże znaczącego negatywnego wpływu realizowanej inwestycji na faunę związaną ze środowiskiem wodnym.
- Planowane lokalizacje elektrowni wodnych na rzece Bóbr znajdują się w znacznej odległości względem obszarów najcenniejszych przyrodniczo tj. poza granicami obszarów Natura 2000 znajdujących się na terenie gminy Bolesławiec oraz w znacznej odległości w stosunku do innych form ochrony przyrody znajdujących się poza granicami gminy.
- W obszarze zmiany studium obszaru położonego w części południowo zachodniej wsi Trzebień, na terenach oznaczonych symbolem U/P dopuszcza się lokalizowanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kV, z wyłączeniem energii wiatrowej.

5.5. Telekomunikacja

W zakresie zaopatrzenia w sieć telekomunikacyjną ustala się rozbudowę istniejących i budowę nowych sieci, w zależności od zapotrzebowania, na warunkach określonych przez administratora sieci.

5.6. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami na terenie gminy powinna być prowadzona w oparciu o ustalenia aktualnie obowiązującego Planu gospodarki odpadami oraz zgodnie z przepisami odrębnymi.

5.7. Ochrona przeciwpożarowa

W zakresie ochrony przeciwpożarowej należy uwzględnić wymogi zawarte w ustawie o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r. (t. j. Dz.U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380), a także wynikające z Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. nr 124, poz. 1030).

6. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Do zadań służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym, zalicza się m. in.:

- budowę i utrzymanie obiektów oraz urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę,
- budowę i utrzymanie obiektów oraz urządzeń służących do gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania,
- inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej i drogowej,
- budowę, modernizację, utrzymanie dróg gminnych i obiektów inżynierskich,
- budowę i utrzymanie obiektów i urządzeń transportu publicznego,
- budowa i utrzymanie systemu ścieżek pieszo – rowerowych, szlaków turystycznych,
- budowę i utrzymywanie obiektów urzędów administracji, szkół publicznych i przedszkoli, innych obiektów publicznych, obiektów ochrony zdrowia, placówek opiekuńczo-wychowawczych, domów opieki społecznej, itp.,
- budowę i utrzymywanie obiektów i urządzeń sportowych, placów zabaw, obiektów kulturalnych,
- utrzymanie cmentarzy oraz zabytków,
- uporządkowanie i rekultywację zabytkowych parków,
- rekultywację wyrobisk po eksploatacji kopalin i surowców mineralnych,

- ochronę cennych siedlisk przyrody.

Decyzje w sprawie zamierzeń inwestycyjnych inwestycji celu publicznego są podejmowane na bieżąco przez władze lokalne i uwzględniane w wieloletnich planach inwestycyjnych na kolejne lata.

7. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Inwestycjami celu publicznego o charakterze ponadlokalnym – powiatowym są np. budowa, remonty i utrzymanie: szkół średnich, szpitala i publicznych przychodni zdrowia, budynków sądu, wydzielanie terenów pod budowę dróg powiatowych, utrzymanie ich i modernizowanie.

Wszystkie decyzje w sprawie zamierzeń inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym są podejmowane na bieżąco i uwzględniane w wieloletnich planach inwestycyjnych i innych koncepcjach programowych.

W zmianie studium stwarza się warunki umożliwiające lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które mogą być rozmieszczane zgodnie z ustaleniami obowiązujących i sporządzanych w przyszłości Planów i Strategii ponadlokalnych.

Na obszarze gminy brak terenów, dla których zostały sporządzone programy, służące realizacji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

Zgodnie z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym (przyjęty uchwałą Rady Powiatu Bolesławieckiego Nr VI/26/2007 z dnia 29 marca 2007 r.), na lata 2007 – 2015 przewidziano następujące zadania służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- Modernizacja drogi powiatowej nr 2292 D - Łaziska - Kruszyn - 1.200 mb,
- Budowa chodnika drogi powiatowej Nr 2273 D Bolesławiec - Bożejowice - 820 mb,
- Odnowa nawierzchni drogi powiatowej Nr 2499 D na odcinku od skrzyżowania z drogą krajową Nr 94 do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 2273 D we wsi Ocice,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2294 D Suszki - Stare Jaroszewice na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową Nr 2280 D w Starych Jaroszewicach do kopalni w Suszkach - 1.750 mb,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2280 D w Starych Jaroszewicach na odcinku 1.260 mb,
- Przebudowa dróg powiatowych Nr 2272 D i 2275 D stanowiących ciąg komunikacyjny w ramach "Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011",
- Przebudowa drogi Nr 2274 D Brzeźnik – Nowogrodziec,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 2286 D Kraśnik - Dąbrowa (3.760 mb),
- Modernizacja drogi powiatowej Nr 2280 D w Żeliszowie na odcinku 1800 m,
- Modernizacja drogi Nr 2273 D Otok - Kraszowice 1500 m,
- Budowa powiatowej drogi rowerowej: Grodziec (od granic powiatu) - Bolesławiec - Bożejowice - Ocice- Lwówek Śl. (granica powiatu),
- Budowa ciągu pieszo - rowerowego przy drodze powiatowej Nr 2286 D między Krępnicą, a Dąbrową Bolesławiecką,
- Przebudowa drogi powiatowej 2272D Bolesławiec – Chocianów,
- Remont i przebudowa odcinków drogi Nr 2271 D Tomisław – Dobra,
- Przebudowa drogi Nr 2274 D Brzeźnik - Nowogrodziec (obwodnica Nowogrodźca) - Gierałtów - Wykroty (węzeł autostradowy).

Ponadto w „Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego na lata 2011 – 2024”, przyjętej przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego, zostały zapisane m.in. następujące zadania:

- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 – Etap II,
- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 – Etap III.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w innych dokumentach i opracowaniach szczegółowych, sporządzanych na poziomie gminy, należy uwzględniać zadania ponadlokalne ujęte w niniejszej Zmianie studium.

8. OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W granicach gminy występują obszary, dla których wymóg sporządzania planów miejscowych wynika z racji występowania terenów górniczych, zgodnie z Prawem geologicznym i górniczym.

Zgodnie z Prawem wodnym po sporządzeniu map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, zawierających zasięg obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, informację dotyczące zagrożenia powodziowego muszą być ujęte w miejscowych planach. W związku z tym wymagane będzie sporządzenie miejscowych planów zawierających informacje wynikające z treści ww. map.

Na terenie gminy brak jest obszarów, które należy objąć planem miejscowym ze względu na przewidywaną realizację programów wojewódzkich lub programów zawierających zadania rządowe, służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Nie ustala się również obszarów wymagających scaleń i podziału nieruchomości, zatem brak jest podstaw do wskazania terenów do obowiązkowego opracowania planów z tego tytułu.

Zmiana studium wyznacza natomiast obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², zatem gmina będzie musiała przystąpić do opracowań ustalających prawo miejscowe dla tych obszarów.

9. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Obszarami, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego są tereny, na których niniejsza Zmiana studium przewiduje odmienne zagospodarowanie niż w dotychczasowych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w szczególności tereny pod nowe zainwestowanie, wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

W celu utrzymania wysokiej jakości przestrzeni rolniczej, należy prowadzić gospodarkę rolną z uwzględnieniem: równowagi przyrodniczej, różnorodności świata zwierzęcego i roślinnego oraz zachowania stabilności ekosystemów poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych. Szczególnej ochronie powinny podlegać lasy oraz tereny zbliżone do doliny Bobru.

Zagospodarowanie gruntów na cele rolnicze powinno się odbywać stosownie do warunków glebowych i siedliskowych. Podstawowe kierunki i zasady kształtowania rolnej przestrzeni produkcyjnej powinny polegać na:

- ograniczaniu przeznaczania na cele nierolnicze gruntów o wysokich klasach bonitacyjnych;
- wspieraniu rozwoju produkcji rolniczej;
- wspieraniu rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego;
- modernizacji istniejących i tworzeniu nowych ośrodków i zakładów obsługi gospodarki rolnej;
- wprowadzania nowych i pielęgnacji istniejących zadrzewień śródpolnych i przydrożnych,
- podnoszeniu standardu systemu infrastruktury technicznej, w tym melioracji i urządzeń wodnych.

10.2. Zalesienia

W gminie Bolesławiec duży procent lasów zaliczany jest do lasów ochronnych. Powiększanie zasobów leśnych następuje w wyniku zalesiania gruntów określonych w planie urządzania lasu. Grunty przeznaczone do zalesienia określa również miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W niniejszej Zmianie studium pod dolesienia przeznacza się grunty o niskich klasach bonitacyjnych, położone poza siedliskami przyrodniczymi chronionymi w ramach Obszarów sieci Natura 2000. Dopuszcza się przeznaczanie pod zalesienie gruntów rolnych nie wykazanych w studium pod zalesienie, pod warunkiem: nie kolidowania z projektowanym i istniejącymi sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej i drogowej oraz poza zasięgiem obszarów lub siedlisk chronionych o odmiennych cechach siedliskowych.

10.3. Ochrona lasów

Ochronę lasów należy prowadzić jako racjonalną gospodarkę zasobami w oparciu o obowiązujące plany urządzenia lasów oraz na podstawie przepisów odrębnych. Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna.

11. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Dla rzeki Bóbr wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w ustawie Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 659 z późn. zm.)

Obszary te zostały określone w zakresie terenów objętych zmianą Studium na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec nr V/37/15 z dnia 1 lipca 2015 r.

Na rysunku Zmiany studium przedstawiono zasięgi zalewu wodami powodziowymi, stanowiące tereny zagrożone wodami powodziowymi Q1% (woda stuletnia lub największa powódź historyczna zbliżona do Q1%) i Q10% dla doliny rzeki Bóbr zawarte w „Opracowaniu zasięgów zalewów rzek kontrolowanych na obszarze Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu przy uwzględnieniu Q1% i Q10%” opracowanych przez IMGW O/Wrocław w 2003 roku. Powyższe dane mają charakter informacyjny o zagrożeniu powodziowym informują o terenach, na których nie powinno się wprowadzać nowych inwestycji, a w szczególności inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Obecnie jako bezpieczne granice zabudowy należy przyjąć zasięg zalewu katastrofalnej powodzi z lipca 1997 roku. Ponadto na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią (tutaj międzywale rzeki Bóbr) zabrania się wykonywania robót lub czynności utrudniających ochronę przed powodzią, zwiększających zagrożenie powodziowe lub zanieczyszczających wody, jak w przepisach ustawy Prawo wodne.

Na obszarze gminy brak jest terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

11.1. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych obszaru położonego w części południowo zachodniej wsi Trzebień.

- Do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, wg ustawy Prawa Wodnego z dnia 20 lipca 2017r (t.j. Dz. U. 2018 r. poz.2268 z późn. zm.), należą:
 - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
 - b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
 - c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
 - d) pas techniczny.
- Obszary Q10% (prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat) i Q1%(prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie, raz na 100 lat) oraz tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału powodziowego, zostały wykazane na rysunku kierunków - załącznik nr 2.
- Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym m.in. budowy obiektów budowlanych, sadzenia drzew i krzewów, zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót związanych z regulacją lub utrzymaniem wód. Ponadto na tym obszarze występują zakazy m.in. lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i oraz gromadzenie ścieków i innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody.
- W obszarze gminy nie ma udokumentowanych obszarów osuwania się mas ziemnych. Dokumentowanie osuwisk należy do kompetencji Starosty.

12.OBIEKTY I OBSZARY DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożach kopalin filary ochronne zostaną wyznaczone w decyzjach koncesyjnych w sprawie wydobywania złóż oraz na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

13.OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze gminy brak jest pomników zagłady, określonych w przepisach odrębnych.

14.OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Przekształceń wymagają parki zabytkowe oraz założenia parkowe i podworskie oraz tereny sakralne wokół nieużytkowanych dziś kościołów ewangelickich m.in. w Żeliszowie, Ocicach i Starych Jaroszewicach.

Ponadto działaniami w zakresie rewitalizacji należy objąć zespoły zabudowy o walorach zabytkowych, na terenie wsi w granicach ustalonych stref konserwatorskich.

15. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Granice terenów zamkniętych określono na rysunku Zmiany studium oraz w części tekstowej – „Uwarunkowania”. Dla terenów tych nie wyznacza się stref ochronnych.

16. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać następujące wytyczne niniejszej Zmiany studium:

- zasady zagospodarowania i funkcje określone dla poszczególnych terenów w ramach ustaleń i dopuszczeń, które ulegną uściśleniu na etapie sporządzania miejscowych planów z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych, fizjograficznych, przyrodniczych, ekonomicznych, komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych,
- stwierdza się za zgodne z ustaleniami Zmiany studium, utrzymanie dotychczasowego przeznaczenia i sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów oraz utrzymanie dotychczasowych parametrów zagospodarowania i sposobu zabudowy na tych terenach,
- dopuszcza się rozbudowę istniejących obiektów z zachowaniem obecnej funkcji pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi,
- linie rozgraniczające poszczególnych terenów podlegają uściśleniu w planach miejscowych, przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań, zwłaszcza wynikających z granic ewidencyjnych nieruchomości lub właściwej obsługi komunikacyjnej lub wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- wielkość wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej oraz wskaźnika powierzchni zabudowanej może być regulowana w miejscowych planach w zależności od lokalnych uwarunkowań i potrzeb kształtowania ładu przestrzennego, pod warunkiem nie przekraczania wartości granicznych wskazanych w niniejszym studium dla poszczególnych terenów.

PODSUMOWANIE

Celem niniejszej Zmiany studium jest sporządzenie dokumentu na podstawie analizy najnowszych danych o gminie oraz określenie w części „Kierunków” Zmiany studium aktualne zamierzenia inwestycyjne, stanowiące bieżące decyzje planistyczne władz samorządu.

Zmiana studium obejmuje nadrzędne kierunki rozwoju gminy oraz stanowi narzędzie umożliwiające bezpośrednią ich realizację. Wdrażanie działań wzmocni gminę tworząc z niej ważny ośrodek gospodarczy z udziałem: gospodarki leśnej, rolnej, funkcją turystyki, rekreacji i uzupełniającymi funkcjami przemysłu, eksploatacji kopalin, oraz transportu. Ponadto kierunki rozwoju zabudowy stwarzają możliwości rozwoju następujących funkcji: usług i mieszkalnictwa, w celu aktywizacji poszczególnych wsi gminy.

Ogólne założenia ~~niniejszej~~ **wcześniejszych** zmian studium zakładają:

- dążenie do aktywizacji gminy poprzez rozwój terenów pod lokalizację aktywności gospodarczych w szerokim tego słowa znaczeniu,
- lokalizacja terenów aktywizacji gospodarczych szeroko rozumianych (usługi, przemysł, przetwórstwo i inne) w miejscach oddalonych od stref mieszkaniowych, zlokalizowanych blisko dróg komunikacji kołowej o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym,
- przyrost nowych terenów pod funkcje osadnicze na obszarach wszystkich wsi,
- wzbogacenie oferty w zakresie obiektów i urządzeń usługowych w zasięgu bezpośredniej strefy osiedleńczej, jako poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze wsi,
- rozwój turystyki i wprowadzanie nowych terenów przewidzianych jako miejsca wypoczynku i rekreacji,

- poprawa walorów estetycznych obiektów dziedzictwa kulturowego i zabytków, które wymagają rewitalizacji i przywrócenia właściwego stanu,
- realizacji kompleksowej sieci infrastruktury technicznej odpowiadających za właściwe utrzymanie gospodarki wodno - ściekowej i gospodarki odpadami, wdrażanie działań zwierających do ograniczania emisji zanieczyszczeń środowiska, wdrażanie rozwiązań bazujących na odnawialnych źródłach energii,
- właściwa gospodarka leśna oraz dbałości o tereny zieleni, z właściwym jej wyeksponowaniem,
- utrzymanie i dalszy rozwój funkcji związanych z rolnictwem, ogrodnictwem i hodowlą,
- rozwój eksploatacji kopalin, oparty na racjonalnej gospodarce złożami,
- dopuszczenie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kV, z wyłączeniem energii wiatrowej na terenach oznaczonych symbolem U/P, w części południowo zachodniej wsi Trzebień.

Wszystkim powyższym działaniom towarzyszyć będą dążenia do likwidacji potencjalnych zagrożeń środowiska, poprawa jakości i ochrona zasobów przyrody, walorów kulturowych, dbałość o właściwe utrzymanie i odtwarzanie terenów cennych przyrodniczo, powiększanie lesistości oraz ochrona wód powierzchniowych, podziemnych i gleb na obszarze całej gminy, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego.

Niniejsza zmiana studium zakłada powiększenie obszaru eksploatacji złóż kopaliny stałej - gliny ceramiczne białowypalające się, w obszarze złóż Janina I i Janina Zachód. Zostały wykazane nowe granice złóż i nowa granica obszaru i terenu górniczego Janina I-3.

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Niniejszy dokument Zmiany studium wyznacza nowe założenia polityki przestrzennej określające działania zmierzające w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju gminy. Dynamika zmian zachodzących w kraju i w regionie wynikających z procesów gospodarczych, ekonomicznych i politycznych wymaga przystosowania struktury przestrzennej gminy do możliwości rozwoju na wielu poziomach.

Gmina Bolesławiec posiada realne możliwości rozwoju społeczno - gospodarczego ze względu na sprzyjające uwarunkowania, takie jak m.in.: bliskość ważnych tras komunikacji międzynarodowej – autostrady A-4 i A-18, dróg wojewódzkich: nr 297, nr 363 i 350, a także obecności terenów stanowiących rezerwy pod rozwój szeroko pojętych aktywności gospodarczych oraz pod rozwój sieci osiedleńczej. Gmina posiada korzystne uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe, w postaci dobrze zachowanych obiektów dziedzictwa kulturowego i zabytków. Walory te sprzyjają rozwojowi turystyki, pod warunkiem wzmocnienia bazy noclegowej i utworzenia nowych miejsc wypoczynku, wyposażonych w urządzenia i obiekty sportowo - rekreacyjne na terenie wybranych wsi. Ponadto dzięki założeniu kompleksowej budowy sieci infrastruktury technicznej odpowiadającej za właściwe utrzymanie gospodarki wodno - ściekowej i gospodarki odpadami, ograniczaniu emisji zanieczyszczeń środowiska, wdrażaniu rozwiązań bazujących na odnawialnych źródłach energii, odpowiedniej gospodarce leśnej oraz dbałości o zielen z właściwym jej wyeksponowaniem, gmina Bolesławiec zachowa ciągłość lokalnej osnowy ekologicznej oraz wzmocni swój wizerunek, gwarantując dalszy zrównoważony rozwój.

W zakresie rozwoju funkcji rolniczej i gospodarki leśnej ustala się m.in.:

- utrzymanie wysokiej jakości przestrzeni rolniczej, prowadząc gospodarkę rolną z uwzględnieniem aspektów ochrony przyrodniczej oraz z zachowaniem stabilności ekosystemów tj. ochronę siedlisk przyrodniczych,
- ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze gruntów o wysokich klasach bonitacyjnych,
- wspieranie rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego,

- modernizację istniejących i tworzenie nowych ośrodków i zakładów obsługi gospodarki rolnej, hodowli i ogrodnictwa,
- podnoszenie standardu systemów infrastruktury technicznej, w tym melioracji i urządzeń wodnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, zwiększanie lesistości poprzez dolesienia gruntów niższych klas bonitacyjnych, dążenie do wyrównania granicy rolno - leśnej i łączenie izolowanych enklaw leśnych w zwarte, większe kompleksy,
- pod dolesienia przeznacza się grunty położone poza siedliskami przyrodniczymi chronionymi w ramach Obszarów sieci Natura 2000.

W zakresie ochrony przyrody i środowiska ustala się m.in.:

- chronić naturalne ekosystemy pozostawiając je w możliwie nienaruszonym stanie,
- przywracać równowagę ekologiczną środowiska obszarów przekształconych lub zdegradowanych poprzez przywracanie naturalnych warunków siedliskowych dla danego ekosystemu,
- respektowanie obiektów i obszarów stanowiących formy ochrony przyrody i przestrzeganie w tym zakresie przepisów odrębnych,
- ochronę gleb, wód podziemnych i powierzchniowych poprzez sukcesywne porządkowanie gospodarki wodno - ściekowej na terenach zainwestowanych oraz planowanych pod inwestycję,
- dążenie do zminimalizowania uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, m. in. poprzez wprowadzanie "czystych" technologii w procesach produkcyjnych i zastępowanie starych technologii wysokosprawnymi urządzeniami na terenach istniejących i planowanych inwestycji, zmierzających do zapobiegania negatywnym wpływom na: powietrze, gleby, wody powierzchniowe i podziemne, klimat akustyczny, itp.,
- przenoszenie uciążliwych zakładów i obiektów poza tereny mieszkaniowe i lokalizowanie ich na wydodrębnionych terenach przeznaczonych pod aktywności gospodarcze,
- przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować na podstawie przepisów odrębnych.

W odrębnych zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury ustala się m.in.:

- ochronę obiektów i obszarów zabytkowych, stanowisk archeologicznych, układów ruralistycznych,
- działania rewaloryzacyjne w stosunku do założeń folwarcznych, dworsko – parkowych,
- tworzenie stref ochrony konserwatorskiej wewnątrz których ustalono rygory ochronne.

W zakresie rozwoju funkcji mieszkaniowej ustala się m.in.:

- wyznaczenie terenów wielofunkcyjnych mieszkaniowo - usługowych, stanowiących rezerwy pod nowe tereny osiedleńcze na obszarze wszystkich wsi w gminie,
- wzbogacanie terenów mieszkaniowych w funkcje usługowe, sportowo – rekreacyjne jako poprawa jakości przestrzeni życiowej dla mieszkańców gminy.

W zakresie rozwoju funkcji usługowej, przemysłowej, wydobywania kopalin ustala się m.in.:

- dla potencjalnych inwestorów rezerwy pod nowe tereny usługowe, związane z zabudową produkcyjną, przemysłem, czy innymi formami działalności gospodarczej,
- zwiększenie oferty usług publicznych i kulturalno – sportowych na obszarach poszczególnych wsi, które podniosą jakość życia mieszkańców,
- wzmocnienie usług turystyki, sportu i rekreacji poprzez wskazanie nowych lokalizacji,

- eksploatację kopalin powinno odbywać się w gospodarczo uzasadnionych przypadkach, z racjonalnym ich wykorzystaniem, przy zastosowaniu środków ochrony przed negatywnym wpływem na środowisko, z podejmowaniem niezbędnych działań zmierzających do optymalizacji bezpieczeństwa wykonywanych w ramach koncesji prac ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania szkodom w środowisku i zapobiegania jego zanieczyszczaniu, następnie należy sukcesywnie prowadzić działania rekultywacyjne terenów poeksploatacyjnych i przywracać właściwy stan elementów środowiska przyrodniczego na tych obszarach.

W zakresie infrastruktury technicznej ustala się m.in.:

- poprawę stanu technicznego dróg poprzez modernizację, budowę nowych połączeń drogowych, budowę dróg obsługujących nowe tereny osiedleńcze, usługowe, produkcyjne, związane z eksploatacją,
- obejścia drogowe wsi,
- rozwój ścieżek rowerowych,
- uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej,
- prowadzenie gospodarki odpadami w oparciu o założenia planu gospodarki odpadami,
- wdrażanie odnawialnych źródeł energii,
- rozwój sieci elektroenergetycznych,
- rozwój sieci gazowych.

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec nr V/37/15 z dnia 1 lipca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec

Niniejszy dokument zmiany Studium sporządzono ze względu na konieczność ujawnienia granic udokumentowanych złóż kopalin w celu ich ochrony, zgodnie z art. 95 ustawy prawo geologiczne i górnicze. Jednocześnie ze względu na wprowadzone zmiany skorygowano również odpowiednio ustalenia funkcjonalne w granicach wybranych złóż, zezwalając na eksploatację i wydobywanie kopalin. W zakresie wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów nie dokonano zmian, uznając pierwotne zapisy za odpowiednie i zgodne z polityką przestrzenną. Ze względu na opisany charakter zmiany odstąpiono również od szczegółowych analiz zgodnych z wytycznymi art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, podobnie na obszarze zmiany nie opisano ustaleń dla obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

Na potrzeby zmiany Studium uaktualniono załączniki graficzne przedstawiające uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego, tekst wykonano w formie jednolitej z wyszczególnieniem dla przedmiotowej uchwały niektórych, istotnych z formalnego punktu widzenia, zapisów.

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec nr XI/94/16 z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec

Niniejszy dokument zmiany Studium sporządzono ze względu na konieczność wprowadzenia funkcji usług publicznych na dz. nr 72 w miejscowości Mierzwin. W prezentowanej zmianie studium nie zmienia się część graficzna uwarunkowań. W części tekstowej uwarunkowań dotyczącej zmiany studium, zostały wprowadzone następujące treści:

- 1) pkt 16.4.1 - analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- 2) pkt 16.5.1 - analiza demograficzna,

- 3) pkt 16.6.1. - możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- 4) pkt. 16.7.1. - bilans terenu :zapotrzebowanie na nową zabudowę,
- 5) pkt 16.7.2. - bilans terenu: szacowanie chłonności zabudowy,
- 6) pkt 16.7.3. - bilans terenu: maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nowa zabudowę.

Na potrzeby zmiany studium uaktualniono załącznik graficzny kierunków zagospodarowania przestrzennego, tekst wykonano w formie jednolitej z wyszczególnieniem dla przedmiotowej uchwały niektórych, istotnych z formalnego punktu widzenia, zapisów.

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec nr XVIII/160/16 z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec w części dotyczącej lokalizacji cmentarza w Ocicach

Niniejszy dokument zmiany Studium sporządzono ze względu na konieczność wprowadzenia funkcji cmentarza na dz. nr 435/5 w Ocicach. W prezentowanej zmianie studium nie zmienia się część graficzna uwarunkowań. W części tekstowej uwarunkowań dotyczącej zmiany studium, zostały wprowadzone następujące treści:

- 1) pkt 16.4.2 - analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- 2) pkt 16.5.2 - analiza demograficzna,
- 3) pkt 16.6.2. - możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- 4) pkt. 16.7.1a. - bilans terenu :zapotrzebowanie na nową zabudowę,

Na potrzeby zmiany Studium uaktualniono załącznik graficzny kierunków zagospodarowania przestrzennego, tekst wykonano w formie jednolitej z wyszczególnieniem dla przedmiotowej uchwały niektórych, istotnych z formalnego punktu widzenia, zapisów. Na rysunku kierunków zmiany studium naniesiono tereny cmentarza oznaczone symbolem ZC i strefę sanitarną od cmentarza w odległości 50 m od jego granic (teren wsi jest zwodociągowany), oraz teren parkingu oznaczony symbolem KS, obsługujący cmentarz. Pozostałe ustalenia studium bez zmian.

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec Nr XXXI/268/18 z dnia 7 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień. Zmiana studium dotyczy obszaru o pow. ok. 1127 ha.

Zmiana studium dotyczy przede wszystkim zmian funkcji w części wskazanej pod zainwestowanie w obowiązującym studium, wskazania obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energie z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (z wyłączeniem energii wiatrowej). Obecna zmiana studium nie wpływa na wzrost populacji w Gminie Bolesławiec. W obecnej zmianie studium zmniejsza się powierzchnię terenów wskazanych pod zainwestowanie, o część terenów oznaczonych symbolami M w poprzedniej zmianie studium, dla których przywraca się odpowiednio funkcje rolne i leśne, zgodnie ze stanem istniejącym i ewidencyjnym.

W części tekstowej uwarunkowań dotyczącej zmiany studium, został wprowadzony rozdział nr 17: „UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY, UWZGLĘDNIAJĄCE W SZCZEGÓLNOŚCI ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE I SPOŁECZNE, PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIAJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO, MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH

REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY, BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ - dotyczy zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień, na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec nr XXXI/268/18 z dnia 7 marca 2018r.". W tej edycji studium został wykonany „Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę dla gminy Bolesławiec”, stanowiący odrębne opracowanie. Autorem ww. opracowania są mgr inż. Daria Kuśmider i mgr Wiktor Kuśmider. Bilans zawiera:

- 1) analizę społeczną i analizę demograficzną;
- 2) analizę środowiskową;
- 3) analiza ekonomiczną i możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy;
- 4) maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje: mieszkaniowe, usługowe i produkcyjne;
- 5) szacowanie chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 6) szacowanie chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 7) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, w podziale na funkcje;
- 8) określa się możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy;
- 9) określa się potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy.

Na potrzeby zmiany Studium uaktualniono załącznik graficzny kierunków zagospodarowania przestrzennego, tekst wykonano w formie jednolitej z wyszczególnieniem dla przedmiotowej uchwały niektórych, istotnych z formalnego punktu widzenia, zapisów. Zmiany w tekście są wyróżnione kolorem czerwonym. Pozostałe ustalenia studium bez zmian.

Wprowadzenie zmiany ustaleń studium w opisanym powyżej zakresie nie są sprzeczne z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę w gminie.

Nie zwiększa się powierzchnia użytkowa zabudowy, w stosunku do ustaleń obowiązującego mpzp wsi Trzebień, nie zwiększa się powierzchnia terenów wskazanych pod zainwestowanie.

Obecna zmiana studium nie wpływa na wzrost populacji w Gminie Bolesławiec. W obecnej zmianie studium zmniejsza się globalnie powierzchnia terenów wskazanych pod zainwestowanie, o część terenów oznaczonych symbolami M, dla których przywraca się odpowiednio funkcje rolne i leśne, zgodnie ze stanem istniejącym i ewidencyjnym.

Zmiany dotyczą głównie funkcji na poszczególnych terenach:

- 1) tereny oznaczone symbolem P w obowiązującym studium (poza dwoma, o który mowa w pkt 2 i pkt 3) zostaną przekształcone na teren U/P;
- 2) teren oznaczony symbolem P w obowiązującym studium, zabudowany, nieużytkowany, w otoczeniu istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej, zostaje wskazany pod funkcję oznaczoną symbolem M;
- 3) teren oznaczony symbolem P w obowiązującym studium, niezabudowany, stanowiący grunty klasy PSVI, w sąsiedztwie istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej, zostaje wskazany pod funkcję oznaczoną symbolem M;
- 4) część terenu oznaczonego symbolem UP w obowiązującym studium, w sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej, niezabudowany, zostaje wskazany pod funkcję oznaczoną symbolem M;
- 5) część terenu oznaczonego symbolem EC w obowiązującym studium, w sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zostaje wskazany pod funkcję oznaczoną symbolem MW;
- 6) teren oznaczony symbolem NO w obowiązującym studium, gdzie na jego części zlokalizowana jest osiedlowa oczyszczalnia ścieków, zostaje wskazany pod funkcję oznaczoną symbolem U/P;
- 7) część terenów oznaczonych w symbolem ZL w obowiązującym studium, zostaje wskazana pod funkcję ZI, zgodnie ze stanem istniejącym i ewidencyjnym.

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

na podstawie uchwały Rady Gminy Bolesławiec Nr XIV/158/2020 z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec w części dotyczącej złoża „Janina” w miejscowości Suszki i Żeliszów. Zmiana studium dotyczy obszaru o pow. ok. 217,8 ha.

Zmiana studium dotyczy przede wszystkim powiększenia obszaru eksploatacji złóż Janina I i Janina Zachód. Są to złoża gliny ceramicznej białowypalającej się. Zostają również ujawnione granice obszaru górniczego i terenu górniczego Janina I-3. Eksploatacja ww. złóż jest ściśle związana z rozwojem przemysłu ceramicznego w mieście i w gminie Bolesławiec, który jest historycznie i kulturowo powiązany z omawianym rejonem.

WNIOSKI OKREŚLAJĄCE WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BOLESŁAWIEC

Analiza uwarunkowań gminy Bolesławiec pozwala na wysnucie wniosków następujących wniosków, które znalazły swój oddźwięk w sformułowanych kierunkach rozwoju gminy:

1. Sfera społeczna, kierunki:

- zapotrzebowanie na usługi towarzyszące rozwijającym się terenom mieszkaniowym wygenerowało potrzebę wskazania nowych lokalizacji na ten cel, ponadto zaistniała potrzeba zróżnicowania oferty usługowej, zaspokajając potrzeby lokalnej ludności i zapewniając wygodny dostęp w pobliżu miejsca zamieszkania,
- rozwój usług, rzemiosła, drobnej wytwórczości, stał się nową formą działalności gospodarczej poza rolnictwem, co stwarza nowe miejsca pracy i sprzyja zatrzymaniu ludności w miejscu zamieszkania,
- tworzenie usług agroturystycznych w istniejących gospodarstwach rolnych, bazując na atrakcyjnych walorach środowiska naturalnego,
- tworzenie bazy noclegowej, nowych obiektów handlowych, gastronomicznych, hotelowych itp. dla poprawy obsługi ruchu turystycznego wykorzystując atuty przyrodniczo – krajobrazowe gminy, co zwiększa zatrudnienie w tym sektorze.

2. Sfera kulturowa, kierunki:

- poprawa stanu obiektów zabytkowych, kompleksowa rewaloryzacja obiektów i zespołów zabytkowych, prowadzenie działań rewaloryzacyjnych pod kątem adaptacji na nowe cele zaniedbanych obiektów zabytkowych, dworsko – parkowych, opuszczonych kościołów, itp.,
- ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych jako baza do rozwoju turystyki.

3. Sfera gospodarcza, kierunki:

- przygotowanie nowych terenów pod działalność inwestycyjną, szeroko rozumianą,
- poprawa obsługi komunikacyjnej i dostępności terenów inwestycyjnych z dróg o znaczeniu regionalnym i lokalnym,
- poprawa struktury gospodarstw rolniczych w kierunku zwiększenia średniej wielkości gospodarstw oraz tworzenie nowych terenów pod rozwój funkcji przetwórstwa rolniczego, hodowli, itp.,
- agroturystyka jako alternatywa dla istniejącej działalności związanej z rolnictwem,
- racjonalne gospodarowanie złożami, działania rekultywacyjne w kierunku turystycznym po zakończeniu eksploatacji.

4. Strefa ekologiczna, kierunki:

- ochrona i respektowanie zasad ochrony ustanowionych form ochrony przyrody oraz wdrażanie nowych zasad ochrony dla komponentów przyrodniczych wymagających ochrony,
- przeznaczanie na cele inwestycyjne gruntów niższej jakości, nie rozpraszanie zabudowy,
- wyłączenie terenów najcenniejszych przyrodniczo z możliwości lokalizacji inwestycji na zasadzie przezorności,
- zastępowanie tradycyjnych nośników energii paliwami gazowymi, olejami lekkimi, wdrażanie odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii,
- rozwój działalności górniczej na obszarach o największej bazie zasobowej, istniejącej infrastrukturze,
- rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk, hałd, osadników oraz innych nieużytków powstałych w wyniku działalności górniczej na nowe cele np. rekreację,

5. Sfera infrastruktury, kierunki:

- poprawa jakości dróg i dostosowanie parametrów dróg do norm,
- budowa obejść miejscowości,
- budowa miejsc obsługi podróżnych,
- wdrażanie kompleksowych rozwiązań sieci infrastruktury technicznej na obszarach zainwestowanych lub przewidzianych pod inwestycję.

Warto na koniec dodać, że zagospodarowanie przestrzenne w gminie kształtowane jest również za pomocą innych narzędzi o randze planistycznej i strategicznej, takich jak: miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, plan rozwoju lokalnego, strategia rozwoju gminy, wieloletni plan inwestycyjny, program ochrony środowiska, plan gospodarki odpadami. Dokumenty te, podobnie jak zmiana studium obejmują zakres działań zmierzający do rozwoju gminy w perspektywie najbliższych kilku lat w kontekście: gospodarki przestrzennej, sfery społecznej, ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych, infrastruktury społecznej i technicznej oraz aktywności gospodarczych.

LITERATURA

1. Dobrowolski K., *Sztuka na Śląsku*, 1948r.
2. Fulica – Jankowski W., *Inwentaryzacja Przyrodnicza Województwa Jeleniogórskiego, Bolesławiec*. Wrocław 1998.
3. Kapałczyński W., *Przewodnik po cenniejszych zabytkach województwa jeleniogórskiego*, Jelenia Góra 1997r.
4. Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*. Warszawa 2000.
5. Lutman R. (red.), K. Popiołek, *Śląsk, ziemia i ludzie*. Katowice – Wrocław 1948r.
6. Malecziński K., *Historia Śląska*, 1964r.
7. Matuszkiewicz J.M., *Regionalizacja geobotaniczna Polski*. Warszawa 2008.
8. Mazurski, K. R. *Pogórze Izerskie – zarys monografii krajoznawczej w: II Forum Krajoznawstwa Dolnośląskiego*, Bogatynia 1973r.
9. *Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000, arkusz Bolesławiec (721)*, Państwowy Instytut Geologiczny. Warszawa 2004.
10. *Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000, arkusz Leszno Górne (685)*, Państwowy Instytut Geologiczny. Warszawa 2004.
11. *Objaśnienia do Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50 000, arkusz Bolesławiec (721)*, Państwowy Instytut Geologiczny. Warszawa 2002.
12. *Objaśnienia do Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50 000, arkusz Leszno Górne (685)*, Państwowy Instytut Geologiczny. Warszawa 2002.
13. Opracowania ekofizjograficzne wraz z prognozami oddziaływania na środowisko miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wsi i miast gminy Bolesławiec pracowni „Decybel”, Jelenia Góra,
14. Olczak M., Abramowicz Z., *Przewodnik Historyczny po gminie Bolesławiec*, Warszawa 1997r.
15. Pilch J., *Zabytki architektury Dolnego Śląska*, Wrocław 1978r.
16. *Plan gospodarki odpadami dla gminy Bolesławiec na lata 2005 – 2012*, Bolesławiec 2004.
17. *Plan urzędniowo – rolny gminy Bolesławiec*, Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych. Wrocław 2003.
18. *Program ochrony środowiska dla gminy Bolesławiec na lata 2005-2012*, Bolesławiec 2004,
19. *Program ochrony środowiska dla powiatu bolesławieckiego na lata 2005-2012*, Bolesławiec 2004,
20. *Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2010 roku*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Wrocław 2011,
21. *Rocznik statystyczny województwa dolnośląskiego*. Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2011.
22. Thullie Cz., *Zabytki architektoniczne ziemi Śląskiej na tle rozwoju architektury w Polsce*, Katowice 1965r.
23. *Województwo dolnośląskie – Podregiony, Powiaty, Gminy*. Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2011.
24. *Strategia gminy Bolesławiec na lata 2011-2018*, Bolesławiec 2011.
25. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec*, Bolesławiec 2001,
26. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, *Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego 2007 – 2011*. Wrocław 2007.
27. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, *Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacyjnej dla Województwa Dolnośląskiego*. Wrocław 2006.
28. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku*. Wrocław 2005.
29. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, *Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013*. Wrocław 2008.
30. *Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015*. Wrocław 2008.
31. www.stat.gov.pl
32. Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu, *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego*, Wrocław 2002.
33. mgr inż. Daria Kuśmider „Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę dla Gminy Bolesławiec”.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Gmina Bolesławiec – wykaz obiektów figurujących w Wykazie Zabytków w Powiecie Bolesławieckim/ Gmina Bolesławiec (wraz z rejestrem zabytków) [źródło: Dolnośląski Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura Jelenia Góra, Jelenia Góra 2012 r.]

I.p.	miejsowość	obiekt	adres	nr	rodzaj obiektu	rejestr zabytków	data
1	Bożejowice	dawna sala ludowa, ob. kościół p.w M.B.Częstochowskiej			kościół		
2	Bożejowice	szkoła		1	publiczny		
3	Bożejowice	dom mieszkalny		3	dom mieszkalny		
4	Bożejowice	dom mieszkalny		4	dom mieszkalny		
5	Bożejowice	dom mieszkalno - gospodarczy		7	dom mieszkalny		
6	Bożejowice	dom mieszkalny		10	dom mieszkalny		
7	Bożejowice	dom mieszkalny		13	dom mieszkalny		
8	Bożejowice	dom mieszkalno - gospodarczy		14	dom mieszkalny		
9	Bożejowice	dom mieszkalno - gospodarczy		19	dom mieszkalny		
10	Bożejowice	dom mieszkalno - gospodarczy		24	dom mieszkalny		
11	Bożejowice	dom mieszkalno - gospodarczy		25	dom mieszkalny		
12	Bożejowice	dom mieszkalno - gospodarczy		26	dom mieszkalny		
13	Bożejowice	dom mieszkalny		28	dom mieszkalny		
14	Brzeziny	dom mieszkalny		15	dom mieszkalny		
15	Brzeźnik	kościół ewangelicki, ob. parafialny p.w Nieustającej Pomocy NMP			kościół		
16	Brzeźnik	mur wokół kościoła			mur		
17	Brzeźnik	dom mieszkalny		6	dom mieszkalny		
18	Brzeźnik	dom mieszkalny		7	dom mieszkalny		
19	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		8	dom mieszkalny		
20	Brzeźnik	dom mieszkalny		9	dom mieszkalny		
21	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		12	dom mieszkalny		
22	Brzeźnik	dom mieszkalny		13	dom mieszkalny		
23	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		19	dom mieszkalny		
24	Brzeźnik	budynek gospodarczy		19	gospodarczy		
25	Brzeźnik	dom mieszkalno -		20	dom mieszkalny		

		gospodarczy					
26	Brzeźnik	dom mieszkalny		22	dom mieszkalny		
27	Brzeźnik	dom mieszkalny		24	dom mieszkalny		
28	Brzeźnik	dom mieszkalny		34	dom mieszkalny		
29	Brzeźnik	dom mieszkalny		37	dom mieszkalny		
30	Brzeźnik	dom mieszkalny		47	dom mieszkalny		
31	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		49	dom mieszkalny		
32	Brzeźnik	dom mieszkalny		50	dom mieszkalny		
33	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		53	dom mieszkalny		
34	Brzeźnik	dom mieszkalny		54	dom mieszkalny		
35	Brzeźnik	dom mieszkalny		58	dom mieszkalny		
36	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		60	dom mieszkalny		
37	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		69	dom mieszkalny		
38	Brzeźnik	dom mieszkalny		74	dom mieszkalny		
39	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		75	dom mieszkalny		
40	Brzeźnik	dom mieszkalny		80	dom mieszkalny		
41	Brzeźnik	dom mieszkalny		81	dom mieszkalny		
42	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		83	dom mieszkalny		
43	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		84	dom mieszkalny		
44	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		85	dom mieszkalny		
45	Brzeźnik	budynek gospodarczy		85	gospodarczy		
46	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		87	dom mieszkalny		
47	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		89	dom mieszkalny		
48	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		91	dom mieszkalny		
49	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		92	dom mieszkalny		
50	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		96	dom mieszkalny		
51	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		97	dom mieszkalny		
52	Brzeźnik	dom mieszkalny		99	dom mieszkalny		
53	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		101	dom mieszkalny		
54	Brzeźnik	stodoła		103	gospodarczy		
55	Brzeźnik	dom mieszkalny		105	dom mieszkalny		
56	Brzeźnik	dom mieszkalno -		107	dom mieszkalny		

		gospodarczy					
57	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		108	dom mieszkalny		
58	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		110	dom mieszkalny		
59	Brzeźnik	dom mieszkalny		111	dom mieszkalny		
60	Brzeźnik	dom mieszkalno - gospodarczy		111	dom mieszkalny		
61	Brzeźnik	remiza strażacka			remiza strażacka		
62	Brzeźnik	stacja trafo		102	stacja trafo		
63	Dąbrowa Bolesławiecka	park	nad rzeką Bóbr		park	A/5792/1028/J	1990.12. 21
64	Dąbrowa Bolesławiecka	zespół cmentarny			zespół		
65	Dąbrowa Bolesławiecka	cmentarz			cmentarz		
66	Dąbrowa Bolesławiecka	kaplica cmentarna			kaplica		
67	Dąbrowa Bolesławiecka	dom mieszkalny		7	dom mieszkalny		
68	Dąbrowa Bolesławiecka	budynek gospodarczy		8	gospodarczy		
69	Dąbrowa Bolesławiecka	dom mieszkalny		16	dom mieszkalny		
70	Dąbrowa Bolesławiecka	dom mieszkalny		23	dom mieszkalny		
71	Dąbrowa Bolesławiecka	dom mieszkalny		24	dom mieszkalny		
72	Dąbrowa Bolesławiecka	dom mieszkalny		28	dom mieszkalny		
73	Dąbrowa Bolesławiecka	ceglarnia	przy bud.nr 28		przemysłowy		
74	Dąbrowa Bolesławiecka	dom mieszkalno - gospodarczy		29	dom mieszkalny		
75	Dąbrowa Bolesławiecka	stodoła		34	gospodarczy		
76	Dąbrowa Bolesławiecka	dom mieszkalny		36	dom mieszkalny		
77	Dąbrowa Bolesławiecka	zajazd , ob.restauracja Dąbrówka		37	publiczny		
78	Dąbrowa Bolesławiecka	dom mieszkalny		43	dom mieszkalny		
79	Dąbrowa Bolesławiecka	dom mieszkalny		44a	dom mieszkalny		
80	Dąbrowa Bolesławiecka	ob. dom mieszkalny		47	publiczny		

81	Dąbrowa Bolesławiecka	dom mieszkalny		47	dom mieszkalny		
82	Dąbrowa Bolesławiecka	stacja trafo			stacja trafo		
83	Golnice	Zespół dworsko-folwarczny		46	zespół		
84	Golnice	dwór, ob. dom mieszkalny		46	dwór		
85	Golnice	budynek gospodarczy w zespole		46	gospodarczy		
86	Golnice	obora w zespole		46	gospodarczy		
87	Golnice	obora ze spichlerzem, ob. budynek inwentarski		46	gospodarczy		
88	Golnice	oficyna, ob. magazyn		46	dom mieszkalny		
89	Golnice	dom mieszkalny		1	dom mieszkalny		
90	Golnice	dom mieszkalny		9	dom mieszkalny		
91	Golnice	dom mieszkalny		10	dom mieszkalny		
92	Golnice	dom mieszkalny		13	dom mieszkalny		
93	Golnice	dom mieszkalny		15	dom mieszkalny		
94	Golnice	dom mieszkalny		16	dom mieszkalny		
95	Golnice	dom mieszkalno - gospodarczy		17	dom mieszkalny		
96	Golnice	stodoła		17	gospodarczy		
97	Golnice	dom mieszkalny		18	dom mieszkalny		
98	Golnice	dom mieszkalny		19	dom mieszkalny		
99	Golnice	dom mieszkalny		21	dom mieszkalny		
100	Golnice	stodoła		21	gospodarczy		
101	Golnice	stodoła		25	gospodarczy		
102	Golnice	dom mieszkalny		29	dom mieszkalny		
103	Golnice	dom mieszkalno - gospodarczy		35	dom mieszkalny		
104	Golnice	dom mieszkalny		36	dom mieszkalny		
105	Golnice	stodoła		36	gospodarczy		
106	Golnice	dom mieszkalny		38	dom mieszkalny		
107	Golnice	dom mieszkalny		41	dom mieszkalny		
108	Golnice	stajnia		41	gospodarczy		
109	Golnice	dom mieszkalny		42	dom mieszkalny		
110	Golnice	dom mieszkalny		43	dom mieszkalny		
111	Golnice	dom mieszkalny		45	dom mieszkalny		
112	Kozłów	zespół folwarczny			zespół		
113	Kozłów	d. rządówka, ob. dom mieszkalny		1	rządówka		
114	Kozłów	budynek gospodarczy		1	gospodarczy		
115	Kozłów	stodoła		1	gospodarczy		
116	Kozłów	stajnia		1	gospodarczy		

117	Kozłów	spichlerz		1	gospodarczy		
118	Kozłów	stajnia		3	gospodarczy		
119	Kozłów	dom mieszkalny		4	dom mieszkalny		
120	Kozłów	dom mieszkalny		5	dom mieszkalny		
121	Kozłów	dom mieszkalny		7	dom mieszkalny		
122	Kozłów	dom mieszkalny		22	dom mieszkalny		
123	Kozłów	budynek gospodarczy		22	gospodarczy		
124	Kozłów	stacja trafo			stacja trafo		
125	Kraszowice	kościół filialny p.w. św. Jadwigi			kościół	A/1998/800	1960.11. 30
126	Kraszowice	cmentarz przykościelny			cmentarz	A / 1999 / 1019/J	1990.03. 14
127	Kraszowice	zespół dworsko - folwarczny		40	zespół		
128	Kraszowice	dwór		40	dwór	425	1958.12. 16
129	Kraszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		40	dom mieszkalny		
130	Kraszowice	budynek gospodarczy I		40	gospodarczy		
131	Kraszowice	budynek gospodarczy II		40	gospodarczy		
132	Kraszowice	budynek gospodarczy III		40	gospodarczy		
133	Kraszowice	park przy dworze			park		
134	Kraszowice	dom mieszkalny		1	dom mieszkalny		
135	Kraszowice	dom mieszkalny		7	dom mieszkalny		
136	Kraszowice	budynek gospodarczy		7	gospodarczy		
137	Kraszowice	dom mieszkalny		8	dom mieszkalny		
138	Kraszowice	budynek gospodarczy		8	gospodarczy		
139	Kraszowice	dom mieszkalny		9	dom mieszkalny		
140	Kraszowice	dom mieszkalny		16	dom mieszkalny		
141	Kraszowice	dom mieszkalny		19	dom mieszkalny		
142	Kraszowice	dom mieszkalny		19	dom mieszkalny		
143	Kraszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		20	dom mieszkalny		
144	Kraszowice	budynek gospodarczy		20a	gospodarczy		
145	Kraszowice	dom mieszkalny		22	dom mieszkalny		
146	Kraszowice	dom mieszkalny		23	dom mieszkalny		
147	Kraszowice	ob. dom mieszkalny		24	publiczny		
148	Kraszowice	dom mieszkalny		25	dom mieszkalny		
149	Kraszowice	dom mieszkalny		29	dom mieszkalny		
150	Kraszowice	dom mieszkalny		30	dom mieszkalny		
151	Kraszowice	dom mieszkalny		31	dom mieszkalny		
152	Kraszowice	stodoła		31	gospodarczy		
153	Kraszowice	dom mieszkalno -		33	dom mieszkalny		

		gospodarczy					
154	Kraszowice	dom mieszkalny		34	dom mieszkalny		
155	Kraszowice	dom mieszkalny		35	dom mieszkalny		
156	Kraszowice	dom mieszkalno – gospodarczy		37	dom mieszkalny		
157	Kraszowice	dom mieszkalny		37	dom mieszkalny		
158	Kraszowice	stodoła		37	gospodarczy		
159	Kraszowice	dom mieszkalny		38	dom mieszkalny		
160	Kraszowice	dom mieszkalny		39	dom mieszkalny		
161	Kraszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		41	dom mieszkalny		
162	Kraszowice	stodoła		41	gospodarczy		
163	Kraszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		43	dom mieszkalny		
164	Kraszowice	gospodarczy		43	gospodarczy		
165	Kraszowice	dom mieszkalny		44	dom mieszkalny		
166	Kraszowice	stodoła		44	gospodarczy		
167	Kraszowice	budynek gospodarczy		45	gospodarczy		
168	Kraszowice	stodoła		45	gospodarczy		
169	Kraszowice	remiza strażacka		17a	remiza strażacka		
170	Kraszowice	elektrownia wodna	rzeka Bóbr - km 153 + 700		przemysłowy		
171	Kraszowice	budynek maszynowni elektrowni wodnej	rzeka Bóbr - km 153 + 701		przemysłowy		
172	Kraśnik Dolny	kościół parafialny p.w. Zbawiciela			kościół	A/1997/ 799	1960.11. 30
173	Kraśnik Dolny	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2140/1041/J	1990.08. 01
174	Kraśnik Dolny	cmentarz d. ewangelicki			cmentarz	A/5826/1042/J	1990.08. 01
175	Kraśnik Dolny	kaplica na cmentarzu			kaplica		
176	Kraśnik Dolny	zespół pałacowo - folwarczny		37	zespół		
177	Kraśnik Dolny	dwór		37	dwór	300/A/04	2004.05. 14
178	Kraśnik Dolny	park		37	park		
179	Kraśnik Dolny	oficyna		37	gospodarczy		
180	Kraśnik Dolny	stajnia i spichlerz		37	gospodarczy		
181	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny I		37	gospodarczy		
182	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny II		36	gospodarczy		
183	Kraśnik Dolny	cielątnik		37	gospodarczy		
184	Kraśnik Dolny	gorzelnia		37	gospodarczy		
185	Kraśnik Dolny	obora w zespole		37	gospodarczy		
186	Kraśnik Dolny	dom ogrodnika		37	dom mieszkalny		
187	Kraśnik Dolny	rymarnia		37	gospodarczy		
188	Kraśnik Dolny	młyn			młyn	1298	1965.05.

							11
189	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy przy młynie			gospodarczy		
190	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		1	dom mieszkalny		
191	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		2	dom mieszkalny		
192	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy		2	gospodarczy		
193	Kraśnik Dolny	stodoła		2	gospodarczy		
194	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		3	dom mieszkalny		
195	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		4	dom mieszkalny		
196	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		6	dom mieszkalny		
197	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		8	dom mieszkalny		
198	Kraśnik Dolny	dom mieszkalno - gospodarczy		10	dom mieszkalny		
199	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		11	dom mieszkalny		
200	Kraśnik Dolny	dom mieszkalno - gospodarczy		13	dom mieszkalny		
201	Kraśnik Dolny	dom mieszkalno - gospodarczy		14	dom mieszkalny		
202	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		16	dom mieszkalny		
203	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		18	dom mieszkalny		
204	Kraśnik Dolny	dom mieszkalno - gospodarczy		20	dom mieszkalny		
205	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		21	dom mieszkalny		
206	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		23	dom mieszkalny		
207	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		25	dom mieszkalny		
208	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		26	dom mieszkalny		
209	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		28	dom mieszkalny		
210	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		33	dom mieszkalny		
211	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		34	dom mieszkalny		
212	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		35	dom mieszkalny		
213	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		35	dom mieszkalny		
214	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy		35	gospodarczy		
215	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		36	dom mieszkalny		
216	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		36	dom mieszkalny		
217	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		38	dom mieszkalny		
218	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		39	dom mieszkalny		
219	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		40	dom mieszkalny		
220	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		46	dom mieszkalny		
221	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy		46	gospodarczy		
222	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		48	dom mieszkalny		
223	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		50	dom mieszkalny		
224	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		51	dom mieszkalny		
225	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		52	dom mieszkalny		
226	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		53	dom mieszkalny		
227	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy		53	gospodarczy		

228	Kraśnik Dolny	stodoła		57	gospodarczy		
229	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		59	dom mieszkalny		
230	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		60	dom mieszkalny		
231	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy		60	gospodarczy		
232	Kraśnik Dolny	stodoła		60	gospodarczy		
233	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		63	dom mieszkalny		
234	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		64	dom mieszkalny		
235	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		65	dom mieszkalny		
236	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		67	dom mieszkalny		
237	Kraśnik Dolny	ob. dom mieszkalny		72	publiczny		
238	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy		73	gospodarczy		
239	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		73	dom mieszkalny		
240	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		74	dom mieszkalny		
241	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		76	dom mieszkalny		
242	Kraśnik Dolny	dom mieszkalno - gospodarczy		77	dom mieszkalny		
243	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		80	dom mieszkalny		
244	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		81	dom mieszkalny		
245	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy		81	gospodarczy		
246	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		83	dom mieszkalny		
247	Kraśnik Dolny	dom mieszkalno - gospodarczy		84	dom mieszkalny		
248	Kraśnik Dolny	dom mieszkalno - gospodarczy		85	dom mieszkalny		
249	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		87	dom mieszkalny		
250	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		88	dom mieszkalny		
251	Kraśnik Dolny	stodoła		88	gospodarczy		
252	Kraśnik Dolny	dom mieszkalny		90	dom mieszkalny		
253	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy		90	gospodarczy		
254	Kraśnik Dolny	dom mieszkalno - gospodarczy		91	dom mieszkalny		
255	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy		91	gospodarczy		
256	Kraśnik Dolny	budynek gospodarczy		91	gospodarczy		
257	Kraśnik Dolny	dom mieszkalno - gospodarczy		93	dom mieszkalny		
258	Kraśnik Dolny	stacja trafo			stacja trafo		
259	Kraśnik Górny	kaplica		86	kaplica		
260	Kraśnik Górny	cmentarz			cmentarz		
261	Kraśnik Górny	zespół dworsko - folwarczny			zespół		
262	Kraśnik Górny	dwór		8	dwór	1299	1965.05. 11
263	Kraśnik Górny	spichlerz		8	gospodarczy	1949	1969.01. 10
264	Kraśnik Górny	oficyna dworska		8	dom mieszkalny		
265	Kraśnik Górny	kuźnia dworska, ob.			gospodarczy	1300	1965.05.

		garaż					11
266	Kraśnik Górny	dom mieszkalny przy kuźni			dom mieszkalny		
267	Kraśnik Górny	obora w zespole			gospodarczy		
268	Kraśnik Górny	dom mieszkalny w zespole		11	dom mieszkalny		
269	Kraśnik Górny	budynek gospodarczy w zespole		11	gospodarczy		
270	Kraśnik Górny	pawilon ogrodowy, ob. dom mieszkalny		7	pawilon ogrodowy		
271	Kraśnik Górny	gorzelnia w zespole			gospodarczy		
272	Kraśnik Górny	d. karczma, ob. dom mieszkalny		6	publiczny		
273	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		10	dom mieszkalny		
274	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		11	dom mieszkalny		
275	Kraśnik Górny	budynek gospodarczy		11	gospodarczy		
276	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		12	dom mieszkalny		
277	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		14	dom mieszkalny		
278	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		15/1 6	dom mieszkalny		
279	Kraśnik Górny	stodoła		15	gospodarczy		
280	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		18	dom mieszkalny		
281	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		19	dom mieszkalny		
282	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		21	dom mieszkalny		
283	Kraśnik Górny	szkoła		22	publiczny		
284	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		23	dom mieszkalny		
285	Kraśnik Górny	stodoła		23	gospodarczy		
286	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		25	dom mieszkalny		
287	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		26	dom mieszkalny		
288	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		27	dom mieszkalny		
289	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		28	dom mieszkalny		
290	Kraśnik Górny	młyn		29	młyn		
291	Kraśnik Górny	budynek gospodarczy		29	gospodarczy		
292	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		30	dom mieszkalny		
293	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		31	dom mieszkalny		
294	Kraśnik Górny	budynek gospodarczy		31	gospodarczy		
295	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		33	dom mieszkalny		
296	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		34	dom mieszkalny		
297	Kraśnik Górny	budynek gospodarczy		38	gospodarczy		
298	Kraśnik Górny	stodoła		39	gospodarczy		
299	Kraśnik Górny	stodoła		40	gospodarczy		
300	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		42	dom mieszkalny		
301	Kraśnik Górny	dom mieszkalno - gospodarczy		44	dom mieszkalny		
302	Kraśnik Górny	stodoła		44	gospodarczy		
303	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		45	dom mieszkalny		

304	Kraśnik Górny	folwarczny		46	zespół		
305	Kraśnik Górny	dom mieszkalno - inwentarski w zespole		46	dom mieszkalny		
306	Kraśnik Górny	budynek gospodarczy		46	gospodarczy		
307	Kraśnik Górny	bramy wjazdowe w zespole		46	brama		
308	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		51	dom mieszkalny		
309	Kraśnik Górny	budynek gospodarczy		51	gospodarczy		
310	Kraśnik Górny	budynek gospodarczy		51	gospodarczy		
311	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		52	dom mieszkalny		
312	Kraśnik Górny	stodoła		52	gospodarczy		
313	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		53	dom mieszkalny		
314	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		55	dom mieszkalny		
315	Kraśnik Górny	stodoła		57	gospodarczy		
316	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		59	dom mieszkalny		
317	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		79	dom mieszkalny		
318	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		81	dom mieszkalny		
319	Kraśnik Górny	dom mieszkalno - gospodarczy		83	dom mieszkalny		
320	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		84	dom mieszkalny		
321	Kraśnik Górny	dom mieszkalny		85	dom mieszkalny		
322	Kraśnik Górny	kaplica		86	kaplica		
323	Kraśnik Górny	stacja trafo		82	stacja trafo		
324	Kraśnik Górny	stacja trafo			stacja trafo		
325	Kraśnik Górny	stacja trafo			stacja trafo		
326	Krępnica	dom mieszkalny		11	dom mieszkalny		
327	Krępnica	stodoła		12	gospodarczy		
328	Krępnica	dom mieszkalno - gospodarczy		17	dom mieszkalny		
329	Krępnica	dom mieszkalny		20	dom mieszkalny		
330	Krępnica	dom mieszkalny		21	dom mieszkalny		
331	Krępnica	dom mieszkalny		23	dom mieszkalny		
332	Krępnica	dom mieszkalny		24	dom mieszkalny		
333	Krępnica	dom mieszkalny		26	dom mieszkalny		
334	Krępnica	dom mieszkalny		29	dom mieszkalny		
335	Krępnica	dom mieszkalny		32	dom mieszkalny		
336	Krępnica	dom mieszkalno - gospodarczy		32	dom mieszkalny		
337	Krępnica	budynek gospodarczy		32	gospodarczy		
338	Krępnica	stodoła		32	gospodarczy		
339	Kruszyn	zespół pałacowo - folwarczny			zespół		
340	Kruszyn	pałac	Topolowa	12	pałac	1948	1968.19.11
341	Kruszyn	park	Topolowa		park		
342	Kruszyn	mur w zespole	Topolowa		mur		

343	Kruszyn	oficyna I w zespole	Topolowa	40a	dom mieszkalny		
344	Kruszyn	oficyna II w zespole	Topolowa	40f	dom mieszkalny		
345	Kruszyn	stodoła w zespole	Topolowa		gospodarczy		
346	Kruszyn	spichlerz w zespole	Topolowa		gospodarczy		
347	Kruszyn	budynek bramny w zespole	Topolowa		inny		
348	Kruszyn	obora w zespole	Topolowa		gospodarczy		
349	Kruszyn	dom mieszkalny w zespole	Topolowa		dom mieszkalny		
350	Kruszyn	aleja lipowa w zespole	Topolowa		aleja		
351	Kruszyn	szkoła			publiczny		
352	Kruszyn	dom mieszkalny	Akacyjowa	6	dom mieszkalny		
353	Kruszyn	dom mieszkalny	Dębowa	1	dom mieszkalny		
354	Kruszyn	dom mieszkalny	Dębowa	3	dom mieszkalny		
355	Kruszyn	dom mieszkalny	Dębowa	13	dom mieszkalny		
356	Kruszyn	dom mieszkalny	Dębowa	14	dom mieszkalny		
357	Kruszyn	dom mieszkalny	Dębowa	18	dom mieszkalny		
358	Kruszyn	dom mieszkalny	Dębowa	20	dom mieszkalny		
359	Kruszyn	dom mieszkalny	Główna	17	dom mieszkalny		
360	Kruszyn	dom mieszkalny	Główna	19	dom mieszkalny		
361	Kruszyn	dom mieszkalny	Główna	21	dom mieszkalny		
362	Kruszyn	dom mieszkalny	Główna	31	dom mieszkalny		
363	Kruszyn	budynek gospodarczy	Główna	31	gospodarczy		
364	Kruszyn	dom mieszkalny	Główna	35	dom mieszkalny		
365	Kruszyn	dom mieszkalny	Jabłoniowa	3/5	dom mieszkalny		
366	Kruszyn	dom mieszkalny	Jabłoniowa	6/8	dom mieszkalny		
367	Kruszyn	dom mieszkalny	Jabłoniowa	7	dom mieszkalny		
368	Kruszyn	dom mieszkalny	Jabłoniowa	11	dom mieszkalny		
369	Kruszyn	dom mieszkalny	Jodłowa	3	dom mieszkalny		
370	Kruszyn	dom mieszkalny	Klonowa	7	dom mieszkalny		
371	Kruszyn	dom mieszkalny	Klonowa	25	dom mieszkalny		
372	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	1	dom mieszkalny		
373	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	4	dom mieszkalny		
374	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	5	dom mieszkalny		
375	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	10	dom mieszkalny		
376	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	13	dom mieszkalny		
377	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	14	dom mieszkalny		
378	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	16	dom mieszkalny		
379	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	18	dom mieszkalny		
380	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	26	dom mieszkalny	1990	1972.01. 12
381	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	30	dom mieszkalny		
382	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	32	dom mieszkalny		
383	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	34	dom mieszkalny		
384	Kruszyn	dom mieszkalny	Morwowa	1	dom mieszkalny	1305	1965.05.

							11
385	Kruszyn	dom mieszkalny	Morwowa	3	dom mieszkalny		
386	Kruszyn	dom mieszkalny	Morwowa	5	dom mieszkalny		
387	Kruszyn	dom mieszkalny	Orzechowa	2	dom mieszkalny		
388	Kruszyn	dom mieszkalny	Orzechowa	4	dom mieszkalny		
389	Kruszyn	dom mieszkalny	Orzechowa	9	dom mieszkalny	1306	1965.05. 11
390	Kruszyn	dom mieszkalny	Orzechowa	13	dom mieszkalny		
391	Kruszyn	dom mieszkalny	Orzechowa	15	dom mieszkalny		
392	Kruszyn	dom mieszkalny	Orzechowa	16	dom mieszkalny		
393	Kruszyn	dom mieszkalny	Orzechowa	17	dom mieszkalny		
394	Kruszyn	dom mieszkalny	Orzechowa	19	dom mieszkalny		
395	Kruszyn	dom mieszkalny	Sosnowa	1	dom mieszkalny		
396	Kruszyn	dom mieszkalny	Sosnowa	3	dom mieszkalny		
397	Kruszyn	dom mieszkalny	Sosnowa	7	dom mieszkalny		
398	Kruszyn	dom mieszkalny	Sosnowa	9	dom mieszkalny		
399	Kruszyn	dom mieszkalny	Świerkowa	4	dom mieszkalny		
400	Kruszyn	dom mieszkalny	Świętojańska	2	dom mieszkalny	1304	1965.05. 11
401	Kruszyn	dom mieszkalny	Świętojańska	4	dom mieszkalny		
402	Lipiany	szkoła		15	publiczny		
403	Lipiany	dom mieszkalny		2	dom mieszkalny		
404	Lipiany	dom mieszkalny		5	dom mieszkalny		
405	Lipiany	dom mieszkalny		7	dom mieszkalny		
406	Lipiany	dom mieszkalny		8	dom mieszkalny		
407	Lipiany	dom mieszkalny		9	dom mieszkalny		
408	Lipiany	dom mieszkalny		10	dom mieszkalny		
409	Lipiany	dom mieszkalny		11	dom mieszkalny		
410	Lipiany	stodoła		12	gospodarczy		
411	Lipiany	dom mieszkalny		13	dom mieszkalny		
412	Lipiany	dom mieszkalny		14	dom mieszkalny		
413	Lipiany	dom mieszkalny		16	dom mieszkalny		
414	Lipiany	dom mieszkalny		19	dom mieszkalny		
415	Lipiany	stacja trafo	przy nr 16		stacja trafo		
416	Łaziska	kaplica			kaplica		
417	Łaziska	dom mieszkalny			dom mieszkalny		
418	Łaziska	dom mieszkalno – gospodarczy		2	dom mieszkalny		
419	Łaziska	dom mieszkalny		6	dom mieszkalny		
420	Łaziska	budynek gospodarczy		7	gospodarczy		
421	Łaziska	dom mieszkalny		8	dom mieszkalny		
422	Łaziska	dom mieszkalno - gospodarczy		8a	dom mieszkalny		
423	Łaziska	dom mieszkalny		9	dom mieszkalny		
424	Łaziska	budynek gospodarczy		9	gospodarczy		

425	łaziska	dom mieszkalno - gospodarczy		10	dom mieszkalny		
426	łaziska	budynek gospodarczy		10	gospodarczy		
427	łaziska	dom mieszkalny		10a	dom mieszkalny		
428	łaziska	budynek gospodarczy		10	gospodarczy		
429	łaziska	dom mieszkalny		11	dom mieszkalny		
430	łaziska	dom mieszkalny		12	dom mieszkalny		
431	łaziska	dom mieszkalny		16	dom mieszkalny		
432	łaziska	budynek gospodarczy		16	gospodarczy		
433	łaziska	dom mieszkalny		18	dom mieszkalny		
434	łaziska	dom mieszkalny		20	dom mieszkalny		
435	łaziska	dom mieszkalny		21	dom mieszkalny		
436	łaziska	dom mieszkalno - gospodarczy		26	dom mieszkalny		
437	łaziska	budynek gospodarczy		29	gospodarczy		
438	łaziska	budynek gospodarczy		29	gospodarczy		
439	łaziska	dom mieszkalny		29	dom mieszkalny		
440	łaziska	szkoła		30	publiczny		
441	łaziska	dom mieszkalny		31	dom mieszkalny		
442	łaziska	dom mieszkalny		34	dom mieszkalny		
443	łaziska	dom mieszkalny		35	dom mieszkalny		
444	łaziska	budynek gospodarczy		35a	gospodarczy		
445	łaziska	dom mieszkalny		36	dom mieszkalny		
446	łaziska	dom mieszkalny		37	dom mieszkalny		
447	łaziska	dom mieszkalny		38	dom mieszkalny	2004	1972.05. 23
448	łaziska	budynek gospodarczy		38	gospodarczy		
449	łaziska	dom mieszkalno - gospodarczy		45	dom mieszkalny		
450	łaziska	stodoła		47	gospodarczy		
451	łaziska	dom mieszkalno - gospodarczy		50a	dom mieszkalny		
452	łaziska	dom mieszkalny, ob. agroturystyka "Niebieski Burak"	dom mieszkalny	50	dom mieszkalny	A/986	2006.12. 11
453	łaziska	dom mieszkalny		50	dom mieszkalny		
454	łaziska	dom mieszkalny		53	dom mieszkalny		
455	łaziska	dom mieszkalny		54	dom mieszkalny		
456	łaziska	budynek gospodarczy		54	gospodarczy		
457	łaziska	dom mieszkalny		56	dom mieszkalny		
458	łaziska	budynek gospodarczy		56	gospodarczy		
459	łaziska	dom mieszkalny		58	dom mieszkalny		
460	łaziska	budynek gospodarczy		59	gospodarczy		
461	łaziska	dom mieszkalny		59	dom mieszkalny		
462	łaziska	dom mieszkalny		61	dom mieszkalny		
463	łaziska	dom mieszkalny		62	dom mieszkalny		

464	Łaziska	dom mieszkalny		63	dom mieszkalny		
465	Łaziska	dom mieszkalny		64	dom mieszkalny		
466	Łaziska	dom mieszkalny		65	dom mieszkalny		
467	Łaziska	dom mieszkalno - gospodarczy		67	dom mieszkalny		
468	Łaziska	budynek gospodarczy		75	gospodarczy		
469	Łaziska	dom mieszkalny		76	dom mieszkalny		
470	Łaziska	dom mieszkalny		95	dom mieszkalny		
471	Łaziska	stodoła		95	gospodarczy		
472	Łaziska	dom mieszkalny		96	dom mieszkalny		
473	Łąka	stodoła		20	gospodarczy		
474	Łąka	dom mieszkalny		25	dom mieszkalny		
475	Łąka	dom mieszkalny		26	dom mieszkalny		
476	Łąka	dom mieszkalny		29	dom mieszkalny		
477	Łąka	dom mieszkalny		31	dom mieszkalny		
478	Łąka	dom mieszkalny		33	dom mieszkalny		
479	Łąka	dom mieszkalny		34	dom mieszkalny		
480	Łąka	dom mieszkalny		35	dom mieszkalny		
481	Łąka	dom mieszkalny		37	dom mieszkalny		
482	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		1	dom mieszkalny		
483	Mierzwin	budynek gospodarczy		1	gospodarczy		
484	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		3	dom mieszkalny		
485	Mierzwin	budynek gospodarczy		3	gospodarczy		
486	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		4	dom mieszkalny		
487	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		5	dom mieszkalny		
488	Mierzwin	dom mieszkalny		6	dom mieszkalny		
489	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		7	dom mieszkalny		
490	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		7a	dom mieszkalny		
491	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		13	dom mieszkalny		
492	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		9	dom mieszkalny		
493	Mierzwin	stodoła		14	gospodarczy		
494	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		17	dom mieszkalny		
495	Mierzwin	stodoła		17	gospodarczy		
496	Mierzwin	dom mieszkalny		20	dom mieszkalny		
497	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		20	dom mieszkalny		
498	Mierzwin	dom mieszkalny		22	dom mieszkalny		

499	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		23	dom mieszkalny		
500	Mierzwin	dom mieszkalno - gospodarczy		24	dom mieszkalny		
501	Mierzwin	dom mieszkalny		30a	dom mieszkalny		
502	Mierzwin	dom mieszkalny		31	dom mieszkalny		
503	Mierzwin	dom mieszkalny		32	dom mieszkalny		
504	Mierzwin	dom mieszkalny		33	dom mieszkalny		
505	Mierzwin	dom mieszkalny		34	dom mieszkalny		
506	Mierzwin	dom mieszkalny		35	dom mieszkalny		
507	Mierzwin	stodoła		35	gospodarczy		
508	Mierzwin	dom mieszkalny		36	dom mieszkalny		
509	Mierzwin	stacja trafo			stacja trafo		
510	Nowa	kościół filialny pw. Matki Boskiej Bolesnej			kościół	A/2001/801	1960.11. 30
511	Nowa	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2002/1018/J	1990.03. 14
512	Nowa	zespół dworsko - folwarczny			zespół		
513	Nowa	dwór, ob. dom mieszkalny		15	dwór		
514	Nowa	oficyna mieszkalna ob. nieużytkowana w zespole			dom mieszkalny		
515	Nowa	obora w zespole			gospodarczy		
516	Nowa	owczarnia ob. stodoła w zespole			gospodarczy		
517	Nowa	stodoła w zespole			gospodarczy		
518	Nowa	budynek inwentarski w zespole			gospodarczy		
519	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy w zespole			dom mieszkalny		
520	Nowa	oficyna z oborą ob. dom mieszkalno - gospodarczy w zespole		16	gospodarczy		
521	Nowa	budynek inwentarski ze stodołą w zespole		16	gospodarczy		
522	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		1	dom mieszkalny		
523	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		3	dom mieszkalny		
524	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		4	dom mieszkalny		

525	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		5	dom mieszkalny		
526	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		6	dom mieszkalny		
527	Nowa	dom mieszkalny		8	dom mieszkalny		
528	Nowa	budynek gospodarczy		8	gospodarczy		
529	Nowa	stodoła		8	gospodarczy		
530	Nowa	dom mieszkalny		10	dom mieszkalny		
531	Nowa	dom mieszkalny		11	dom mieszkalny		
532	Nowa	dom mieszkalny		12	dom mieszkalny		
533	Nowa	stodoła		12	gospodarczy		
534	Nowa	dom mieszkalny		15	dom mieszkalny		
535	Nowa	stodoła		15a	gospodarczy		
536	Nowa	stodoła		15b	gospodarczy		
537	Nowa	stodoła		15	gospodarczy		
538	Nowa	dom mieszkalny		16	dom mieszkalny		
539	Nowa	stajnia		16	gospodarczy		
540	Nowa	dom mieszkalny		17	dom mieszkalny		
541	Nowa	dom mieszkalny		19	dom mieszkalny		
542	Nowa	dom mieszkalny		21	dom mieszkalny		
543	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		23	dom mieszkalny		
544	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		24	dom mieszkalny		
545	Nowa	dom mieszkalny		25	dom mieszkalny		
546	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		27	dom mieszkalny		
547	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		29	dom mieszkalny		
548	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		33	dom mieszkalny		
549	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		35	dom mieszkalny		
550	Nowa	dom mieszkalno - gospodarczy		36	dom mieszkalny		
551	Nowa	remiza strażacka			remiza strażacka		
552	Nowa Wieś	kościół d. ewangelicki			kościół		
553	Nowa Wieś	mur przykościelny			mur		
554	Nowa Wieś	dom mieszkalny		4	dom mieszkalny		
555	Nowa Wieś	dom mieszkalny		5	dom mieszkalny		
556	Nowa Wieś	dom mieszkalny		7	dom mieszkalny		
557	Nowa Wieś	dom mieszkalny		8	dom mieszkalny		
558	Nowa Wieś	dom mieszkalny		9	dom mieszkalny		
559	Nowa Wieś	dom mieszkalny		11	dom mieszkalny		
560	Nowa Wieś	dom mieszkalny		12	dom mieszkalny		
561	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		12	gospodarczy		

562	Nowa Wieś	dom mieszkalny		13	dom mieszkalny		
563	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		13	gospodarczy		
564	Nowa Wieś	dom mieszkalno - gospodarczy		16	dom mieszkalny		
565	Nowa Wieś	dom mieszkalny		18	dom mieszkalny		
566	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		18	gospodarczy		
567	Nowa Wieś	dom mieszkalny		21	dom mieszkalny		
568	Nowa Wieś	stodoła		23	gospodarczy		
569	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		26	gospodarczy		
570	Nowa Wieś	dom mieszkalno - gospodarczy		29	dom mieszkalny		
571	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		29	gospodarczy		
572	Nowa Wieś	dom mieszkalny		32	dom mieszkalny		
573	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		32	gospodarczy		
574	Nowa Wieś	dom mieszkalny		34	dom mieszkalny		
575	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		34	gospodarczy		
576	Nowa Wieś	dom mieszkalny		42	dom mieszkalny		
577	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		42	gospodarczy		
578	Nowa Wieś	dom mieszkalny		43	dom mieszkalny		
579	Nowa Wieś	dom mieszkalny		44	dom mieszkalny		
580	Nowa Wieś	stodoła		44	gospodarczy		
581	Nowa Wieś	dom mieszkalny		46	dom mieszkalny		
582	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		46	gospodarczy		
583	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		46	gospodarczy		
584	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		46	gospodarczy		
585	Nowa Wieś	dom mieszkalny		48	dom mieszkalny		
586	Nowa Wieś	dom mieszkalny		51	dom mieszkalny		
587	Nowa Wieś	dom mieszkalny		53	dom mieszkalny		
588	Nowa Wieś	dom mieszkalny		55	dom mieszkalny		
589	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		55	gospodarczy		
590	Nowa Wieś	dom mieszkalny		58	dom mieszkalny		
591	Nowa Wieś	dom mieszkalny		59	dom mieszkalny		
592	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		59	gospodarczy		
593	Nowa Wieś	dom mieszkalny		60	dom mieszkalny		
594	Nowa Wieś	budynek gospodarczy		60	gospodarczy		
595	Nowa Wieś	stodoła		60	gospodarczy		
596	Nowe Jaroszowice	dom mieszkalny		1	dom mieszkalny		
597	Nowe Jaroszowice	dom mieszkalny		2	dom mieszkalny		
598	Nowe Jaroszowice	dom mieszkalny		3	dom mieszkalny		
599	Nowe Jaroszowice	dom mieszkalny		4	dom mieszkalny		
600	Nowe Jaroszowice	dom mieszkalny		5	dom mieszkalny		

601	Nowe Jaroszewice	budynek gospodarczy		5	gospodarczy		
602	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		7	dom mieszkalny		
603	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		9	dom mieszkalny		
604	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		10	dom mieszkalny		
605	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		11	dom mieszkalny		
606	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		13	dom mieszkalny		
607	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		14	dom mieszkalny		
608	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		15	dom mieszkalny		
609	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		27	dom mieszkalny		
610	Nowe Jaroszewice	budynek gospodarczy		33	gospodarczy		
611	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		33	dom mieszkalny		
612	Nowe Jaroszewice	stodoła		33	gospodarczy		
613	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		40	dom mieszkalny		
614	Nowe Jaroszewice	budynek gospodarczy		40	gospodarczy		
615	Nowe Jaroszewice	stodoła		40	gospodarczy		
616	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		41	dom mieszkalny		
617	Nowe Jaroszewice	dom mieszkalny		42	dom mieszkalny		
618	Ocice	kościół parafialny pw. Narodzenia NMP			kościół	A/2000/862	1961.04.15
619	Ocice	kościół d. ewangelicki			kościół	1309	1965.05.11
620	Ocice	dwór, ob. dom mieszkalny		56	dwór	2006	1972.05.23
621	Ocice	pastorówka ob. dom mieszkalny		57	plebania		
622	Ocice	zespół pałacowo - folwarczny			zespół		
623	Ocice	pałac		68	pałac	A/5493/454	1957.06.03

624	Ocice	spichlerz i oficyna mieszkalna, ob. dom mieszkalno - gospodarczy w zespole		67	dom mieszkalny		
625	Ocice	stodoła w zespole			gospodarczy		
626	Ocice	oficyna z oborą ob. dom mieszkalno - gospodarczy w zespole		66	gospodarczy		
627	Ocice	dom mieszkalno - gospodarczy w zespole		65	dom mieszkalny		
628	Ocice	zabudowa pd. majdanu - ruina			gospodarczy		
629	Ocice	park pałacowy			park		
630	Ocice	dom mieszkalny		4	dom mieszkalny		
631	Ocice	stajnia		4	gospodarczy		
632	Ocice	stodoła		4	gospodarczy		
633	Ocice	dom mieszkalny		5	dom mieszkalny		
634	Ocice	budynek gospodarczy		5	gospodarczy		
635	Ocice	stodoła		5	gospodarczy		
636	Ocice	dom mieszkalny		6	dom mieszkalny		
637	Ocice	dom mieszkalny		7	dom mieszkalny		
638	Ocice	dom mieszkalny		11	dom mieszkalny		
639	Ocice	dom mieszkalny		16	dom mieszkalny		
640	Ocice	budynek gospodarczy		16a	gospodarczy		
641	Ocice	dom mieszkalno - gospodarczy		19	dom mieszkalny		
642	Ocice	stajnia		19	gospodarczy		
643	Ocice	stodoła		19	gospodarczy		
644	Ocice	dom mieszkalny		19a	dom mieszkalny		
645	Ocice	dom mieszkalny		21	dom mieszkalny		
646	Ocice	dom mieszkalny		24	dom mieszkalny		
647	Ocice	dom mieszkalny		24a	dom mieszkalny		
648	Ocice	dom mieszkalny		28	dom mieszkalny		
649	Ocice	dom mieszkalny		27	dom mieszkalny		
650	Ocice	dom mieszkalny		29	dom mieszkalny		
651	Ocice	dom mieszkalny		31	dom mieszkalny		
652	Ocice	dom mieszkalny		32	dom mieszkalny		
653	Ocice	dom mieszkalny		33	dom mieszkalny		
654	Ocice	dom mieszkalny		34	dom mieszkalny		
655	Ocice	dom mieszkalny		41	dom mieszkalny		
656	Ocice	dom mieszkalny		45	dom mieszkalny		
657	Ocice	dom mieszkalny		46	dom mieszkalny		
658	Ocice	dom mieszkalny		46	dom mieszkalny		

659	Ocice	dom mieszkalno - gospodarczy		51	dom mieszkalny		
660	Ocice	dom mieszkalny		59	dom mieszkalny		
661	Ocice	dom mieszkalny		61	dom mieszkalny		
662	Ocice	dom mieszkalny		63	dom mieszkalny		
663	Ocice	dom mieszkalny		65	dom mieszkalny		
664	Ocice	oficyna		68	dom mieszkalny		
665	Ocice	dom mieszkalny		69	dom mieszkalny		
666	Ocice	dom mieszkalny		70	dom mieszkalny		
667	Ocice	dom mieszkalny		72	dom mieszkalny		
668	Ocice	budynek gospodarczy		72	gospodarczy		
669	Ocice	stodoła		73	gospodarczy		
670	Ocice	dom mieszkalno - gospodarczy		75	dom mieszkalny		
671	Ocice	budynek gospodarczy		79	gospodarczy		
672	Ocice	dom mieszkalny		86	dom mieszkalny		
673	Ocice	dom mieszkalny		90	dom mieszkalny		
674	Ocice	dom mieszkalny		95	dom mieszkalny		
675	Ocice	dom mieszkalny		96	dom mieszkalny		
676	Ocice	budynek gospodarczy		100	gospodarczy		
677	Ocice	budynek gospodarczy		109	gospodarczy		
678	Ocice	budynek gospodarczy		110	gospodarczy		
679	Ocice	budynek gospodarczy		112	gospodarczy		
680	Ocice	budynek gospodarczy		114	gospodarczy		
681	Ocice	budynek gospodarczy		115	gospodarczy		
682	Ocice	zespół dworsko - folwarczny			zespół		
683	Ocice	dwór, ob. dom mieszkalny		116	dwór		
684	Ocice	oficyna, ob. dom mieszkalno - gospodarczy w zespole		117	dom mieszkalny		
685	Ocice	obora oraz spichlerz, ob. magazyn w zespole			gospodarczy		
686	Ocice	obora ob. budynek gospodarczy w zespole			gospodarczy		
687	Ocice	budynek inwentarski w zespole			gospodarczy		
688	Ocice	dom mieszkalny		119	dom mieszkalny		
689	Otok	zespół folwarczny			zespół		
690	Otok	rządcówka, ob. dom mieszkalny		24	rządcówka		
691	Otok	oficyna mieszkalno -		25	dom mieszkalny		

		gospodarcza z wozownią i stajnią w zespole					
692	Otok	obora z częścią mieszkalną w zespole		26	gospodarczy		
693	Otok	oficyna z kuchnią folwarczną ob. domy mieszkalne		19 i 20	dom mieszkalny		
694	Otok	obora ze stodołą z częścią mieszkalną w zespole		21	gospodarczy		
695	Otok	stodoły, ob. pieczarkarnia w zespole			gospodarczy		
696	Otok	budynek mieszkalno - gospodarczy ze stodołą		22	dom mieszkalny		
697	Otok	d. obora w zespole		23	gospodarczy		
698	Otok	dom mieszkalno - gospodarczy		2	dom mieszkalny		
699	Otok	dom mieszkalno - gospodarczy		4	dom mieszkalny		
700	Otok	dom mieszkalno - gospodarczy		8	dom mieszkalny		
701	Otok	dom mieszkalno - gospodarczy		9	dom mieszkalny		
702	Otok	dom mieszkalno - gospodarczy		14	dom mieszkalny		
703	Otok	dom mieszkalno - gospodarczy		28	dom mieszkalny		
704	Otok	dom mieszkalno - gospodarczy		28	dom mieszkalny		
705	Rakowice	zespół pałacowo - folwarczny			zespół	A/5793/1027/J	1991.02. 21
706	Rakowice	dwór		55	dwór		
707	Rakowice	oficyny gospodarcze w zespole		55a	dom mieszkalny		
708	Rakowice	oficyna w zespole		55	dom mieszkalny		
709	Rakowice	stodoła w zespole		55	gospodarczy		
710	Rakowice	stajnia w zespole		55	gospodarczy		
711	Rakowice	obora w zespole		55	gospodarczy		
712	Rakowice	dom mieszkalno - gospodarczy w zespole		55	dom mieszkalny		
713	Rakowice	brama w zespole		55	brama		
714	Rakowice	pozostałość parku w		55	park		

		zespole					
715	Rakowice	dom mieszkalny		2	dom mieszkalny		
716	Rakowice	dom mieszkalny		13	dom mieszkalny		
717	Rakowice	dom mieszkalny		15	dom mieszkalny		
718	Rakowice	dom mieszkalny		18	dom mieszkalny		
719	Rakowice	dom mieszkalny		22	dom mieszkalny		
720	Rakowice	stodoła		23	gospodarczy		
721	Rakowice	dom mieszkalny		23	dom mieszkalny		
722	Rakowice	dom mieszkalny		25	dom mieszkalny		
723	Rakowice	dom mieszkalny		26	dom mieszkalny		
724	Rakowice	dom mieszkalny		30	dom mieszkalny		
725	Stara Oleszna	dwór ruina			dwór		
726	Stara Oleszna	cmentarz			cmentarz		
727	Stara Oleszna	kaplica przydrożna		37	kaplica		
728	Stara Oleszna	willa			dom mieszkalny		
729	Stara Oleszna	dom mieszkalny		1	dom mieszkalny		
730	Stara Oleszna	dom mieszkalny		2	dom mieszkalny		
731	Stara Oleszna	dom mieszkalny		3	dom mieszkalny		
732	Stara Oleszna	dom mieszkalno - gospodarczy		3	dom mieszkalny		
733	Stara Oleszna	dom mieszkalny		4	dom mieszkalny		
734	Stara Oleszna	dom mieszkalny		7	dom mieszkalny		
735	Stara Oleszna	stodoła		8	gospodarczy		
736	Stara Oleszna	dom mieszkalny		8	dom mieszkalny		
737	Stara Oleszna	dom mieszkalny		9	dom mieszkalny		
738	Stara Oleszna	dom mieszkalny		11	dom mieszkalny		
739	Stara Oleszna	dom mieszkalny		16	dom mieszkalny		
740	Stara Oleszna	dom mieszkalny		17	dom mieszkalny		
741	Stara Oleszna	dom mieszkalny		18	dom mieszkalny		
742	Stara Oleszna	dom mieszkalny		24	dom mieszkalny		
743	Stara Oleszna	dom mieszkalny		25	dom mieszkalny		
744	Stara Oleszna	dom mieszkalny		26	dom mieszkalny		
745	Stara Oleszna	dom mieszkalny		27	dom mieszkalny		
746	Stara Oleszna	dom mieszkalny		27a	dom mieszkalny		
747	Stara Oleszna	dom mieszkalny		28	dom mieszkalny		
748	Stara Oleszna	dom mieszkalny		29	dom mieszkalny		
749	Stara Oleszna	dom mieszkalny		31	dom mieszkalny		
750	Stara Oleszna	dom mieszkalny		34	dom mieszkalny		
751	Stara Oleszna	dom mieszkalny		35	dom mieszkalny		
752	Stara Oleszna	dom mieszkalny		36	dom mieszkalny		
753	Stara Oleszna	dom mieszkalny		38	dom mieszkalny		
754	Stara Oleszna	dom mieszkalny		39	dom mieszkalny		
755	Stara Oleszna	dom mieszkalny		41	dom mieszkalny		
756	Stara Oleszna	dom mieszkalny		45	dom mieszkalny		
757	Stara Oleszna	dom mieszkalny		48	dom mieszkalny		
758	Stara Oleszna	stodoła		48	gospodarczy		

759	Stara Oleszna	dom mieszkalny		49	dom mieszkalny		
760	Stara Oleszna	dom mieszkalny		59	dom mieszkalny		
761	Stara Oleszna	dom mieszkalny		60	dom mieszkalny		
762	Stara Oleszna	zespół d.elektrownii wodnej "Oleszna"			przemysłowy		
763	Stare Jaroszowice	kościół d. ewangelicki p.w Trójcy Przenajświętszej			kościół		
764	Stare Jaroszowice	cmentarz ewangelicki			cmentarz	A/5824/1037/J	1990.05.19
765	Stare Jaroszowice	kościół parafialny pw. Niepokalanego poczęcia			kościół	A/5495/433	1958.12.16
766	Stare Jaroszowice	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2156/1020/J	1990.03.15
767	Stare Jaroszowice	pastorówka ob. biblioteka			plebania		
768	Stare Jaroszowice	plebania ob. dom mieszkalny			plebania		
769	Stare Jaroszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		2	dom mieszkalny		
770	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		3	dom mieszkalny		
771	Stare Jaroszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		4	dom mieszkalny		
772	Stare Jaroszowice	stodoła		4a	gospodarczy		
773	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		5	dom mieszkalny		
774	Stare Jaroszowice	budynek gospodarczy		5	gospodarczy		
775	Stare Jaroszowice	budynek gospodarczy		5	gospodarczy		
776	Stare Jaroszowice	brama wjazdowa		5	brama		
777	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		7	dom mieszkalny		
778	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		8	dom mieszkalny		
779	Stare Jaroszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		10	dom mieszkalny		
780	Stare Jaroszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		13	dom mieszkalny		
781	Stare Jaroszowice	budynek gospodarczy		13	gospodarczy		

782	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		14	dom mieszkalny		
783	Stare Jaroszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		17	dom mieszkalny		
784	Stare Jaroszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		17a	dom mieszkalny		
785	Stare Jaroszowice	stodoła		17	gospodarczy		
786	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		18	dom mieszkalny		
787	Stare Jaroszowice	zespół folwarczny			zespół		
788	Stare Jaroszowice	rządcówka, od dom mieszkalny		20	rządcówka		
789	Stare Jaroszowice	oficyna mieszkalno - gospodarcza w zespole		20	dom mieszkalny		
790	Stare Jaroszowice	obora w zespole		20	gospodarczy		
791	Stare Jaroszowice	stodoła w zespole		20	gospodarczy		
792	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		21	dom mieszkalny		
793	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		25	dom mieszkalny		
794	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		26	dom mieszkalny		
795	Stare Jaroszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		28	dom mieszkalny		
796	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		29	dom mieszkalny		
797	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		35	dom mieszkalny		
798	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		35	dom mieszkalny		
799	Stare Jaroszowice	dom mieszkalno - gospodarczy		36	dom mieszkalny		
800	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		38	dom mieszkalny		
801	Stare Jaroszowice	budynek gospodarczy		38a	gospodarczy		
802	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		40	dom mieszkalny		
803	Stare Jaroszowice	dom mieszkalny		41	dom mieszkalny		

804	Stare Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		41a	dom mieszkalny		
805	Stare Jaroszewice	dom mieszkalny		42	dom mieszkalny		
806	Stare Jaroszewice	dom mieszkalny		43	dom mieszkalny		
807	Stare Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		45	dom mieszkalny		
808	Stare Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		45a	dom mieszkalny		
809	Stare Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		46	dom mieszkalny		
810	Stare Jaroszewice	budynek gospodarczy		46a	gospodarczy		
811	Stare Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		48	dom mieszkalny		
812	Stare Jaroszewice	budynek gospodarczy		48a	gospodarczy		
813	Stare Jaroszewice	stodoła		48b	gospodarczy		
814	Stare Jaroszewice	dom mieszkalny		49	dom mieszkalny		
815	Stare Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		50	dom mieszkalny		
816	Stare Jaroszewice	dom mieszkalny		51	dom mieszkalny		
817	Stare Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		52	dom mieszkalny		
818	Stare Jaroszewice	dom mieszkalny		54	dom mieszkalny		
819	Stare Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		55	dom mieszkalny		
820	Stare Jaroszewice	budynek gospodarczy		55a	gospodarczy		
821	Stare Jaroszewice	stodoła		55	gospodarczy		
822	Stare Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		56	dom mieszkalny		
823	Stare Jaroszewice	dom mieszkalno - gospodarczy		57	dom mieszkalny		
824	Suszeki	wiatrak			wiatrak		
825	Suszeki	dom mieszkalny		10	dom mieszkalny		
826	Suszeki	dom mieszkalno - gospodarczy		10	dom mieszkalny		
827	Suszeki	budynek gospodarczy		10	gospodarczy		
828	Suszeki	dom mieszkalny		13	dom mieszkalny		

829	Suszki	dom mieszkalny	14	dom mieszkalny		
830	Suszki	budynek gospodarczy	14	gospodarczy		
831	Suszki	dom mieszkalny	15	dom mieszkalny		
832	Suszki	dom mieszkalny	16	dom mieszkalny		
833	Suszki	dom mieszkalno - gospodarczy	18	dom mieszkalny		
834	Suszki	dom mieszkalny	19	dom mieszkalny		
835	Suszki	dom mieszkalno - gospodarczy	20	dom mieszkalny		
836	Suszki	dom mieszkalny	21	dom mieszkalny		
837	Suszki	dom mieszkalny	22	dom mieszkalny		
838	Suszki	stodoła	22	gospodarczy		
839	Suszki	dom mieszkalno - gospodarczy	23	dom mieszkalny		
840	Suszki	dom mieszkalny	25	dom mieszkalny		
841	Suszki	dom mieszkalno - gospodarczy	26	dom mieszkalny		
842	Suszki	dom mieszkalny	28	dom mieszkalny		
843	Suszki	dom mieszkalno - gospodarczy	29	dom mieszkalny		
844	Suszki	stodoła	29a	gospodarczy		
845	Suszki	budynek gospodarczy	29b	gospodarczy		
846	Suszki	chlew	29c	gospodarczy		
847	Suszki	dom mieszkalno - gospodarczy	30	dom mieszkalny		
848	Suszki	stodoła	30a	gospodarczy		
849	Suszki	dom mieszkalny	31	dom mieszkalny		
850	Suszki	stodoła	31a	gospodarczy		
851	Suszki	dom mieszkalny	32	dom mieszkalny		
852	Suszki	stodoła	32a	gospodarczy		
853	Suszki	dom mieszkalny	34	dom mieszkalny		
854	Suszki	dom mieszkalny	35	dom mieszkalny		
855	Suszki	stodoła	36	gospodarczy		
856	Suszki	dom mieszkalno - gospodarczy	38	dom mieszkalny		
857	Suszki	dom mieszkalny	38	dom mieszkalny		
858	Suszki	dom mieszkalny	38	dom mieszkalny		
859	Suszki	dom mieszkalny	40	dom mieszkalny		
860	Suszki	dom mieszkalno - gospodarczy	41	dom mieszkalny		
861	Suszki	dom mieszkalno - gospodarczy	42	dom mieszkalny		
862	Suszki	stodoła	42	gospodarczy		
863	Suszki	dom mieszkalny	43	dom mieszkalny		
864	Suszki	dom mieszkalny	43a	dom mieszkalny		
865	Suszki	stodoła	43	gospodarczy		

866	Susзки	dom mieszkalny		44	dom mieszkalny		
867	Susзки	dom mieszkalny		44a	dom mieszkalny		
868	Susзки	dom mieszkalny		45	dom mieszkalny		
869	Susзки	stodoła		45	gospodarczy		
870	Susзки	dom mieszkalno - gospodarczy		45a	dom mieszkalny		
871	Susзки	zespół folwarczny	d.Karlhof		zespół		
872	Susзки	oficyna mieszkalna w zespole		58	dom mieszkalny		
873	Susзки	oficyna ze stajnią ob. dom w zespole		57	dom mieszkalny		
874	Susзки	obora z częścią mieszkalną w zespole		57	gospodarczy		
875	Susзки	kuźnia ob. garaż w zespole		57	gospodarczy		
876	Susзки	owczarnia w zespole		57	gospodarczy		
877	Susзки	stodoła w zespole		57	gospodarczy		
878	Susзки	remiza strażacka		34a	remiza strażacka		
879	Susзки	stacja trafo			stacja trafo		
880	Trzebień	park pałacowy			park	A/5624/911/J	1988.06. 15
881	Trzebień	dom mieszkalny		20	dom mieszkalny		
882	Trzebień	dom mieszkalny		49	dom mieszkalny		
883	Trzebień	dom mieszkalny		51	dom mieszkalny		
884	Trzebień	dom mieszkalny		53	dom mieszkalny		
885	Trzebień	dom mieszkalny		54	dom mieszkalny		
886	Trzebień	dom mieszkalny		55	dom mieszkalny		
887	Trzebień	dom mieszkalny		59	dom mieszkalny		
888	Trzebień	dom mieszkalny		61	dom mieszkalny		
889	Żeliszów	kościół pw. św. Jana Nepomucena			kościół	A/2154/662/J	1981.02. 26
890	Żeliszów	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2155/1021/J	1990.05. 15
891	Żeliszów	plebania			plebania		
892	Żeliszów	kościół ewangelicki			kościół	669/A/05	2005.12. 12
893	Żeliszów	cmentarz ewangelicki			cmentarz	A/5823/1036/J	1990.05. 19
894	Żeliszów	ogrodzenie cmentarne			mur		
895	Żeliszów	szkoła		102	publiczny		
896	Żeliszów	zespół mieszkalno- gospodarczy		8	zespół		
897	Żeliszów	stajnia		8	gospodarczy		
898	Żeliszów	stodoła		8	gospodarczy		
899	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		8	dom mieszkalny		

900	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		11	dom mieszkalny		
901	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		14	dom mieszkalny		
902	Żeliszów	dom mieszkalny		21	dom mieszkalny		
903	Żeliszów	budynek gospodarczy		21	gospodarczy		
904	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		28	dom mieszkalny		
905	Żeliszów	budynek gospodarczy		30	gospodarczy		
906	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		30	dom mieszkalny		
907	Żeliszów	dom mieszkalny		31	dom mieszkalny		
908	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		32	dom mieszkalny		
909	Żeliszów	dom mieszkalny		33	dom mieszkalny		
910	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		34	dom mieszkalny		
911	Żeliszów	dom mieszkalny		36	dom mieszkalny		
912	Żeliszów	dom mieszkalny		28	dom mieszkalny		
913	Żeliszów	dom mieszkalny		40	dom mieszkalny		
914	Żeliszów	dom mieszkalny		44	dom mieszkalny		
915	Żeliszów	stodoła		46	gospodarczy		
916	Żeliszów	dom mieszkalny		46	dom mieszkalny		
917	Żeliszów	budynek gospodarczy		46	gospodarczy		
918	Żeliszów	dom mieszkalny		47	dom mieszkalny		
919	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		48	dom mieszkalny		
920	Żeliszów	dom mieszkalny		52	dom mieszkalny		
921	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		52	dom mieszkalny		
922	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		54	dom mieszkalny		
923	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		56	dom mieszkalny		
924	Żeliszów	stodoła		56	gospodarczy		
925	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		60	dom mieszkalny		
926	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		61	dom mieszkalny		
927	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		63	dom mieszkalny		
928	Żeliszów	dom mieszkalny		76	dom mieszkalny		
929	Żeliszów	stodoła		76	gospodarczy		
930	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		77	dom mieszkalny		
931	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		79	dom mieszkalny		

932	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		79	dom mieszkalny		
933	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		82	dom mieszkalny		
934	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		83	dom mieszkalny		
935	Żeliszów	budynek gospodarczy		83	gospodarczy		
936	Żeliszów	dom mieszkalny		87	dom mieszkalny		
937	Żeliszów	stodoła		87	gospodarczy		
938	Żeliszów	chlew		87	gospodarczy		
939	Żeliszów	dom mieszkalny		88	dom mieszkalny		
940	Żeliszów	dom mieszkalny		89	dom mieszkalny		
941	Żeliszów	dom mieszkalny		90	dom mieszkalny		
942	Żeliszów	dom mieszkalny		92	dom mieszkalny		
943	Żeliszów	dom mieszkalny		93	dom mieszkalny		
944	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		93	dom mieszkalny		
945	Żeliszów	dom mieszkalny		96	dom mieszkalny		
946	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		105	dom mieszkalny		
947	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		106	dom mieszkalny		
948	Żeliszów	stodoła		107	gospodarczy		
949	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		107	dom mieszkalny		
950	Żeliszów	stodoła		108	gospodarczy		
951	Żeliszów	dom mieszkalny		108	dom mieszkalny		
952	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		111	dom mieszkalny		
953	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		112	dom mieszkalny		
954	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		114	dom mieszkalny		
955	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		115	dom mieszkalny		
956	Żeliszów	dom mieszkalny		126	dom mieszkalny		
957	Żeliszów	stajnia		125	gospodarczy		
958	Żeliszów	stodoła		125	gospodarczy		
959	Żeliszów	dom mieszkalny		127	dom mieszkalny		
960	Żeliszów	dom mieszkalno - gospodarczy		132	dom mieszkalny		
961	Żeliszów	dom mieszkalny		133	dom mieszkalny		
962	Żeliszów	dom mieszkalny		134	dom mieszkalny		
963	Żeliszów	dom mieszkalny		135	dom mieszkalny		
964	Żeliszów	dom mieszkalny		136	dom mieszkalny		
965		wiadukt drogowy w			most/wiadukt		

		ciągu autostrady A 18					
--	--	-----------------------	--	--	--	--	--

Gmina Bolesławiec – wykaz stanowisk archeologicznych.**[źródło: Dolnośląski Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura Jelenia Góra, Jelenia Góra 2012 r.]**

Lp.	Miejscowość	Nr stan na obszarze
1.	Bolesławice	13
2.	Bolesławice	14
3.	Bolesławice	15
4.	Bolesławice	16
5.	Bolesławice	17
6.	Bolesławice	18
7.	Bolesławice	25
8.	Bolesławice	28
9.	Bolesławice	29
10.	Bolesławice	10
11.	Bolesławice	11
12.	Bolesławice	12
13.	Bożejowice	3
14.	Brzeźnik	7
15.	Brzeźnik	23
16.	Chościszowice	43
17.	Chościszowice	44
18.	Chościszowice	45
19.	Chościszowice	46
20.	Chościszowice	47
21.	Chościszowice	48
22.	Chościszowice	49
23.	Chościszowice	50
24.	Chościszowice	51
25.	Dąbrowa Bolesławiecka	4
26.	Dąbrowa Bolesławiecka	5
27.	Dąbrowa Bolesławiecka	6
28.	Dąbrowa Bolesławiecka	7
29.	Dąbrowa Bolesławiecka	8
30.	Dąbrowa Bolesławiecka	9
31.	Dąbrowa Bolesławiecka	10
32.	Dąbrowa Bolesławiecka	13

33.	Dąbrowa Bolesławiecka	20
34.	Dobra	19
35.	Dobra	24
36.	Golnice	1
37.	Golnice	2
38.	Golnice	3
39.	Golnice	4
40.	Kraszowice	1
41.	Kraszowice	2
42.	Kraszowice	3
43.	Kraszowice	4
44.	Kraszowice	5
45.	Kraszowice	6
46.	Kraszowice	7
47.	Kraszowice	8
48.	Kraszowice	9
49.	Kraszowice	10
50.	Kraszowice	11
51.	Kraszowice	12
52.	Kraszowice	13
53.	Kraszowice	14
54.	Kraszowice	15
55.	Kraśnik Dolny	11
56.	Kraśnik Dolny	12
57.	Kraśnik Dolny	14
58.	Kraśnik Dolny	15
59.	Kraśnik Dolny	21
60.	Kraśnik Dolny	22
61.	Kraśnik Dolny	23
62.	Kraśnik Dolny	24
63.	Kraśnik Dolny	25
64.	Kraśnik Dolny	26
65.	Kraśnik Dolny	27
66.	Kraśnik Górny	52
67.	Kraśnik Górny	53
68.	Kraśnik Górny	54
69.	Kraśnik Górny	55
70.	Kraśnik Górny	56

71.	Kraśnik Górny	57
72.	Kraśnik Górny	58
73.	Kraśnik Górny	59
74.	Kraśnik Górny	60
75.	Kraśnik Górny	61
76.	Kraśnik Górny	62
77.	Kraśnik Górny	63
78.	Kraśnik Górny	64
79.	Kraśnik Górny	65
80.	Kraśnik Górny	66
81.	Kraśnik Górny	67
82.	Kraśnik Górny	68
83.	Kraśnik Górny	69
84.	Kraśnik Górny	70
85.	Kraśnik Górny	71
86.	Kraśnik Górny	72
87.	Kraśnik Górny	73
88.	Kraśnik Górny	74
89.	Kraśnik Górny	75
90.	Kraśnik Górny	76
91.	Kraśnik Górny	77
92.	Kraśnik Górny	78
93.	Kraśnik Górny	79
94.	Kraśnik Górny	80
95.	Kraśnik Górny	81
96.	Kraśnik Górny	31
97.	Kraśnik Górny	32
98.	Krępnica	1
99.	Krępnica	2
100.	Krępnica	3
101.	Krępnica	4
102.	Krępnica	5
103.	Krępnica	6
104.	Krępnica	7
105.	Krępnica	8
106.	Krępnica	9
107.	Kruszyn	82
108.	Kruszyn	83

109.	Kruszyn	84
110.	Kruszyn	85
111.	Kruszyn	86
112.	Kruszyn	87
113.	Kruszyn	88
114.	Kruszyn	89
115.	Kruszyn	90
116.	Kruszyn	91
117.	Kruszyn	92
118.	Kruszyn	93
119.	Kruszyn	94
120.	Kruszyn	95
121.	Kruszyn	96
122.	Kruszyn	97
123.	Kruszyn	98
124.	Kruszyn	99
125.	Kruszyn	100
126.	Kruszyn	101
127.	Kruszyn	102
128.	Kruszyn	103
129.	Kruszyn	104
130.	Kruszyn	105
131.	Kruszyn	106
132.	Kruszyn	107
133.	Kruszyn	108
134.	Kruszyn	109
135.	Kruszyn	110
136.	Kruszyn	111
137.	Kruszyn	112
138.	Kruszyn	113
139.	Kruszyn	114
140.	Kruszyn	115
141.	Kruszyn	116
142.	Kruszyn	117
143.	Kruszyn	118
144.	Kruszyn	119
145.	Kruszyn	120
146.	Kruszyn	121

147.	Kruszyn	122
148.	Kruszyn	123
149.	Kruszyn	124
150.	Kruszyn	125
151.	Kruszyn	126
152.	Kruszyn	127
153.	Kruszyn	128
154.	Kruszyn	129
155.	Kruszyn	130
156.	Kruszyn	131
157.	Kruszyn	132
158.	Łaziska	133
159.	Łaziska	134
160.	Łaziska	135
161.	Łaziska	136
162.	Łaziska	137
163.	Łaziska	138
164.	Łaziska	139
165.	Łaziska	140
166.	Łaziska	141
167.	Łaziska	142
168.	Łaziska	143
169.	Łaziska	144
170.	Łaziska	145
171.	Łaziska	8
172.	Łaziska	9
173.	Łaziska	10
174.	Łaziska	11
175.	Łaziska	5
176.	Łaziska	6
177.	Łaziska	7
178.	Łąka	28
179.	Łąka	29
180.	Łąka	30
181.	Mierzwin	16
182.	Mierzwin	17
183.	Mierzwin	18
184.	Mierzwin	19

185.	Mierzwin	20
186.	Mierzwin	21
187.	Mierzwin	22
188.	Mierzwin	23
189.	Mierzwin	24
190.	Mierzwin	25
191.	Mierzwin	26
192.	Nowa	24
193.	Nowa	52
194.	Nowa Wieś	16
195.	Nowa Wieś	17
196.	Nowa Wieś	18
197.	Nowa Wieś	19
198.	Nowe Jaroszewice	1
199.	Nowe Jaroszewice	27
200.	Nowe Jaroszewice	28
201.	Ocice	47
202.	Ocice	48
203.	Ocice	49
204.	Ocice	50
205.	Ocice	51
206.	Ocice	29
207.	Ocice	30
208.	Ocice	31
209.	Ocice	32
210.	Ocice	33
211.	Ocice	34
212.	Ocice	35
213.	Ocice	36
214.	Ocice	37
215.	Ocice	38
216.	Ocice	39
217.	Ocice	40
218.	Ocice	41
219.	Ocice	42
220.	Otok	43
221.	Otok	44
222.	Parkoszków	2

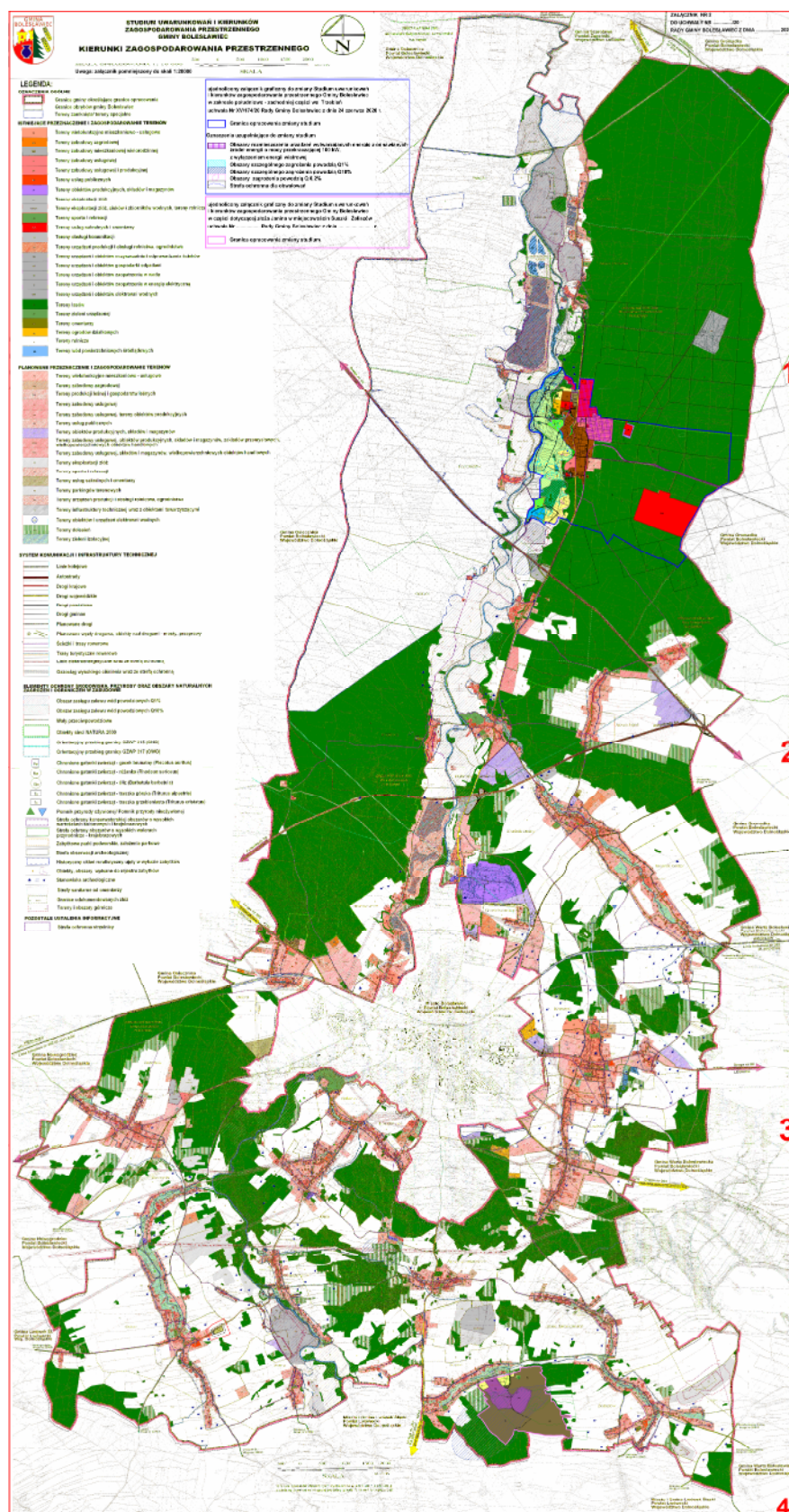
223.	Parkoszków	1
224.	Pstrąże	2
225.	Pstrąże	15
226.	Rakowice	21
227.	Rakowice	22
228.	Stara Oleszna	6
229.	Stara Oleszna	7
230.	Stara Oleszna	3
231.	Stara Oleszna	1
232.	Stara Oleszna	2
233.	Stara Oleszna	4
234.	Stara Oleszna	5
235.	Stara Oleszna	8/19
236.	Stare Jaroszewice	1
237.	Stare Jaroszewice	2
238.	Stare Jaroszewice	3
239.	Stare Jaroszewice	4
240.	Suszek	24
241.	Suszek	25
242.	Suszek	1
243.	Suszek	2
244.	Trzebień	5
245.	Trzebień	1
246.	Trzebień	3
247.	Trzebień	4
248.	Trzebień	2
249.	Trzebień Mały	5
250.	Trzebień Mały	4
251.	Trzebień Mały	2
252.	Trzebień Mały	3
253.	Trzebień Mały	1
254.	Żeliszów	54
255.	Żeliszów	59
256.	Żeliszów	45
257.	Żeliszów	46
258.	Żeliszów	47
259.	Żeliszów	48
260.	Żeliszów	49

261.	Żeliszów	50
262.	Żeliszów	51
263.	Żeliszów	52
264.	Żeliszów	53
265.	Żeliszów	54
266.	Żeliszów	55
267.	Żeliszów	56
268.	Żeliszów	57
269.	Żeliszów	58
270.	Żeliszów	59
271.	Żeliszów	1
272.	Żeliszów	2
273.	Żeliszów	3

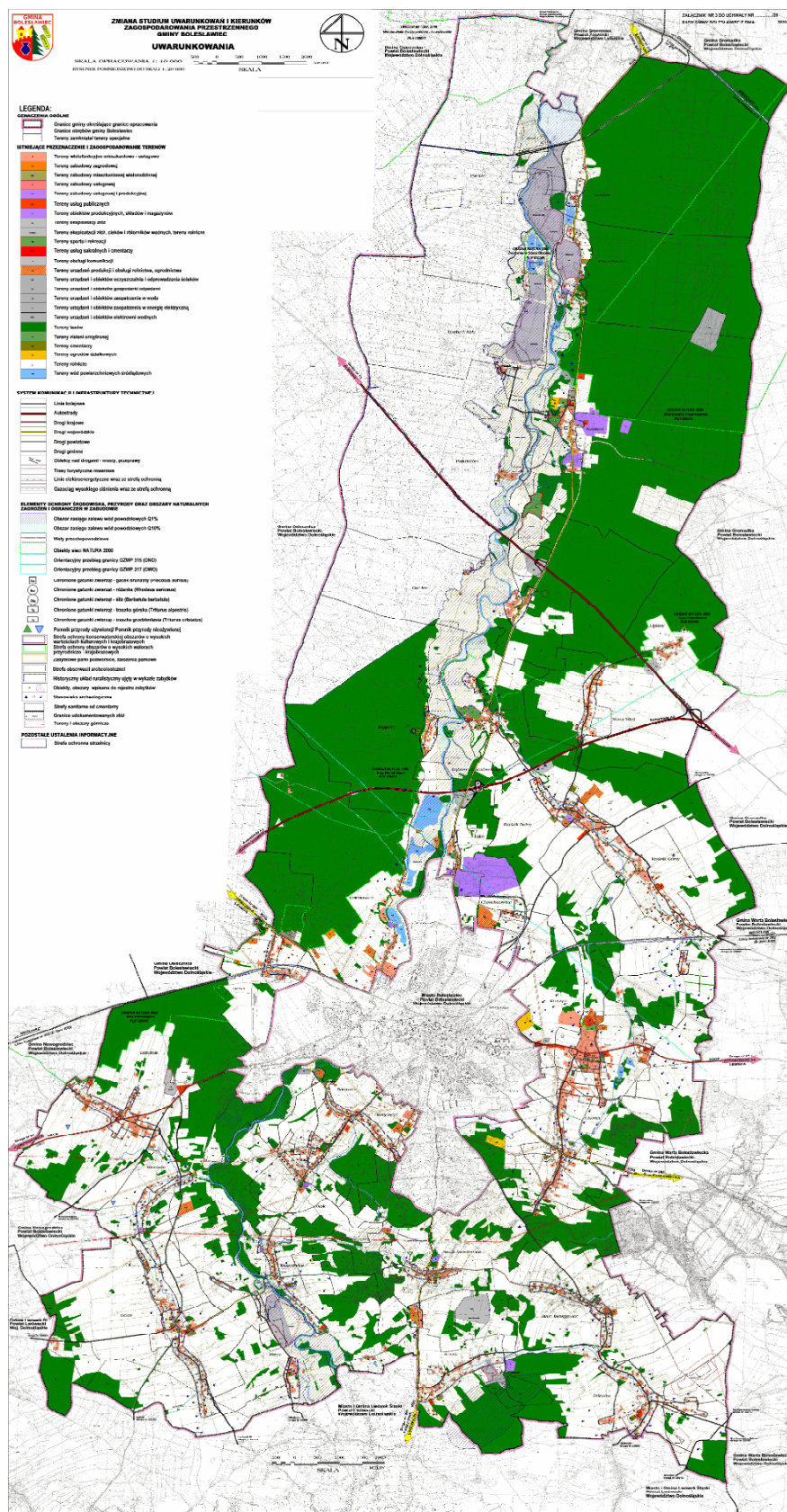
Gmina Bolesławiec - Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestry zabytków archeologicznych
[źródło: Dolnośląski Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura Jelenia Góra, Jelenia Góra 2012 r.]

Lp.	Miejscowość	Numer stanowiska	Rodzaj zabytku	Numer rejestry zabytków
1.	Brzeźnik	bn (AZP 76-14/ bn) lokalizacja nieznana	osada	370/Arch/68 Z dnia 13.05.1968 r.
2.	Chościszowice	1 (AZP 76-15/ 43)	cmentarzysko	258/Arch/66 Z dnia 28.12.1966 r.
3.	Dąbrowa Bolesławiecka	4 (AZP 75-15/ 7)	grodzisko	116/Arch/65 Z dnia 21.04.1965 r.
4.	Golnice	1 (AZP 74-15/ 4)	cmentarzysko	369/Arch/68 Z dnia 13.05.1968 r.
5.	Krępnica	5 (AZP 75-14/ 5)	obozowisko	261/Arch/66 Z dnia 14.01.1967 r.
6.	Łąka	1 (AZP 75-15/ 28)	cmentarzysko	409/Arch/68 Z dnia 28.12.1968 r.
7.	Mierzwin	1 (AZP 77-14/ 16)	grodzisko	187/Arch/66 Z dnia 10.03.1966 r.
8.	Otok	2 (AZP 77-14/ 44)	grodzisko	219/Arch/66 Z dnia 09.05.1966 r.
9.	Pstrąże	bn (AZP 72-15/ bn) lokalizacja nieznana	wały śląskie	744/Arch/74 Z dnia 14.12.1974 r.
10.	Żeliszów	1 (AZP 78-15/ 45)	grodzisko	229/Arch/66 Z dnia 20.06.1966 r.

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr XVIII/218/20
Rady Gminy Bolesławiec
z dnia 16 grudnia 2020 r.

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr XVIII/218/20
Rady Gminy Bolesławiec
z dnia 16 grudnia 2020 r.

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr
XVIII/218/20
Rady Gminy Bolesławiec
z dnia 16 grudnia 2020 r.

Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag

Rozstrzygnięcia dokonano na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj.: Dz. U. z 2020 poz. 293 ze zm.)

W związku z uchwaleniem zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec w części dotyczącej złoża „Janina” w miejscowości Suszki i Żeliszów, stwierdza się, że w trakcie wyłożenia projektu zmiany studium do publicznego wglądu i w okresie 21 dni od zakończenia wyłożenia nie zgłoszono uwag do projektu zmiany studium.

Uzasadnienie

Uchwałą nr XIV/158/20 z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec w części dotyczącej złoża „Janina” w miejscowości Suszki i Żeliszów, Rada Gminy Bolesławiec wyraziła wolę przystąpienia do zmiany studium.

Przy opracowaniu zmiany studium została przeprowadzona procedura formalno prawna zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. D.U. z 2020 r. poz. 293 ze zm.)

Zmiana studium obejmuje:

- 1) korektę rysunku studium określającego kierunki zagospodarowania przestrzennego – poprzez wprowadzenie zmian funkcjonalnych w miejscowości Suszki i Żeliszów;
- 2) korektę tekstu studium zaznaczoną kolorem czerwonym.

Celem zmiany Studium jest przede wszystkim powiększenie obszaru eksploatacji złóż Janina I i Janina Zachód. Są to złoża gliny ceramicznej białowypalającej się. Zostają również ujawnione granice obszaru górniczego i terenu górniczego Janina I-3.

W prezentowanej zmianie studium nie zmienia się część graficzna uwarunkowań.

Na rysunku zmiany studium oznaczono granicę obszaru objętego zmianą w kolorze fioletowo różowym, oznaczono poszczególne funkcje terenów oraz obszary lub ich granice, wynikające z przepisów odrębnych. W tekście studium niezbędne uzupełnienia zostały wyróżnione poprzez zastosowanie czcionki w kolorze czerwonym oraz przekreśleń.

W poprzedniej edycji studium został wykonany „Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę dla gminy Bolesławiec”, stanowiący odrębne opracowanie. Bilans zawiera:

- 1) analizę społeczną i analizę demograficzną;
- 2) analizę środowiskową;
- 3) analiza ekonomiczną i możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy;
- 4) maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje: mieszkaniowe, usługowe i produkcyjne;
- 5) szacowanie chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 6) szacowanie chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 7) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, w podziale na funkcje;
- 8) określa się możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy;
- 9) określa się potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy.

Wprowadzona zmiana studium nie ma wpływu na bilans terenów przemysłowych, bowiem nie dotyczy budowy obiektów produkcyjnych - zwiększa się wyłącznie powierzchnia terenu eksploatacji powierzchniowej, która po zakończeniu będzie podlegać rekultywacji leśnej.

Projekt zmiany studium uzyskał wymagane opinie i pozytywne uzgodnienia. Dla przedmiotowego dokumentu została przeprowadzona wymagana procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Projekt zmiany studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, został wyłożony do publicznego wglądu w dniach od 30 września 2020 r. do 22 października 2020 r. Do wyłożonego projektu zmiany studium nie wpłynęła żadna uwaga.

Wobec powyższego zaistniały przesłanki do uchwalenia niniejszej zmiany studium przez Radę Gminy Bolesławiec.